פאריז אינה רוצה לאחר את הרכבת הפלשתינאית

סובאנייארג אולי סלד מן הפגישה „המלבבת" עם ערפאת בביירות – אבל נראה שצרפת ראתה בכך הכרח מדיני * למרות ששר־החוץ הצרפתי אירח לשיחה את מנהיג המחבלים, אין לטרוק בפניו את הדלת בישראל * לא די „לשחק ברוגז" עם סובאנייארג בביקורו אצלנו בשבוע הבא – אלא יש גם להבהיר לו היטב את עמדתנו כלפי הסיכסוך במזרח־התיכון

מאת **ישעיהו בן־פורת**

מדינאי הצרפתי בן המאה ה־18, שרשם נו, על יסוד נסיונו האישי המופלג, כי פלומטיה היא רפש בגרב של משי", השתמש ור לא במלה „רפש" אלא במונח יותר חריף נה יותר גס. אני נמנע, בכוונה, משימוש נה העברי ההולם, אף שהוא מצוי באוצר־ון שלנו. לא מפני שאני איסטניס גדול, או שהעתונות הישראלית איננה רגילה להדפיס ם מסוג זה. בחרתי, לצורך תירגום הפסוק ל, בלשון המעטה, משום כבודו של שר־החוץ רפתי, העתיד לערוך בישראל ביקור רישמי בוע הבא. אלא אם כן יחול שינוי — משמע טול — ברגע האחרון. אך עלי להודות כי לחתי בהגדרה המפוכחת של קודמו של מר באנייארג, מלפני יותר מ־150 שנה, כאשר אתי בעתונות את תאור פגישתו בביירות עם זוני הנשיא" יאסר עראפאת.

מצד אחד, ככל הנראה בניגוד לישראלים ים שמיד שפכו חמתם על שר־החוץ הצרפתי, רו רחמי עליו. ככל חניכי בית־הספר המפור־ „אקול נורמל סופרייר", שהוא שם־דבר לסה, מחונן ז'אן סובאנייארג, בלי ספק, במידה ה של שנינות, פיכחות וספקנות, וכמוהם את ספסלי המוסד הנעלה על מנת לרכוש, השאר, גישה קרטזיאנית לחיים. גישה סודותיה הם תבונה, הגיון והסגולה להעמיד דבר בעולם בסימן־שאלה, משל אין דבר וחלטי שאיננו טעון בדיקה. ובר־דעת חייב ת מצוייד בכלים האינטלקטואלים. ההגיון ונה, כדי לבחון ולהבדיל בין מציאות לדמיון.

ם כך — וכל מכריו מעידים עליו שמר אנייארג הוא אומנם בעל תכונות אלו — לשער מה הגה בלבו ומה חשב, שעה חק את ידי ערפאת, העמיד פנים כאילו הוא ב עם שליטה של ארץ פלשתין, והבטיח לו סיועה הנאמן של צרפת לשם הגשמת חלומו ורף של ראש „ספטמבר השחור". לא ייתכן, תי בלבי למראה הצילומים מארוחת־הבוקר מלבבת" בביירות, שסובאנייארג לא סלד, ו לבין עצמו, מן המגע עם מנהיג ה„פתח".

מצד שני, גרמה לי תמונת סובאנייארג — את להרהר במשמעותה המיוחדת, לא תמיד בכל המקרים, של דיפלומטיה. אני משדל את מי לחשוב ששר־החוץ הצרפתי, אחרי ביקורו ירות, הירהר גם הוא באימרה הנזכרת. רכו מן המזרח־התיכון חזרה לפאריז.

מניעים שקופים

להבין, אמר חכם אחד, זה לסלוח. אף שזו זה גדושת חוכמת־חיים, מצווים פרשנים, כל שכן מדינאים, להלוק על חוכמה זו גובר על הפיתוי לסלוח. כל פעם שהם מנסים, ים מצליחים, להבין. הדברים אמורים, כמובן, ין להבין ולפרש את החלטת ממשלת צרפת את שר־החוץ ז'אן סובאנייארג ללבנון, ולישראל, על מנת להיוועד בביירות — כאורה בהזדמנות של ביקור ממלכתי ב־ אך לאמיתו־של־דבר לשם מטרה זו — סר ערפאת.

ניעיה ונימוקיה של ממשלת צרפת שקופים ים. אפשר וצריך לבחון אותם, כדי להבין אריז. אבל אין שום הכרח לברך על המוגמר, ה לפאריז.

בר ראשון צריך להצביע על הרקע שהצמיח הפגישה בביירות, מבחינה זו, דווקא אנו, לתנו, מצווים להיות מפוכחים ולהימנע ית הרצוי במקום המצוי. המרחק הפיסי לשם אומנם נמדד רק בשלוש־ארבע ת־טיסה. אבל המרחק הפסיכולוגי, המדיני כלי נמדד בשנות־אור. על אף מה שקרה במלחמת יום־הכיפורים ואחריה, ולמרות ה־ ה שנאלצנו לערוך רוויזיה כאובה באי־אלה גים מאוד יסודיים, עדיין רוב הישראלים ים באשליה שמדינת־ישראל שוכנת בטבורו העולם.

מציאות האירופית לא כן הדבר. ישראל, נה, על הצלחותיה ומחדליה, חדלה מכבר את תשומת־הלב. בציבור הלא־יהודי — לזכור כי על אף מיספרם הרב יחסית של ים ברוב ארצות אירופה, הלא־יהודים הם ואת רוב — נזכרים עכשיו בישראל, בדרך־ רק בהקשר למשבר הנפט. סמוך למלחמה, רבים באירופה מוכנים להישבע כי הטלת גר־הנפט היה תולדה ישירה ובלעדית של מלחמה. מאז התפכחה אירופה במידה ניכ־ חיום התפישה כי הערבים היו משתמשים, רם או במאוחר, בנשק הנפט, גם בלי קשר מלחמה, המכה למעשה לנחלת הכלל.

ימת עתה נטיה חזקה, בעיקר בחוגי הימין, בעלי הנכסים, ההון והתעשייה, לדמיין רוחם מיבצע צבאי כל־מערבי במטרה ל־השתלט על שדות־הנפט במפרץ הפרסי ובמקו־מות אחרים, כאשר ישראל משמשת ציר דמיוני של המיבצע המדומה. יודעי־דבר, כביכול, בקרב החוגים האמורים, מספרים מפה לאוזן על תוכ־ניות מיבצעיות שנרקמו בסתר בבריסל וב„קמפ־דייויד", בארה"ב. השמאל, המתון והקיצוני, יוצא השכם והערב באזהרות נגד ה„חזון הריאקציוני" של שימוש בכוח לשם כיבוש בארות הנפט. אלה ואלה מדגישים, תוך כך, לחיוב או לשלילה, את קיומה של ישראל בלב העולם הערבי ואת חשיבותה האיסטרטגית.

השבועון הצרפתי „לה־פואין" ציטט, לפני שבוע, גיבור „ריאקציוני" דמיוני המדבר במור־שגים של „שואת החוסכים הקטנים נובעת מ־קדאפי; המחיר המופרז של הדלק — זה בו־מדיין; מחיר הסולר — המלך פייסל; הגבלת מהירות הנסיעה — זה האמיר מכוויית; הקור בבית — האמיר מאבו־דאבי... מה שצריך עכשיו, זה מסע־צלב חדש, לא לכיוון מכה, אלא אל עבר שדות הנפט". במקביל לכך מספר עורך השבועון כי סטודנטים ממיכללת פריז, שהש־תעשעו בתרגיל של תיכנון מיבצע צבאי, בחרו את ישראל כבסיס־יציאה... ז'אן דניאל, עורך השבועון „נובל אובסרבטיר", מיקדש השמאל החדש, יצא באזהרה מפני אספקת ציוד מודרני לישראל, שנועד, לדעתו, להכשיר את ישראל לשמש איום מתמיד על מפיקות־הנפט הערביות.

לא עובר יום, בגרמניה, שווייצריה, צרפת, מבלי שתחנות הרדיו והטלוויזיה, העתונות היו־מית והשבועית, יעסקו בהיבט זה או אחר של משבר הנפט, ותמיד בהקשר להיפוש הדחוף אחרי פתרון, ותמיד תוך איזכור ישראל.

אך טעות היא לחשוב שיש להלך־רוח זה השפעה חיובית על יחס הבריות כלפי ישראל. הכל וכולם, ברובם הגדול, מוכנים להקריב את ישראל עבור יחסים תקינים עם הערבים ואספקה שוטפת של נפט. מי שמוכנים, בדמיונם, לצאת למלחמה ולשפוך את דם בניהם על מנת להבטיח את כלכלת ארצם, מוכנים ומזומנים, קל וחומר, להקריב אותנו, עד הישראלי האחרון, למען אותה המטרה.

הברח מדיני

על רקע זה נתתי את דעתי על עובדה ש־הצטיירה בעיני כבר לפני שנה, בעת קיום ועידת ז'נבה, או עוררו דברי, בעניין זה, תגובות כמעט נזעמות בקרב קוראי. אמרו שאני פסימיסט ורק רואה שחורות. עכשיו, אחרי שנה, צר לי לקבוע שראיתי נכון, ומבקרי — הם ששגו. העובדה היא, בכל שהיא מצערת ומכאיבה, כי סידרת הפיגועים, מעשי הרצח והטבח של הפלשתינאים, בישראלים ובלא־ישראלים, יצרו באירופה אימפקט הפועל לטובתם, ולרעת ישראל. אז, בז'נבה, לא־כל־שכן היום, כמעט בכל מקום באירופה המערבית, נתקלתי בפוליטיקאים, באנשי עסקים, בעתונאים ובפרשנים, האומרים בגלוי, בלי שמץ של שינאה כלפי ישראל, כי אנו שוגים, ונישגה כל עוד לא נכיר בפלשתינאים, ולא ננהל משא־ומתן אתם. פלשתינאים, משמע — לא תושבי הגדה, עליהם לא יודעים דבר בעולם, ולא ירדן של חוסיין, שנידונת לדעת בני־שיחי להיעלם במוקדם או במאוחר. אלא אירגוני החבלה, ובראשם — יאסר ערפאת.

הסיסמה „מדיניות אינה וונדטה (נקמנות) ניצחית" נשמעת הרבה מפי משקיפים, שלעולם אינם שוכחים להזכיר כי גם צרפת נאלצה, לבסוף, לנהל מו"מ עם אירגון פ.ל.נ. הטירוריסטי באלג'יר. ואין זה מועיל הרבה אם בהזדמנות זו מזכירים כי פ.ל.נ. מעולם לא אמר לכבוש את פריז ולחסל את צרפת. זה, בעיניהם, ובהתחשב במרחק משם עד כאן, הבדל דק שבדקים; ואין מקפידים על לגון זה.

שר־החוץ הצרפתי ז'אן סובאנייארג
„דיפלומטיה היא רפש בגרב של משי"

בעוד אנו היינו המומים למראה עצרת האו"ם שהזמינה את אש"פ, ברוב קולות, כולל תמיכת שלוש ארצות אירופה, קיבלו כלי התיקשורת האירופים את ההחלטה כדבר מובן מאליו. ובעוד אנו מתקשים לעכל את מראה שר־החוץ הצרפתי בחברתו המפוקפקת של יאסר ערפאת, יש באי־רופה, ולא רק בצרפת, רבים מאוד — אין לי מושג אם הם כבר הרוב — הרואים בפגישה זו הכרח מדיני שלא יגונה. בצדק טוענים אנו כי פגישה זו מכשירה את הקרקע לפגישות דומות, עם שרי־חוץ אחרים, וכי יש בה משום הכרה דה־פאקטו בממשלה פלשתינאית גולה שטרם קמה. על כך משיבים באירופה כי בסך הכל קפצה ממשלת צרפת, מהר יותר מן הממשלות האחרות, על העגלה הפלשתינאית.

צרפתים אומרים, בנסותם להצדיק את עצמם, כי לאור ההצבעה באו"ם והלך־הרוחות באירופה, נועד סובאנייארג עם ערפאת, שמא צרפת תאחר את הרכבת. למד מזה כי צרפת יוצאת מן ההנחה, כי מהר מאוד תקום ממשלה פלשתינאית גולה, שתזכה מיד בהכרה מצד ארצות רבות. לא רק באפריקה ובאסיה. צרפת, לפיכך, רק ביקשה להקדים את כולן, כדי שדבר זה יירשם לזכותה וייזכר: בחלוקת הנפט, בשנה הבאה, וברכישת נשק צרפתי, בידי ארצות ערב.

בקומה זקופה

אך אל נשגה ואל נשלה את עצמנו. לא רק כדי להבטיח את אספקת הנפט, ולא רק על מנת לספק תעסוקה לתעשיית הנשק והמטוסים הצר־פתית, היה בביירות מה שהיה. גורמים פסיכולו־גיים חברו עם מניעים מדיניים וכלכליים, ויצרו מצב שלא יועיל כלום אם נטרוק בפניו את ה־דלת. כוונתי לומר שטריקת־הדלת בפני שר־החוץ הצרפתי וביטול ביקורו — פורמלית זה דבר אפשרי — פירושם התעלמות מן המצב וזה הדבר הגרוע ביותר שאנו עלולים לעשות. במצב שנוצר, המעיק והמציק ואין שום סיכוי שישתנה לטובה, מעצמו — אין לנו ברירה אלא להתמודד. בגלוי, בקול רם, בקומה זקופה, ובלי להעמיד פנים כאילו מה שישנו — איננו.

החמצנו בעבר הזדמנויות להציג את ערפאת ואירגונו, כפי שהם, בעיני העולם. ואנו ממשיכים בהווה, להחמיץ הזדמנויות שעוד נותרו. אך מה הפלא בהחמצה זו, כאשר רוב הישראלים, בעצ־מם, מעולם לא עיינו, למשל, באמנה הפלשתינ־אית, ואינם יודעים מה, אל־נכון, נאמר בה ומה משתמע ממנה? העולם, מכל מקום, נוטה, יותר ויותר, לזהות את הפלשתינאים עם תנועת שחרור לאומית, לגיטימית לכל דבר, כולל מאבקה ה־מגואל בדם ילדים וחפים מפשע, שכמותו ודוגמתו זכו להכרה וללגיטימציה, אחרי מעשה, בחלקים שונים בעולם. העובדה שפלשתינאים אלה אינם נאבקים רק על זכות ההכרה העצמית, ועל פיסת־מולדת לעצמם, אלא שואפים לחסל את המדינה היהודית, איננה מודעת לעולם.

ואם פה ושם, בזכות ההסברה הישראלית, חד־רה בכל זאת ידיעת מטרותיהם האמיתיות של הפלשתינאים להכרתם של מדינאים, עתונאים ומוקדי־כוח אחרים בעלי השפעה על דעת הקהל, הנה ניצב מולם יאסר ערפאת, נוקט בטקטיקה נבונה ומעמיד פני „מתון". לולא היה זה כל כך טרגי, אפשר היה להתייחס בצחוק אל „מתינותו". הצרה היא, שגם בפי ז'אן סובאנייארג, שר החוץ של הנשיא וולרי ג'יסקאר ד'אסטיין, שאיננו חשוד בשינאת ישראל, ערפאת הוא „מדינאי" ו־„מתון". לא במקרה כתבתי ב„פיו" של שר החוץ הצרפתי, להבדיל מן ההכרה שבלב. להבדיל מישראלים רבים, אין לחשוד בו שלא קרא את האמנה הפלשתינאית. אך סובאנייארג הוא דיפ־לומט, ודיפלומטיה, כדברי עמיתו מן המאה ה־18, היא „רפש בגרב של משי".

מר מנחם בגין, וכן ח"כים אחרים, החליטו להחרים את האירועים החברתיים שייערכו לרגל ביקור מר סובאנייארג, והחזירו את ההזמנות. זכותם היא, ואין לבוא אליהם בטענות. כאנשי האופוזיציה, שאחריות ניהול המדיניות השוטפת איננה מוטלת עליהם, הם רשאים להרשות ל־עצמם את המותרות של תגובה אמוציונלית, ה־נובעת בלי שום ספק מן הפגיעה שהם חשים בכבודם האישי והלאומי. ואולם דרישתם כלפי הממשלה לבטל את הביקור, איננה נבונה ואיננה מושתתת על שיקול מדיני קר ורציונלי. אף שאנו יהודים שלא התחנכו על ברכי המסורת המפוארת של „אקול נורמל סופרייר", מותר וצריך שגם אנו נהיה מצויידים בהגיון קרטזיאני, שאיננו מותיר מקום רב לרגשות, כשהמדובר ביחסים לא בין בני־אדם, אלא בין מדינות.

למען עצמנו

אני מסכים עם אחד מעמיתי בעתונות היש־ראלית, אשר יעץ השבוע לקבל את פני שר־החוץ הצרפתי במינימום הכרחי של לחיצות־ידיים, בנימוס קר ובחשד כבד. אינני מקנא, בהזדמנות זו, בשר־החוץ, יגאל אלון, שגם הת־נדב, כמו במקרים של ביקורים קודמים, לארח את מר סובאנייארג, בסוף־שבוע הבא, בקיבוצו גינוסר. אלון מצווה, לא רק על נימוס קר וחשד כבד, אלא, ובראש וראשונה, על מאמץ שיכנוע מעמיק ומרוכז.

לא די להתפלץ למראה התמונה הדוחה, ה־מחפירה, של ארוחת־בוקר עם ערפאת בבית שגריר צרפת בלבנון. צריך גם להסביר ולשכנע את האורח מפריז מה כל כך דוחה ומחפיר בתמו־נה זו. לא די „לשחק ברוגז" עם השר הנכבד, ולצמצם עד מינימום את הפגנות האהדה כלפיו וכלפי ממשלתו. צריך גם לסבר את אוזניו ולהב־היר לו היטב כיצד, אם בכלל, אנו מתארים לעצמנו את פתרון הסכסוך במזרח־התיכון, כולל פתרון הבעיה הפלשתינאית, שממשלת ישראל, אחרי מלחמת יום־הכיפורים, הכירה בקיומה.

לא למען צרפת וממשלתה אנו חייבים לקבל את השר סובאנייארג, אלא למען עצמנו. מלאכת ההסברה הקשה, הלא־נעימה וכפויית־התודה, חייבת להעשות, כאן ועכשיו, ודווקא באוזני מי שמנהל מדיניות המתנכרת לאינטרס החיוני ביותר של ישראל. איש זולתנו לא יעשה את המלאכה. לא כדאי להחמיץ עוד הזדמנות.

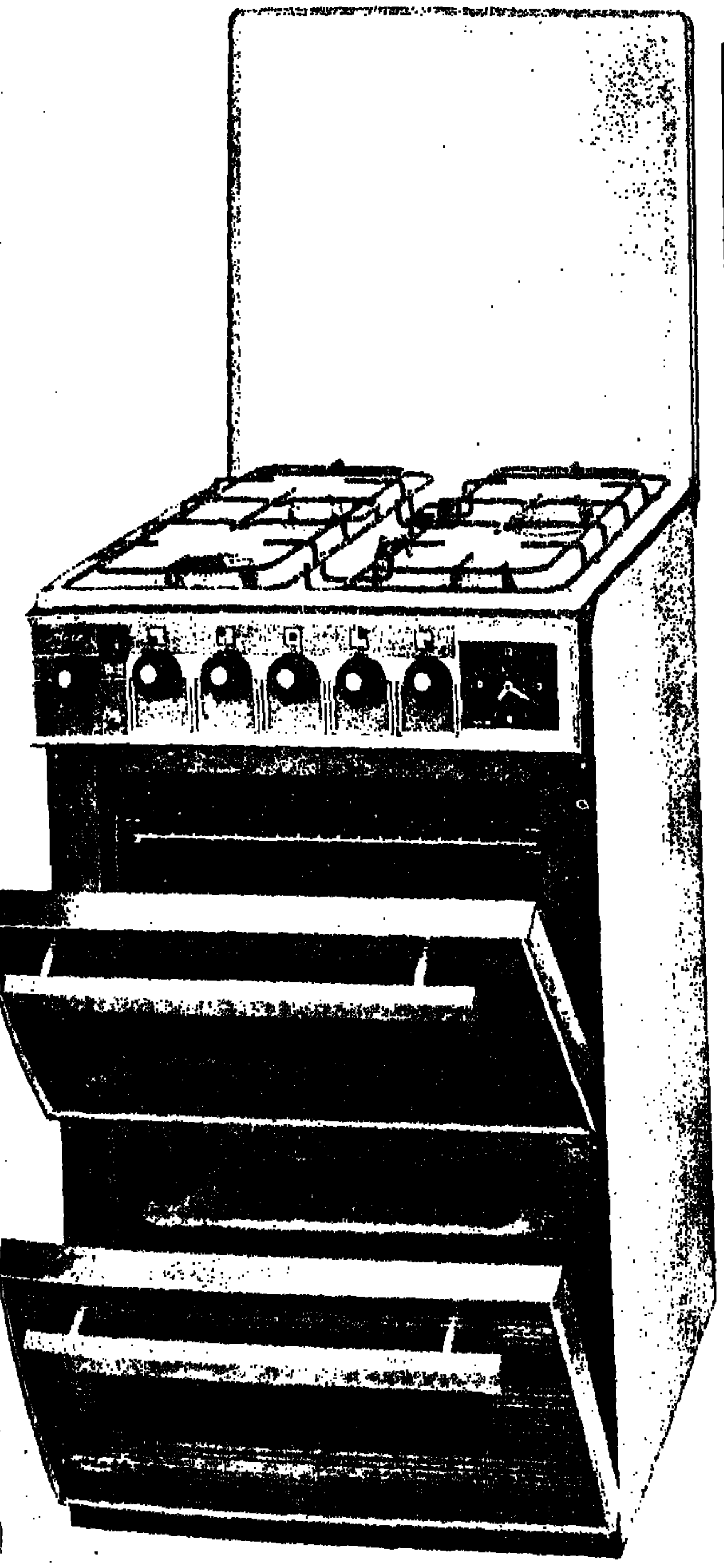

ל-Metz איכפת שתיהני מן הבישול והאפיה

לכן יצרנו עבורך תנור למופת באיכות Metz כפי שהשם מחייב

* תא עליון לצליה ולגריל. תא תחתון לאפיה.
* הדלתות (זכוכית מחוסמת) ומסילות המגשים ניתנות לשליפה לניקוי יסודי וקל.

* רשת בישול בלתי שבירה, מצופה אמייל ואינה מתפחמת.
* 5 מבערי גז עם אפשרות לכיוון הלהבה מבחוץ.
* לוח מכוונים אלגנטי ונוח להפעלה.

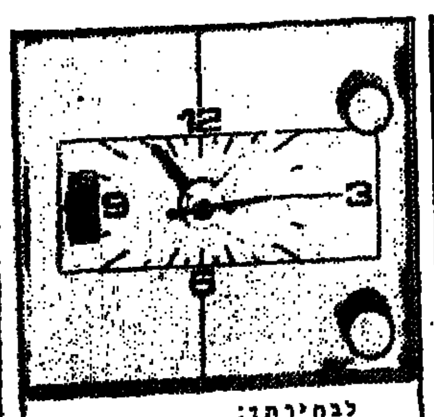

לבחירתך:
* תנורי „מץ" עם שעון אוטומטי
* תנורי „מץ" עם קוצב זמן

וכמובן, השרות המעולה והמסור של מץ בישראל!
* אזור תל־אביב והמרכז —
* אזור חיפה והצפון —
* אזור באר־שבע והדרום —

אמצי את Metz

כל קונה מוצר איכות של Metz עד 30.10.74 משתתף במבצע הפרסים "כל שני זוכה"

אהרן שמיר | זו דעתי

יהיה רע!

המשבר הכלכלי הפוקד את העולם המערבי לא יפסח עלינו. למעשה, הוא כבר נותן בנו את אותותיו, אך בינתיים רק בדרגים הגבוהים של הכלכלה. לא יעבור זמן רב והוא יתחיל להידרדר מטה, עד שיפגע בכיסו של כל אזרח ב־מדינה.

מאז ומתמיד חיינו כאן לפי תורת־החיים של „דייה לצרה בשעתה". נדמה שנוכח המשבר המאיים תהיה זו שיטה מסוכנה לחכות ולראות כיצד יפול דבר.

העולם הקומוניסטי, כך טוענים יודעי־דבר, צופה בהנאה במשבר המאיים לערער את כל חרות הכלכלה הקאפיטאליסטית, להחליש על ידי כך את עוצמתו של העולם המערבי ולהקל על חדירת השפעתה של ברית־המועצות לנקודות איסטרטגיות חשובות על פני כדור־הארץ.

יש להניח, כי מדינות המערב נותנות דעתן לתופעה אפשרית זו, אם כי לקחי ההיסטוריה מוכיחים שהעולם המערבי איטי מאוד בהסקת מסקנות, ולא פעם נקלע למשברים — כלכליים, מדיניים וצבאיים — מבלי שיהיה מוכן לקדמם.

מדינת־ישראל, הקשורה קשר הדוק בכלכלת העולם המערבי, אינה מסוגלת לתרום דבר לפתרון המשבר העולמי. אך אסור לה להישאר אדישה בצפייתה להתפתחות העניינים.

תוך שהיא שקועה במכלול בעיות מדיניות, צבאיות, חברתיות ומעמדיות, עליה לרכז בדחיפות את מיטב המוחות הכלכליים כדי לעבד תוכנית־חירום נוכח המשבר העומד לפקוד גם אותה בעתיד המתדפק כבר על פיתחה.

• • •

לא אנסה ברשימה זו להציע פתרונות גלובאליים, שהרי ציינתי כי על אלה צריכים לתת את הדעת מומחי הכלכלה. דעתי נתונה לפרט הישראלי, שהתרגל לחיות בגן־עדן של שוטים, לסגל לעצמו את כל הטוב והרע שמשו בעולם המערבי, עולם אשר במשך תקופה ארוכה למדי טבע בעושר ולא ידע גבולות ברדיפתו אחרי „החיים היפים".

„החיים היפים" בעולם המערבי פירושם: מותרות, ביזבוז, שחיתות בכל שטחי החיים. זוהי מחלה מידבקת שהכל נהנים לחלות בה. אך מסתבר כי בסופו־של־חשבון אין היא משחיתה רק את האנשים, היא גם מערערת את קיומן של מדינות. העולם המערבי מתקרב עתה אל סף סכנה זו.

כבר עתה נאלצים אזרחי העולם החופשי להוריד את רמת חייהם, להדק את החגורה, לחסוך. ואנחנו — כשם שנתפסנו מהר לאותו אורח־חיים של מדינות השפע, בעידן השפע, חייבים לחקות את העולם הצועד לקראת משבר, במהירות גדולה פי כמה מן ההסתגלות ל„חיים היפים". הייתי אומר שעלינו להתחיל לחקות בדחיפות את אורח־החיים האישי שבארצות הקומוניסטיות. לא מתוך כפיה, שהיא מנת־חלקם של תושבי אותן ארצות, אלא מרצון, כדי להקטין את מידת השואה הכלכלית הצפויה.

• • •

במה דברים אמורים? — הצריכה האינפלציונית של האזרח הישראלי, הרדיפה אחר מותרות, חייבות להתמתן בהדרגה. אין ספק שריסון עצמי כזה הצריך לזכות לעידוד ההנהגה, אישי־ציבור ואמצעי התיקשורת, ימנע בענפים רבים במשק. הוא יקטין את ייבוא המותרות, יקטין את הרווחים של מפעלי־ייצור שונים, אך יקל על מצוקתו של הפרט ובסופו־של־חשבון יתרום להבראת כלכלתה של המדינה ככלל.

במלים אחרות: אם תל־אביב היא כיום „פאריז של המזרח־התיכון", עליה לרדת לדרגת „בוקרשט של המזרח־התיכון". כי בבוקרשט אין הגברים והנשים (בעיקר הנשים) זורקים את בגדיהם מדי עונה בעונה לפי כל ציוץ של אופנאי הצמרת; אין הם מתחרים בשכנים ובידידים ברכישת מכוניות, דירות פאר, רהיטי־ייבוא, מוצרי־חשמל משוכללים יותר וכיו"ב. ובכל זאת הם חיים ובריאים טוב. אולי, לפי מושגי המערב, שהם גם מושגינו, אין הם מאושרים כל־כך, אך הסיבה לכך היא לגמרי אחרת.

מבחינה כלכלית — מתחיל לגבינו עידן שבו עלינו לחשוב פעמיים לפני שאנו מבזבזים כסף יקר וחשוב על דברים יקרים שחשיבותם מוטלת בספק.

קל להעלות את רמת החיים. אך קשה לרדת. ובכל זאת — מי שיבין כי מוטב לו לעשות צעד דראסטי זה עתה, מרצונו החופשי, יהיה הרבה פחות אומלל כשיגיע הזמן והוא ייאלץ לעשותה.

הדחף האנושי שבנו היה רוצה להמשיך לחיות לפי תורת „דייה לצרה בשעתה", בתקווה שיהיה טוב. אך אל נשלה את עצמנו: כל הסימנים מעידים שיהיה רע.

מעגל־הקסמים של ד"ר קיסינג'ר במוסקבה

בביקורו הנוכחי של שר־החוץ האמריקני בבריה"מ עלול להחריף גורל ה„דטאנט" ✱ נוסחת־פלאים לא תחסל את מירוץ־החימוש האסטרטגי ואת בעיות המזרח־התיכון, אם [illegible] תיווצר אווירת אמון בין שתי מעצמות־העל ✱ ואווירה כזו תיווצר רק אם יימצאו פתרו[illegible]

מאת **אראל גינאי, פאריז**

ד"ר הנרי קיסינג'ר
נוסחות פשרה

אות מובהק של זמננו: ביקורו הנוכחי של הנרי קיסינג'ר במוסקבה, בו עלול להחריף גורל ה„דטאנט", לא עורר במערב־אירופה התעניינות נרגשת, כפי שזה עשוי היה להיות לפני מספר חודשים.

פשוט: האירופים אינם מתרגשים עוד נוכח הסכנה, הקרובה לאמיתו של דבר, של מירוץ־חימוש בלתי־מרוסן, בתחום האיסטרטגי, והתחדשות המלחמה הקרה. בצורה זו או אחרת, כי האירופים עומדים בפני העימות של האינפלציה, של האבטלה, ושל פחיו וחורף אפלים מאד, אולי דומים לחורפים העצובים של שנות ה־30'.

למען האמת, חורף כזה אינו עימנו עדיין; הגם שבאירופה כולה מתרבים מקרים של פשיטות־רגל ומספרן בצרפת בספטמבר היה גדול פי עשרה מאשר באותו חודש בשנה שעברה); תעשיות הבנייה והמכוניות, שהן תעשיות־מפתח, נמצאות בירידה תלולה של 30 ואף 40 אחוז בייצור; הצעירים המצטרפים לשוק־העבודה, מחפשים לשווא מישרות מתאימות; והוותיקים חוששים שיאבדו את מקומותיהם...

אווירה עגומה

בכל זאת, הרזרבות שנצברו משך שנים רבות של התפשטות כלכלית בלתי־פוסקת ושל דלק זול — לא נידלו עדיין. על כן, לפחות מבחינה חיצונית, נמשכים החיים כמו בעבר, או כמעט כך. המסעדות, ואפילו היקרות ביותר, גדושות לקוחות; פקקי־התנועה קשים כפי שהיו בכל מקום בעולם; והדלק נשרף באותו קצב מטורף כמקודם; קשה מאד להשיג כרטיסים, ואפילו היקרים ביותר, להצגות תיאטרון וקולנוע; ודוברו של מעצב־האופנה הפריזאי הנודע, איב סן־לוראן, הודיע, כי מעולם לא נמכרו יצירות האופנה של בית זה בכמויות ובקצב כאלה, בממוצע של 8000 עד 10,000 ל"י לשמלה.

בבריטניה, כמו בצרפת, לא היתה עוד תקופה, שבה מכרו בעלי חנויות־הספרים ספרים כה רבים וכה יקרים — וכל זה בעיצומה של המבוכה הכלכלית ובאווירה העגומה, שבה רבים החששות מהתקנות.

בשנים האחרונות של המאה ה־18 כתב המהפכן הצרפתי סן־ז'יסט, כי „האושר הוא רעיון חדש באירופה". וצריך היה להמתין למעלה מ־150 שנה, כדי שרעיון זה יקרום עור וגידים בתודעת האירופים. ואילו עתה — הסבל והאסון הם שהופכים לרעיון חדש באירופה, ואחרי כ־20 שנות שיגשוג, מסתבר שהאירופים אינם מסוגלים להתאים עצמם למצב העניינים החדש.

המבוכה והניגודים של המצב הנוכחי במערב משתקפים — הגם שבהיקש שונה לגמרי — ביחסי רוסיה־אמריקה, כעת שד"ר הנרי קיסינג'ר מנהל, בימים אלה, את שיחותיו עם צמרת הקרמלין במוסקבה. לכאורה, נראה כי ברית־המועצות מעוניינת עתה גם היא לקיים את ה„דטאנט" עם ארצות־הברית ה„חדשה", בראשותו של ג'ראלד פורד — לא פחות משרצתה לקיים את ההסדר עם מימשלו של הנשיא הקודם, ניכסון.

מה עוד שעם השגת ההסדר בעניין הגירתם של היהודים מרוסיה, השתפרו במידה ניכרת הסיכויים לחילופים כלכליים נרחבים בין שתי מעצמות־העל — כמו גם הסיכויים הרוסיים לקבלת אשראי אמריקני נוח לטווח ארוך, לפיתוח הכלכלה הסובייטית.

שינוי בקרמלין

עצם העובדה שהוסכם כזה על הגירת היהודים — הגם שנותר לראות עדיין אם אכן הוא יקויים גם הלכה למעשה — מעיד כשלעצמו על שינוי כלשהו בגישת הקרמלין, ועל הענין שהוא מגלה לקיים את יחסיו המשופרים עם ושינגטון.

יש עוד סימנים שמצביעים על כך. כי אחרי עשר שנות שלטון נחושה נראה החלטתו של ליאוניד ברז'נייב להתמיד במדיניות שיתוף־הפעולה עם ארצות־הברית; וד"ר הנרי קיסינג'ר נתקבל במוסקבה בלבביות, שקרוב לוודאי שלא היתה מלאכותית.

אולם, עם זאת, מיכרחים לציין, כי אין כל התקדמות. ויש אפילו הקפאה, בשתי בעיות חיוניות, שלגביהן חלוקות דיעותיהן של מוסקבה ושל ושינגטון: מירוץ החימוש האיסטרטגי הגרעיני; והסיכסוך המזרח־תיכוני.

לאמיתו של דבר, לא זו בלבד שהצדדים לא הצליחו לבלום את מירוץ־החימוש הגרעיני, בכל הסיגות בדרג חרם ביותר, אלא שאף נראה כי הם מתכוננים לפתוח במירוץ נוסף, המור בכל קודמיו.

שר־ההגנה האמריקני ג'יימס שלזינג'ר, הודיע עתה, כי ברית־המועצות מתכננת „טריקה [illegible] של [illegible] לתקפה.. מערך [illegible] [illegible] לא נודע עד כה בתולדות הנשק האטומי".

מיבן שה„פנטגון" עושה את ההכנות הדרושות לרכישת אמצעים נגד, על־ידי פיתוח טילים בין־יבשתיים אמריקניים נוספים, ועל־ידי חיזוק הפוטנציאל האיסטרטגי לקראת כל מלחמה אפשרית, כולל מלחמה קונבנציונאלית.

ד"ר קיסינג'ר ינסה למצוא במוסקבה נוסחה, שתאפשר להסיג מאזן מסויים לגבי הצבים הבאות, בין שני סוגים של חימוש, שאגב קשה מאד להקביל ולהשוות ביניהם. כי הסובייטים שמו יהבם והפקידים מאמציהם לייצור ראשי־חץ אדירים ביותר. בעוד שהאמריקנים מגדילים את הכמות של ראשי־חץ קטנים יותר ובעלי דיוק פגיעה רב יותר.

בתנאים אלה קשה למצוא להתייחסות שיספקה את רצונם של אנשי־הצבא של שני הצדדים; ועל כל פנים, אין ספק, כי זו משימה קשה ביותר לכל המומחים משני הצדדים...

אבל מובן, שהמשימה אינה בלתי־אפשרית. בתנאי שכל אחד מהצדדים יגלה רצון כן להסדר, ובתנאי שהמדינאים יהיו מוכנים ומסוגלים להשתיק את אנשי הצבא; או, ליתר דיוק, יחייבום להגביל את הסון.

על כל פנים, כל אלה שרוצים לגוונן יציאה גרעינית חייבים לברך על מאמציו של קיסינג'ר במוסקבה. הגם שעליהם לזכור כי „הרגעה" בתחום הגרעיני תחייב, ללא ספק, איזון מסויים גם בתחום הכוחות הקונבנציונאליים. בתחום זה יש לזכור, שהמאזן נוטה, בצורה ניכרת והולכת, לטובת הסובייטים וההתפתחויות האחרונות ביוון ובפורטוגל בוודאי שתורמים לחיזוק המעמד הסובייטי ולהחלשת מצבו של המערב, ושל ארה"ב בתוך זה.

השאלה השנייה שבה מטפל קיסינג'ר במוסקבה היא שאלת המזרח־התיכון, ובעניין זה יש לשתי המעצמות טענות זו כלפי זו.

קיסינג'ר מתלונן, ובצדק, על ההקשחה הגוברת, אשר התבטאה בהודעה האחרונה [illegible] במוסקבה בין מנהיגי הקרמלין לשר־החוץ [illegible] איסמעיל פהמי; הוא מתלונן על [illegible] מוסקת של נשק סובייטי לסוריה, [illegible] המאסיבית הצפויה של נשק חדיש [illegible] גדולות בייחוד למצרים.

שר־החוץ האמריקני מבקש מהסובייטים [illegible] ריאליסטיים ולא ללחוץ למען חידוש [illegible] של ועידת ז'נבה. שכן, הקדמת הוועידה [illegible] תיגרור, בהכרח, מבוי סתום — ומכאן [illegible] את המלחמה לבלתי־נמנעת. מה שו[illegible] המלחמה. כפי שהמצב נראה כרגע, [illegible] מאד.

יש לדעת גם, כי היחסים בין שתי [illegible] העל לא יוכלו לעמוד, ככל הנראה, [illegible] מלחמה חדשה באיזורנו. ומאחר שכוונו [illegible] גם להריסים, יבקש מהם קיסינג'ר לאפשר [illegible] פוסים אחר הסדר־בשלבים. כפי שהודגש [illegible] ברגע זה. הוא עשוי לזכות בהסכמה [illegible] כזאת, לפחות בהסכמה מוגבלת ומותנית [illegible] לגבי השהיית שיתנתן לו להכשיר את [illegible] לקראת ז'נבה במגעים מוקדמים עם הצדדים [illegible] סוף במזרח־התיכון.

אפשרות מפתה

קרוב לוודאי ששר־החוץ האמריקני [illegible] — בשם ה„דטאנט" — נקיטת עמדה [illegible] שלא תיעודד במידה בוטה את [illegible] בית יוז של מפיקות־נפט אחרות.

אין ספק, שהסובייטים לפלוס גם [illegible] את העובדה שהוא מנסה לנתק [illegible] התיכון, זכר הוא ידע לנצל את [illegible] „הוגן ובלתי־משוחד" בין הערבים [illegible] חיזוק עמדותיה של אמריקה באיזור [illegible] השבונה של בריה"מ.

הסובייטים יעלו בוודאי בפני [illegible] את משקיותיהם וחששותיהם [illegible] ה פנטגון בשאלות ביטחון, ובעיקר [illegible] של הנשיא סדאת עצמו. זו גם הסיבה [illegible] המכניה של מצב קיסינג'ר לקרמלין [illegible] פסגת פורד־ברז'נייב, בחודש הבא.

[illegible]

וישנו עוד גורם אחד: האיפום. [illegible] יון ב„דטאנט" [illegible] של אבות [illegible] האמריקה והמכ[illegible] מצביעים על האפשרות [illegible] של יגון: [illegible] הקפיטאליזם בעולם.

על כן [illegible] המצב באירופה ומצביעים [illegible] בה [illegible] על הסיכויות [illegible] שקטה עדיין לגמרי כרגע.

בהתאם להבטחתנו
לכל אלה שהתעניינו
ברכישת דירות
בנות שלושה חדרים
ב־"נאות גן" (שנב ד[illegible])
פתח תקוה
המכירה תחל בחודש נובמבר
כמו כן מבחר דירות
בנות 5, 4, 3 1/2, 3 חדרים.
בכל חלקי פתח־תקוה
משכנתא לא צמודה בסך ‎-‎.40,000 ל"י
למספר מוגבל של רוכשי דירות
בעלי יכולת תשלום
תינתן הלוואה נוספת של חברת "גן" בע"מ
"גן"
חברה קבלנית לבנין והשקעות בע"מ
פתח תקוה, רח' חיים עוזר 20

ועידה חדשה – זמירות ישנות

ערב כינוסה של ועידת־הפיסגה הכל־ערבית השביעית, מחר בבירת מרוקו, שוב נחלקות מדינות־ערב לשני מחנות — קיצוניות וקיצוניות־פחות ✱ מאז הוועידה הראשונה, ב־1964 בקהיר, חלו תמורות בהרכבם של מחנות אלה — אך חילוקי־הדעות נשארו בעינם

מאת **יעקב ברוז**

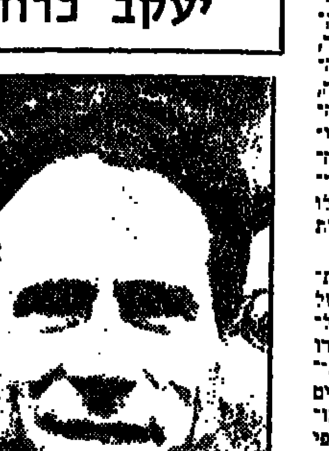

מועמר קד'אפי
לוב מחרימה את הוועידה גם הפעם

המלך חסן השני יתכבד מחר, כמארח, בפתיחת ועידת־הפיסגה של ראשי מדינות ערב, בבירה מרוקו. עוד קודם־לכן התכנסו כמקום שרי־החוץ הערביים, כדי לקבוע את סדר־היום של הוועידה ובעיקר כדי לנסות ליישב את חילוקי־הדעות הקיימים בין משלחות שונות. כקודמותיה, נועדה גם ועידת־פיסגה זו — שהיא השביעית במספר — לפשר בין עמדות ובוונות מנוגדות של הממשלות הערביות. הנושאים שעליהם נחלקו לא נשתנו בהרבה במשך השנים האחרונות. עם זאת, חלו תמורות בדרגות חריפותם וכן בהיערכויות בין הארצות הערביות לבין עצמן.

ועידת־הפיסגה הערבית הראשונה התקיימה בינואר 1964 בקהיר, ביוזמתו של גמאל עבד אל־נאצר. מגמתו המוצהרת היתה לנסות לשים קץ בדרך זו למחלוקות ששררו אז בין המדינות הערביות ולהביאן לגיבוש מדיניות אחידה, לפחות בנושאים שניתן להסכים עליהם. זאת, חרף הניגודים חריפים בין המישטרים הערבים, כפי שהיו באותם הימים. כאין אפשרות להשיג את „אחדות המטרה", היה נאצר נכון להסתפק ב„אחדות השורה". במיוחד אם הוא כללה סיכוי לחידוש מעמדו כמנהיגו של העולם הערבי.

הנאום ששודר בטעות

בוועידה השתתפו 13 המדינות, שהיו אותה עת חברות הליגה הערבית. דיוניה אמורים היו להיות סודיים. אולם בטעות שודרה כרבים מחציתו הראשונה של נאום הפתיחה של נאצר. מתוכה ומידיעות שנתפרסמו לאחר־מכן היה ברור, שהנושא היחיד, שסביבו יכלו מדינות־ערב ליצור אחדות־דעות כלשהי היה, כמקובל, כרוך ב„אויב הציוני". היה בו גם כדי לאפשר שוב לנאצר להופיע כמנהיג כלל־ערבי. הענין המיידי שעמד על הפרק היה סיומן של עבודות מוביל־המים הארצי בישראל.

בוועידה נתגבשו תוכניות. בחלקן לפעולה מיידית, בחלקן להגשמה בטווח ארוך. הסדינות המתכתשות, ובראשן מפיקות־הנפט, התחייבו לממן את ביצוען. הוקצו רשות להטיית מקורות הירדן. גם הוכוננה מיפקדה ערבית מאוחדת, בפיקודו של הרמטכ"ל המצרי. מיטימתה היתה לחזק את צבאותיהן של המדינות הערביות — לבנון, סוריה וירדן — שבשיטחן נועדה להתבצע תוכנית־ההטייה, ולתאם את תוכניות־ההגנה ביניהן לקראת תגובה צבאית ישראלית אפשרית. בגוף זה ראו המצרים גם אמצעי להגברת השפעתם בצבאותיהן של „הארצות האחיות".

הוחלט גם לנקוט צעדים „לארגן את העם הפלשתינאי, כדי לאפשר לו למלא את תפקידו בשיחרור מולדתו". המשימה הוטלה על אחמד שוקיירי, נציג הפלשתינאים בליגה הערבית. נוסף על כך, קיוו המצרים להשתלט באירגון זה לקידום עניניהם באותן מדינות, שבהן ישבו פליטים.

בעקבות החלטת הוועידה כינס אחמד שוקיירי, בסוף מאי 1964, קונגרס פלשתינאי בירושלים, שהחליט על הקמת הארגון לשיחרור פלשתין. ועידת־הפיסגה השנייה, שהתכנסה בספטמבר 1964, באלכסנדריה, אישרה הקמתו של ארגון זה, בראשותו של שוקיירי. בוועידה זו הציעה מצרים לשגר לשלוש שכנותיה של ישראל, שאמורות היו לעסוק בהטיית מקורות הירדן, כוחות צבאיים ממדינות־ערב אחרות, כדי לחזק את הגנתן מפני פעולות־גמול ישראליות. ירדן, לבנון וסוריה דחו הצעה זו. מסיבה זו סוכם, שלא יוחל בהטייה עצמה, אלא רק בעבודות־תיעול. שישמשו בבוא העת את המקורות שיוטו [illegible] הקיים.

ועידת [illegible] — ועידת־הפיסגה השלישית, נערכה בספטמבר 1965 בקזבלנקה. החלטתה: עקב הפגיעות הישראליות באתרים שבהם נעשו עבודות קשורות בהטייה, ל[illegible] את העבודות אך ורק לשטחים שמחוץ לטווח תותחי צה"ל. זאת עד שיהיה הכוח הצבאי הערבי מסוגל להגן [illegible] לאורך הגבולות.

בוועידת־הפיסגה השלישית השתתפו 12 מדינות בלבד. תוניסיה החרימה אותה, בגלל המיתוחים שנתגלעו בינה לבין ארצות ערביות אחרות, ובראשן מצרים. אלה [illegible] של הנשיא בורגיבה בדבר [illegible] בדרכי שלום של הסיכסוך הערבי־ישראלי, על יסוד החלטת החלוקה של [illegible] נובמבר 1947. על אף החרם התוניסאי, היה הישגה של הוועידה דווקא ב[illegible] „ברית סולידאריות ערבית". המסמך [illegible] עליה התחייבו לשים קץ [illegible] התעמולה שניהלו זו נגד זו, לכבד [illegible] המשטרים הערביים הקיימים, להימנע [illegible] התערבות בענייניהן הפנימיים ולהתנגד [illegible] פעולות חתרניות. ברית הסולידאריות לא החזיקה מעמד יותר משבועות מיספר. המלחמה בתימן הוסיפה להרעיל את האווירה בין מצרים לסעודיה. אש"פ של שוקיירי — שיחסיו עם השלטון הירדני היו מתוחים מרגע לידתו — המשיך בהסתה נגדו. העולם הערבי נחלק לשני מחנות. פרוגרסיבים ושמרנים, או מהפכנים וריאקציונרים. מצרים, סוריה, אלג'יריה, תימן ועיראק ראו עצמן כשייכות למחנה הראשון. סעודיה, ירדן ותוניסיה היוו את הקבוצה השמרנית. בעוד לוב — של הימים ההם — מרוקו, כוויית, סודאן ולבנון ניסו שלא להזדהות עם אף לא אחד מהצדדים, אם כי היה ברור שאין להגדירן כ„מהפכניות".

קיטוב זה בין מדינות־ערב התבטא בראש וראשונה בהשמצות הדדיות בכלי־התיקשורת בין המחנות היריבים וגם בתוך הקבוצות עצמן לא שררה תמימות־דעים בכלל. המלך פייצל והמלך חוסיין דחו את השקפותיו של הנשיא בורגיבה בעניין פתרון הבעייה הפלשתינאית. סוריה מצידה לא היתה מרוצה מעמדת מצרים לגבי ישראל ותבעה להחיש את הטיית מקורות הירדן ולהגביר את פעולות החבלה והטרור נגד ישראל (כזכור, בוצע נסיון הסיגוע הראשון של ה„פתח" — בעזרה סורית — נגד המוביל הארצי, ב־1 בינואר 1965). „השמרנים", בראשותו של פייצל הסעודי, ניסו ליצור חזית נגדית על־ידי ארגון ועידת פיסגה איסלאמית. ה„פרוגרסיבים" — בעיקר המצרים והסורים — טענו, כי היוזמה הסעודית אינה אלא מזימה אימפריאליסטית וכי פייצל עצמו הנו סוכן האימפריאליזם. ירדן הואשמה אף היא בתמיכה בתוכנית זו ונוסף על כך, גם בשיתוף־פעולה עם ישראל.

כאווירה זו הודיע נאצר, ביולי 1966, כי „המהפכנים" לא יוכלו עוד לשבת בכפיפה אחת עם „הריאקציונרים" הפועלים נגד מצרים. מסיבה זו החליט, שארצו לא תשתתף בוועידת־הפיסגה, שאמורה היתה להיערך באלג'יר, בספטמבר 1966.

אף־על־פי־כן, התקיימה ועידת־פיסגה נוספת — רביעית במספר — מוקדם יותר משסבר המנהיג המצרי ובנסיבות שלא שיערן מראש. היא נערכה בסוף אוגוסט — ראשית ספטמבר 1967, בחארטום, בירת סודאן, בעקבות מלחמת ששת הימים.

מסע־ההאשמות ההדדי בין ממשלות־ערב התחדש עם שוך הקרבות. על נושאי־המחלוקת הקודמים — בכללם הסכסוך המצרי־סעודי בעניין תימן — נוספו גם האשמות הדדיות בעניין המפלה שנחלו צבאות־ערב.

בוועידת ח'ארטום השתתפו רק 12 מדינות ערביות. סוריה החרימה אותה, משום שבכנס שרי־החוץ הערביים שקדם לה, לא נתקבלה תביעתה בדבר הטלת חרם־נפט מלא על המערב. בניגוד לדעתה של דמשק, סברה ועידת־הפיסגה כי ארצות־הנפט הערביים עשויים לסייע לשקם את המדינות שנפגעו במלחמה ולעזור להן לעמוד בפני ישראל. סיכום זה הומחש בהחלטת הוועידה להטיל על שלוש מפיקות־נפט — סעודיה, כוויית, ולוב — להקציב יחד, כל שנה — עד אשר יחוסלו „תוצאות התוקפנות" — 135 מיליון דולר לחיזוקן של מצרים וירדן: 95 מיליון לראשונה, ו־40 מיליון לשנייה. סוריה, שלא נכחה, לא זכתה במאומה.

בעת ועידת ח'ארטום מצאו נשיא מצרים ושליט סעודיה מוצא מן הסבך של מלחמת־האזרחים בתימן. הדבר סייע, ללא ספק, לנכונותו של המלך פייצל לתרום מרווחי־הנפט שלו להקלת מצוקתה של מצרים. אחמד שוקיירי, שהשתתף בוועידה בתוקף תפקידו כיושב־ראש אש"ף, תבע להגביל את חופש־הפעולה של המלך חוסיין בגדה המערבית, בטענה שהיא עניינם הבלעדי של הפלשתינאים. הוא אף דרש זכות־בכורה בשביל אירגונו בקבלת הכספים שהוחלט על חלוקתם בוועידה. משהושתק בידי נאצר בכבודו ובעצמו, עזב שוקיירי את הוועידה.

ההחלטות הידועות ביותר של ועידת ח'ארטום הן הנוגעות לישראל. אלו דנות באיחוד המאמצים הערביים „במישור הבינלאומי והדיפלומטי, במטרה להבטיח את מחיקת תוצאות התוקפנות על־ידי נסיגת הכוחות התוקפניים הישראליים מהאדמות הערביות הכבושות מאז ה־5 ביוני. זה ייעשה במסגרת העקרונות העיקריים שעליהם עומדות המדינות הערביות והם: לא שלום עם ישראל, לא הכרה בישראל, לא משא־ומתן אתה, ועמידה על זכויות העם הפלשתינאי בארצו".

ועידת־הפיסגה החמישית נערכה ברבאט בדצמבר 1969. הפעם נטלו בה חלק 14 ארצות ערביות. לפי שנתווספה מדינה עצמאית נוספת: הרפובליקה של דרום־תימן. היתה זו גם הוועידה הראשונה שבה ייצג יאסר ערפאת את האירגון לשיחרור פלשתין. הכנס נועד — כך סוכם בישיבת שרי־החוץ ושרי־ההגנה חודש קודם־לכן — לדון באסטרטגיה מדינית וצבאית משותפת נגד ישראל.

הדיונים שובשו מתחילתם בידי דרום־תימן, אשר דרשה להעמיד על סדר־היום את ההתנגשויות שארעו זמן קצר קודם־לכן בגבולה עם סעודיה. ההצעות המצריות בדבר תוכניות־גיוס משותפות נגד ישראל וקביעת תרומתה של כל מדינה למאמץ זה בכוחות צבאיים, בנשק ובממון, זכו רק לתמיכתן של סוריה, ירדן ועיראק ונתקבלו בהסתייגות על־ידי סעודיה, תוניסיה, אלג'יריה ומרוקו. בנסיבות אלו נסתיימה הוועידה ללא תוצאות ממשיות וללא הודעה רשמית על דיוניה.

החלטות סודיות

ועידת־הפיסגה הערבית השישית התכנסה באלג'יר, בנובמבר 1973, אחרי מלחמת יום־הכיפורים. עיראק ולוב לא השתתפו בה. לעומת זה, הופיעו בה נציגיהן של חברות חדשות בליגה הערבית. כסולטאן עומאן, נסיכי בחריין וקטאר, נשיא פדרציית הנסיכויות במיפרץ הפרסי ונשיא מאוריטניה. הוועידה קיבלה שורה של החלטות בתחומים שונים, שמהן יוזכרו כאן שתיים. החלטותיה בעניין מדיניות־הנפט הערבית הטילו באורח חד־משמעי חרם על כל מדינה התומכת בישראל. היא חילקה את ארצות העולם לשלוש קטגוריות: ידידותיות, נייטראליות ותומכות באויב, וקבעה כללים, שעל־פיהם תוכל ועדה של שרי־החוץ ושרי־הנפט של הארצות הערביות מפיקות־הנפט להעביר מדינה מקטגוריה אחת לשנייה.

בהחלטות סודיות הגדירה הוועידה את מטרות השלב הנוכחי במאבק הערבי המשותף. הן כוללות את שיחרור כל השטחים, בכללם ירושלים, שנכבשו ביוני 1967 ו„דבקות בהשבת הזכויות הלאומיות של העם הפלשתינאי על־פי מה שיחליט הארגון לשיחרור פלשתין, כהיותו הנציג היחיד של העם הפלשתינאי".

רק ירדן הסתייגה מסעיף זה, שהסמיך את אש"ף להגדיר מהן „הזכויות הלאומיות של העם הפלשתינאי". „זכויות" אלו מוגדרות, כידוע, בצורה ברורה ובלתי־משתמעת לשתי פנים ב„אמנה הלאומית הפלשתינאית". משמעותן חיסול ישראל וירישתה בידי מדינה ערבית־פלשתינאית.

חרף התרוממות־הרוח ששררה בעולם הערבי אחרי מלחמת יום־הכיפורים, מצאה ועידת־אלג'יר צורך בהחלטה מיוחדת „לעשות כל המאמצים לטיהור האווירה הערבית ולסילוק כל הניגודים הקיימים בין מדינות־ערב". החלטה זו, כפי שמורים ארועי עצם הימים הללו, לא נתגשמה. לוב מחרימה גם הפעם את הוועידה. מדינות־ערב שוב נחלקו לשני מחנות — של קיצוניות וקיצוניות־פחות. אמנם, מאז ועידת־הפיסגה הראשונה חלו, כאמור, תמורות בהרכבם של מחנות אלה — לוב, למשל, היתה ל„מהפכנית" ומצרים ל„שמרנית" — אך חילוקי־הדעות ביניהם לא חלפו. הניגודים החמורים בין ירדן לבין הארגון לשיחרור פלשתין מוסיפים להתקיים. יישובם או אי־יישובם יקבעו במידה רבה את תוצאות הוועידה הנפתחת מחר ברבאט.

עם זאת, יש לראות הדברים על רקע התרחשויות השנה האחרונה ומעמדן החדש של מדינות־ערב, עקב הצלחתן לנהל מלחמה משותפת לא רק מתוך איבה לישראל — כבעבר — אלא אף על יסוד גילוי העוצמה הגלומה באוצרות־הנפט שלהן.

מי ומי בפיסגה

ברבאט שבמרוקו, „בארמונו המפואר של המלך חסן השני, עומדת להיפתח בשבת ועידת־הפיסגה הכל־ערבית השביעית, המתוארת כגדולה ביותר וכחשובה ביותר מבין ה„פסגות" הערביות עד כה.

הוועידה נועדה להימשך עד יום שלישי הבא. כשבמרכז סדר־היום שלה שאלת עתיד הגדה־המערבית והסיכסוך בין „אירגון השיחרור הפלשתינאי" (אירגון־הגג של המחבלים שבראשותו של יאסר ערפאת) לבין רבת־עמון בדבר הגורם המוסמך לייצג את הפלשתינאים שבירדן וביהודה ושומרון.

נושא אחר בוועידה הוא ניצול „ההון הערבי" של מדינות הנפט לעיקוםן הכלכלי של מדינות העימות הערביות — מצרים, סוריה וירדן, למימון הרכש הצבאי של מדינות אלה, וכן כאמצעי־לחץ כלכלי על מדינות הגוש המערבי לשם השגת תמיכתן הבלתי־מסוייגת בערבים.

הנשיא סאדאת יבקש בוועידה זו מארצות־ערב להמשיך בעמדתו הנחרצת שיש למצות עד־תום את כל האפשרויות לפתרון מדיני של משבר המזרח־התיכון.

בקשתו זו של סאדאת תיתקל ללא־ספק בהתנגדותן העזה של המדינות הקיצוניות, ובראשן עיראק וסוריה, הרוצות בחידוש המלחמה נגד ישראל.

מכל מקום, דמשק תתבע התחייבות מפורשת שאף מדינה ערבית לא תסכים להסדר נפרד עם ישראל, וכי כל הסדר מדיני, ולו גם בשלבים, יתנהל בעת־ובעונה־אחת לגבי כל השטחים הכבושים.

עד לשעות האחרונות מתנהלת בעולם הערבי התרוצצות במגמה להגיע לנוסחים מוסכמים עוד בטרם תתכנס הוועידה, כשבמרכז עומדת בעיית השגת פשרה בין המלך חוסיין ליאסר ערפאת.

עד לכתיבת שורות אלו הודיעו 19 מתוך 20 מדינות־ערב על השתתפותן בוועידה. לוב היא המדינה היחידה שלא נענתה להזמנת מזכיר הליגה הערבית לבוא לוועידה ברבאט, והשתתפותה מוטלת בספק.

להלן רשימת עשרים המדינות:

● מצרים („רפובליקת מצרים הערבית"):

שיטחה 940 אלף קמ"ר, שפחות מ־4% מהם מעובדים ומיושבים. האוכלוסיה המתרבה כיום במיליון נפש בשנה מונה כ־36 מיליון תושבים, מהם כחמישה מיליון נוצרים קופטים. מספר תושבי עיר הבירה — קהיר — מגיע ל־6 מיליון.

המישטר במצרים הוא רפובליקני נשיאותי. הסמכות המבצעת העליונה נתונה בידי הנשיא אנואר אל־סאדאת והממשלה אחראית בפניו.

המפלגה היחידה במדינה — מפלגת השלטון — היא „האיחוד הסוציאליסטי". הנציגות הפרלמנטרית מורכבת משני מוסדות: הוועד־המרכזי של מפלגת השלטון ו„מועצת־העם".

✱

● סוריה („הרפובליקה הערבית הסורית"):

שיטחה 185 אלף קמ"ר ואוכלוסייתה מונה כ־7 מיליון נפש. המישטר בסוריה הוא מישטר רפובליקני־נשיאותי־ריכוזי. הסמכות המבצעת מרוכזות בידי הנשיא חאפז אסאד, שאליו כפופה הממשלה ולו הזכות לפטרה.

מפלגת השלטון בסוריה היא מפלגת ה„בעת", הסוציאליסטית.

כן קיימות עוד שלוש מפלגות קטנות יחסית: המפלגה הקומוניסטית, „האיחוד הסוציאליסטי הערבי" ו„הסוציאליסטים הערביים". כל ארבע המפלגות מהוות יחד את „החזית הלאומית הפרוגרסיבית" הקובעת למעשה את מדיניותה של המדינה. אם כי, לכאורה, קיים בית־מחוקקים הנקרא בשם „מועצת־העם".

✱

● ירדן (הממלכה הירדנית ההאשמית):

שטח: 91 אלף קמ"ר. אוכלוסיה: 1.4 מיליון נפש.

המישטר בירדן מלוכני פרלמנטרי, למעשה מרוכזות כל הסמכויות בידיו של המלך חוסיין. הממשלה אחראית בפניו ויש לו הזכות לפזר את הפרלמנט. חוסיין משמש גם כמפקד העליון של הכוחות המזויינים.

✱

● לבנון (הרפובליקה הלבנונית):

שטח: 10.400 קמ"ר. אוכלוסיה: כ־3 מיליון נפש. אוכלוסיה זו מורכבת מבני עדות שונות: מוסלמים נוצרים ודרוזים. בהעדר מיפקד אוכלוסין לא ניתן לקבוע במדוייק את חלוקת האוכלוסיה לפי עדות. החלוקה המשוערת היא: מוסלמים 46.7%; נוצרים 46% ודרוזים 7.3%.

המישטר בלבנון הוא מישטר רפובליקני נשיאותי. הסמכות המבצעת העליונה היא בידי הנשיא. סוליימאן פרנג'יה. הממשלה אחראית גם בפניו וגם בפני בית־הנבחרים. הנשיא נבחר מקרב המארונים המהווים את העדה הנוצרית הגדולה ביותר. כהונתו היא למשך שש שנים ונעשית בידי בית־הנבחרים.

✱

● עיראק (הרפובליקה העיראקית):

שטחה 438.500 קמ"ר. האוכלוסיה: 10.2 מיליון נפש, 75 אחוז מהם ערבים, 18 אחוז — כורדים והשאר מיעוטים שונים (תורכמנים, ארמנים, אשורים וכו').

הסמכות העליונה של המישטר היא בידי „מועצת מיפקדת ההפיכה", שבראשה עומד הנשיא חסן אל־בכר. אין בעיראק פרלמנט והממשלה אחראית בפני מועצת ההפיכה.

מפלגת ה„בעת" היא השליטת במועצה זו והנשיא משמש כמזכיר הכללי של מפלגה זו. שתי המפלגות הנוספות הקיימות במדינה הן: המפלגה הקומוניסטית המשתתפת בממשלה והמפלגה הדמוקראטית הכורדית, שבראשה עומד מולא מוצטפא ברזאני.

✱

● כוויית:

שיטחה 15 אלף קמ"ר. אוכלוסייתה 900 אלף נפש.

בראש המדינה עומד הנסיך צבאח אל־סאלם אל־צבאח, שכינויו הרשמי היא „אמיר אל־כוויית".

✱

● סעודיה:

השטח 2.176.000 קמ"ר. האוכלוסיה מונה 8 מיליון נפש.

המישטר הוא מלוכני תיאוקראטי וכל הסמכויות מרוכזות בידי המלך פייצל המשמש גם כראש־הממשלה.

בהיותה מפיקת־הנפט הראשונה בגודלה בין מדינות ערב (הרביעית בעולם כולו), זוכה סעודיה כיום למעמדה הדומיננטי בעולם הערבי.

✱

● בחריין:

שיטחה 552 קמ"ר. אוכלוסייתה 216 אלף נפש.

בראש המדינה עומד „אמיר בחריין" — הנסיך עיסא בן סלמאן אל־ח'ליפה.

✱

● תימן:

שיטחה 192 אלף קמ"ר והאוכלוסייה מונה 5.854.000 נפש.

שליט תימן, איבראהים אל־חמדי, משמש גם כיו"ר המועצה של „מפקדת ההפיכה".

● רד"ת (רפובליקת דרום תימן):

שיטחה 290 אלף קמ"ר; אוכלוסייתה מונה כמיליון וחצי נפש.

הנשיא, עלי סאלם רביע, עומד בראש „מועצת הנשיאות".

✱

● סודאן:

שיטחה 2.507.000 קמ"ר. תושביה מונים 15.7 מיליון נפש.

שליט המדינה, ג'עפר אל־נומירי, הוא יו"ר „מועצת מיפקדת ההפיכה".

✱

● לוב:

שיטחה 1.760.000 קמ"ר ואוכלוסייתה היא 2.010.000 נפש.

שליט המדינה הוא קולונל מועמר אל־קד'אפי, המשמש כיו"ר מועצת ההפיכה.

(המשך בעמוד 18)

„קיסינג'ר הזהיר את דמשק מפני התוצאות החמורות של פתיחה באש"

דיפלומטים מערביים מוסרים, כי הסורים מוטרדים מאפשרות השגת הסכם נוסף בין ישראל למצרים ☆ צ'אושסקו: „הזמן אינו פועל לטובת ישראל" ☆ ד"ר גולדמן: „המשך הדטאנט טוב לישראל וליהודים" ☆ השר צדוק בשובו מטוקיו: „קשה לשכנע אף את ידידינו בצידקת עמדתנו בנושא הפלשתינאי"

דיפלומאטים מערביים מוסרים, כי ד"ר קיסינג'ר הזהיר בשיחותיו עם מנהיגי סוריה, שאם תפרוץ ביוזמתם מלחמה נגד ישראל, אין לדעת מה תהיינה תוצאותיה.

לפי מקורות אלה, טען קיסינג'ר, שישראל חזקה למדי, תחזיר מלחמה שערה ו־תנחית מכות קשות על מי שיתקיף אותה. כן מוסרים מקורות אלה, שקיסינג'ר נקט לשון תקיפה למדי בשיחותיו עם מנהיגי סוריה אשר גילו עמדה בלתי־מתפשרת. הם נמנעו מלהתחייב לחדש את המנדט ל־כוחות האו"ם, שתוקפו יפוג בסוף חודש נובמבר, כשם שגם הביעו התנגדות למהל־כיו של מזכיר־המדינה. הסורים חזרו על עמדתם הנוקשה, המחייבת כינוס ועידת־ז'נבה לאלתר ושיתוף אש"פ כבר בשלבים הבאים של המו"מ.

קיסינג'ר, לעומתם, הבהיר, כי בשלב זה אין סיכוי לכנס את ועידת־ז'נבה, ולכן עדיף להמשיך בהסדרי־ביניים, כדי למנוע היווצרות מצב של קיפאון מסוכן. הוא גם הבהיר להם, שאי־אפשר להתחיל את השלב הבא של השיחות עימם לפני שתחול הת־קדמות בשיחות עם מצרים ו/או עם ירדן.

דיפלומאטים מערביים סבורים, שהסורים מוטרדים מאפשרות השגת הסכם נוסף בין ישראל ומצרים ודחיית תביעתם בדבר נסי־גה נוספת מרמת־הגולן. הם יעמדו כנראה בראש המחנה הקיצוני בוועידת רבאט. אשר יתבע הופעה ערבית משותפת ואחידה ב־מו"מ עם ישראל, שלילת מו"מ להסדרי־ביניים וכינוסה המיידי של ועידת־ז'נבה.

בשיחה שקיים קיסינג'ר עם השגריר שמחה דיניץ, הוא הביע אופטימיות זהירה לגבי סיכויי ועידת רבאט. בשבועות האח־רונים קיימו דיפלומאטים אמריקניים שי־חות אין־ספור עם המלך חסן ועם נשיא אלג'יריה בומדיין, וביקשו את הפעלת הש־פעתם בוועידת רבאט למניעת קבלת הח־לטות קיצוניות, אשר יחסמו את הדרך בפני חידוש הפעילות האמריקנית בענייני האיזור.

□ □ □

צ'אושסקו: ערפאת הוא מדינאי „מתון"

נשיא רומניה, ניקולאי צ'אושסקו, הב־היר בשיחה שקיים באחרונה עם מנהיג יהודי, כי זוהי טעות חמורה לחשוב שהזמן פועל לטובת ישראל. הוא ציין, כי מה־שיחות שקיים עם מנהיגי מדינות־ערב למד, שישראל תיטיב לעשות, אם תימנע ממדי־ניות הקיפאון, ותיכנס למו"מ אינטנסיבי עם ראשי המדינות השכנות.

לדעתו, שוגה ישראל בסירובה לקיים שיחות עם יאסר ערפאת, שלדעתו הוא המתון מבין ראשי „הארגון לשיחרור פלש־תין". צ'אושסקו סבור, כי טוב היה אילו הטיפול בענייני האיזור היה נמסר לא רק לידי האמריקנים והרוסים, אלא גם לידי גורמים בינלאומיים נוספים.

לדעתו, מגלים מנהיגי מצרים וירדן, ו־כמובן המצרים יותר מהירדנים, נכונות ל־השגת הסדר־שלום, אך כמובן בתנאי של נסיגת ישראל מכל השטחים שנכבשו ב־מלחמת־ששת־הימים. צ'אושסקו הביע את נכונות ממשלתו לתרום חלקה לקידום הס־דר־שלום באיזור. הוא הוסיף, כי שר־החוץ שלו, ג'ורג'ו מקובסקו, אשר ביקר בישראל ובמדינות־ערב השכנות, חזר מודאג מ־ההקשחה שמצא בעמדות שני הצדדים.

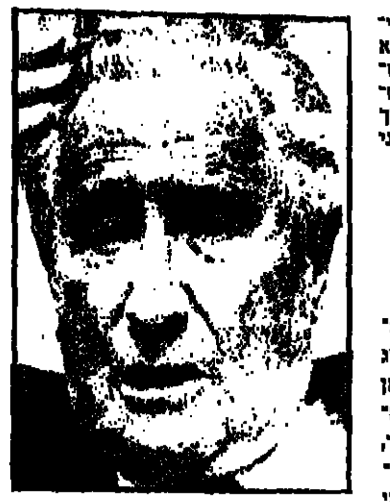

ד"ר נחום גולדמן
„שנאה חמורה"

□ □ □

„ידידות ארה"ב עם הערבים תלך ותתהדק"

סידני סובר, פקיד בכיר ב„סטייט־דפרטמנט" ואחד מעוזריו הקרובים של ד"ר קיסינג'ר, הסביר בהרצאה שנשא בוועידה השנתית של המכון המזרח־תיכוני האמרי־קני, כי האהדה העצומה של ארה"ב ליש־ראל מהווה בסיס ליחסים בין שתי המדינות.

ממשלתו מכירה, לדבריו, בצרכים הבט־חוניים והכלכליים של ישראל, ותדאג להב־טחת סיוע כלכלי וצבאי נאות לחיזוקה גם להבא. עם זאת, העיר מר סובר, שהמלחמה האחרונה באיזור ומשבר־הנפט המחישו את החשיבות הסגולית של היחסים, שארה"ב מקיימת עם מדינות־ערב, ובפרט כשליטי מדינות אלו רואים בוושינגטון גורם מרכזי לקידום פתרון הסיכסוך המזרח־תיכוני. יש־ראל רואה אומנם בארה"ב את ידידתה הגדולה ביותר, אך ביחודם של היחסים בין שתי המדינות עלולים לחול שינויים בגלל ההתפתחויות שהסתמנו במערכת־היחסים הכוללת עם המדינות המזרח־תיכוניות.

מר סובר סיפר, כי קיסינג'ר הדגיש בפני אנשי השגרירות האמריקנית בקהיר, כי יש לו תחושה עמוקה האומרת, שארה"ב והעמים הערביים הינם ידידים, וידידות זו תלך ותתהדק. הוא הדגיש, כי ארה"ב חיד־שה את יחסיה הדיפלומאטיים עם מצרים וסוריה. וזו הפעם הראשונה שלחה שגרירים לארבע מדינות המיפרץ הפרסי. מר סובר הדגיש, כי הערבים מאמינים שרק ארה"ב יכולה להביא הסדר־שלום באיזור. הוא הת־רשם גם שהערבים נושאים עיניהם למע־שייה ולידע של ארה"ב יותר מאשר לכל מדינה אחרת. ויש בכך עניין רב לאמ־ריקנים.

לדבריו, תצאנה בחודשים הקרובים מישלחות־מיסחר אמריקניות למזרח־התי־כון, כדי לקשור קשרים כלכליים עם מדינות האיזור, ולהגביר את הנוכחות המיסחרית האמריקנית שם. בביחוד עבר מר סובר על הקשרים הכלכליים ההדוקים, שנרקמו עם איראן, וגילה שהזמנות רכש הנשק של מדינה זו בארה"ב מסתכמות בכ־4 ביליארד דולר. הוא סיפר, כי בקרוב תבואנה ל־וושינגטון מישלחות פרלמנטריות ערביות שונות. ביניהן מישלחת מצרית מכובדת.

אשר לנפט, אמר מר סובר, כי ארה"ב מכירה בחשיבות הדלק למדינות המפיקות במיפרץ. בשים לב שזה נכס מכלה ובעצם המשאב היחיד והחשוב ביותר לכלכלתן. עם זאת, מידאגת וושינגטון מהעלאת מחירי הנפט. הגורמת לקשיים חמורים ביותר לי מדינות הייבוא מיצרך זה. לדעתו, מיטב למצוא בסיס להידברות עם המדינות המ־פיקות נפט מאשר ליצור עימות איתן.

□ □ □

ד"ר גולדמן חושש ממשבר כלכלי במערב

ד"ר נחום גולדמן, השוהה עתה בישראל לרגל השלמת ההכנות לעריכת ועידת הי־קונגרס היהודי העולמי בירושלים גילה בשיחה על פסימיות לגבי התפתחויות צפויות בעולם הערבי, ומכאן גם בעולם היהודי.

בשיחות שקיים עם מנהיגים מערביים שונים ואנשי־כלכלה בעלי שם עולמי לכה, כי הולכת וגדלה הסכנה של משבר כלכלי בעולם הקפיטליסטי. דבר העלול לזעזע את יסודות המישטרים החברתיים והפוליטיים במערב. ד"ר גולדמן חושש, שעם פרוץ המשבר הכלכלי בעולם המערבי, יהיו קור־בנותיו הראשונים — היהודים. בשל מעמדם בכלכלת מדינות שונות, ובביחוד הבכירות שבהן.

לדעתו, חייבים העם היהודי ומדינת־ישראל להיות מעוניינים בהמשך הדו־שיח בין ארה"ב וברית־המועצות — הן מבחינת הדאגה לגורל היהודים שם ולגורל העלייה, והן מבחינת עתיד האיזור. הוא סבור, כי אינם חיונים מדיניים בישראל. בהתפתחויות אצליות, שעם חידוש המלחמה הקרה בין שתי המעצמות ישוב לישראל, עלולה שנאה חמורה ומסובכת. לדעתו, עלול חידוש המלחמה הקרה להביא לקץ העלייה מבריה"מ, להגברת האנטישמיות וההסתה האנטי־ישראלית ולעידוד כוחות קיצוניים הרעוקעים בין הערבים.

□ □ □

החלטות מתונות יחסית בוועידה הבין־פרלמנטרית

„מבחינה כזאת [illegible] בוועידה הבין־פרלמנטרית [illegible] ישראל [illegible]

ראלית בוועידה זו, בה השתתפו [illegible] פרלמנטרים מיהד מדינות.

כמצופה, נערך בוועידה דיון [illegible] מזרח־תיכוני. אך ההחלטות שנתקבלו [illegible] שא זה, היו מתונות יותר מאלה שנתקבלו באו"ם.

ברור, כי גם בוועידה זו הוצגה רוב בכריע להצעות אנטי־ישראליות [illegible] מעשת היה תפקידם של הנציגים [illegible] לייב למנוע הצטרפות המישלחות [illegible] לתמיכה בהן ובמידת האפשר [illegible] ניסוחן.

כדי להמחיש את כוחו של [illegible] מדובר באיזור הצעות אנטי [illegible] תשמיש ההחלטה, שנתקבלה [illegible] המביעה מורת־רוח מהעלאת [illegible] הנציגות הישראלית ברודזיה־אפריקה [illegible] לשגרירות.

לא הועילו, כמובן, טענות [illegible] כי גם למדינות אחרות מקיימות [illegible] ברודוס־אפריקה ואיש בוועידה [illegible] אליהן. ל„זכותן" של מדינות [illegible] כי במיקרה זה הצביעו כולן [illegible] החלטה זו.

שונה היה המצב, כשהוצג [illegible] ישראל לסגת מכל השטחים [illegible] לית המיבנות את מעמדה של [illegible] מדינות־המערב הצביע נגד [illegible] ואילו הרוב נכנע כרגיל [illegible]

המישלחת הישראלית הגלחה [illegible] לעניין קבלת ההחלטה, המכירה [illegible] באש"פ. והסעיף הדן בנושא [illegible] מביע תקווה, כי תינתן הכרה [illegible] ייצוגיים של הפלשתינאים.

□ □ □

צפוייה היערכות [illegible] חדשה במפד"ל

הצעירים במפד"ל [illegible] [illegible] לקראת הערכות [illegible] את יחסי של ח"כ משה ריין [illegible] [illegible] [illegible] ראמין.

[illegible] כבר חיים זוהר [illegible] [illegible] הבטחת ייצוגו של הציבור [illegible] מדינה. כן רואה מר צדוק [illegible] המפד"ל לדרכה [illegible] בענייניהם דתיים והן בענייני [illegible]

שובה של מפד"ל לממשלה [illegible] להיערכות־כיתית פנימית [illegible] תצפיין בקיטבויזה ובחרישות [illegible] יועבדו בקריוב בשני הבריזה [illegible] בשנים ולקבל את פרות הרוב [illegible] במאבק נגד ההנהגת [illegible] אירגוני עצמאי, או להצטרף [illegible] שם חטיבה דתית.

נראה, כי ראשי המפד"ל לא [illegible] [illegible] של התופעה [illegible] [illegible] אצלם. [illegible] [illegible] ליכוד לבניית [illegible]

[illegible] המפד"ל [illegible] [illegible] אשר לא נמנע בשבתות [illegible] [illegible] צעירי המפד"ל. אנשי הליכוד [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] זהירות. [illegible] [illegible] הצבורה.

עם הצעירים המפד"ל לממשלה [illegible] [illegible] ההנהגה [illegible] [illegible] של אריק שרון על הבסיס [illegible] [illegible] ציבוריות שונות. [illegible] ליות ומזיקות.

[illegible] כי [illegible] [illegible] [illegible] איש [illegible] [illegible]

פרופ' לוי קורנבליט. מנידוני משפט־לנינגראד, שעלה לפני כשנה ארצה:

„אנו עלולים להגיע לירידה של 50 אחוז מעולי ברית־המועצות'

„הרוסים יקיימו את התחייבויותיהם הנובעות מתיקון־ג'קסון, אבל רק כל זמן שיפיקו מכך תועלת ✶ מוסדות הקליטה כושלים לגמרי ✶ כיוון שאנו חיים כאן בחלל ריק מבחינה רעיונית, גם הטובים שבעולים מתחילים להתקלקל ✶ יש בישראל אנשים העויינים את העלייה ✶ התדמית שלנו היא של אנשים המקבלים מכוניות ודירות בחינם, ואחר־כך יורדים ומשמיצים את המדינה ✶ הגישה כאן היא שכל מי ומה שבא מארה"ב — זה טוב, וכל מי ומה שבא מבריה"מ — זה רע ✶ הק.ג.ב. הסריט אותי"

[illegible] ראש־הממשלה, יצחק רבין, אמר השבוע, כי עליית [illegible] ברית־המועצות היא המאורע החשוב ביותר [illegible] בתולדותינו ב־25 השנים האחרונות. ההסכם [illegible] עם הסובייטים, בעיקבות תיקון־ג'קסון, מעורר [illegible] מבוססות לגלי־עלייה גדולים. האם אנחנו מוכ־[illegible] לקלוט אותם? כלום הוכיחו את עצמן המיסגרות [illegible] כיום לקליטה? האם מבינים אנו בכלל [illegible] הסוציאלית המיוחדת של עולי בריה"מ? מה [illegible] כואב להם?

[illegible] לשאול את פרופ' לוי קורנבליט, מנידוני [illegible]־לנינגראד, שעלה לפני כשנה ארצה. מצאתי [illegible] בדירתו הקטנה והמרוהטת בטעם. בסרבור של [illegible], הוא אדם ממוצע־קומה, ממושקף, בעל [illegible] חדות, דובר עברית מצויינת. פרופ' קורנבליט [illegible] בגלוי־לב גמור. לפעמים בהתרגשות, לעיתים [illegible] גלוייה, אך דבריו לא נשמעו כטרוניה, [illegible] יותר כמינת „נאמנים פצעי אוהב". הכואב את [illegible] ומבקש לתקנם.

[illegible]: מה דעתך על שיטת קליטת עולי בריה"מ, [illegible] כיום בישראל?

קורנבליט (בישוב־הדעת, אך בהתרגשות עזה): [illegible] חושב ששיטת הקליטה הנהוגה כיום בישראל, [illegible] ומתוכננת בשביל יהודים מארה"ב ומארצות [illegible]ב בכלל. הבאים לכאן מתנאי רווחה, דהיינו: [illegible] מכוניות ליד הבית, וילה, מערכות סטריאו, מכו־[illegible] להדחת כלים וכו' וכו'. השיטה הנוכחית נועדה [illegible] עלידי הנחות והטבות את קליטתם של עולים [illegible] בארץ.

כואב לי על אלה שנושרים

[illegible]אלה: ומה פסול יש, לדעתך, בכך?

קורנבליט (במתינות): ראה, שיטה זאת גורסת, [illegible], אי־מעורבות מוחלטת בחיי העולים. המדובר [illegible] בשיכבה של בעלי־אמצעים, המסוגלים לדאוג [illegible]מם. המדינה איננה מ־מערבת בענייניהם. כאילו [illegible] אומרת: הגעת? יפה מאוד. הנה לך ההטבות [illegible] ואם תחזור מחר לאמריקה, לקנדה או לדרום־[illegible]יקה זה העסק שלך. אף אחד לא יספח פוך (מקיש [illegible] על השולחן) הנה. בדירה זאת שאני יושב [illegible] המגורר זוג מקנדה. הם עזבו בשקט גמור. [illegible] אחד לא אמר מלה. (נצריין) העלייה מרוסיה יש [illegible] אחר לגמרי. היא באה בתנאים שונים בתכ־[illegible]. לכן שיטת קליטתם חייבת להיות מלכתחילה [illegible]. (בכפתוו) לו היו עושים זאת. אפשר היה [illegible] הרבה צרות.

[illegible]: למשל?

קורנבליט (בעצב): יש הרבה דברים לא יפים [illegible] העולים מברית־המועצות. קיים תהליך של [illegible] בקרב חלק מהם. כואב לי על אלה שנושרים [illegible] ובבריסל. (פסוקה) בשנה שעברה הם היו מע־[illegible] גדל מיספרם והולך, והמצב נעשה גרוע [illegible], ממש מידרדר והולך. ושוב אינני מסוגל [illegible] את עצמי ולהגיד: נו, טוב, יש רק עשרים [illegible] יורדים. המצב אינני סטאטי. (בחרדה) ואם [illegible]שך ככה, אנחנו עלולים להגיע חס־וחלילה [illegible] של חמישים אחוז מן העולים. (מניח ידו על [illegible] ממש הורג אותי! (חרישית) במשך הדור [illegible] הייתי בתקווה עמוקה, שיעלה בידי להגיע [illegible], שהיא שאיפת רוב היהודים ברוסיה. והנה [illegible] בתופעות כאלה. תאמין לי, זה מאוד מאוד [illegible]

[illegible]: מה היה מציע מנסיונך כעולה לשיפור [illegible]?

קורנבליט (מהורהר): הבעייה היא שלהציע הצעות [illegible] לשיפור המצב זה עניין מורכב ומסובך ביותר. [illegible] מוסדות הקליטה כושלים לגמרי! יחד עם זאת, [illegible] לנתק את הבעייה מן המצב הכללי השורר [illegible]

[illegible]רבים היה העיקר: לצאת

[illegible]: למה בדיוק אתה מתכוון?

קורנבליט (מרכין ראשו): תראה נא, ידידי, כל [illegible] הזה אחרי התמורנות. האם העלייה הרוסית [illegible] אותו? מדוע נחלשו האידיאלים שבהם דגלה [illegible] ישראל כל השנים? מה קרה לנו? עד כמה [illegible], התחיל אצלנו המירוץ אחר חיי־הרווחה [illegible] אחרי מלחמת ששת־הימים, ואיבדו [illegible] [illegible]־אידיאליים) העולים מרוסיה נקלטו גם הם [illegible]

[illegible]: באיזה מובן?

קורנבליט: באיזה מובן? כל העליות שהגיעו [illegible] במיוחד אלה שבאו לפני קום המדינה, כללו [illegible] גרעין של חלוציות מאורגנת. רבים היו חניכי [illegible] ציוניות. (באכזבה סקיוסית) כל זה חסר [illegible] העלייה מברית־המועצות. אך אילו הוו אנשים [illegible] באים. ארצה ומתמזגים במיסגרת חלוצית [illegible], היה מתגבשים ושאיפותיהם אחרות [illegible] (מלי. עיניו) אציף בגלוי־לב גמור [illegible] שהבאנו חלק מיהודי רוסיה לעלייה, לא היו תמיד ציוניים. יש שבאו לישראל עם מיטען רעיוני חלש. היו בברית־המועצות יהודים, שלא נקלטו בסביבה הסובייטית. העיקר בשבילם היה לצאת, ולא חשוב לאן — לישראל, לאמריקה, לבלגיה, לצרפת — העיקר לצאת. יש שחשו עצמם מקופחים מבחינה לאומית או כלכלית בגלל יהדותם. רק חלק מסויים חשב בבחינת „דע מאין אתה בא ולאן אתה הולך". לו היו עולי בריה"מ באים למדינה חלוצית, היתה לגרעין האידיאליסטי שבינינו השפעה מכרעת עליהם. אך כיוון שאנחנו חיים כאן בחלל ריק מבחינה רעיונית, גם הטובים שבהם מתחילים להתקלקל. (בלחש) כולם רצים, כולם שובתים, כולם רוצים תוס־פות והטבות, וגם אם אתה רוצה לעמוד במקום ולא להיסחף בזרם — אינך יכול. פשוט גוררים אותך לתוך הזרם המטריאליסטי הזה!

אולפן לעברית בלנינגראד

סיפור חייו של פרופ' לוי קורנבליט הוא אפופיאה מוסלאה ושקטה, רצופת גבורה בלתי־מתפשרת ועק־שנית. עליה הוא מספר בצורה מאופקת כדבר המובן מאליו: נולדתי בשנת 1922 בעיירה ינאוף אשר בבסרביה. בעת מלחמת־העולם השנייה כלאו הגרמנים את משפחתנו במחנה בטרנסניסטריה. אבא, אמא, ושתי אחיותי ניספו. אחר־כך העבירו אותי לעבודת־פרך בניקולייב. (באירוניה מרה) כאשר „שוחררנו" על־ידי הרוסים, התגייסתי לצבא־האדום, ואחרי ה־מלחמה למדתי באוניברסיטה של צ'רנוביץ, וקיבלתי תואר פרופסור לפיזיקה של מוליכים־למחצה.

שאלה: מה זה?

קורנבליט: זוהי התמחות בעיקר בתחום הטרנזיס־טורים. ב־1956 עברתי ללנינגראד, שם לימדתי ב־אקדמיה למדע.

אני: שמעתי כי בלנינגראד ניהלת מעין אולפן לעברית. מהיכן אתה יודע את השפה בצורה מדוייקת ומלוטשת כל־כך?

קורנבליט (בחיוך): מה הפלא הגדול? למדתי ב„חדר"!

שאלה: כמה תלמידים היו ב„אולפן" שלך ב־לנינגראד?

קורנבליט: כתריסר.

אני: היכן הייתם נפגשים ומתי?

קורנבליט: נהגנו להיפגש בדירתו של מיכאל קורנבליט, שאינו קרוב שלי, היושב עתה בכלא. בדרך־כלל נפגשנו ביום ראשון בבוקר.

שאלה: כיצד נקלעת לפרשת נסיון חטיפת המטוס בלנינגראד?

קורנבליט (עוצם את עיניו בריכוז): הבט, מארק מרדכי דימשיץ, מיוזמי הרעיון, לא היה תלמיד ב„אולפן" שלי, אך יחדיו ישבנו בהנהלת הארגון המחתרתי הציוני.

אני: מה היה שם הארגון?

קורנבליט (מושך בכתפיו): השם היה סתם „קא־מיטט", לא היה שם אחר.

יותר מדי אנשים ידעו

שאלה: מה היתה תוכנית חטיפת המטוס? לאיזו תכלית? מה רציתם להשיג עלידי כך?

קורנבליט: התוכנית היתה לחטוף אווירון ולטוס איתו דרך פינלנד לשוודיה, ומשם לישראל. אני, שהייתי המבוגר שבחבורה, התנגדתי לכך.

אני: מדוע?

קורנבליט (בעשית): מדוע? אני אמרתי לחברים היקרים שלי, היושבים עכשיו בכלא הסובייטי: זה לא יילך! ואפילו אם תצליחו לברוח, מה זה יתן? זו עלות בידי עשרים יהודים לצאת, אבל השאר נשארים בגיהנום! אבל הם עמדו על דעתם (ואמרו): אנחנו חייבים לעשות אקט דראמטי, שיזעזע את דעת־הקהל בעולם! (באנחה עמוקה) נו, והם נתפסו. במישפט־לנינגראד הראשון נידונו שנים־עשר איש, ואני ביניהם, ובמישפט־לנינגראד השני הועמדו לדין החברים צ'רנוגלוז, קמינסקי ומיכאל קורנבליט. כולם נדונו לתקופות־מאסר ארוכות מאוד, ויושבים עד היום, חוץ מסילבה זלמנסון, מנדל בודניה ואני, ששוחררנו.

אני: כמה זמן ישבת בכלא?

קורנבליט: ישבתי שלוש שנים בכלא פוטמה.

שאלה: אתה חושב שמישהו הסגיר אתכם ל־ק.ג.ב.?

קורנבליט (אחרי הירהור ממושך): יכול להיות כן ויכול להיות לא. לדעתי, ידעו יותר מדי אנשים על התוכנית לחטוף מטוס. מכל מקום, הק.ג.ב. ידע עלינו פרטי־פרטים — ממש הכל. הם הקליטו וצילמו ואפילו הסריטו כל צעד שלנו. תשאל: מאיפה אני יודע? אספר לך סיפור מעניין: הארגון הציוני שלנו הוציא בריגה ירחון מחתרתי, שנקרא בעברית „עתון", לכן הייתי נוסע לעיתים מזומנות לריגה. כאשר נאסרתי בפרשת חטיפת המטוס, שאל אותי חוקר הק.ג.ב.: מה עשית בריגה? עניתי: מה לי ולריגה? מעולם לא הייתי בריגה. אל תשקר — קרא החוקר. ביום חמישי לפני שבועיים ביקרת בריגה וירדת מן הרכבת עם מיזוודה כחולה גדולה. חבר נכבד! אנחנו הסרטנו הכל בצבעים!

פרופ' לוי קורנבליט
„לפתוח קצת יותר את הלב"

„רעיונות טרוצקיסטיים"

אני: איזה חומר פירסמתם בירחון המחתרתי שלכם?

קורנבליט (מצמצם בגאווה מתוך עותק של „ה־עתון"): הנה כמה דוגמאות לתוכן: מאמר נגד ההת־בוללות; דיוקנה של גולדה מאיר; תרגום מיכתב גלוי של עמוס קינן לפידל קאסטרו, לסארטר וללורד ראסל; מאמר שלי נגד עמוס קינן בשם: „עלבונו של אדם שגורש מגן־העדן הפרוגרסיבי"; תרגום מאמר של אפרים קישון „איך איבדה ישראל את אהדת העולם"; ז'בוטינסקי על טרומפלדור; קצת פרטים על פורים ופסח. (כמתנצל) זה כדי שהחברים המתבוללים ידעו קצת אידישקייט. (בחיוך עגמומי) מהמאמר של עמוס קינן היו לי צרות צרורות. מדוע? השתמע ממנו בין השאר, שבריה"מ מוכנה להקריב את ישראל „על מיזבח המתמכה" כמו שעשתה לספרד. כאשר אסרו אותנו סוכני הק.ג.ב. האשמנו בין השאר ב„פעילות אנטי־סובייטית לאומנית". אנחנו טענו: לא נכון, עסקנו רק בציונות. ואז ציטטו החוקרים באוזנינו אותה פיסקה ממאמרו של קינן כהוכחה ל„רעיונות הטרוצקיסטיים", שאנו דוגלים בהם. פיסקה זו הופיעה גם בכתב־האישום נגדי, אבל השיא היה כאשר ישבתי במחנה פוטמה, והתגלגלה לידי חוברת של ה„סובייטיש היימלנד", ובה מאמר שנכתב עלידי רות לוביץ מרק"ח על הנושא „ספרות פרוגרסיבית בישראל". ומה עיני רואות? ציטוט נרחב מתוך מכתבו של עמוס קינן לקאסטרו, לסארטר ול־ראסל, כולל אותה פיסקה „טרוצקיסטית". התיישבתי וכתבתי מייד לסובייט העליון: געוואלד! תראו איזה עוול עשו לי, הלוא הפיסקה שפורסמה ככשרה למהדרין ב„סובייטיש היימלנד" מופיעה בכתב־האישום נגדי והביאה בין השאר למאסרי! (מושך בכתפיו) הסובייט העליון אפילו לא טרח להשיב לי.

חושפים תכונותינו הגרועות

אני: נחזור לקשיי הקליטה וההסתגלות של עולי רוסיה בישראל. מה עוד כואב לכם?

קורנבליט (חרישית): אין שמחה. אצל רבים אין אותה שמחה, שצריכה להיות בלב אדם. החוזר ל־מולדתו אחרי כל־כך הרבה שנות יסורים וסבל.

שאלה: מדוע אין שמחה?

קורנבליט (בכעס): מדוע? יש הרבה סיבות. אך עם כל ההבנה לתנאים האובייקטיביים בארץ, אינני מבין מדוע חייב העולה להתרוצץ במשך חודשים ארוכים בין המוסדות (במרירות) ולמה כאשר מגיעה שעתו של העולה לקבל קביעות במיפעל, מפטרים אותו? ומדוע אין רוצים לתת מישרה לאנשים מעל גיל ארבעים? (מרים קולו) אינני אומר שכל העולים מברית־המועצות הם מלאכים. טענתי היא שלא מאפ־שרים לנו לגלות את תכונותינו הטובות. אלא חושפים רק את הגרועות! הנה, הבט, לא סוד הוא כי עולים רבים מבריה"מ יורדים מפני שהם חוששים שהבנים והמעליים יתגייסו לצבא. (חלילה ייהרגו), (מזרקה) אני הייתי ברוסיה במלחמת־העולם השנייה, וראיתי איך אלפי יהודים נלחמו בגבורה בצבא האדום והצטיינו בקרבות. לא שמעתי על מיקרה שיהודי ניסה בימים ההם להתחמק משירות צבאי. אז מה קרה? האם חל שינוי יסודי באופיו של היהודי הרוסי? לא ולא! אלא מה? העולה מבריה"מ אינו נקלט במיסגרת של מדינה חלוצית. אין מי שמכוון ומדריך אותו. (במהירות) שולחים את העולה לאולפן, ועוד לפני שגמר ללמוד, מתחיל המירוץ אחרי עבודה, אחרי הלוואה, אחרי דירה. אין לעולה רגע זמן לחשוב ולהרהר. הוא רץ כל הזמן, וכל זאת אחרי תהליך מכאיב של עקירת שורשים פתאומית והריסה. (בכאב) וכמו שיש מתנדבים המסייעים לעולי בריה"מ מכל הלב. יש בישראל אנשים שפשוט עויינים את העלייה!

אני: במה זה מתבטא?

קורנבליט: כאשר אני שומע, כי נכי צה"ל מבק־שים להחליף להם את המיספרים הלבנים, כדי שלא יחשבו אותם לעולים ויעשו להם פנצ'רים במכונית — אני מזדעזע! ויש קינאה טפשה. אתה בוודאי מכיר את כל הבדיחות סביב מכוניות ה„וולוו" של עולי בריה"מ. (חד־משמעי) אז אני אומר כך: תבטל הממשלה את ההקלות לעולים, ותתן להם במקום זאת מענק או הלוואה בלי ריבית, וירכוש לו העולה מה שנחוץ לו. מדוע כופים עלינו לרכוש מכוניות? ידידי שואלים אותי: למה לא קנית מכונית? עניתי: אין לי צורך במכונית! ואז הם אומרים: מוזר מאוד שאתה מסרב לנצל את זכויותיך הלגיטימיות לקנות מכונית פטורה ממיסים. (ברגש חזק) זהו שאמרתי: השיטה ממש מבריחה את העולים לחטוא. גו, וגם הרדיו והטלוויזיה אינם ידידותיים לעולי בריה"מ.

שאלה: על מה אתה מתבסס?

קורנבליט: מה כותבת עלינו העיתונות? הנה פירסם עיתון אחד מאמר גדול, שיש מרגלים סוביי־טיים רבים בינינו. התדמית הקבועה שלנו היא של אנשים, שמקבלים מכוניות ודירות בחינם, ובסופו של דבר יורדים לווינה ומשמיצים את המדינה. וכאשר יהודים חוזרים לארצות־הברית, לקנדה ולדרום־אפרי־קה, מישהו עושה מזה טרסק? הוא הדין ברדיו ובט־לוויזיה, שם מציגים את עולי בריה"מ כמעט תמיד באור שלילי.

אני: יש לך דוגמה?

קורנבליט (מניח וביה): כן! לפני זמן־מה הציגו בטלוויזיה מישפט מבויים של זוג המתגרש ברבנות. גם הבעל וגם אשתו היו טיפוסים המעוררים גועל־נפש. ממש שרצים. ומי הם היו? עולים חדשים מברית־המועצות. למה? מדוע? וזה כואב! או כאשר אתה מדבר עם ותיקים, והם אומרים: איזה טענות יש לך? רק באת וכבר קיבלת דירה. אני גרתי שלו־שים שנה בצריף! נו. ואולי גם אני גרתי בברית־המועצות בסוכה רעועה כאשר הוא גר בצריף?

אני סומך על הסנטור ג'קסון

אני: האם אתה מאמין שהרוסים יקיימו את התחייבויותיהם הנובעות מתיקון־ג'קסון?

קורנבליט (בלי אשליות): אני מאמין שהרוסים ימלאו אחרי התחייבויותיהם כל זמן שהם יהיו מעוניי־נים בכך. זו תורת־משה. האינטרס של בריה"מ כרגע הוא לקבל סיוע טכני וכלכלי מארה"ב. ואם הדבר הוא לתועלתם, יקיימו את החוזה. לגופו של עניין, הסכמים שהסובייטים חותמים עליהם לא שווים את הנייר עליו הם מודפסים, את זאת יודעים כולם. אבל אני סומך על הסנטור ג'קסון, שהוא אדם חזק, שיודע לשמור על הרוסים. לי ברור דבר אחד: ברגע שה־סובייטים לא יהיו עוד מעוניינים — אין הסכם!

אני: יש הסבורים, כי רבים מהעולים בעלי־המקצוע אינם עומדים על הרמה הנהוגה במערב, ומכאן טענותיהם על קיפוח.

קורנבליט (מאופק): אולי היו דברים כאלה, אבל מדוע אין מספרים על מיקרים חיוביים? (בזעף) מבחינה זו, ישראל היא המדינה ה־51 של ארה"ב. כל מה שבא מאמריקה — טוב; כל מה שמגיע מרוסיה — גרוע, ממש סגירה! (מצביע על שעון־היד שלו) זהו שעון מתוצרת בריה"מ. שיוצר במיפעלים שהרוסים קנו בשווייצריה, ומומחים משווייץ ממשי־כים לעבוד בו. זהו שעון מצויין, אבל פה לא מאמינים לי כי זה בא מרוסיה. אני יודע על מיקרה של רנטג־נולוגית, שעבדה 19 שנה בבית־חולים בצ'רנוביץ, וקיבלה פה עבודה בסניף קופת־חולים. עד שנתנו לה לגשת למכונת רנטגן, יצאה אצלה הנשמה. מדוע? כי איך יתכן שעולה מרוסיה תדע להפעיל מכשיר מסובך כמו מכונת־רנטגן? יש מיקרים שהעולה מבריה"מ הוא מומחה מעולה, ומנהל המחלקה בבית־החרושת כאן לא שווה כלום, והוא פוחד ממנו, וכ־תוצאה מכך מקפחו אותו. יש בין העולים מבריה"מ מיספר ניכר של חרשים מצויינים, והם רגילים לעבוד שבע־שמונה שעות כמו שצריך, כי בבריה"מ יש נורמות משתנות ופרמיות בהתאם. וכאן? מה הוא רואה? מוסר־עבודה ירוד. שביתות, עובדים לאט, עושים כל מיני „חלטורות" בחוץ, וכאשר ממשיך העולה לעבוד בקצב שלו, באים אליו שאר הפועלים ואומרים: חבר׳, תפסיק עם החוכמות האלה. הלוא אתה הורס אותנו! (בהתרגשות פנה) אם ישראל רוצה באמת להבטיח לקלוט עולים רבים מבריה"מ, היא חייבת ללמוד אותם, להבין לנפשם ולבעיותיהם ולפתוח קצת יותר את הלב!

הקרב על הגולן

פרק חמישי

מספרו של אלוף (מיל.) חיים הרצוג על המלחמה

סגן־אלוף יוסי העביר ליורשו את הפיקוד על גדודו בחטיבת ברק, ב־4 בספטמבר 1973, עם צאתו לחופשת נישואין. מנוי וגמור היה עמו, כי ירח־הדבש שלו יהיה בין השיגרה. הוא ורעייתו הצעירה יצאו אם כן בטיסה להרי ההימליה. ערב יום־הכיפורים היו מטיילים סמוך לגבול סין. בשובם לקטמנדו, אמר פקיד־הקבלה ב־מלון: „אתם מישראל, לא כן? משהו מתרחש באיזור שלכם. כדאי לך להאזין לחדשות”.

מיד לאחר מהדורת החדשות יצאו יוסי ורעייתו למסע־מיכשולים לישראל. דרך טהרן ואתונה. מאתונה טילפן למשפחתו וביקש להביא את מדיו וציודו לשדה־התעופה. וכאשר מלוד הפנ צפונה. אף לא העלה בדעתו כי בהגיעו יקבל את הפיקוד על מה שנותר מהחטיבה. הוא חש אל מפקדתו הקדמית של אלוף חופי. ושם שמע את אשר אירע לחטיבת ברק. זה היה בבוקר יום ג'.

מעט־מעט נקבצו שרידי החטיבה במיפקדה העורפית. עוזד הצליח להיחלץ מאיזור תל־פארס והביא עימו 140 אנשי חי"ר, צועדים רגלית במעלה גמלא. יחידות טכניות החלו בחילוץ הטנקים הפגועים ובתיקונם. בצהרי היום הגיע פסיכיאטר מ„תל־השומר”. הוא העיף מבטו על החיילים הבלתי־מגולחים, שקועי־הלחיים, המפוייחים ואחדים מהם אף נושאים כוויות קשות, שעבדו בדומיה בשיקום הטנקים. היה זה מחזה נוגע אל הלב. הוא שאלם לעיסוקם והם ענו. כי הינם מכשירים טנקים לחזור בהם אל הקרב. ואז אמר לעצמו: „אם אלה חוזרים לקרב, אני יכול לשכוח את כל מה שלמדתי...”

„שמרו על עצמכם"

צ. הודיע למטה הפיקוד, כי לרשותו 13 טנקים מוכנים לקרב, הוא ציוות אותם. חימשם. השיג יחידת מרגמות ואז נאמר לו, כי יוסי מגיע ויטול את הפיקוד. הידיעה על שובו של יוסי פשטה במהירות ושמואליק. מי שהיה סגנו ושנפצע ביום־הלחימה הראשון, ברח מבית־החולים בצפת והתייצב.

הצורך לנקום את מות החברים חילחל בצ.. עת הוליך בג"ש את הכוח של יוסי אל החזית. בהתקרבם נצטוו על־ידי רפול להצטרף לחטיבה 7; ומשעברו לחדר החטיבה שמע יוסי בקשר את „טייגר” באגף הדרומי של חזית־החטיבה. מדווח כי אזלה תחמושתו. הסורים מוסיפים לתקוף בחמת־זעם ואין הוא יכול להחזיק מעמד יותר על ה„בוסטר”.

בטנקים של „טייגר” לא נותרו עוד אלא שני פגזים לטנק, „המפקד”, הוא שידר לפח"ט, „אי אפשר להחזיק מעמד...”

„למען השם. עוד עשר דקות!” — אמר המח"ט. אביגדור — „התגבורת כבר בדרך!”

שני הפגזים האחרונים נורו ו„טייגר” החל ממלא את כיסוי ברי־[illegible]. הטנק שלו דילג לאחור. וממש באותו רגע הגיע יוסי, נערך על ה„בוסטר” ובהתנגשות הראשונה השמיד כ־30 טנקי אויב.

„הם נסוגים!” — צרח אבי, בלא רווחה — „אנחנו מנצחים!”

„אתה גדול!” — אמר לו אביגדור — „כולכם גדו־לים! שימרו על עצמכם”.

זה היה למעשה רגע ההכרעה. חטיבה 7 נותרה עם שבעה טנקים בלבד. אביגדור כבר הודיע לרפול, כי הוא נאלץ לסגת. אכן, גם הסורים נכשלו עד דק — זה היה הרגע שיוסי הגיע [illegible] איש המכוהה, הרחק בעורף הסורי, דיווח הבחנו כי עייפות הדרגים הסוריות החלו נעות מזרחה. ההתקפה הסורית נשברה.

שרידי חטיבה 7, סך־הכל כ־20 טנקים, כולל התגבורת שהגיעה עם יוסי — כתושה. תשושת כוחות. מדולדלת שורות. עם פצועים רבים בטנקים הנושאים את צלקות הקרב — ניבטה בסורים הנסוגים מזרחה. אך לפני תעלת הנ"ט עצרו. לא נותר בהם ציר כוח.

אביגדור ניצב, הלום, והשקיף על „עמק הדמעות”. סגריהם של כ־260 טנקים סורים, ומאות נגמ"שים וכלי־רכב שרופים היו פזורים עליו. בין חרמונית וה„בוסטר”. במרחק נראו הסורים כשהם נסוגים בתוך ערפל של עשן ואבק; ואש הארטילריה הישראלית מרדפת אחריהם. קולו הנסער של רפול. כמפקד האוגדה שהצליחה לבלום בגבורה את המיתקפה הסורית. נשמע ברשת־הקשר של החטיבה: „אתם הצלתם את עם ישראל”.

קרב בלימה סטאטי

צה"ל יכול לזקוף לזכותו קרבות גדולים רבים. אולם אך מעטים מהם היו בה גורליים כזה של חטיבה 7. בשלוחו הנחושה והבלתי־מותרת מדריכתו. ניהל אביגדור קרב בלימה והגנה קלאסי. גורם רב־חשיבות בהצלחתו היתה הקירוב־מקרוב עם שדה־הקרב. והי־עובדה שאף מקודיו הכירו היטב את השטח.

שטח זה הוכן מראש למלחמה על־ידי פיקוד־הצפון; היתרונות והמיגרעות על כל תל וכל גבעה נבחנו והיו מודעים אינטימית למפקדים. כל לוחות הטרו־חים הוכנו מבעוד זמן. [illegible] תוכננו במטרה להעניק יתרונות לכוח נחות־במספר בקרב הגנתי. וחטיבתו המאומנת של אביגדור ניצלה היטב יתרונות אלה.

[illegible] בראש ובראשונה — אין לא הוזה מראש את עוצמת הקרב. [illegible]

ללא הפסקות במשך ימים ולילות. ואשר יסחוט עד תום את כוח־הסבל וכוח־הרצון של הלוחמים הישרא־לים. הסורים ניצלו את עדיפותם בציוד לחימה לילה, כדי לתקוף בלילות, ואילו הכוח הישראלי, שבעבר שלט בשדה־הקרב, נמצא במצב נחות.

יחסי הכוחות בין הצדדים היו מחוץ לכל יחס כלפי מה שתוכנן; ורציפות ההתקפות הסוריות ומימ־דיהן היו כאלו שאיש לא חזה ואיש לא התכונן להן נפשית. חטיבתו של אביגדור אף סבלה מאופיו הסטאטי של הקרב, באשר הוא איפשר לארטילריה הסורית להתמקד על המטרות ולהגבות מחיר דמים כבד, בעיקר מקרב המפקדים.

למן ההתחלה ידעו רפול ואביגדור שהם חייבים למנוע בכל מחיר מלהגיע לכביש הרוחב קוניטרה — מסדה. שכן, כביש זה יעמיד לרשותם אופציות שונות. ואומנם, כביש זה היה המטרה הראשונה של מפקד הדיביזיה ה־7 הסורית, שתקפה בחזיתו. אביגדור ניהל מלחמת־יאוש כדי לבלום אותה, ולחם אפילו כאשר אזלה התחמושת, אפילו כנגד כוחות עדיפים עד כדי אבסורד, ולחם יומם ולילה.

הוא ניהל קרב בלימה סטאטי, תוך ניצול עתודתו לגונן על אגפו ולהכות לאחור כל הבקעה אפשרית בחזית החטיבה. גדודו של יאיר גילה יעילות רבה בסיוע למוצבים שעל „הקו הסגול”, שיכולתם להחזיק מעמד נחשבה במאד בעיני אביגדור. הן משום שהסיחו כוחות סוריים רבים והן משום שהדיווחים שלהם כעורף האויב היו מדוייקים ורבי־חשיבות. גדודו של יאיר. שהתפצל למחלקות בנות 3 טנקים ליד כל אחד מן המוצבים, ואשר ניהל את לחימתו הרחק לפני הכוח העיקרי של החטיבה, נתן שירות רב ערך.

את יתר שלושת גדודיו החזיק אביגדור בפריסה עמוקה, כשהם שולטים בשטחים הנישאים. בשיטה זו קיים שליטה על „שטחי הריגה” רבים. כדי לענות על עדיפות האויב בציוד ללחימת לילה, הסתייע אביג־דור בנורי־תאורה רבים שירתה הארטילריה שלו. החטיבה התפרשה בשטח שרוחבו כ־20 ק"מ ועומקו 2 - 3 קילומטרים. עיקר התקפות הסורים התנהלו בחזית שרוחבה כ־10 ק"מ.

מעטים הם המפקדים הצבאיים שיכלו [illegible] של נצחון חטיבה 7, [illegible] הלאייאמן של כ־500 כלי־רכב משוריינים וכלים בכל הסוגים, שהיו מובלים, פגועים ושרופים, ב„עמק הדמ־עות”.

נסיונה של חטיבה 7 הוכיח יותר מכל דבר אחר כה חמורה היתה השגיאה של אי הקדמת צו־הגיוס. כתוצאה מכך היתה חטיבה 7 בראשית המלחמה ה־עוצבה הישראלית המרוכזת האחת שעמדה בפני ה־סורים. לו נאלצו הסורים להתמודד כבר מראשית הקרב כנגד כל החטיבות הישראליות, אשר הגיעו בסופו של דבר לגולן, כי אז היה סיפור־המלחמה שונה תכלית שינוי. תחת זאת, הוטלו אלו לקרב באורח מקרי, טיפין־טיפין, לא אחת — לוקים בציוד. ולאו דווקא משום שציוד זה חסר, אלא משום שלא היה פנאי להצטייד בו.

לו התמודד הצבא הסורי הפולש למן ההתחלה בכל הכוח הישראלי שלהם ברמת־הגולן, כי אז כל אורך „הקו הסגול” היה הופך ל„עמקי דמעות”. לאחר שהיה מכלה את עצמו בהתקפות־סרק במשך יומיים. היה נאלץ לעבור לקרב־הגנה נואש. כדי לבלום את התקדמות צה"ל אל מעבר ל„קו הסגול” — וזאת. כאשר התגבורות של הצבאות העיראקי והירדני עודם רחוקים. לו היה צה"ל בצפון מקדים את גיוסו ב־24 שעות בלבד, והיה נכון לקרב כאשר היתה חטיבה 7 היתה נכונה לו — היה גורל הצבא הסורי נחתם.

מעמד בלתי נשכח

בשעה 3 בטרם שחר, בבוקר יום ג' ה־9 באוקטובר. מסר אלוף מוסה פלד את הוראות אלוף הפיקוד. הוסי־בקבוצת־הפקודות: יש להוסיף ולקיים את קצב ההת־קדמות של האוגדה. חטיבה 20 תגיע לכיוון הגביל, כאשר כביש ראפיד—תל־פארס משמאלה; חטיבה 14 תמשיך להתקדם משמאל לכביש אל־על ראפיד; ואילו חטיבה 19 תוסיף לקיים את הלחץ לכיוון חושניה.

כוונתו של פלד היתה, שתנופת־ההתקפה תביא את האוגדה אל מעבר ל„קו הסגול” [illegible] תיכבש תל־[illegible]. שהיה המשען הנולש של הסורים בגיזרה כולה. זו היתה הפעם הראשונה. מאז נכנסה האוגדה לקרב, שפלד התראה בבת־אחת עם כל המ־פקדים שלו. הם לחמו — מהם. זה 48 שעות. וזאת לאחר גיוס חפוז [illegible] נגד כוחות עדיפים במספרים ובציוד. והצליחו לבלום את התקדמות הצבא הסורי אל עבר ים כנרת. לאחר מכן [illegible] את כל המלחמה ואילצו את האויב לסגת.

עתה, בהשקיפו מבעד על המפקדים שלו — אדומי־ עיניים, הלומי עייפות, מכוסי פיח ואבק —, הקלה פלד על דעתו את אשר עבר עליהם, וידע כי גיבורים ניצבים בפניו. זה מכבר חצו את גבול־הפחד. [illegible]

ההתקפה התפתחה עם שחר. אך בבקרים [illegible]

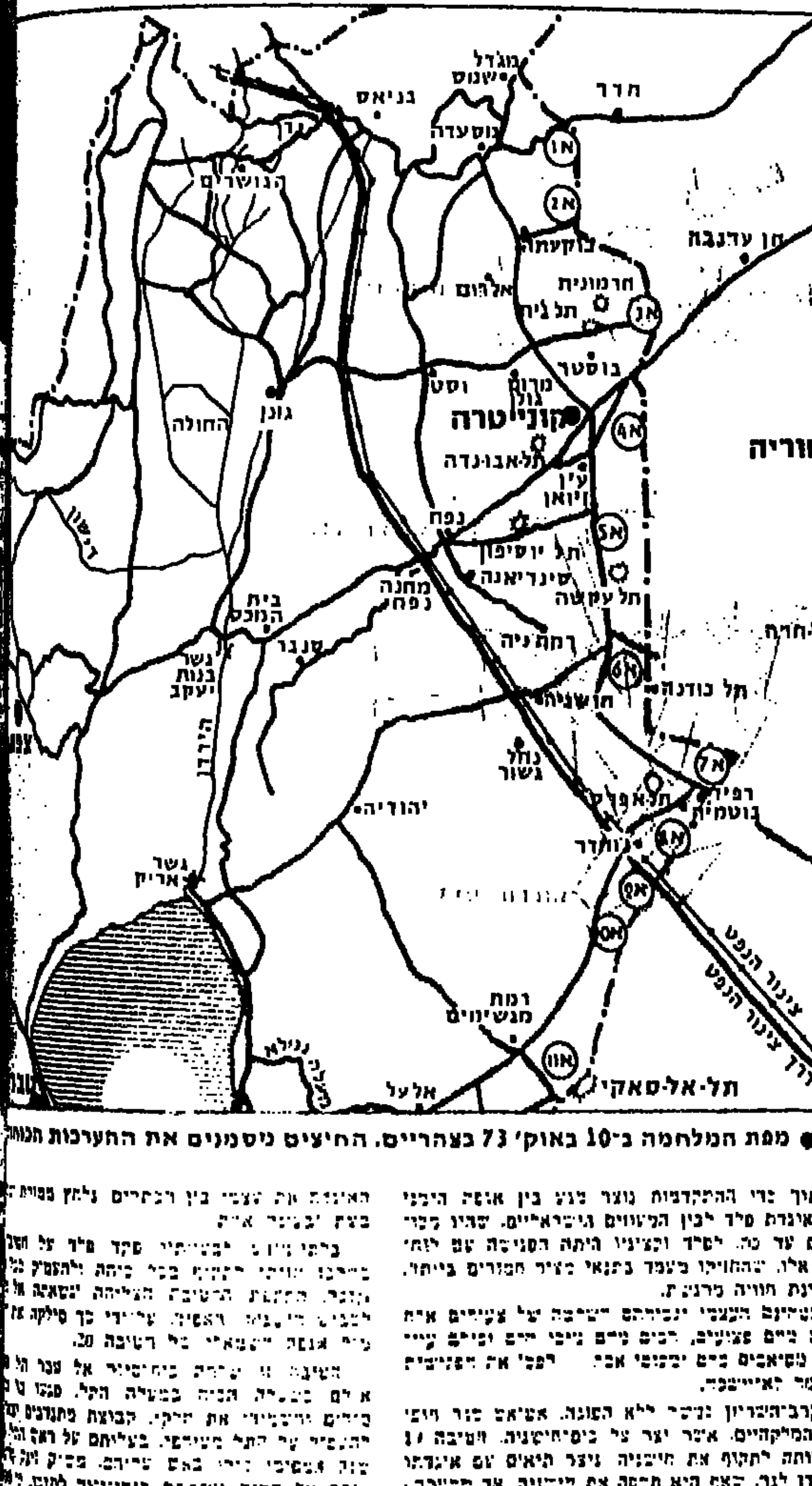

● מפת המלחמה ב־10 באוק' 73 בצהריים. החיצים מסמנים את ההערכות [illegible]

[illegible]

הסורים בסכנת מלקחיים

[illegible]

הציוד החדיש הושמד

[illegible]

[illegible]ולדה קיבלה המלצת דדו

[illegible]

„אם הם חוזרים לקרב, אני יכול לשכוח כל מה שלמדתי”, אמר הפסיכיאטר שנשלח אל שרידי חטיבת ברק ומצא אותם מכשירים טנקים פגומים להמשך הלחימה ✡ תל־פארס נכבש לאחר שאחד החיילים התנדב לזנק לעבר הטנק הסורי, שניצב בראשו וירק אש, ולשלשל לתוכו רימון־יד ✡ לו היו מקדימים הגיוס בצפון ב־24 שעות והכוחות היו נכונים לקרב כמו חטיבה 7 — היינו מחסלים את הצבא הסורי

אלוף יצחק (חקה) חופי
הקו הקצר ביותר לדמשק

אלוף רפאל (רפול) איתן
„הצלתם את עם ישראל”

[illegible] היא כבר נמצאה מעבר ל„קו הסגול”, בכוח של [illegible] מחצי גדוד טנקים. אך המח"ט דיווח שאם [illegible] לנוכח האש העזה מתל קודנה. לא ישאר [illegible] מחטיבתו.

[illegible] עוד הוא מדבר ושניים מן הטנקים שלו התפוצצו [illegible] מוקשים סורי. פלד הבין, כי חטיבותיו [illegible] מדי וכי הדרך האחת היא, לרכז את כולן [illegible] אוגדתית על תל קודנה. את זאת הציע לאלוף [illegible] אך הלה, שחשש לגורל האוגדה אם תוסיף [illegible] טנקים בקצב דומה ואשר בינתיים כבר פקד [illegible] רפול להתכונן לחדירה אל מעבר ל„קו הסגול”) [illegible] לו להיעצר.

בבוקר יום ד' תקפו כוחות פיקוד צפון. כאשר [illegible] אוגדת פלד בהתקפה על תל קודנה ואוגדת [illegible] יצאה להתקפה. חטיבה 17 של רן תקפה את [illegible] מצפון, מכוון רפתניה, כשהשטח בין תל [illegible] וצומת חושניה הופך ל„שטח הריגה”. יחידות [illegible] פלד ניצבו על תל פזרע, והחטיבה 17 דחפה את [illegible] לעברן. באגפה של 17, על המורדות שמדרום [illegible] קוניטרה, תקפה גם ה־79 של אורי. זו התנהלה [illegible] בבטחון ותוך אמונה שהאויב כבר נסוג. אך [illegible] ניתכה עליה אש ולעפות של תותחי נ"ט [illegible]

[illegible]

קיע מצפון למוצב א"5. בתל עזיקה, ולחתור אל עבר תל חרא. ברם, חופי לא אישר זאת והתיר רק חתירה לעומק 3 ק"מ, עד כביש הרוחב הסורי. חופי כבר התכונן למהלך הבא בגיזרה הצפונית של רפול. אך לנר העריך, כי התקדמות כזו רק תחשוף את כוחותיו לאש הארטילריה. משום כך התפרש על הגבעות לאורך „הקו הסגול”.

החלטת המטכ"ל היתה להעניק בכורה לחזית הגולן. כאן לא היה עומק לחזית, כבסיני. וכל הבקעה סורית עלולה היתה לדמיט סכנה על מרכזי האוכ־לוסיה האזרחית בגליל. משום כך היה צורך להדוף את הסורים מן הרמה בכל המהירות האפשרית ולשבור את צבאם, במידה שיוסר האיום מעל הגבול הצפוני של ישראל. רק אז ניתן יהיה להעתיק את כל כובד משקלו של צה"ל אל מול הצבא המצרי.

שיקול נוסף היה, שתיגבורות — בראש ובראשונה, בעיראק אך גם מסעודיה וכווית — כבר נמצאו בדרך לסוריה. אף היה ברור לפיקוד הישראלי, שחוסיין מלך ירדן, אשר עד כה ישב באי־נוחות על גדר אי־ההת־ערבות. יושפע בהחלטותיו באגור לעתיד על־ידי גורלו של הצבא הסורי.

גורם הזמן היה חשוב. נתקבלו ידיעות על תנועות צבא מעיראק לגבול הסורי. יתר על כן, אסור היה להניח לצבא הסורי הנסוג והמוכה שהות להתארגן מחדש ולקלוט את הציוד, שכבר זרם אליו מבריה"מ.

בשעה 10 בערב יום ד', ה־10 באוקטובר, התקיים במטכ"ל דיון בשאלה, אם יש לייצב את החזית לאורך „הקו הסגול” או להמשיך בהתקפה אל תוככי סוריה. שר הבטחון, משה דיין, ניכנס באמצע הדיון. אלעזר הירצה לפניו את השיקולים בעד ונגד.

דיין היה ער לאפשרות של תגובה רוסית. דעת אלעזר היתה, שההתקפה חייבת להשיג חדירה לעומק של כ־20 ק"מ, וחדירה כזו תנטרל את סוריה כגורם במלחמה ותאפשר העלת להין על מצרים. לכן הוא המליץ על המשך ההתקפה.

דיין הביא את אלעזר ומספר מן הקצינים אל ראש הממשלה, הגב' מאיר. שם נמשך הדיון, בו השתתפו מצדדי ומתנגדי ההתקפה. עתה נטה דיין לתמוך בהתקפה.

ראש הממשלה הכריעה לטובת המלצת הרמטכ"ל להבקעה לתוך סוריה.

מיד שיגר אלעזר פקודה לפיקוד הצפון: התקפת־הנגד תיפתח בבוקר יום ה', ה־11 באוקטובר.

חופי החליט למקם את ההתקפה בגיזרה הצפונית של החזית, כדי שהאגף השמאלי של הכוח התוקף יהיה מאובטח על־ידי מירדונות החרמון, הבלתי־עבי־רים לשיריון. ציר ההתקדמות יהיה — הקו הקצר ביותר לדמשק, כך שהאיום על בירתם ישפיע על היערכות הסורים. השטח הוא נבנוני ומאפשר תצפית טובה על כביש קונייטרה—דמשק. עליו תיפתח אוגדת דן לנר מאמץ מקביל.

רפול יפקד על ההבקעה, וחטיבה 7 תשמש לו חטיבת חוד. האוגדה של דן לנר — עם שתי החטי־בות; 79 של אורי; ו־17 של רן — תפתח בהתקפה באיזור הכביש המבוצר מאוד. שעתיים מאוחר יותר אם יצליח, תשמש לו אוגדת רפול כמשמר־אגף. אך אם יתקל בקשיים בהבקעה, ינוע לנר בעיקבות אוגדת רפול.

שעת ה„ש” לרפול נקבעה כשעה 11 ביום ה', ה־11 לאוקטובר. הישראלים התקשו לפתוח בהתקפה מוקדם יותר. שכן אז יהיו קרני השמש בעיניהם. לנר ינוע בשעה 1 בצהריים.

ב־8 בבוקר הגיש חופי את תוכניות ההתקפה לאי־שור הרמטכ"ל, במיפגש שנערך סמוך לצומת ווסט.

השבויים נרצחו באכזריות

כאשר נסוגו הסורים יומיים לפני כן, נותר אביגדור עם כ־20 טנקים כשירים. ש־11 מהם היו התיגבורת שהגיעה עם סא"ל יוסי ממש ברגע האחרון. מאז לא פסקו אנשי החימוש מעבודה בהכשרת הטנקים הפגו־עים. רס"ן סאם קצין החימוש החטיבתי, חולל ניסים.

בינתיים, סא"ל עמוס הצליח לחפוך עילמות ולהגיע לישראל והצטרף לחטיבה עם טנקים „טריים”. יומיים לאחר שחטיבתו נשחקה כמעט כליל, נע אביגדור אל הקרב בראש החטיבה לאחר שקיבל תיגבורת.

הבעיה העיקרית, בעיני אביגדור, היתה חציית שדה־המוקשים הסורי. הוא האמין כי מסלה או נצחון תלויים במהירות בה יצליח ליצור מגע עם האויב. הוא בחן את איזור ההבקעה. ומצאו טרשי, בבנוני ומיוער.

משימת החטיבה היתה — להגיע ולכבוש את תל שאמס ואת מזרעת בית ג'אן. הגבול הדרומי של גיזרת החטיבה נועד להיות כביש קונייטרה—דמשק, במקום שהוא חוצה את חן ארנבה, ומשם לתל שאמס ולסעסע. מקום ההבקעה נבחר על סמך ההנחה — שהתאמתה — שהוא פחות מבוצר מן האחרים.

אביגדור חצה את חטיבתו לשני כוחות — שת־צפוני כלל את גדוד 7 של אבי, ואת הגדוד הטרי של עמוס. עליו הוטל כיבוש האדר ומזרעת בית ג'אן. הכוח הדרומי כלל שני גדודי טנקים — ה־5 ת"ם סא"ל יוסי, (עוד גדוד במיקודו של יוסי, שרק לפני שבוע עדיין חגג את ירח־הדבש שלו במרומי ההי־מלאיה — וכן יאיר עם שרידי גדוד 4. על כוח זה הוטל לכבוש את [illegible], את הגבעות שמצפון לחן ארנבה, את מחנות חאלס ואת תל שאמס. בראש הכוח הזה נעו שרידי חטיבת ברק ומנצח עליהם סא"ל יוסי.

ערב ההתקפה השתתף צ. בפגישה בין יוסי ל־אביגדור, בה נטל חלק גם יאיר. צ. סייר עם אביגדור במספר עמדות־תצפית, מהן ניתן להשקיף על איזור ההבקעה ושם ביקש: למען זכר מפקד החטיבה ר' חייליה שנפלו, היותן לשרידי החטיבה לנוע בראש ההבקעה הישראלית לסוריה? אביגדור ענה שכבר החליט, כי יוסי יהווה את ראש החוד של הכוח הדרומי; ואבי — של הצפוני.

אותו יום נחשף באיזור חושניה קבר־האחים של 14 חיילי יחידת חימוש, אשר נפלו בשבי הסורים ונרצחו על־ידם. הם נכפתו בידיהם וברגליהם ואיש אל רעהו, וכך נרצחו ע"י הסורים הנסוגים וכך נקברו. רטט של תיעוב ושינאה עבר בחיילי צה"ל על רמת־הגולן.

בערב יום ד', לאחר קבוצת־הפקודות הפיקודית, כינס אביגדור את קציניו. הוא הביט בהם ונזכר באשר עבר עליהם בארבעת הימים האחרונים. הם היו עייפים ובקושי מנעו את עיניהם מלהיעצם. אך אלה היו אנשים שהמדינה חבה להם חוב כה גדול. השתוקק לחבקם. תחת זאת — פתח בנאום בירגש. הוא פירט את תוכנית ההבקעה וניצול־ההצלחה.

בהוליכם את יחידותיהם לנצחון — אמר — יהיו נוקמים את נקמת חבריהם שנפלו; ומעל לכל — את נקמת אלה שנרצחו באכזריות כה רבה.

צ. הצטרף אל מיפקדתו הקדמית של אביגדור. בשעה 11 חצו ראשונים יחידות של מה שהיתה פעם חטיבת ברק את „הקו הסגול” במיסגרת חטיבה 7. שרידים של חטיבה אשר נלחמה ממש עד אחרון חייליה — והנה קמה מן האפר והיא שועטת בראש צבא ישראל...

בעמדו לצד אביגדור ובלוותו במבטו את יחידתו של יוסי פותחת בהתקפה, בעוד הטנקים של יאיר מחפים עליה — התכסו עיני צ. בדוק של ערפל. הטנקים דהרו לקרב, כשהם מלווים בשאגת הארטילריה והסיוע הצמוד של חיל האוויר.

הוא נשא עיניו אל על. בטוח שגם בן־שוהם, ישר־אלי והאחרים שנפלו מלווים את החטיבה ברגע זה. חטיבה ש־90 אחוז ממפקדיה נפלו או נפצעו; שרק סמ"פ אחד ושני מפקדי מחלקות שרדו בה מסגל ה־פיקוד המקורי; שאפילו מ"פ אחד לא ניצל מקרבות היממה הראשונה — ובכל זאת, הנה שרידי החטיבה שוב יוצאים למלחמה.

(המשך ביום ו' הבא)

„לשעבר" בגיל 30?
עצב מחדש את גופך,
במהירות
עם בולוורקר

בין אם גילך 30, 40, או 50 ויותר, בולוורקר יכול להשיב לך את גיזרתך הצעירה ב־5 דקות ליום בלבד.

תתוצאות מובטחות תוך שבועיים, ולא — לא תשלם.

יעקב רנודס, 32, כותב: „בעייתי היתה להתאמן בדירה כששלושה ילדים מסביבי. לכן אני מבסוט דווקא מהבולוורקר. קל לאימון, חוסך זמן והעיקר — יש תוצאות מדולות! אשתי אוהבת אותו ווילדי נדהמים מהן”.

דבר לא יישווה להרגשתו הנהדרת והממריצה והמדרבנת של גבר בכושר מלא. גבר־בין גברים: חזק ואיתן, שופע חיים ועוצמה עכשיו, הודות לשיטת האימונים האיזוטונית / איזומטרית, (שהוכיחה עצמה מדעית ומעשית), לא יהיה דבר קל יותר מתורה אל גיזרת נעוריך, ובמהירות. אפילו בילית את רוב ימיך כפוף מעל לשולחן כתיבה, או שפוף מעל לוח סרטוט, או רכון ליד המכונה, אפילו בילית את רוב ערביך בכורסה נוחה, כ־5 דקות יומיות של תרגילים נוחים וקלים עם הבולוורקר תכשיר ותהפוך את גופך לחסון יותר, ולעצום יותר ולאנרגי יותר, יותר מאשר בכל שנותיך.

נראה לך מוגזם? אז נסה את הבולוורקר במשך שבועיים, חינם: אם התוצאות המפתיעות והמעודדות לא תעלינה על הנקעוות בתקוותיך — החזר אותו, חסל, אינך חייב לנו אגורה או הסבר. אך אם תיווכח (כפי שנוכחו אלפי גברים שערכו ניסוי זה), שזו השיטה הנוחה והקלה והיעילה ביותר — החזק אותו אצלך, והמשך להתאמן בו — הסכום מגוחך לנבי ההשקעה הטובה ביותר והגברית ביותר עבורך. אינך מפסיד דבר אך יש לך הרבה להרוויח! שלח תלוש זה עוד היום. כדאי לך.

ערבות כפולה

אתה חייב להגיע לתוצאות שאפשר לראותן, להרגישן ולמודדן, ובשבועיים בלבד. ולא — החזר אותו, ולא תהיה חייב דבר.

בולוורקר בנוי בעבודות־יד מפלדות משובחות ומפרלון אדיר. אנו ערבים לאיכות במשך 5 שנים!

© Mailex (Israel) Ltd

שובר הזמנה לנסיון חינם

שלח עוד היום לנסות כפיתך את הבולוורקר במשך 14 יום חינם

אלי־מיילקס (ישראל) בע"מ. רח' המלאכה 3 איזור התעשיה, חולון 844־54

נא לשלוח לי את מערכת הבולוורקר לתקופת נסיון של 10 ימים חינם. אם לא אהיה מרוצה לחלוטין מאיכותו וטיבו של הבולוורקר אחזיר את הכל במצב תקין תוך 10 ימים מיום קבלתו ולא אהיה חייב מאומה.

אם אחליט לרכוש את הבולוורקר הוא יהיה שלי ויהיה עלי לעבוד בתנאי התשלום אותם ציינתי לכמה. [illegible]

סמן את התוצאה הרצויה לך

☐ תשלום חד פעמי: אשלם תוך 14 יום מיום קבלת הבולוורקר סך של 175.— ל"י בתוספת 10.— ל"י לכיסוי הוצאות אריזה ומשלוח.

☐ קניה בתשלומים: אשלם תוך 14 יום מיום קבלת הבולוורקר סך של 50.— ל"י (וכן) סכום נוסף של 10.— ל"י לכיסוי הוצאות אריזה ומשלוח), ולאחר מכן אשלם 5 תשלומים חודשיים רצופים של 32.— ל"י כל, אחד החל בחודש שלאחר התשלום הראשון, סה"כ 210.— ל"י.

[illegible]

☐ אני מצרף הכתאה בסך 170.— ל"י [illegible]

[illegible]

התשלום: בשטרי מיילקס או בהמחאות לבנק לאומי לישראל.

נא למלא בכתב קריא, כדי למנוע עיכוב בביצוע ההזמנה.

החתימה הכרחית

שם משפחה ____ שם פרטי ____ רחוב ____ עיר ____ מס' תעודת זהות ____

ש"י עגנון על ההתנחלות

למערכת המוסף לספרות, תרבות ואמנות נמסר לפירסום מיכתב, שנכתב לפני שש שנים על-ידי הסופר ש"י עגנון ז"ל אל הרב משה לווינגר, רבם של מתנחלי קרית-ארבע. המיכתב עוסק בנושא שנוי-במחלוקת ואקטואלי ביותר בימים אלה: ההתנחלויות. אנו מביאים להלן את תצלום המיכתב בכתב-ידו המיוחד של עגנון ואת נוסחו ככתבו וכלשונו, מבלי לנקוט עמדה כלשהי לגבי תוכנו. בעיקבות זאת מובאות הערות המביא-לבית-הדפוס.

*

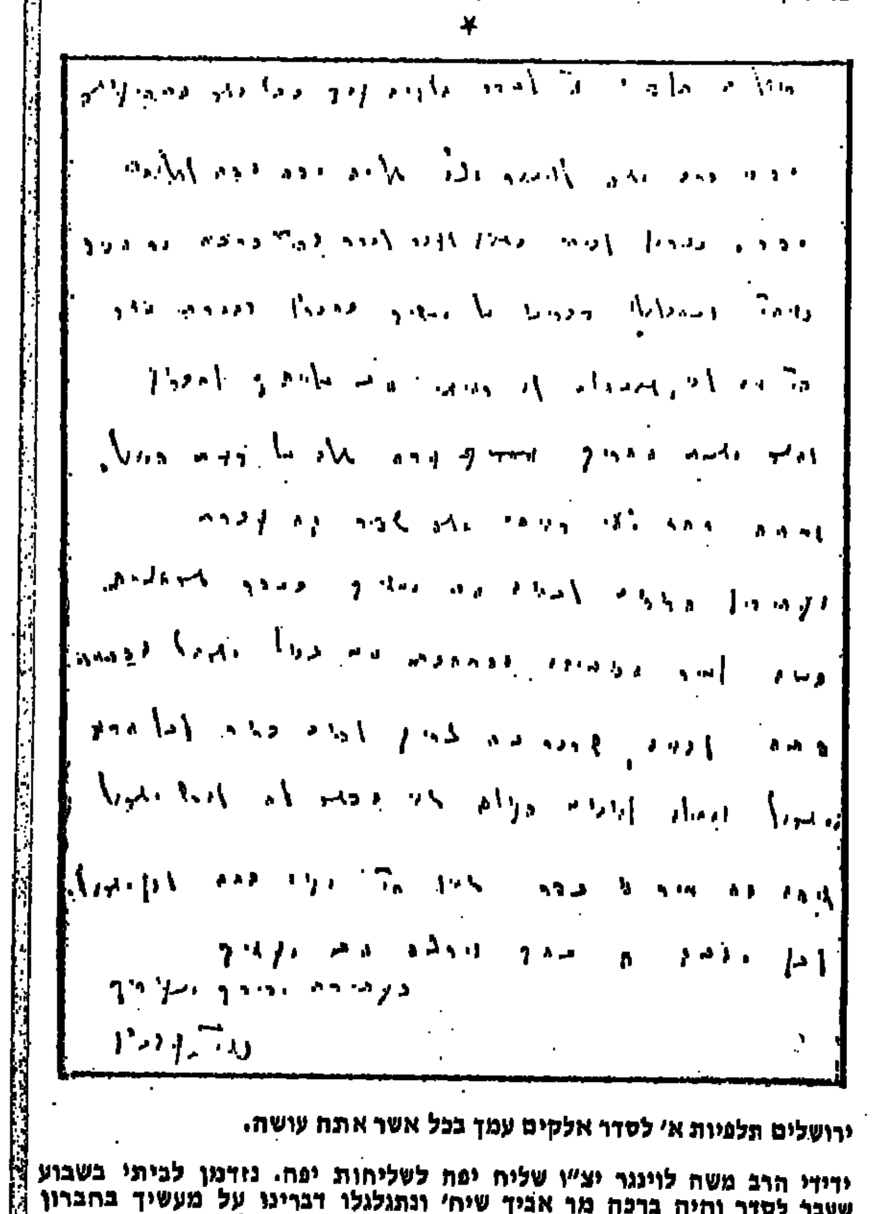

ירושלים תלפיות א' לסדר אלקים עמך בכל אשר אתה עושה.

ידידי הרב משה לווינגר יצ"ו שלוח יפה לשליחות יפה. נזדמן לביתי בשבוע שעבר לסדר והיה ברכה מר אביך שיח' ונתגלגלו דברינו על מעשיך בחברון ואמרתי אשר היה עם לבי, שבתחילה לא ראיתי את עלייתך לחברון ואשר משכת אחריך עדה שלא על דעת המושל. ועתה אחר רואי ראיתי, משה שפיר קא עבדת*). ועתידין הדורות לכתוב את מעשיך בספר, שתחזורת בנים לעיר אבו־תיהם ופתחת פתח לבאים. שדבר זה צריך לחיות ברור לכל אדם מישראל וממילא לאומות העולם שאי אפשר לה לארץ ישראל שיהא בה עיר או כפר שאין ח"ו מקום בהם לבן ישראל. לכן יחזק ה' כחך וירצה את מעשיך.

כעתירת ידידך מנעוריך
ש"י עגנון

*

הערות

המיכתב נכתב ביום 3 בנובמבר 1968, שהרי הסופר ציין במיכתבו את התאריך לפי פרשת-השבוע, שבה מופיע הפסוק „אלוקים עמך בכל אשר אתה עושה", והרי היא, כידוע, פרשת „וירא". בשבוע קודם לסדר „והיה ברכה", כלומר בשבוע של פרשת „לך לך", ביקר לפי המיכתב אביו של הרב לווינגר, הרופא ד"ר אליעזר לווינגר, בביתו של הסופר, כששאלתי את ד"ר לווינגר לשם מה ביקר בביתו של הסופר, השיב לי, שביקר ביקור-שבעה לרגל פטי־רת אחותו של עגנון, שנפטרה בסוף אוק־טובר 1968. מכאן ניתן לקבוע בנקל את תאריך כתיבת המיכתב לפי לוח-השנה של שנת תשכ"ט, והרי זה יום י"ב במרחשוון תשכ"ט, שהוא ה-3 בנובמבר 1968**).

כדאי לסיים במישפט נאה, שאמר הסופר במסיבה לרגל קבלת התואר דוקטור של אחד מידידיי, שכתב את הדוקטוראט שלו על דרכי המחשבה ההלכתית של הרמב"ם. וכך אמר אז הסופר:

„על שלושה דברים אהיה מוכן בכל שעה להישבע בנקיטת-חפץ. ואלו הם: שיש בורא עולם, שהרמב"ם ידע ללמוד דף גמרא ושארץ-ישראל שייכת ליהודים".

המלביה"ד: י. ירושלמי

*) משה יפה עשית — הסופר נזקק כאן לביטוי הארמי המופיע באגדה הידועה על דבריו של הקב"ה למשה רבנו אחר ששיבר את הלוחות.

**) דרך אגב: ציון זה של התאריך לפי פסוק מפרשת-השבוע של השבת הבאה הריהו מינהג מקובל בישראל מדורי דורות, וכבר נזקקו לו רבנים גדולים לרמוז בו רמיזות עדינות. ומעשה באדם אחד, שביקש מרב העיר תעודה על כך, שבתו נחמלת איברה אם בתולית כ„מוכת עץ" (כלומר על־ידי תקלה של איזה כלי-עץ, שפגם בגופה). הרב תמיקה, שידע יפה על פריצותה של הנערה, נתן לאב את התעודה ברצה, וכתבה בזה הלשון: „אני מודיע בזה שנתמליה אינה אלא מוכת עץ. ערב שבת קודש לסדר „כי האדם עץ השדה"..."

בין מציאות ריאלית למציאות שבלב

על ספרו החדש של גרשם שלום „מחקרים ומקורות לתולדות השבתאות וגלגוליה"

מאת פרופ' יוסף דן

גרשם שלום: מחקרים ומקורות לתול־דות השבתאות וגלגוליה, הוצאת מוסד ביאליק, ירושלים, תשל"ד, 470 עמ'.

לפני שלושים ושבע שנים הדהים גרשם שלום, שנודע אז כחוקר-קבלה צעיר, את עולם-המדע ועולם-המחשבה ביהדות במסתו „מצוה הבאה בעבירה", שי־נועדה להציג תפישה חדשה של מהותה של התנועה השבתאית. מסה זו נדפסה עתה מחדש בראש ספר זה. כאשר הרעיונות שהביע בה ג. שלום זכו בינתיים לביס־וס מסורש בעשרות מחקרים וספרים שלו עצמו, וכי־כתביהם הרבים של חוקרים אחרים. חבריו ותלמידיו, ובראשם י. תשבי, ח. וירשובסקי, ר. ש"ץ, מ. בניהו, מ. פרלמוטר ואחרים. דברים שנשמעו בשנת תרצ"ז כחיזה מהפכנית, נועזת, ולא מבוססת כל-צורכה, הם היום אבן-יסוד בחקר תולדות-ישראל ותולדות מחש־בת-ישראל בדורות האחרונים. הקובץ המוגש לנו עתה

פרופ' גרשם שלום

כולל, נוסף על מסה זו, חלק לא גדול ממחקריו ופיר־סומיו האחרים של ג. שלום בחקר השבתאות שלאחר המרתו של שבתי צבי (בשנת 1666), בצורה שהקורא יכול לא רק להתרשם מתפישתו של שלום את השבת־אות, אלא גם לבדוק את הדברים באמצעות בירורו המפורט של תופעות היסטוריות וניתוחם של טכסטים מרכזיים.

חידוש בכפל-פנים

מה היתה תפישתו החדשה של גרשם שלום בחקר השבתאות?

החידוש הוא אחד, בכפל-פנים: מצד אחד הוכיח שלום, כהיסטוריון וכפילולוג קפדן ו„יבש", כי התמי־שה הקודמת, אשר ראתה בהמרתו של שבתי צבי את סופה של התנועה השבתאית (שראשיתה פחות משנה וחצי לפני ההמרה), אינה עומדת בפני הביקורת. השב־תאות הוסיפה לפעול במחתרת, במחתרת-מאונס ובי־מחתרת-מרצון, במשך למעלה ממאה-וחמישים שנה לאחר ההמרה, ועם מאמיניה נימנו הן כמה וכמה מגדו־לי ישראל בסוף המאה הי"ז ובמשך המאה הי"ח, והן ציבור רחב של מגידים נידדים, „אינטיליגנציית" ביניים ופשוטי-עם. מבחינת האמת ההיסטורית תשפו־טת אין כל בסיס לקבוע, כי בסוף 1666 בא הקץ על השבתאות, וכל התירוצים וההתחמקויות בדבר „ספיחי השבתאות" ו„שרידי השבתאות" נועדו לטשטש את העובדה, כי התנועה חיה ופעלה במרץ ובחיוניות רבה דווקא לאחר המעשה המיוער והנירא של המרת המשיח את דתו.

ואולם קביעה היסטורית זו — שבינתיים נתבססה על-ידי ראיות ועדויות נוספות לאין-ספור — אינה אלא צד אחד בחידושו של ג. שלום. הצד השני, הוא הסבר התופעה, כיצד יתכן הדבר שרבים כל כך מגדו־לי אמוני ישראל, רבנים משכילים ופשוטי-עם תמי־מים, האמינו במשך כמה דורות במשיח שהמיר את דתו. הסברו של שלום מיוסד על מחקר יסודי במדעי הדתות, על תפישה מעמיקה במציאות ההיסטורית, ועל הכרת עולם-המחשבה והאמונה היהודי של הדו־רות ההם על-בוריו. שלום הוכיח, שכאשר נוצרה סתירה בין מראה-עיניים, בין המציאות הגלויה, שבה הגלות נמשכת, אין כל סימן לגאולה, ואף המשיח עצמו מצוי בשבי כוחות הרע בשעה שהתאסלם, לבין המציאות שבלב, המציאות הרוחנית-הפנימית, האומ־רת כי תהליך תיקון העולם, אשר תואר בפירוט בקב־לת האר"י ונתקבל על-ידי כל בית ישראל, הושלם לסופה, וכי נביא-אמת מארץ ישראל, נתן העזתי, בישר את השלמת התיקון — כשנוצרת סתירה כזו, אין כל הכרח שהכל יקבלו את דבר המציאות החיצו־נית, הגלויה, וידחו את דבר המציאות הפנימית, הסמויה, להיפך, בכל דת, ובוודאי בכל מיסטיקה, מגמתה השאיפה להעמיד את הנסתר מעל הגלוי, את העולם מעל החיצוני, את הסוד שבמציאות מעל לגלוי שבמציאות. שאיפה רוחנית זו היא שדחפה רבים כל־כך מבני ישראל במשך חמישה-ששה דורות לאחר התאסלמותו של שבתי צבי לדבוק באמונתו, ולהאמין שה משעה שנתגלה — מחל שלב חדש במהותו של העולם, שרק הם, המאמינים, יודעים את סודו.

רק משעה שמקבלים אנו את העובדה, כי הפאראדוכס של הכרת הפשיה לא הרס את התנועה השבת־אית, אלא הוא שהקנה לה את תורתה המיוחדת ואת מיגוון-הדעות ואורחות-החיים שלפיהם נהגו השבתא־אים, יכולים אנו לפענח פרקים חשובים בתולדות יש־ראל בדורות אלה. מצד אחד, רק כך ניתן להבין את הרדיפה עדי-חורמה של השבתאים, את החרמות הפומ־ביים עליהם אף בשעה ובמקום שאין לנו ידיעות על פעילות גלויה של כת שבתאית; ומצד שני, רק כך ניתן להסביר תופעות עמוקות של התפוררות ושינוי שחלו בחברה היהודית במשך דורות אלה.

בין חסידות להפקרות

גוונים רבים היו לה לתורה השבתאית שלאחר ההמרה, גוונים שנעו בין חסידות קיצונית, שעיקרה — תשובת מתמדת והקפדה בכל תרי"ג מצוות, כדי לסייע למשיח הנאבק כנגד כוחות הרע למען הבאת הגאולה השלימה, לבין הפקרות גמורה, פריקת כל עול-מצוות, ואפילו קידושן של עבירות, משום שעם ביאת המשיח באה תורה חדשה לעולם, תורת העידן המשיחי, והורת זו דורשת הרס התורה הישנה, תורת הגלות והשיעבוד. אותו מיגוון ניתן למצוא גם בדרכי התנהגות של השבתאים: היו ביניהם שנהגו פרישות וחסידות, ואף זכו למישרות רמות בעולם הרבני; היו כאלה שעלו, או ביקשו לעלות לארץ-ישראל, ולהמתין שם להתגלותו-מחדש של שבתי צבי לאחר המרתו ומותו; והיו כאלה שראו שליחות נשגבה בהפצת תע־מולה שבתאית ורכישת לבבות; היו כאלה שהטמינו את האמת שבלבם בחביוני מצפונם; היו כאלה שהלכו בעיקבות שבתי צבי והתאסלמו, והקימו את כת הדו־נמה שהתקיימה עד למאה הנוכחית; והיו כאלה שהת־נצרו — ובראשם הפראנקיסטים, שתיאור תורתם הר־הרסנית תופס מקום מרכזי בשניים מן המחקרים העיקריים שבקובץ שלפנינו. ואולם, המשותף לכל גווניה של השבתאות היה הכפירה בישן, העירעור היסודי של האמיתות הישנות, שקיימו את עם ישראל ותורתו במשך כל תקופת הגלות. עירעור זה כירסם את חומותיה של היהדות מבפנים וחילחל עמוק־עמוק לתוך הווי החיים היהודי. הפולמוסים הגלויים על שבתאותם של גאוני ישראל, כר' יהונתן אייבשיץ ור' משה חיים לוצאטו, אינם אלא גילוי חיצוני אחד של אובדן השלימות הפנימית של העולם היהודי, שנגרם על-ידי השבתאות המאוחרת, השבתאות שלאחר ההמרה.

עירעור פנימי זה הוא שפתח את היהדות לזרמים חיצוניים. לדעתו של שלום, לא האמנציפציה ולא השפעתה של התשכלה האירופית הן שהביאו בכוחות עצמם את משכילי ישראל ליציאה מחומות הגיטו אל „העולם הגדול" של התרבות האירופית; קדמה לכך ההשפעה המערערת של השבתאות. העיקוב אחר משפחות השבתאים וגורלם מעיד על הקשר העמוק בין חוגי השבתאים לבין חוגי המשכילים הראשונים. בקובץ שלפנינו מובאת דוגמה מפורטת אחת לתולדותיו של שבתאי מאוחר — קורות חייו של הפראנקיסט משה דוברושקה, שאילמלא מציאות היסטורית מוכחת, היינו מייחסים אותם לדמיונו הסר-חרסן של רומאניסט נעדר חוש-מידה. פרנקיסט זה, שכנראה שאף לרשת את מקומו של יעקב פרנק לאחר מותו, היה מעורב בכל המאורעות ההיסטוריים הגדולים של סוף המאה הי"ח, שירת את הקיסרות האוסטרו-הונגארית ואת המהפכה הצרפתית, כתב ספרים בנושאים שונים ומגו־גדים, החליף שמות ואחרים, ונהרג בגיליוטינה של הטירור שלאחר המהפכה. יש בתולדות חייו — כבי תולדותיה של התנועה הפרנקית כולה — כדי לייצג את הניהליזם הגמור, שאליו יכולה להוביל ספירטואלי־זציה קיצונית של תפישה דתית. משעה שמאבדת תורה דתית את תמימותה — והשבתאות איבדה אותה עם המרתו של שבתי צבי — נפתח הפתח לפריקת לא רק עול מצוות, אלא עול מוסר ועול צלם-אנוש, והדברים מובילים לפאראדוכסים שלא ייאמנו.

שלושה מחקרים מקיפים

ראוי להזהיר את הקורא מפני שתי התרשמויות לא-מדוייקות, שעשוי הוא לקבל. אם הקריאה בספר זה היא פגישתו הראשונה עם תולדותיה של השבתאות המאוחרת, הראשונה היא, כאילו בקובץ זה נכללו כל מחקריו של שלום בתולדות השבתאות המאוחרת. שלום בחר לקובץ זה בזהירות שלושה מחקרים מקי־פים ומפורטים, שעיקר עניינם — הסבר והדגמה של הכפירה השבתאית, וכן מיבחר טכסטים, המציגים בפני הקורא את דמויותיהם של שני הוגי-הדעות השבתאיים הגדולים — נתן העזתי ואברהם מיכאל קארדוזו, וכן טכסטים נבחרים להדגמת ספרותם של השבתאים ש־המירו את דתם — כת הדונמה וכת הפרנקיסטים. לא נכללו בקובץ זה מחקרים רבים בתולדות השבתאות בתקופה זו — כגון תולדותיו של ברוכיה מסאלוניקי וקובצי טכסטים שבתאיים שפירסם ג. שלום, כגון תלומותיו של ר' מרדכי אשכנזי (שוקן, תרצ"ח) ו„שירות ותשבחות של השבתאים" (דביר, תש"ח). חבריו ותלמידיו של שלום פירסמו מחקרים וספרים, שבהם נתבררו סוגיות מרכזיות בתולדות השבתאות המאוחרת בפרטי פרטים, והרשימה ארוכה ביותר. ראוי הוא קובץ זה להיות פתיחה לעיון בתולדות השבתאות לאחר ההמרה, כהמשך לספרו של שלום „שבתי צבי והתנועה השבתאית בימי חייו" (עם-עובד, תשי"ז), אך לא סיומו של עיון זה; החומר רב מאוד וכר רחב פתוח בפני המעיין.

התרשמות שניה שעשוי הקורא לקבל, בייחוד מקריאת המחקרים הראשונים, היא, כי כל המבקש לדעת דבר על השבתאות חייב לפנות אל כתבי־יד נידחים, אל ספרים ישנים ובלויים, אל תעודות גנוזות ונסתרות, ואותם, מתוך מקורות כאלה שאב ג. שלום את ידיעותיו, כשהחל במחקריו בתחום זה לפני אר־בעים שנה. ואולם מאז פירסמו הן שלום עצמו והן חוקרים אחרים חלק נכבד מן המקורות והתעודות בצורה שוה לכל נפש, וכל מעיין יכול להגיע אליהם. הכל, מבחינה זו, שהתוצאה לא טרחה לערכן במילת... (המשך בעמוד 4)

בעיקבות החלטת ועדת-האוזנר למזג את מישרד-הסעד עם מישרד-העבודה, תוך העברת מחלקות שונות למשרדים אחרים, אומר מנכ"ל משרד-הסעד, ד"ר מ. א. קורץ:

„אני חרד מפני מישרד גדול, שלא יוכל לטפל כראוי בנזקקים לו"

„אינני גורס את ה„שידוך" הניצחי בין מישרד-הסעד והמפד"ל"

מאת מנחם ברש

לפני מיספר שבועות כינס השר נרעין האוזנר את העיתונאים, וכישר להם: וע־דת-שרים, שהוא עומד בראשה, החליטה לחסל את מישרד-הסעד כמישרד עצמאי, ולמזגו עם מישרד העבודה, תוך העברת מיספר יחידות ממישרד-הסעד וכמה מח־לקות ממישרד-העבודה אל מישרדים אח־רים, שלהם הן „שייכות" מטבע ברייתן. לייצור החדש ייקרא: „מישרד העבודה ו־שירותי-הרווחה". כך יהיה טוב יותר, יעיל יותר, חסכוני יותר.

המישרד החדש — נימק מר האוזנר — ישתחרר מתפקידי-מישנה, הרובצים ה־יום על המישרדים הסוציאליים ללא צידוק ענייני. הוא ירכז ויכוון באופן יעיל את שירותי הרווחה במדינה, ויתן בידי ה־ממשלה כלי טוב ויעיל להתמודד עם בעי־יות המצוקה, עבודה, תעסוקה — סברו שרים, חברי הוועדה — זה שירות סוציא־לי, שהרי בלי עבודה אין לאדם רווחה, והוא נעשה סמוך לשולחן הציבור. לעומת זאת, מה למיפעלי תעסוקה לנוער ול־מישרד-הסעד? המפת"נים יועברו למיש־רד החינוך והתרבות. כשם שמחלקת ה־עבודות הציבוריות ואגף-המדידות יועברו למישרד לבינוי ואיכלוס, שיקום במקום מישרד-השיכון הנוכחי. ומה לשירותי ה־מפגר והזקן ולמישרד-הסעד? שירותים אלה מקומם במישרד הבריאות.

בוועדת-השרים לא קם למישרד-הסעד „מליץ-יושר". שיגן עליו. מאז פרישה ה־מפד"ל מהקואליציה ניותם מישרד-הסעד, והוא מופקד בידי שר-הבריאות, מר ויקטור שם-טוב, שאפילו לא השתתף בישי־בה, בה נפלה ההכרעה. מנכ"ל המישרד, ד"ר משה אריה קורץ, שהוזמן „להעקיף" על הדיונים, עשה כמיטב יכולתו והסביר בכל כוח-השיכנוע, אך נבצר ממנו לשנות את ההחלטה.

שרים אחדים, ביניהם כאלה הנוגעים ל־עניין, במישרין, לא התלהבו, השר שלבית הלל, העומד בראש ועדת לענייני רווחה, התנגד לתוכנית המיזוג וצידד בקיומו של מישרד-סעד עצמאי, וכך גם השר חיים בר-לב, שר העבודה, משה בר-עם, היסס והשמיע כמה הסתייגויות. עוד אחדים הצ־ביעו בלב כבד עם הרוב, שהחליט כפי שהחליט, הכל הודו, שהעיתוי אינו מוצלח ביותר, שהרי המפד"ל עומדת לשוב לקו־אליציה הממשלתית, ומן-הסתם היא תד־רוש בחזרה את מישרד-הסעד „שלה". אך לשר החינוך והתרבות, מר אהרון ידלין, פתרון מן המוכן: מדוע, למשל, לא תקבל המפד"ל במקום מישרד-הסעד את מישרד־התיקשורת, שלא אוייש עדיין?

במישרד-הסעד עצמו, ביחוד בקרב ה־עובדים הסוציאליים המקצועיים, נתקבלה הידיעה על החיסולים והשינויים המוצעים בחמת-זעם. הלכנו אל המנכ"ל ד"ר קורץ, כדי לשמוע מפיו את נימוקי המתנגדים.

— מדוע אינה נראית לכם תוכנית-ה־ייעול של ועדת-האוזנר?

ד"ר קורץ: תתפלא אולי לשמוע, שזה שנים רבות חולם מישרד-הסעד על תיכ־נון-מחדש של שירותי-הרווחה. הנהלת ה־מישרד גיבשה תוכניות מעשיות, שהחשו־בה שבהן: מיזוג המוסד לביטוח לאומי עם שירותי הסעד בתוך מערכת כללית ומקי־פה אחת, שיהיה בה כדי להבטיח הכנסה מינימאלית אף לעני שבעניים, יחד עם שירותי טיפול ליחיד ולמשפחה הנזקקת. הצענו לשנות את שם המישרד ולקראו „המישרד לשירותי רווחה", כדי להקל על המוסד לביטוח לאומי להשתלב בתוכו. הדיון בוועדת-השרים על האירגון החדש של המישרד מצא אותנו, עקרונית, מוכ־נים לכך. הרי גם ועדת-השרים אינה מד־ברת על חיסול מישרד הסעד, כי אם על מזיגה של שירותים סוציאליים ושל תפ־קידים חברתיים חיוניים במיסגרת של מישרד חדש. אילו רק הכוונות היו זהות...

טיפול בדור-העתיד

— בדומה, איך מתנגד לתוכנית ה־מוצעת?

ד"ר קורץ: עקרונית אני בעד אירגונם מחדש של השירותים הסוציאליים במדינה. אולם כלפי התוכנית של ועדת-האוזנר מעיקים עלי חששות רבים וחרדות רצי־ניות. לפני הכל אני חרד לגורל הנזקקים, שלא יבולע להם, חלילה, תוך כדי הצירו־פים והמיזוגים החדשים. כי זאת לדעת: שירותי-הסעד לא נועדו לעניים בלבד, הו־רים אמידים, שלהם ילד מפגר, אינם ב־חזקת עניים, אך הם זקוקים לשירותי-הסעד, למוסד או לשירותים אחרים לשם טיפול בילדם האומלל, או שירותי-האימוץ, ש־התפתחו מאוד בשנים האחרונות — כאן דווקא דרוש שההורים יהיו בעלי-אמצעים לפרנס ולגדל את הילד המאומץ. וכן או עיוור, בעלי אמצעים ומקורות לפרנסתם, אינם עניים, אך אין בכוחם לספק בעצמם את צרכיהם והם זקוקים לשירותי-הסעד, לחברה, לארוחה חמה, למועדון חברתי ו־כיו"ב. במשך שנים רבות התמחה מישרד־הסעד במתן שירותים חיוניים אלה, ש־אינם בבחינת הגשת עזרה כספית ישירה. חושש אני לשירותים אלה, אם ייעשה מי־זוג עם מישרד העבודה.

עוד לפני כמה שנים — מונה ד"ר קורץ את חששותיו וחרדותיו — סיכמנו לנו סדר-עדיפויות לפעולתנו הסוציאלית ב־שנות ה-70, שנקודת-המוקד שלו: טיפול בדור העתיד, ומניעת דור שני של נזקקים. אמרנו כך: נטפל באבות בכל שנוכל, ובעת ועונה אחת נפתח שירותי-מנע, כדי שלא נצטרך לטפל גם בבנים, נבטיח ל־בניהם של הנזקקים, שלא יהיו תלויים ב־קיומם בקופת הציבור. נתנו ביטוי מוחשי לעדיפויות אלה, ויש יסוד לחששותינו ש־עמל השנים האחרונות יירד לטמיון, אם יחולו שינויים מרחיקי-לכת במיבנה ה־שירותים הסוציאליים במיסגרת הניצרך ה־חדש.

— התוכל להדגיר?

ד"ר קורץ: בבקשה, לפני חמש שנים היו לנו בבתי-הספר ברחבי המדינה בסך־הכל שבעה עובדים סוציאליים במיסגרת של תוכנית ניסוי. הניסוי הצליח למעלה מן המשוער. היום מועסקים בבתי-הספר כ-150 עובדים סוציאליים, המאתרים בשלב מוקדם ככל האפשר בעיות סוציאליות של הילד ומשפחתו. הסיכויים להצליחו של ילד כאשר מטפלים בשלב מוקדם כזה, גדולים לאין ערוך. אנו מצילים אותו ומחזירים אותו לבית הספר, לחיק משפחתו, למיסגר־רת החברה התקינה. הכפלנו את מיספר הילדים שלמטה מגיל החינוך-החובה במעו־נות-יום ושוב הצלנו אותם. המדובר במש־פחות מרובות ילדים, שבעיותיהן מריבות והכנסותיהן מועטות. 6,500 ילדים כאלה היו בשנת 1970 במעונות-יום היום מגיע מיספרם ל-13 אלף.

המענק שאנו נותנים לילדי נזקקים היא הידוע שבחידיעינו. מישרד החינוך סוחת אומנם בתי-ספר, ומכריז „כל דצריך ייתי וילמד". אבל איך יביא לבית-הספר ילד שאין לו נעליים? איך ילמד בלי ספרים, בלי מחברות, בלי ציוד אחר הדרוש לו? איך יבוא בלי תלבושת אחידה? העזרה שאנו מגישים לו מונעת ממנו תיסכול ו־בושה ומאפשרת לו לבוא לבית-הספר. ב־תש"ל נהנו מהמענק כ-3,000 אלפים ילדים, בתשל"ד קפץ מיספרם למאה אלף ויותר, ובתשל"ה נחלק מענק ל-125 אלף תל־מידים, החל בכיתה א' ועד כיתה י"ב. כ־שנוכה המענק נע בין 80 ל"י בכיתה א' ו-200 ל"י בכיתות ט'-י'. אנו מיצובי־נים שמנענו נשירה של אלפי תלמידים מבתי הספר.

ציוד ביתי ראשון

צב"ר הוא עוד אחד מ„אמצעי-המנע" שלנו, שמגמתו להבטיח לכל מישפחה נזק־קת ציוד ביתי ראשון ומינימאלי, כמו מיטה לכל נפש, שמיכה, שולחן עם כסא, כיריים של גז ואבזרים דומים, שבלעדיהם לא ייתכן היום. כ-7,000 אלף מישפחות מצויות בתיכנו, שלכל אחת מהן יותר מארבע ילדים, וחסר להן ציוד ראשוני זה בביתהן. אנו לא חכינו לפניותיהן. הלכנו אליהן, ערכנו סקרים וגילינו אותן. המיפעל ביקיף כ-10 אלף מישפחות, ועוד ידנו נטויה.

— ומפני החששות הללו אתה מתנגד לתוכנית ועדת-האוזנר?

ד"ר קורץ: אני הדור דאגה לאוכלוסיה הצעירה בישראל, היא קודמת לייעול ני־שרדי ולתועלת אדמיניסטרטיבית. כיום אהוז מיחוסינו נמנים עם „האוכלוסיה ה־בוליטית". שכל כולה חבית מלאה אבק־שריפה. אני רואה סכנה שבמיסגרת אדמיני־סטרטיבית גדולה, ייעלמו „הבוליטים" מ[illegible] ראייתנו. שירותי-הסעד מטיבעם נועדו ל־שרת את הפרט. בעוד שמישרדים ממשל־תיים אחרים נועדו בעיקר לשרת את ה־ציבור. עובדי מישרד-הסעד הוכשרו בייחוד לייעודיהם ולתפקידיהם. להם נפש אח־רת לב אחר, תשומת לב אחרת. אני ירא מפני מישרד גדול, שמטבע הדברים לא יוכל להקדיש תשומת-לב ראויה ליחיד ה־נזקק ולמשפחתו.

ד"ר משה א. קורץ
„את דעתי אמרתי לוועדה"

האם נכית בוועדת-האוזנר [illegible]?

ד"ר קורץ: שר הסעד והבריאות [illegible] שם-טוב, ידע שהשקפתי והשקפת [illegible] מישרד-הסעד שונה מזו שלו, ולכן [illegible] להזמינני לישיבה. הצגתי את [illegible] שרים אחדים השתכנעו, אחרים [illegible] דעות בגובשות, מוכנות, וקשה היה [illegible] אינני שר. אני מנכ"ל ותיק עם [illegible] שירות. אך רק פקיד. שהוכחו [illegible] ההחלטה הממשלתית. חובה זו לא [illegible] איתי מהחובה המצפונית לבטא [illegible] פתי בפני הדרג המחליט. וזאת [illegible]

— המפד"ל עומדת לשוב [illegible] האם היא תתבע לבטל את התוכנית הזו?

ד"ר קורץ: אינני בין מנהלי ה[illegible] קואליציוני. כשלעצמי, הצעתי [illegible] מספר ל[illegible] להם מישרד אחר, את מישרד-הסעד או איך שלא [illegible] יקרא לאחרים. אינני גורס את [illegible] הניצחי בין מישרד-הסעד והמפד"ל [illegible] דעות. שאילו נשאר מישרד-הסעד [illegible] במיסגרה הגדולה. היו קיימים [illegible] ברמיה השלישית והנזקקת היתה [illegible] נשברת, וזה הרי חשוב מכל.

אם תבוצע תוכנית האוזנר — האם תישאר על כנך?

ד"ר קורץ: אינני עוד צעיר [illegible] אני מעיד כי מקרב לגיל הפרישה [illegible] אין זאת שאלה אישית כלל [illegible] לנושא. השקעתי בו הרבה שנות [illegible] חיים יעלה. אני חש אחריות לגורל [illegible] מיטב הצעירים ואת כלוא ה[illegible] לאוכלוסיה הנזקקת. יהיה ה[illegible] המישרד החדש אשר תהיה, [illegible] אני אומר יתהדרו בידי הממשלה [illegible] שר. שיקבל לידיו את הטיפול [illegible] אי היודע.

(חיפה)
4, 5 ו-6 חדרים בתכנון מעולה
בבית רב-קומות
* 2 דירות בכל קומה
* 2 מעליות בכל כניסה
* הסקה מרכזית
* קרקע פרטית
* נוף מרהיב-עין
פרטים נוספים:
„רסקו" חיפה, רח' הרצל 1, טל. 668161
רסקו RASSCO

יש להכנס לבדיקה חינם באחת מ-66 התחנות לגילוי מוקדם אשר הוקמו בכל רחבי הארץ ע"י האגודה למלחמה בסרטן בישראל.
הפעלת תכנית הגילוי המוקדם של סרטן השד, מחייבת את האגודה למלחמה בסרטן
להוציא השנה סכום של 600,000 ל"י מתוך 7 מיליון ל"י תקציבה הכולל לשנת 1974/5.

כדי להיות בטוח שאין גידול סרטני בשד זה

זכור זאת ביום מבצע הקש בדלת! 12.11.74
האגודה למלחמה בסרטן בישראל

התעוררות ומחשבה

על הוויכוח סביב ההתנחלות ביהודה ובשומרון ועמדתו העקרונית של הרב קוק זצ"ל

מאת נתן רוטנשטרייך

א'

במידה שמניעים דתיים כנים שלובים בוויכוח על ההתנחלות ביהודה ו"שומרון, ובמידה שמניעים אלה פועלים בליבותיהם של האנשים — נעשה הוויכוח קשה, ואולי יימצא מי שיאמר — בלתי־אפשרי. אנשים המונעים על־ידי מניעים דתיים הם אנשים המעתיקים אל מעשיהם את הדביקות השלמה, המציינת את האיש המאמין. האיש המאמין הוא אדם, הקשור קשר אחרון להוויה המוחלטת. האיש הדתי היהודי מעתיק את הקשר המוחלט על המצווה, ורואה את המצווה כמחייבת אותו חיוב מוחלט. לפיכך, מעיקרו של דבר נראה הוא כמי שאינו נתון או אינו פתוח לוויכוח, שהרי ויכוח טעמו הוא לשאול שאלות או להציג קושיות. הללו יש בהן מעין עירעור, או מעין הבחה, כי אפשר שיהיה קיים עירעור לגבי חיובים מוחלטים, המעוגנים בדביקות מוחלטת. גם כאשר נאמר, או ננסה לומר לאיש המאמין, כי שלא ביודעין משרת היא מטרות תכסיסיות של אלה הקרובים לו ברוחו, או אפילו של אלה שאינם קרובים לו ברוחו, ואולי הוא קרדום לחפור בידי אנשים שאינם יונקים מתחום מניעיו שלו — יוכל האיש הדתי לומר, כי הללו שעושים שלא לשמו של העניין סופם שיגיעו לעשות לשמו; או הללו המשמשים את העניין — מעשיהם עדיפים על כוונותיהם.

מסתבר שלא קל לקיים עמדה כזאת, המוצגת כאן ביודעין כעמדה קיצונית, בתוך מערכת־מושגים של חברה הבנויה על עקרונות של דמוקראטיה או פרלמנטאריזם. כלומר חברה המבוססת על עקרון ההכרעה של הרוב, ולא על עיקרון של הכרעה על־פי מצווה ומקורותיה העל־אנושיים. ההתנגשות כאן — והניסוח הוא קיצוני במתכוון — היא בין הכרעה שאינה תלויה באדם לבין הכרעה של בני־אדם. האיש המאמין יכול שיהיה נוטה לדעה, כי בהתנגשות בין שני עקרונות אלה העיקרון שלו הוא עדיף עדיפות מכרעת ללא כל הירהור ועירעור. עם זאת, אפשר שהנבונות תכוון אותו שלא לחרוץ את הזולת אל הקיר, ולא להביא לידי התנגשות. אולם כאשר הוא נקלע לתוכה, יש לו מיקלט ומיפלט באמונתו, שהוא חי בה.

ב'

כל זה נאמר מתוך נסיון כן ומאמץ לאובייקטיביות, כדי להבין את עולמו של הזולת — ואפשר לנסות להבין עולם זה גם כאשר אינך שרוי בתוכו, למרות שלפרקים נוטה האיש המאמין, הרואה רק את עולמו שלו, לסברה שזר לא יבינהו. כיוון שהוא נוטה לסברה זו, הוא מגיע למסקנות קיצוניות, או אפילו פאנאטיות, לגבי סמכותו של הזולת להשמיע דעה. ובכל־זאת, הערכה אחת מן הדין שתישמע ממי שעומד מן הצד, משום שרבים מבין העומדים במעגל ההתנחלות רואים את עצמם כתלמידיו של הרב קוק (הראי"ה) זצ"ל, וגם בעיני הקהל הם מצטיירים כך. ושוב אפשר לומר, כי התלמידים יש להם סמכות אפילו כלפי רבם, ומישנת הרב היא סך־הכל של פירושי התלמידים. ועם זאת, יותר לעומד מן הצד לומר משהו בסוגיה זו, שהרי כתבי הראי"ה פתוחים לכל ולמיצער לכל מי שמוכן לעיין בהם בכובד־ראש.

ספק אם תלישתו של רעיון אחד, או תלישתה של מצווה אחת, היא מצוות ההתנחלות — ואין כוונת הדברים לטעון שהרב קוק נזקק לסוגיה זו, כי נסיבות המעשים שבהן נתנסחה הגותו היו שונות — ועשייתם בחינת "יקוב הדין את ההר" — הולמות את הכיוון של הגותו הדתית והמוסרית של הרב. הרב קוק ביקש להעמיד את הקדושה על הכוללות של ההוויה, ומכאן על כוללות המעשים. על אותה הארמוניה, שהוא קורא לה לפרקים "השויה". אולם, דומה כי העיקר הוא בכיוון אחר: צימצום המעשים למעשה מסויים אחד הרי זה [illegible] של דבר עניין של התעוררות והתרגשות. לא הדביקות בכוליות היא הערך המוחלט בשביל האדם, אלא המגיע המסויים שלו נעשה לערך מוחלט. על כן, מן הדין להחיל דברים שאמר הרב קוק ב"מוסר הקודש": "החסרון היותר גדול שיש בתכונתה של יראת השמים, שאינה מחוברת יפה כאורח של תורה, הוא שבמקום יראת חטא, היא מתחלפת ביראה על יראת המחשבה, וכיוון שהאדם מתחיל להיות מתירא לחשוב, הוא הולך וטובע בבוץ הבערות, הנוטלת את אור נשמתו, מכשלת את כוחו, ומעיבה את רוחו."*) המחשבה שמדובר בה היא, כפי שמסתבר, היסוד של אותה מחשבה המביאה לראיית הפרטים בשילובם בתוך הכוליות. ברור שיש כאן שיטה של דגש על גורמים של שיקול־דעת, של הבחנה, של ראיית הקשרים, ובכל מקום יש כאן דחייה של התעוררות סוחפת וגורפת. זו עצמה מן הדין שתשולב לראייה רחבה יותר, ואין ספק בכך שקיימת בהשקפתו הדתית של הרב קוק רציפות בין הראייה הקוסמית הרחבה לבין עצם הנטייה והמגמה לראייה רחבה ולהתגברות על הפרטיות, על דרך של הכנסת הנטיות למעגלות של רחבות. המחשבה היא הגורם המדריך בכיוון זה לרחבות. או על דרך השלילה — לכיוון יראת־שמיים שלא תהא נעדרת הדרכה.

ג'

מה שאמור בדברים אלה לגבי הכיוון של הפיכר וההשקפה הדתית בכללה אינו עניין סתמי. המחשבה מן הדין שתתלווה להתעוררות ותכוון אותה. ההעמדה של המצווה האחת מתוך תלישתה מן המרחב או מן הנסיבות שהמצווה באה להיות מוגשמת בהן — היא בגדר של "יראת־מחשבה" והעמדה של יראת־החטא על עצמה. מה שייך לתחום הנסיבות שאותן יש לשלב למערכות הרחבות — זה עצמו ללא־ספק עניין של מחשבה או של שיקול־דעת: האם נסיבות אלה הן נסיבות מדיניות והיסטוריות, שבהן חלים המאמצים להגשמת המצווה, או שמא הנסיבות הן אלה של המיבנה הפנימי של החברה ושמירה על רשות־הרבים היהודית, כהתכוננה כפי שהיא התכוננה. עניין זה מצריך בירור דייקני ועיון במובנו החמור של מושג זה. אולם, מה שאינו מוטל בספק הוא שהתיאור של האיש המאמין, שבו פתחנו, כלומר כאיש הנוטל על עצמו חיובים מוחלטים ואינו שועה להקשרים — תיאור זה הולם טיפוס מסויים של האיש המאמין, אך ספק רב אם הוא עולה בקנה אחד עם מגמת הכוליות וההשויה של הרב קוק בכלל, ועם המגמה של הפעלת המחשבה בתוך עולם האמונה בפרט. ויצא הראייה של הכלליות יש בה גם ההתכוונות אל הרבים, רבים כיחידים ורבים הכנוסים ברשות־הרבים: "כל מה שהאדם מתעלה יותר בצורתו הרוחנית, מרגיש הוא יותר את הערך הגדול של הרבים, הציבור מתחיל להיות חי בתוכיותו, כלבבו ונפשו רצונו הוא מרגיש את הצרכים הרבים של הציבור" **). שמא נשים את הדגש ברבים ובצרכים הרבים, שאינם נדלים בכיוון האחר שהמצווה בעלת המישקל המוחלט, או בעלת משקל מוחלט חוץ ייחוד והוצאה אל מחוץ להקשר. הכילה אליו!

דברים מועטים אלה נאמרים מתוך דאגה לנעשה נגד עינינו, מתוך רצון להבין את חושבים. אך גם מתוך נסיון להפנות מבט למסקנות שבהתודעתם. וקריאה מדריכה בהם יש בה כדי לקרוא להיעצר, ולו להרהר, לעיון, לשיקול ולרחבות המחשבה.

*) עיין: אורות הקודש, מאת הרב אברהם יצחק הכהן קוק זלה"ה, [illegible]

**) [illegible]

הקינות המתוקות של יהודה עמיחי

עם הופעת ספר שיריו החדש

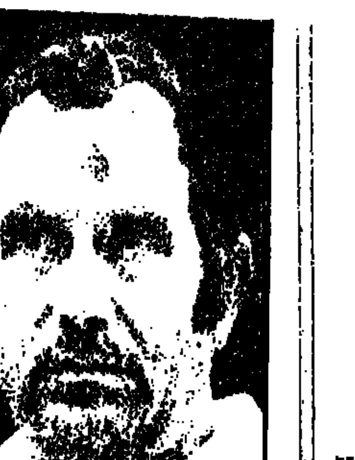

יהודה עמיחי

מאת הלל ברזל

„מאחורי כל זה מסתתר אושר גדול", שירים מאת יהודה עמיחי, הוצאת שוקן, 153 עמ'.

א. „מתוק" — מלת־מפתח

שתי מלות־המפתח, "עכשיו" ו"נורא", המתלוות תדיר ליצירותיו של יהודה עמיחי, לא נידחו כליל גם מאסופת שיריו החדשה. אולם נצטרפה אליהן, ואף במידה רבה יותר של עקביות, המלה "מתוק". מלה זו, על צירופיה והטיותיה, טבועה כסימן־היכר במרבית השירים, שקובצו בכותרת "מאחורי כל זה מסתתר אושר גדול". המלים "מתוק", "מתיקות" וכיוצא בהן מלוות מושגים וציורים הקשורים בהן: שוקולד (עמ' 21), למתקים הבויים ומרקחת מתוקה (עמ' 23), סוכר צבעוני (עמ' 36), מעדן מפליא (עמ' 38), דוכן ממתקים (עמ' 43), כד ורוד (עמ' 46), סוכריות מנתה (עמ' 65), פרי בשל (עמ' 80), עוגה מפוארת ועשירה (עמ' 88), פירורים של עוגה (עמ' 125). סמלים נבחרים למתיקות מעולם הצומח, המופיעים בשירים, הם: הענבים, התאנים, החרוב. מעגלים מקיפים יותר מסביב למתוק המושג בחוש, מהוות המלים הכרוכות בהרגשה ובעמידה מול העולם. כמו: שקט, שלווה, לנוח. המלה אושר, המורצת לשם הספר, איננה מנותקת, כמדומה. אף היא מן הניתוק.

חוי, עולם מתוק מושרה כלחם
בחלב מתוק בשביל האל הנורא
שאין לו שנים, „מאחורי כל זה
מסתתר אושר גדול". מה יועיל
לך שתבכה בפנים ותצעק בחוץ.
מאחורי כל זה מסתתר אולי אושר גדול.

(„קינות על המתים במלחמה", עמ' 91)

אולם, למתוק מתלווה תדיר הוויית שכנגד, אם בדרך אוקסימורונית (דבר והיפוכו במטבע־לשון אחת) כמו "זיעה מתוקה" (עמ' 94), "מכאיב מתוק" (עמ' 141), ו"בשריטות מתוקות" (עמ' 91), ואם בדרך של עימות תמונות, שהמתוק והיפוכו נכללו בהן: „אשר [illegible]" (עמ' 17). מצויות גם הנגדות באופנים אחרים: [illegible] „בלשון מתוקה" (עמ' 68). „האין המתוק" (עמ' 66). יש שעניין לנו בהנגדה הנעשית בדרך [illegible]. כאילו באמת הניגוד ה„מר" וה„מתוק" מבלי שקיים הבדל [illegible] ביניהם: „מצבת המלחמה [illegible]" (עמ' 88).

ב. „קינות" ו„שירים"

ההצטרפות של הניגודים „מר" ו„מתוק" [illegible] הקשור בו: בכי, יאוש, או קריה. המשורר מצרף: [illegible] (עמ' 66). כך אנו מגיעים לתשתיתו של כל קובץ השירים, שהיא — הקינה המתוקה. בלשון המשורר:

ופת העשוי בצורת חלל
מנשק פת העשוי בנוידת הקינה המתוקה.

(„מלים חן מדרגות", עמ' 53)

ובתכונת [illegible] המבטאת את מושג „הקינה המתוקה" בהצטרפות הענבים המתוקים לזית המר:

הוא משיר ענבים מידיו
בלכתו בין עצית זית:
מטעת כך את כולם.

(„כשאתה חוזר בך", עמ' 67)

את הקינה המתוקה נמצא, עליכן, לא רק ביחידות מצומצמות [illegible]

ג. אבל והיתול

[illegible]

לאורי צבי גרינברג. עמיחי מעדיף להגדיר את [illegible] המים בין זיכרון לזיכרון, בין תקווה לתקווה, [illegible] סוגי זיכרון. שני סוגי תקווה. של היהדות ושל הנצרות [illegible] דיוקנו לא נאחז עמיחי, כמו גרינברג, בטלית ובתפילין [illegible] בו "לולב והצוצרות וכנפי מלאכים". את כל אלה [illegible] כמובן, גם כמיתקיימים לישו ב"ברית החדשה" [illegible] בידי מלווין בירושלים ובצורת הופעתו בהתהלכות [illegible] עמיחי בוחר סמלים שלא יכבילו את דיוקנו, שלא [illegible] אמונה אחת ויפקיעו אותו מהיות בנה של ירושלים. [illegible] את הצלב ואת גולגלתא. אלא את גת־שמנים, זו הקשורה [illegible] האחרונה ולנשיקת־הבגידה של יהודה איש־קריות, [illegible] של ישו. אבל איננה קרובה כל־כך לסמליות של [illegible] שהיתה לסימן־היכר של הנצרות.

שיר־האבל, שבמרכזו ישו, צריך להיות שיאם של [illegible] ציון וירושלים". המחזורים פותחת בהולדת התינוק [illegible] במוטיב מקביל. שירו של עמיחי נאחז בסמליות של [illegible] תינוק נולד לגאולה ומוות - ומוצא גם אותה [illegible] של מי שנהרג בירושלים. אין המשורר מכנה את [illegible] בשמו. כפי שעושים אורי צבי גרינברג ומשוררים אחרים [illegible] ראו את הצלוב באור הנוצרי דווקא. הוא מעלה את [illegible] למדרגתה של קינה. הרוצה לחבוק את ההרוגים של כל [illegible] בירושלים ולמען שמה. אין ספק, כי רבים [illegible] יחושו כליל שמדובר בדמותו של הנוצרי [illegible] לקריאה למספר קוראים בעלי התמצאות בשירה, [illegible] כמובן מאליו. כקינה על חייל צה"ל, שנפל באחד מן [illegible] ירושלים).

בקוטב השני נמצא השיר "עקידה", המעלה [illegible] של מקאמות היתוליות. או את שירי־ההיתולים של [illegible] הרומי. הנואף המבוגר רוצה לעקוד את בת [illegible] הפסיח והקול בתוכו פנימה: "אל תשלח ידך" [illegible] להשלים את מלאכתו. הנערה המאוכזבת מכריזה: "אתה [illegible] את הכל". בשיר זה הפך הכריכה ל"מתוק מכל מיטה" [illegible] לצליל המאחד "מיטה" עם "בייתה". לכל נבכה כי [illegible] עסקינן.

ד. קינת היחיד והרבים

שיר־הקינה נועד בדרך־כלל [illegible] המתאבלים ואצל כל הקרובים להם. עמיחי [illegible] בפרטי. בן ההתייחסות אל הרבים הוא נוטל את [illegible] של מלחמת יום־הכיפורים [illegible] להסתירם. [illegible] בבכייה למלחמת יום־הכיפורים. [illegible] שירת עמיחי, שהיא שירת הניגודים [illegible] זה.

[illegible]

המלחמה פרצה בסתיו, בגבול הריק
בין ענבים ובין פירות תדר.

(„שירי ארץ ציון ירושלים", [illegible])

[illegible]

מכתב לעורך

מדעי־הטבע ומדעי־הרוח

[illegible]

(C.P. Snow)

[illegible]

עם פטירתו של הצייר אריה ארוך

אתגעגע אליו

אריה ארוך היה בשבילי איש חורפי. גם בעשרות התצלומים הוא עם סוודר. אינטלקטואל, לכן קל לדבר עליו בהתרגשות. בחדרי־האורחים שלו העתק מדוייק של גלגל־האופניים של מרסל דושאן, לדעתו, בעיברית צריך לכתוב דושאמפ. אבל זה לא משנה. בחורף בקפה „כסית", לפני שנתיים, יושב עם ציירים. במרחק של כמה רחובות תערוכה שלו בגלריה „שוקן". יותר מאוחר, בדרך לירושלים, הוא מדבר על תל־אביב, רפי לביא, גרבוז, אביבה אורי. בחדרי־האורחים תלה, באותה שעה, גם רחוב אגריפס. כמו קיר על קיר. אגריפס הוא שלט רחוב, מתחתיו מצוייר רחוב מלבני, שטח אחד כחה, לא מדוייק. השלט נגד מחוית של בית אל ראש תמונה. קודם־לכן היה רחוב, עכשיו יצור מופשט לגמרי.

בכניסה לירושלים אמר מה שאמר כבר מאה פעמים: אני לא מצייר תמונות, אני עושה זאכען, כלומר דברים. גוש־אדמה בצד הכביש הוא דבר, וגוש־אדמה על הבד הוא דבר. תגיד, מה דעתך, הוא שואל ומקשיב. הקשבה היא תכונה נדירה אצל אמנים במעמדו. בבית מוציא את הגדת סאראייבו, פותח בדף שבשוליו צייר מישהו מתישהו את הסיפרה שתיים. אומר: אולי אתה זוכר, על קיר „הבימה" הבלתי־גמור היתה כתובת: ציונה זונה גדולה. הבלתי־אמצעיות של הכתובות היא כוח־חיים גדול, בעיני.

מספר על עיר מולדתו, חארקוב. גם היום יש עוד חארקובים המתגעגעים לחארקוב. ב־1972 הוא כבר שנים טובות אפיפיור של אסכולה ישראלית פעילה. הוא לא עושה מזה דגל, אבל גם לא נותן לזה לשקוע. מומחה לשיחות דיפלומטיות על ציור ועל ציירים. בשנת 1971 מקבל פרס־ישראל. בטקס לא אמר דבר ממה שאמר בשיחות פרטיות. שלחתי לו מיכתב על זה. ענה: קיבלתי מיכתבך, תודה.

היה איש־שיחה גדול, שדיבר בהנאה עם רמזים, אנדרסטייטמנטס ושורשים של אחד היודע בדיוק איפה הוא חי. מרוב זהירות, אנינות וחוכמה נוצר דיסטאנס. אני מכיר כמה ציירים, שהיו עושים חזרות בבית לפני פגישה איתו. אני חיים כפולים עם הדיפלומאטיה ועם הציור. אמר: „לא האמנתי שאפשר ללמד ציור", „ספונטאניות כמטרה היא הבל" — ותחכון לזה או לאחר. ברמת־גן, אצל אשר רוזנבלום, הריח ספרים מבפנים. „פירק" עבודה של גרבוז. הכל בזהירות. הזהירות המופלגת מסבירה מדוע לא יכול היה להיות רבי של קבוצה אחת. גם דני קרוון וגם רפי לביא היו אצלו בסדרי־השיחות. וזאת בשעה שהקיטוב היות אלים יותר, כלומר פרובינציאלי יותר. עם מותו נישבר הגרעין האצילי של הציור. מתפרקת מסורת־תרבותית שאין לה יורש בקרב היורשים הצעירים.

צייר ארצישראלי. מ„רחוב במושבה" ו„האוטובוס" אפשר יהיה פעם לשחזר את ארץ־ישראל, או להבחין בין תרבות ובין פולקלור־תעשייתי. אמרתי ולא אמרתי די. אתגעגע אליו. אני כבר.

אדם ברוך

ריכוז, הגות, טכניקה

תערוכת ציור סיני במוזיאון־ישראל, ירושלים

מאת מרים טל

ואנג הואי: נוף עם חרים ואיילות

התערוכה הזאת מביאה לחובב־האמנות הישראלי אמנות גדולה, שונה מאמנות המערב, אך יש בה גם התגלמות של רעיונות פלאסטיים, שפותחו במערב במאה העשרים דווקא. התערוכה היא פרי מאמציהם של האספנים מר ארל מורס ורעייתו, שאספו בשיטתיות יצירות של אמנים סיניים, במיוחד יצירות של הצייר הסיני, [illegible] (1632—1717). הם רכשו גם יצירות של אמנים שקדמו לו והשפיעו עליו, וכן יצירות של אמנים שבאו בעיקבותיו וקיבלו ממנו השראה והשפעה.

בחלק מהמוצגים אנו רואים גופים, [illegible] יותר או פחות את הפישגים של [illegible] האמנות המערבי על ציור סיני — [illegible] אלה מעוררים התפעלות עמוקה.

לפעמים מעתיק ואנג הואי ציורי־נוף של רבי אמנים מדורות קודמים. בסין מילאת המסורת תפקיד מכריע; דרך הציור, הנושאים, הצבעים (ובמיוחד הגוונים הירוקים והכחולים), [illegible]

קיים גם סוג אחר של ציור סיני [illegible]

[illegible] בות בעולם, היכולה להעניק ערכים רוחניים, צורניים וצבעוניים גם למי שאינו בקי בכל תכונותיה וההיסטוריה הארוכה שלה.

מסלים קראמיים אחרים ומסלונים שהושמו בשעתם בקברים משלימים יפה את התערוכה.

*

אהרונה ריינר בבית־האמנים, ירושלים

תערוכה זאת מעלה מחדש את בעיית הסוריאליזם בכלל והסוריאליזם הישראלי בפרט. אהרונה ריינר, ילידת ארה"ב, למדה שם ציור ועיצוב. היא בעלת מנטאליות סוריאליסטית מובהקת ואותנטית.

הציירת, מצטיינת ברישום מדוייק, בקומפוזיציה הגיונית ובמיתולוגיה מפתיעה ומשכנעת. הצבעוניות מעניינת הרבה פחות. המיתולוגיה שלה שאולה בחלקה מסאגאנו ומסלבדור דאלי (שעון התול, הוורד והענק, ראש־המגדל השבור). כנראה בדרך התמודעות, אך יש לה גם דימויים אישיים בהחלט. [illegible]

התמימות והשכל

מאת שרה בריטברג

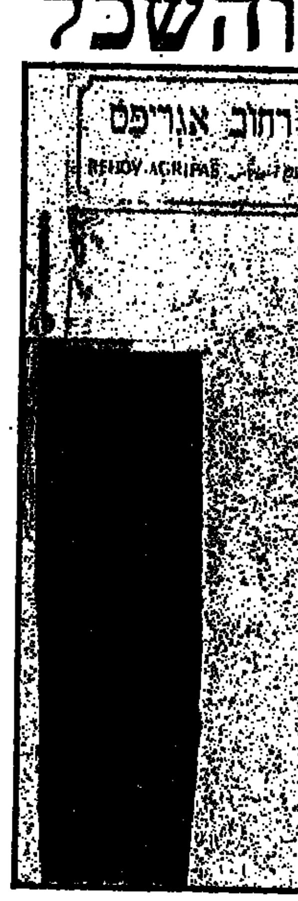

אריה ארוך: רחוב אגריפס (1964)

הצייר אריה ארוך אהב מאוד את כתיבתו של ש"י עגנון, על עצמו נהג לומר, על דרך המשל, שבציוריו אהובה עליו המלה הבודדת יותר מן המשפטים השלמים המחוקצעים. בעגנון חשד שנטייתו דומה. כשאריה ארוך רואיין, נהג לקרוא בקול קטע ארוך מתוך „אורח נטה ללון". בקטע זה אהב את ההתחכמות הדקה של הסופר וראה בו בסיס סביר לחשדו על אהבת המלים הבודדות של עגנון. היתה זו אהבת הסוזה של מי שמשיח לפי תומו, מצרף מלה למלה ומתענג על כל אחת בנפרד. בדרך זו ראה ארוך גם את ציורו: הליכה תמימה מצורה לצורה, עם התענגות מרובה על כל צורה בנפרד.

ארוך היה מוכן מן־התחם להשקיע מאמץ אינטלקטואלי רב ביצירתו, כדי להיות צייר מבריק ולהיראות כילד תם. וכך קרה, שהעין הרגישה ראתה בו צייר אינטלקטואלי, נוסח פול קליי, מן המעלה הראשונה. והצופים הרבים לא ידעו להבחין בין ציוריו לבין שירבוטים של תינוק.

כיום, אריה ארוך הוא שם־דבר באמנות הישראלית, בזכות יצירתו שלו ובזכות עשרות הציירים, שרואים בו את האיש שנטל קורה מבין עיניהם ופתח בפניהם דרך באמנות חדשה. בעומק השפעתו על נוף האמנות הישראלי אפשר להשוותו רק עם יוסף זריצקי.

רגע של התגלות

נקודת־המיפנה, בה הסף ארוך מצייר המסתופף בחוגו של יוסף זריצקי (אחרי מלחמת־העצמאות ויסוד „אופקים חדשים") לצייר עצמאי בדרכו ובגישתו, היתה שנת 1955. בשנה זו צייר את הסידרה המפורסמת „אוטובוס בהרים", בה השתמש לראשונה בקומפוזיציה בלתי־שיגרתית והכניס אל תוך האלמנטים האבסטרקטיים חריטות של אוטובוס וקווקווים, להם שיוות נימת ילדותית ספונטאנית.

הצייר רפי לביא, שבאותה עת היה עדיין נער („ציירתי אז כל מיני גוסי־אכויב, אפילו לא הייתי בטוח שאהיה צייר") ולמד אצל צייר אקדמאי גרוע, מספר על המיפגש שלו עם ציורו של ארוך באותה תקופה כעל רגע של התגלות: פגישה שתחילתה תדהמה וסלידה מן „הקישקושים המשונים", וסופה הערכה עצומה, שמצאה הדים ביצירות שצייר לביא לאחר מכן במשך שנים רבות. אביבה אורי ויהושע נוישטיין היו גם הם בין תלמידים שקמו למי שלא לימד ציור אף פעם, „משום שאני בעצמי לא יודע בדיוק מה זה, או למה לסבך אחרים?".

ארוך המשיך קו מסויים באמנות, שהתחילו ציירים כפול קליי וחואן מירו. קו זה גרם סוג חדש של חוויה, שיש בה מן הראשוניות הדומה לזו של הילד המסתכל לראשונה בעולם שסביבו ואוחז לראשונה בעיפרון כדי להתבטא. הרישול, הסילוף, החזרה, הקיטוע — הם סממני־היסוד של כתב־היד הילדותי.

אריה ארוך, בניגוד לרבים אחרים שעסקו בסיגנון הילדותי, היה צייר נבון מאוד. הוא אהב את התמימות והילדותיות על כל גילוייה, אך שיכלו הישר אמר לו, שהתום הוא נחלתם של תמימים, ומי שמאמץ אותו ככלי אמנותי איננו יכול לעשות זאת אלא בלווי אירוניה עצמית, או מישקל־נגד כלשהו לילדותיות. בשביל ארוך היוו הקומפוזיציות המורכבות וההשפעות והדרך בה הגיע לצורות היסוד שלו מישקל־נגד. ציירים שהושפעו ממנו ולא ראו את הנקודה הזו — הגיעו לסבכי סתום.

קישקוש על הגדה

פרשה בפני עצמה היא עולם הצורות הראשוניות והיסודיות, שאריה ארוך אהב כל־כך, צורות פרי המצאתו שחוזרות ונישנות בציורים רבים. הסיפור המספר כיצד פיתח את הפרופילים המוזרים שביצירותיו, הנראים כאילו ניבנו על סמך הסיפרה 2 — הסף מוזמן לקלאסיקה. הסיפור מספר על ארוך, שראה עותק נדיר של הגדת סאראיבו (הגדה מצויירת, עתיקה, נדירה בסוגה), שבשולי האיור המרכזי כיסתה הסיפרה 2, בשירבוטים [illegible] בעיפרון, עשרות ואולי מאות פעמים את השטח הריק. הקישקוש על ההגדה המצויירת נראה כאילו ישב מישהו היום ומקשקש על קופסת־סיגריות. ארוך, שאהב מאוד סימני־חיים בלתי מתוקצעים מסוג זה, נדהם מהתופעה החד־פעמית וראה בסיפרה גילוי אישי, החל ללוש אותה על פי טבעו. הפרופילים האחרונים הם תוצאה של הסיפרה 2.

אהבת החופש והפתיחות

מקור נוסף לפיתוח הצורות המקוריות הפלאסטיות של ארוך הן חוויות ילדותו. חלק גדול מציוריו היו מה שנקרא על־ידי ארוך „פרעון הנוכח", זכרונות שרדפו אותו ועברו סינון אנאליטי, עד שקיבלו ביטוי צורני טהור.

הסימולים שמבססים את הצד האיקונוגראפי של יצירתו מעידים על תהליך האישי מאוד בהתפתחות הצורות. הבסיס לכל צורה טהורה, המופיעה על הבד, הוא תמאני ורגשי מלבד הבסיס הוויזואלי.

כשם שהציירים הצעירים העריכו את ארוך, הושפעו ממנו וחיקו אותו — כך היה ארוך מעריץ נלהב של הנגעות האוואנגארד בתחילת המאה, ובמאוחר יותר של הפופ האמריקני. בביתו ניצב האומן של מרסל דושאן, וכשדיבר עליו ועל האמנים שסבבו אותו, נדמה היה שהוא עדיין משתאה לעוז רוחם ולחופש העצום ולפתיחות שהביאו אל האמנות המודרנית ה־

(סוף בעמ' 4)

בתערוכות

ברלין במלנכוליה

גראפיקה של לסר אורי במוזיאון תל־אביב

יצירתו הגראפית של לסר אורי, ה־אמן החביב על הבורגנות הגרמנית ש־בין שתי מלחמות־העולם, משלימה כאן סידרת תערוכות של אמני תחילת ה־מאה העשרים בגרמניה.

התקופה הקרויה „האימפרסיוניזם הגרמני", שאורי הוא בין אמניה, היתה למעשה שלב־מעבר קצר בין האמנות הגרמנית הישנה לתקופה המודרנית באמנות הגרמנית, שתחילתה באכספרסיוניזם. שלב־המעבר הקצר — ש־נציגיו הבולטים הם מכס ליברמן, לוביס קורינת (שניהם הוצגו במוזיאון לא־מכבר) סלבוגט, ובמידת פחותה לסר אורי — הוא חסר חשיבות בעיצוב פני האמנות המודרנית, אך בתוך גרמנית קנה אחיזה רצינית. תחילה, בגלל הסערות הציבוריות שליוו את התערוכות ה־מרדניות הראשונות, שהיו חשודות ב־השפעה צרפתית (מה שהיה משול לב־גידה במולדת הקיסרית לאחר מלחמת־פרוסיה־צרפת). מאוחר יותר, כשסרץ האכספרסיוניזם הגרמני בכל עוזו, הפ־כו המורדים של אתמול לאמנים חביבים ובלתי־מזיקים, שכל אחד מהם נשא תואר־כבוד רבים מטעם השלטון.

ליברמן, סלבוגט, ובעיקר קורינת, היו יוצרים בעלי שיעור קומה מימס־דיים, אך לא מימסדיים בכל שהוא. לסר אורי ניצב הרבה מאחוריהם. אבל דווקא הוא הסף לצייר האופנתי בבורגנות ה־עשירה. אולי בגלל החן המלאנכולי של תמונותיו, המזכיר את האווירה הרומאנטית־עגומה, שאיפיינה את ה־אמנות הגרמנית המקובלת במאה ה־19.

כך קרה שבשעה ש„איומים" למיני־הם חוללו מהפכה באמנות אירופה, צייר לסר אורי את בורגנות הימים ה־הם — בתי־הקפה האופנתיים של ברלין, נערות המובילות כלבי־שעשועים זעירים בשדרות העיר, והכל באווירה עגומה ומעודנת.

בתערוכה לא מצויינים התאריכים ש־בהם יצר כל הדפס (וחבל שאינם מצויינים), אך נעשתה בה חלוקה נושאית יפה. קומה אחת הוקדשה לאורי כ־רשם נופים, ובקומה זו, מלבד מיקרים ספורים, הרושם הוא מושר ביותר. ה־קומה האחרת, הכוללת את ההדפסים העירוניים שלו, משפרת לרושם זה. מיטבו של לסר אורי הוא היכולת ל־העביר משהו מאווירתה של העיר ה־גרמנית באותה תקופה: סימני עצבנות דקים, שמקורם בקומפוזיציה, מבצבצים מאווירה ומנושאים שלווים לכאורה. „חוסר הקומוניקציה", נושא שנישחק ונילעס על־ידי רבים, מתבטא כאן ב־צורתו מתונה מאוד ובאמצעים חסכוניים ביושבי בתי־הקפה, שפניהם תקר־עות בעתוניהם. הקווים הזוויתיים, ש־נדחקים לסצינות השקטות, ופרצופים מעוותים בצורה מוזרה הם עדויות יחי־דות לכוחות הזותרים תחת השקט.

לסר אורי נפטר שנתיים לפני עלייתו של היטלר לשילטון.

ש.ב.

לסר אורי: „על [illegible]" (הדפס־אבן)

עמוד 8 ידיעות אחרונות

יעקב בסר

שלושה שירים

*

אִשָּׁה בְּהֵרָיוֹנָהּ
שְׁמַלְתָּהּ כְּמוֹ שׁוֹבָךְ יוֹנִים גָּדוֹשׁ
לִקְטֹעַ
צַוָּאר רַךְ פְּלוּמָה תָּלוּךְ
וְנִתְמַשֵּׁךְ מִתּוֹךְ לֹעַ־מְקוֹר־פָּעוּר.
דָּמָה בְּעֵינָהּ
הָאֹדֶם שֶׁרוּל כְּתֹנֶת לְבָנָה

*

יֶלֶד שֶׁלֹּא נוֹלַד
שָׁב וּבוֹכֶה מִדֵּי לַיְלָה בֵּינִי וּבֵינָהּ
וְאֵין אָנוּ מְקִיצִים מִן הַמִּלְחָמָה שֶׁחָלְפָה. אֲנִי עֵר
וְהִיא יְחֵפָה. קָמִים וּמַשִּׁילִים אֶת הַוִּילוֹן וְהַשִּׁמְשָׁה מְצַלְצֶלֶת
הַיֶּלֶד שָׁב וּבוֹכֶה. יוֹנֵק מִבְּפְנִים וְאָנוּ רַק מַבִּיטִים זוֹ בָּזֶה
אֲנִי חוֹזֵר וְנִרְדָּם וּמֵקִיץ שֵׁנִית לְקוֹל אֶנְקוֹתֶיהָ
צְלִיל הַיְנִיקָה הַפְּנִימִית. שַׁךְ שַׁךְ. הִיא אוֹמֶרֶת. אֵין קוֹל תִּקְוָה
הִיא תֶּחְדַּל מֵעַצְמָהּ. הַמִּלְחָמָה הַבָּאָה וְהַחוֹזֶרֶת עִם אַנְקוֹת הָאֲוִיר
הַנִּמְלָט מֵאֲרֻבּוֹת רִידִינְג ד'
הַיְקִיצָה לְלֹא קֵץ. אֵין בָּהּ אֶלָּא הִתְוַדְּעוּת חֲדָשָׁה
אֶל הַמִּלְחָמָה הַקְּרֵבָה וְהַבּוֹלֶמֶת אֶת הַיֶּלֶד שֶׁלָּנוּ. שֶׁלֹּא נוֹלַד.

*

זֶרַע הַנְּשָׁמָה
שֶׁנִּטְמַן בְּאַהֲבָה נוֹאֶשֶׁת
שֶׁעָלָה בְּגִבְעוֹל בּוֹדֵד מֵרֶחֶם אִשָּׁה
שֶׁלֹּא נָבַט לְהַצְמִיחַ עָלִים. אֲנִי יֶלֶד לִשְׁמֹעַ
יֵשׁ בִּכְךָ מִן הָעֲנִישָׁה הַקָּשָׁה. הַמַּרְשַׁעַת
כְּמוֹ שְׂפָתַיִם חֲפוּרוֹת־כְּפוֹר. מְנַשְּׁקוֹת מַתֶּכֶת
וּמִן הַלָּשׁוֹן פְּנִימָה קָפוּא הַקּוֹל. הַשִּׂיחַ מְקֻפָּא. רַק
פְּלִיטַת אֲנָקָה יְבֵשָׁה. כְּמוֹ צְנִיחַת אַצְטְרֻבָּל בְּשָׂדֶה
וְהַשּׁוֹמֵעַ. עוֹבֵר וָשָׁב מִקְרִי. רוֹמֵס הָאַצְטְרֻבָּל בִּצְלִיל חָלִיל
אֲנִי רְצִיתִי שֶׁרַגְלָיו יָרוּצוּ לְפָנַי עַל מִשִּׁי
אֲנִי מַבִּיט עַל תְּנוּדַת חִפְצֵי הָעוֹלָם וְהוּא אוֹר זָרוּעַ לְפָנַי
עַתָּה. הֵן כְּהִלּוּכוֹת דְּאָגָה כְּבֵדָה בְּבָתִּים חִלּוּלֵי שִׂמְחָה
כְּמוֹ אֲרֻבּוֹת־צִנָּה. רַק פִּיחַ עוֹלֶה. צַר צוּרוֹת־עָבִים בַּשָּׁמַיִם
אֲנִי מַקְשִׁיב. עֵינַי בְּסַרְגְּלֵי הֶהָרִים. צֵל בְּצֵל מִסְתַּפֵּף עַל הַמַּדְרֵגָה
יֵשׁ בִּכְךָ מִן הָעֲנִישָׁה. אֲנִי חוֹשֵׁב. מַכָּה קָשָׁה
בְּזֶרַע שֶׁלֹּא עָלָה יָפֶה בְּרֶחֶם אִשָּׁה.

מציאות ריאלית ומציאות שבלב

(המשך מעמוד 1)

מה את אפאראט ההערות. בייחוד בשני המאמרים הראשונים בקובץ. כך, למשל, ב„מצוה הבאה בעבירה" כביא ג. שלום ציטוט חשוב ומרכזי מדבריו של ר' מרדכי אשכנזי. וציון האסמכתא הוא „כ"י שוקן". ואומנם כך היה הדבר בשנת תרצ"ז, כשי נתפרסמה המסה. ואולם, בתרצ"ח פירסם ג. שלום עצמו את כתב־היד, והדברים מצויים בספרו הנזכר, בעמ' ס'. וכל מעיין יכול לקרוא את הדברים בהקשרם המלא ו"לבדוק אחר מסקנותיו של שלום. בי מחקרים אלה משתמר שלום על דברי ר' יעקב עמדין ומציין כמראי־מקום את הדברים בדפוס אודיסה של „קיצור ציצת נובל צבי"; ואולם בשנת תשי"ד פירסם „מוסד ביאליק" עצמו, במהדורה רבה, את המהדורה המדעית המפורסמת של ספר „ציצת נובל צבי" הנלם. שנערכה בידי שעיה תשבי. ראוי היה להתאים את מראי־המקומות למהדורה זו. תורת הכבתאות

רוויה איזוטריקה גם ללא דחיקת ההורא אל פראפיסקופות איזוטריים ללא צורך, בשעה שלום יחברו ברהו בירוה רבה בהבאת המלורות לפני הציבור בצורה נדעית ומדויקת.

מעטה שהחל ג. שלום בחוור הדבר תאות, ובייחוד כשנתפרסם ספרו הגדול של שבתי צבי, רבו הטוענים כי יש לו מגמות אקטואליות בעיסוקו בשבתאות וכי מבקש הוא להצביע על „מוסר־השכלי" מידרני כתוצאה ממחקריו אלה. שלום נמנע בעקרונות רבה. בקובץ מחקרים זה כבמחקריו האחרים. מצירוב הבילוש אחר האמת ההיסטורית עם הבעת־דעה לגבי מציאות ההווה. עם זאת, בימינו אלה, אי־אפשר להתעלם מן האקטואליות של הי נושא; ואולם ראוי לכבד את דרכו של גרשם שלום ולהפריד הפרדה נפרדה בין כקירה של מחקר היסטורי לבין דיון בי בעיות יפינו לאור לקח ההיסטוריה.

התמימות והשכל

(המשך מעמוד 8)

בחורים הטובים מתחילת המאה", כפי ש־קרא להם. את אהבתו זו להיפש ולניצול האפשרויות החדשות, שעמדו לרשותו של האכן החדש, הצליח להעביר לאותם שהורעבו ממנו. וה„פלירטוט" הקצר שניהל עם הסוס האמריקני רק הזוק נטיות אלה.

יש משהו טוב וקדושו בהליכתו של אריוך מאתנו. הפיגור הישראלי החדש, שנו־הגים למנן בו שלושה דורות ואולי אף ארבעה היה עד עתה כמשפחה ענפה ו־מרובת ילדים. בה־הקיפוח, הרצות הגדו־לים (אריקא, אריוך, כשמעוני שעבריבכמן) של בניהם ונכדיהם, ושום דבר לא היה בחוקת היסטוריה רחוקה. „מי שציל בי

1955 אוטוכוס כתרים ותקפים על נערים צעירים, ציור שוב ב־1972 ציור על בכים הסמרה 8. משהו שונה להלוטין מן האר־טיבוסים, שהמשיך להדהים ולהשפיע על צעירים אחרים. הנוכחות המתמדת של אריוך וחבריו ביצירותיהם, בשיחות עם מושיכי דרכם לא נתנה תחושה של הכיר עוירה לכל הזום, שתהילתו בתקופת הקד־מת האמריקנה.

עתה, כשאריה אריוך לא יצייר עוד, אנו נעצרים לרגע, ופתאום אנו מגלים שהציור הישראלי החדש, הרענן והנסה שבתודעתנו, עדיין מקשר עם האוואנגארד של הי־יום, איננו עוד צעיר. וההיסטוריה שלו רשום אב גדול אחד שבה: אריה אריוך.

שירת הגות ורגש

על ספר־שיריו החדש של אברהם סוצקבר

מאת ישראל זמורה

אברהם סוצקבר: „די פידל־רויז", עם רישומים של מארק שא־גאל, הוצאת „גאלדענע קייט", תל־אביב, 1974.

בחינה מובהקת להתגברותו המוחלטת של משורר בעל שיעור קומה, היא אם הגיע לדרגה שבה המיזוג בין הגות לבין רגש הוא כה שלם, עד שאין כל חציצה ביניהם, ואתה קורא, תוהה ואומר: דומה שזו הגות, ובכל־זאת זה רגש. ולהיפך:

בין צלילים־סודיה, שאני שור מר על בריה, סודות בני־אדם, אבי נים ובריות עם כנפיים, או כוכבים הנועדים לפגישות, תובע הימני צליל, ועליו אני מובריח לספר: תובע חימני ח„אני", שהאזנתי אבל אילם שעה שרצה לאמור ווידוי, ואין מלה בחיכה. שום איש לא שמע את ווידויו משום איש — הוא עצמו ואוזני האיכות, שבני־תיו. — — — — — —

כל השנים אני מחפש לווידוי זה אוזן שלישית, כדי שלא יילך לאיבוד, הלילה, שמא אמצאנה פעם בגן־העדן, שבו דוברים אי־לנים והאילמים דוברים.

(אי־אפשר לי, כמובן, להביא בפני קור־ראים עבריים מובאות ביידיש של סוצקבר, ועל־כן אני נאלץ לתרגם את דבריו בי פרוזה).

תירגמתי בזה שלושה בתים, מיתוך ה־חטיבה „שבשיר", ואני מניח, כי הקורא ימצא בהם, כמוהו כמוני, את הרחשים ה־ענוגים, אם רחשי־הגות ואם רחשי־רגש, ש־אין ביניהם כל חציצה, אלא חופפים הם זה את זה, במיזוגים עד־תכלית.

הרי זה פרטיקטן. מעין דבר שירתה־בכך. שאדם רגיל בו, גם אם הוא נדיר. ואין שמים לב אליו, ואילו המשורר הבחין כאן בטרגדיה של אדם אילם, שהוא נרגש היכנה. ויש בכך מישום טרגדיה רבה, של המשורר. יש כאן רחשים גדולים ויש כאן עלבון אישי מעלבונו של הזולת, עלבון עלינדי הגורל, שאנו חסרי־אונים כלפיו. כי אין לתבוע ממנו דבר.

רוב השירים בספרו זה של סוצקבר הם כאלה: נושאיהם דומה אינפינדרבי־לייב: „המבט האסור", „בנסי־גרבית", „זמן סמגורי", „ברקים קטנים", „קנית אבנטוות", „מרחקים בינו לבין עצמי". והם דווקא בטי לי כובד רב, והיא שד עליהם גם שעה שהוא מספר אותם וולא עליהם) בלשון פשוטה, אבל מקורית מאוד. אבנית, על כל גילויה וצירופיהן, המובסרים והחבויים.

יש בשיריו שפע מרגון של מלים עבר־יות, מליב עלאות חן מיוחד בסבגרת זו. שכן הן חלק בלתי־נפרד מן היידיש של המשורר. ומתרחשת כעין מטמורפוזה: מלים העבריות הופכות יהליב ביידיש, ה־מלים ביידיש למלים עבריות.

ספר־שיריו החדש של סוצקבר מעמיד בפני המבקר דילמה: מה ואיך לצטט. כדי להרגים בפני הקוראים את חטיבות ה־בצר, את מקוריותו, את יחודו ערוידי ציו־טטה אחת ויחידה: העתקת כל הספר, מי ראשיתו עד סופו. מדוע לא הבציאי עדיין מעין תרכיז של מלים. מדוגמת התרכיזים הכימיים במזונות, שכפית אחת נפסה זכור חנות את מעמה של בבית גדולה!...

אכן, הייטיב קימצו המשורר, שנהג מיצר הג צירוים מקבל: הוא של מעין אוטופור־רפרט, דיוקן־עצמי — על שירתו. בשירו „אוטוטרייט ווערטער" (מלים שהור ניות):

— — אני, אברהם, שונה מן האחרים: איני צריך לנתץ עוד את אליליהם, אלא כחן עלי לי בנות את היכלם למלים קטנייה. התקבעותן בלבבי היא זוהניתה, די היא הנאתי.

זהו שיר המספיר־עצמו, המדבר־בעד־עצמו, המציב את עינוינו של המשורר ואת כוח המלים, כוחן הסמוי, המיסתורי.

ומצד שני — התחושה האחרת, דוקא חתולשה בבמלים ובשיר, והתאווה ליותר פוה בשיר „הנצת בינה מרוב הנאה":

„דעיפיני אינה רושמת את שיר ייה על דפיר והנצת בינה מרוב הנאה; היא אינו מבקש השגיא הן בעיני פישהו: — עץ היוכיבי נים אינו צריך לפליט, לבכים, הי דוליגים עצמם היום חוזים" די בה".

זהו אפוא אברהם בתחילת דבריני: א. סוצקבר הגיע בשירתו לדרגה, שרגשותיו — פעמים במחשבות, ומחשבותיו — בעיר הן כרגשות. וזו הבחנה מובהקת להתגבר־רית פיוטית.

מה לראות?

תל־אביב והסביבה

● מוזיאון תל־אביב — המוזיאון ה־חדיש — תערוכה חדשה של רישומים והדפסים מאת הצייר אורי לסר (ראה ביקורת); ביתן הלנה רובינשטיין: איכן שוכל.

● פיקאסו (גלריה גורדון, נחן החכם 1): תערוכת רישומים ותחריטים ש־נרכשו בחלקם מאוסף של האוסף ג'ורג' כלוך.

● אמני הרישום (גלריה גורדון, גור־דון 90): בין המשתתפים — אריכא, אלימה, אביבה אורי, הופשטטר, קרא־קאור וקוסטרמן.

● שמואל בק (הדסה קלצ'קין, פרוג 11): מיבחר ציורי־שמן, רישומים ו־ליטוגראפיות של הסוריאליסט הידוע.

● אבי קינן (גלריה חדשה, ריינס 33): פסל צעיר ומוכשר מציג מעבודותיו. הפסלים האחרונים מעידים על עוצמה רבה ויכולת טכנית טובה.

● פנחס אבירמוביץ (המוזיאון העירו־ני, רמת־גן): הצייר הוותיק מציג מי יצירותיו.

● אלי אילן (גלריה רנה דרום, גורדון 30): תערוכת פיסול הכוללת עבודות מהשנתיים האחרונות, המוצגות לרא־שונה בארץ.

● יוסף הירש (גלריה יודפת, דיזנגוף 109): עבודות של צייר ותיק, איש בצלאל.

● קבוצת צעירים (גלריה הקיבוץ, דב־הוז 25): דבורה בלפון, אמנון ברקו־ביץ, איריס בלזר והנרי שלזינגר מציגים מעבודותיהם; ביום רביעי בי שעה 20.00 הקרנת סרטים.

● דינה אנטי (גלריה דוגית, פרישמן 41): ציורי פנדה.

● תערוכת גראפיקה (בית צורי, גיה־פגן, הזית 15): בין המשתתפים: ארוך, איזמן, אנג, אופק, בארי, טוברין, גירו ופינגי.

● הביבה אירני (נוזיאה) ובית יד־לבנים רמת־גן: תערוכת ציורי שמן ורישום — ישן והדש.

● אברהם בניל ואירני בצלאל (בית ההרבות, רחובות): צייר ופסל מציגים מעבודותיהם.

ציור סוריאליסטי (ראה ביקורת); עלי זה נהיר: תערוכת ציורים וקולאז'ים של אמנית בעלת סגנון אישי; תערי בת הסתיו של אמני ירושלים.

● נסתר פרקל (גלריה דנוש, עירוני 11): ילידת איטליה ובוגרת האקדמיה בוונציה. בתערוכת ציורי גואש בגוונים מרהיבים.

● חיה מונצ'יק (מרכז תרבות הנוער לנוער): תערוכת קראמיקה.

● אהרן זיסקינד (מרכז התרבות של ארה ב, קרן־היסוד 19): תצלומים של נותייב.

● רפי לביא (גלריה דבל, עין־כרם): יצירות על נייר; התערוכה תיפתח בי יום שני, 10.30.

אבי קינן: פסל אלומיניום מתערוכתו, בגלריה חדשה, תל־אביב

חיפה

● המוזיאון לאמנות יפנית (שדרות הנשיא 89): שבע השה באמנות יפאן; תגיות של השבי פולקלור, ציורו ורישומים.

● תערוכת הדפסים (גלריה גולדמן, שדרות הנשיא 110): מעבודותיהם של צייר פיכה, נייס דיאז והונדרטוואסר.

● אברהם אייל (גלריה גראפיקה, דרך הים 11): תערוכת רישומים ונופי־ בים של אמן דבר קיבוץ נמרה.

● מוסד לאמנות עירונית: תערוכה בהרות בוורין.

● תנור בינציביג בית וילפריד יער אל, קיבוץ הזורע, ביבוד בית הזוג, בעבודותיהם של בת קיבוץ בית אלפא.

באר־שבע

● ביתני גלריה העירונית, הפלטה 118, תערוכת ציורי שבך, רישומים והדפ־סים.

ירושלים

● מוזיאון ישראל: גראפיקה בשירות הציבור — בעקבות העת החדשה: ציור סיני מתקופת שושלת מינג, הצי רוכה כעולה; מידבי עורה; הדידיכים, „בית יחדיו" מאת יאן ביכלר לייבא לויו; תצלומים אבנותיים בעלי רבה נדירה; מבע — צלמים ישראליים.

● בית האמנים: אמיליה ריינר —

מתכבש הדפוס

סיפורת

● בחנותו של מר לובלין, מאת ש"י עגנון, הוצאת שוקן, 160 עמ', המחיר: 26 ל"י. הרומאן הזה מעזבונו של עג־נון. עגנון מתאר את שהותו בלייפ־ציג, אחת מערי המסחר הגדולות של גרמניה בימי מלחמת העולם הראשונה. היא מציג לפנינו עשרות אנשים, יהודים וגרמנים, גברים ונשים, צעירים וזקנים, מכל שכבות החברה, שכבם בא בפנינו. כל אדם סיפור בפני עצמו, כל אדם עולם ומלואו — כדרך שמשת הספר.

יהדות

● תלמיד בבלי עם תרגום עברי, הערות וביאורים, בכבת בדברות, תרגם לעברית ופירש: ר' שטייני בן דוד לבנין שליט"א, הוצאת ראובן מס.

● דיני מבוגרת, מאת הרב עזרא בזה יוסף בצרי, חלק ראשון. הוצאת ראובן מס בסיוע מיכד הרב קוק, 143 עמ'.

● בייר מינים, פצוות שבין אדם לי. הברו לאור הפעורות כמקרא ובהלכה, מאת יהורה מירואל, הוצאת ההסתד־רות הציונית העולמית, המחלקה לחי־נוך ולתרבות תורניים בגולה, 163 עמ'.

● עוז ותכנית בעולם, מאמרים על נושאים שונים בתנ"ך, מאת גדליה

ספרי־עיון־ולימוד

● ואתה ידעתם כי עת החדשה, וקבלת מאת יואב עירם, הוצאת ספרים, בין־דין, 174 עמ'.

● ספרי תלמידי לבית ס', עזרה, ומאת עליידי ברוך בן־יהודה, בהתחשבות ר' ר' מנחם סירין. הוצאת עם עובד.

● שעיינים בבוצאת ממפה הכניה, ד"ר בירית גבורית, מאת אליעזר אליונר, הוצאת ההסתדרות הציונית העולמית, המחלקה לחינוך ולתרבות תורניים בי גולה, 150 עמ'.

● לאגודה הישנית, פרוגם אומני־ליברו ישראלית בייסבוק בריביר ויופיר הכ־מבתב, יסי תכנית היסוד של הורח העבדות וירושלים מאת שאול יוזי, הוצאת מרכז החינוך והתרבות, הל־הבברת עירבי היראה, 36 עמ'.

תעודות

● בתבי פינכויות יצאיר עליישה מה אריברו של הרגן אוקראיני צבי — גלוביר מוייר, הריצה 14 שנות פאול לאחר שנכבר היצה 4 שנות מאסר בבי בית מורדוביה. תרגם מרוסית: דן מכון, הוצאת מצוה, אגודה למאבק על שחרור של היהודים מבריה"מ.

בכתבי העת

● מבוע, ליצירה דתית בספרות, ב־חברה ובמחשבה, בטאון איגוד סופ־רים דתיים ויא; הדיהן פיו־לדים ברוכו למלחמת יום הכיפורים; עורך: יעקב אבקרהן; הוצאת איגוד סופרים התונאים דתיים בישראל.

מביא העדים: 3,400 ל"י. הבתיבות לשלוחת כתבי העת; ב־ההוצאה של התנועה הקיבוצית המאוחדת; דאר קריית ענבים; עורך אלון לבלה, הצירות: 22.11.

חוויות סופרים ממלחמת יום הכיפורים

ערב של חוויות סופרים ממלחמת יום הכיפורים, אוקטובר 1973 —אוקטובר 1974, יתקיים בבית הסופר, ביום ד', 30.10.74 בשעה 8.30 בערב.

ישאו דברים: פרוס' אריה זקי, שלמה מגאי, יגאל לב ונעמי פרנקל.

פרס לספרות ילדים

ביה"ם לחינוך של התנועה הקיבוצית, אורנים, מזמין סופרים ומשוררים לשלוח כתבי־יד או ספרים שהופיעו בשנתיים האחרונות לפרס לספרות ילדים ע"ש אהוד ריבלין; היצירות מיועדות לילדים עד גיל 10.

הופיע זוג אלבומים על

מלחמת יום הכיפורים

1. אלבום מלחמת יום הדין
2. אלבום הפרדת הכוחות

ב־4 שפות: עברית, אנגלית, צרפתית ורוסית

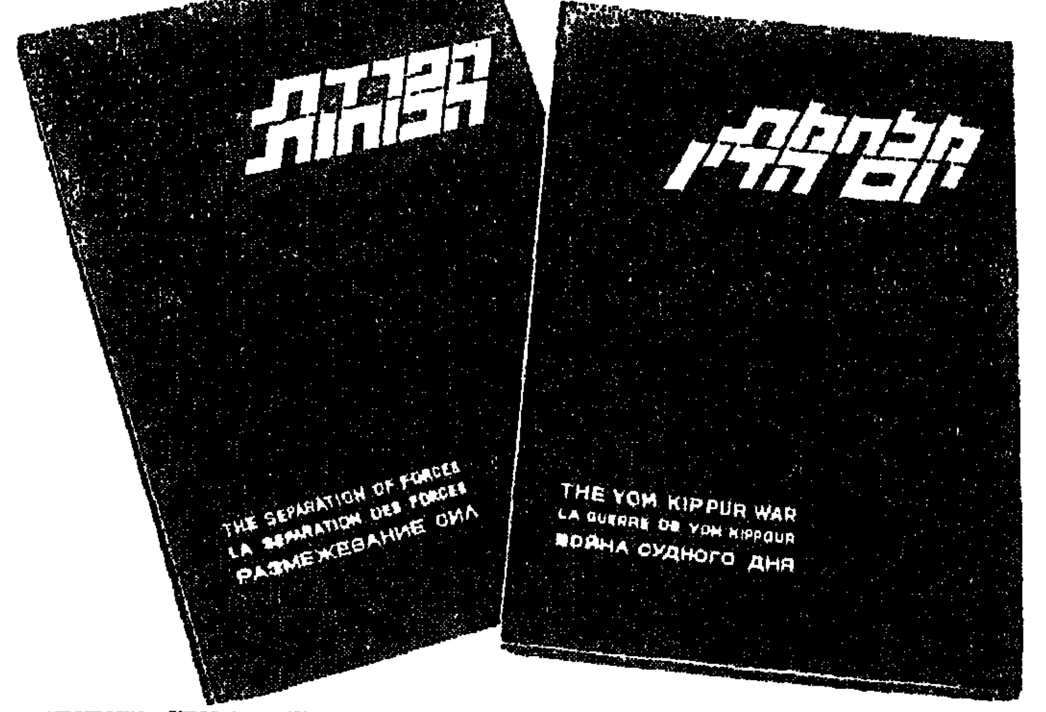

לאחר מלחמת ששת הימים יצאו לאור אלבומי תהילה וטפיחה עצמית על השכם. הפעם יצא אלבום על שנת תשל"ד שהינו שונה מקודמיו.

אלבום המשקף את רוח התקופה
אלבום המראה את המציאות כהויתה על הרע והטוב, על הכאב והשמחה שבה.

באלבום מפואר בן **שני כרכים** גדולים תמצאו את כל המאורעות החשובים של השנה שחלפה אשר תזכר בהיסטוריה של מדינת ישראל כשנת מפנה של שבירת מוסכמות, והתפכחות מאשליות. בין דפי האלבום המודפס על **נייר משובח וכריכת קטיפה** מקופלות תמונות המשקפות את כל תקופת מלחמת יום כיפור, הפרדת כוחות, שיחות הק"מ ה־101, ועידת ג'נבה, הממשלה החדשה, השבויים שחזרו, הרצח בקרית־שמונה ומעלות, ביקור ניכסון, שלבי ההפרדה עם סוריה. פרט לתמונות מצויים באלבום סקירות על הקרבות בזמן המלחמה ועוד...

בהכנת האלבום שכיתוביו מופיעים ב־4 שפות, **עברית, אנגלית, צרפתית ורוסית,** השתתפו מספר רב של צלמים, וסוכנויות עיתונות וטלוויזיה שצילמו את ההתרחשויות משני צידי החזית.

מוסדות, מפעלים וקיבוצים
המעוניינים לרכוש כמות גדולה ובמחיר מוזל במיוחד

יפנו אל ההפצה הראשית:
סוכנות פרץ לחפצה,
רמת־גן, רחוב הראי"ה 81, טלפון 783393
בין השעות 2.00—9.00.

לכ'
סוכנות פרץ לחפצה
רמת־גן, רח' הראי"ה 81, ת.ד. 2678, טל. 783393
נא לשלוח לי את הסדרה של שני האלבומים.
את התמורה אשלם:
☐ במזומן — —.125 ל"י כולל אריזה ומשלוח.
☐ בתשלומים — —.139 ל"י כולל אריזה ומשלוח.
תשלום ראשון —.19 ל"י ו־8 תשלומים חודשיים של —.15 ל"י כל אחד. החל מהחודש הבא לזכות חשבונכם בבנק הדואר או למשרדכם במישרין. הנני מסכים כי אם לא אפרע שני תשלומים במועדיהם יחול לאלתר מועד פרעונם של יתרת חובי במשרדכם ברמת־גן. אנא ראו בהתחייבות זו שטר התחייבות על כל הנובע ממנו.
עם קבלת התשלום הראשון ישלחו האלבומים לביתך באופן מיידי.

משפחה .... שם .... ת"ז ....
כתובת ....
עיר .... גיל ....
חתימה ....
על התחייבות זו רשאים לחתום מגיל 18 ומעלה.

דרושים סוכנים ומפיצים להפצת האלבום - להתקשר לטל. 783393

זה עתה יצא לאור
הרומן החדש מעזבונו של

ש"י עגנון
בחנותו של מר לובלין

בסיפור אוטוביוגרפי זה על קורותיו של עגנון הצעיר בגרמניה בימי מלחמת העולם הראשונה מתגלה לנו עגנון מחדש בשיא כוחו. הסופר מציג לפנינו עשרות אנשים, יהודים וגרמנים, גברים ונשים, צעירים וזקנים — כל אדם סיפור בפני עצמו, כל אדם עולם ומלואו.
אנו פוגשים יהודים גאליצאים שהתישבו בגרמניה ועשו חיל בעסקיהם, אך מתלבטים בנסיונותיהם להתקבל בחברה הגרמנית. במיוחד מעניינים גם הגרמנים בסיפור זה. שעגנון יורד לעומק נפשותיהם הנפתלות. יסודות גרוטסקיים, קומיים וטראגיים משמשים כאן בערבוביה. וגם לא חסרות צעירות גרמניות צמאות אהבהבים המחזרות אחרי הסופר העברי הצעיר.
„בחנותו של מר לובלין" יצטרף בתודעת הקוראים אל הטובים שבסיפוריו של ש"י עגנון.

ש
הוצאת שוקן /
ירושלים ותל־אביב

ספרית־פועלים
ספרים חדשים

יחיאל חזק
ולא המלך...
קובץ שירים רביעי של המשורר נטועים במקום ובזמן. חוויות השנה האחרונה מאירות את השירים — שנכתבו ברבה לפניהן — באורן מחריף ומעלות את יופים העצוב הגנוז בהם.

מרים רות
מעשה בחמישה בלונים
ציורים: אורה אייל
ספר ראשון לילדים של מרים רות, מחנכת של דור גננות ותיאורטיקנית של החינוך בגיל הגן. הספר מיועד לפעוטות בגיל 2—4. מלווה ציורים צבעוניים ומינגנים מאת אורה אייל.

נורית זרחי
ורד, אל תנשק לי במוח
ציורים: דני קרמן
המחברת, שספרי הילדים שלה כבשו את לב הקוראים מגישה כאן סיפור יוצא דופן בעלילתו ובחדירתו לעולם הרגשי של הילד. גיל ורונן נשארו עם אימם בבית שעל שפת הים. לפתע מתפרסם על דלתם איש מוזר שהגיע מן הים הם מוצאים עצמם מעורבים בפרשת ריגול מוזרה.

בהוצאת „מורשת" ו„ספרית פועלים":
יהודה באואר
הבריחה
סיפורה של „הבריחה" — הנהרתם של מאות אלפים מניצולי השואה במזרח־אירופה, בדרך לא־דרך, אל חוף מבטחים. הספר נכתב על־יסוד חומר ארכיוני, ראיונות אישיים ובזכרונות והוא מהות תיאור מפורט ומתועד של תנועת אדירים בדרך לתקומת מדינת ישראל.

יופיע בימים הקרובים:
מעבר לסיני
אלבום ציורים ורישומים מאריך „גושן"
מאת שמואל כץ
עם דברי מבוא מאת קצין חינוך ראשי בצה"ל.

עירית תל־אביב־יפו
האגף לתרבות לנוער ולספורט
ההסתדרות הרפואית בישראל
סניף תל־אביב

במה לבריאות העם
ביום שני, י"ב חשון תשל"ה, 28.10.74
בשעה 20.15
באודיטוריום בבית הרופא, רח' הפטמן 1, תל־אביב
תיערך הרצאה על הנושא:
חמות חסד.
המרצה: פרופ' הנרי ברוך,
חבר האקדמיה לרפואה בפריס
מנחה: ד"ר הרצל קוק
ההרצאה בשפה הצרפתית, המציאות תמסר בעברית.
הכניסה חפשית. הקהל מוזמן

זה עתה
הופיע
הקהילות הספרדיות בימינו
מאת **דוד סיטון**
בהוצאת ועד עדת הספרדים בירושלים

הספר עוסק בבעיות הקהילות הספרדיות בי רחבי העולם, ובו סקי־רות ממצות על הקהילות בארצות המזרח התיכון וצפון אפריקה אשר חוסלו בחצי יובל ה־שנים לקיומה של המדינה.
סקירות אלה חושפות את פרשת התלאות והסבל של קהילות בנות שלושת אלפים שנה שידעו ימים של זוהר ופריחה ושימשו מרכזי תרבות והעניקו לעמנו יצירות גדולות שעיצבו את היהדות. כן פורסמו רשימי מס־עותיו של המחבר בי קהילות הספרדיות בי יבשות שונות.
הספר הופיע בהידור ומכיל 280 עמודים על נייר משובח ובכריכה קשה.
המחיר: —.28 ל"י.
ספרים ניתן להשיג: ת.ד. 10, ירושלים

דלתות בטחון
לחדרי מדרגות
אפשרי עם מערכת פיקוד
04-711237 בערב.

גנבה
סוסיתא מסחרית
בצבע לבן
מס' 826—700
המוצא חישר מתבקש להתקשר לי: 888874
ויבוא על שכרו.

בית לוחמי הגיטאות ע"ש יצחק קצנלסון
— ההוצאה לאור —
בשיתוף עם הוצאת הקיבוץ המאוחד

יאנוש קורצ'אק / עם הילד
כרך נוסף בסידרת הכתבים של המחנך הגדול ובו שלוש יצירות:
„מושקים, יוסקים ושרולים" — חוויותיהם של ילדי־עוני יהודיים מוורשה בקייטנה כפרית.
„בובו" — סיפור המתחקה אחר צמיחת הכרתו ורגשותיו של תינוק.
„כיצד לאהוב ילדים" — חיבור־היסוד של משנתו הפדגוגית, על ארבעה חלקיו.
הכרך מלווה הקדמה מאת יצחק פרליס, המאירה את הרקע הרוחני והביוגרפי ליצירות.
התרגום מהמקור מאת צבי ארד; הביאה לדפוס רנה קלינוב.
474 ע' המחיר: —.42 ל"י

יאנוש קורצ'אק / מן הגיטו (1939 - 1942)
יומנו של הסופר והפדאגוג הגדול, שנרשם בגיטו וארשה ערב הגירוש למחנה השמדה. בספר נכללו גם מכתבים וכרוזים שנכתבו בידי קורצ'אק בימי המלחמה. תירגם מפולנית צבי ארד. הביאה לדפוס רנה קלינוב; הערות צבי שנר. מבוא מאת יצחק פרליס; הפרק האחרון — קורצ'אק בגיטו וארשה. מהדורה שניה.
216 ע', צילומים המחיר: —.20 ל"י

גדליה אלקושי / יאנוש קורצ'אק בעברית - ביבליוגרפיה מוערת בצירוף מבוא.
פירוט יצירותיו של הפדאגוג הגדול שנתפרסמו בעברית במשך 50 שנה וכן הספרים והמאמרים על קורצ'אק ודרכו האחרונה; מבוא מקיף על חייו ועזבונו הספרותי של אבי־היתומים.
258 ע' המחיר: —.20 ל"י

ברוך לוין / ביערות הנקם
דברי עדות על מלחמת־היער הפרטיזנית בבילורוסיה מפי לוחם רב־פעלים, מראשוני הפרטיזנים היהודים באיזור ליבא.
תרגם מיידיש ועיבד אהרן טאירוביץ. מהדורה שניה.
211 ע' המחיר: —.17 ל"י

הזמנות: בית לוחמי הגיטאות, קיבוץ לוחמי הגיטאות, ד.נ. אשרת; אורות, שותרי בית לוחמי הגיטאות, ארלוזורוב 102, תל־אביב; הוצאת הקיבוץ המאוחד, רחוב כהן־רעא 15, טל' 225222 — תל־אביב.

DRIVE-IN CINEMA TEL-AVIV
קולנוע דרייב-אין ת"א טלפון 477177
הקולנוע ללא בעיות חניה, בייבי-סיטר, פרטיות

הצגה ראשונה בשעה 7.15
קומדיה משגעת בהשתתפות מיטב כוכבי הבד האנגלי
* פרנקי הווארד
* סידני ג'יימס
* קנט וויליאמס
„סקנדל בבית־החולים"
"CARRY ON DOCTOR"

הצגה שניה בשעה 9.45
סרט מתח מרתק
* בילי די וויליאמס * ארי אלברט

„השוחד" "THE-TAKE"

הצגת חצות במוצ"ש 26.10.74 בשעה 12.30
* ג'ורג' סיגאל * אורסולה אנדרס * אורסון וולס
„כוכב הדרום"
"THE SOUTHER STAR"

בימת קאווה 3 מציגה
בשבת 26.10 בשעה 11.00 בבוקר
תיאטרון מסכות מציג לילדים
מי יציל את הנסיכה?
משתתפים: ניסים עזיקרי, שלמה בר־שביט, ברוך דור, יונית שוחט.

מועדון קולנוע **בן יהודה**
הערב ב־10.00 וב־12.00
סטיב מקווין
בוליט
שימו לב — בגלל הסרט המיוחד בשתי התקרנות אותו סרט
— המקומות מסומנים —

מועדון „פריז"
רחוב הירקון 106, ליד מלון „דן" טל. 234483
הצגות שחרית בשבת מחר, 26.10 לפנה"צ
2 הצגות בשעות 10.30—12.00
סרטו של וולט דיסני
„המטה המעופפת".

מועדון גת
אבן־גבירול 62
הערב, ב־10.00 ו־12.00
פול ניומן
בסרט המתח
„המורד"

אולמי גל
יד־אליהו
ליד בריכת „גלית"
במוצאי־שבת 26.10.74
ערב בידור
בהשתתפות:
בועז שרעבי
זמר הנשמה
רול יאנג
ריקודים לצלילי להקת „חמראות"
הגרלות ופרסים
ואצלנו מבקרות הבחורות היפות ביותר במזרח התיכון (...)

„האגם"
בפארק הלאומי בר"ג
בהנהלת **ינוש**
מזמינכם הערב ובמוצאי־שבת
לרקוד ולהתכבד לצלילי תזמורת
„הטילים"
בתוכנית
הזמר והחקיין
דני חיימוב
משקאות חריפים בבר!
מחירים עממיים!
ניתן לשכור את האולמות למסיבות ולחתונות.
טלפון 442368

אבישלום דרורי
מ ה פ נ ט
* תיפנוזות שימושית
* גמילה מעישון בעזרת היפנוזה
* לימוד אנגלית בעזרת היפנוזה
* הרזיה בעזרת היפנוזה
* בעיות!!
* יעוץ בענייני משפחה
פרטים: תל־אביב.
טלפון 266349

מאוזן מאקסים
במוצ"ש
הלהקה המעולה
עונות השנה
הזמר **דוד גבאי**
* הרכלות יקרות ערך
בנין קולנוע ביאליק (בכניסה)

הערב 25.10.74
בשעות 10—12
* ג'ון וויין
ג'ורט הניתוח
„לוחמי הגיהנום"
רחוב „נאות אביב", ת"א, אבן גבירול 30,
טל. ..., עו' אוקי
בואה... „בת־זיו"

משרד החינוך והתרבות
אגף הנוער
מחוז הדרום

אגודת קולנוע לנוער

אולפן הסרטה לקולנוע
נפתחה הרשמה
להכשרת מדריכי נוער
להסרטה בקולנוע

(הסרטות, צילום, עריכה, הפקה, עבודה בסדנאות ולימודים תיאורטיים כלליים)

משך הלימודים: יום בשבוע, ובתוספות בימים מרוכזים, במשך שנתיים.
תנאי הקבלה: יתקבלו מדריכים מוסמכים או מורים מוסמכים בעלי נסיון בהדרכת נוער ובעלי זיקה לאמנות בכלל ולאמנות הקולנוע בפרט.
בדבר פרטים נא לפנות בכתב:
1) משרד החינוך והתרבות, אגף הנוער, באר־שבע.
2) המכון להכשרת מדריכים, ת"ד 2030, באר־שבע.

שון קונרי
בסרטו של
ג'ון בורמן
זארדוז
הסרט המיוחד ביותר שראיתי
כשרונו של בורמן גובל בקסמים
עשיר ומרתק

בכורה ארצית
במוצ"ש 26.10
קולנוע „תל־אביב"

הסינמטק הישראלי
בית עובד העיריה, רח' פומבדיתא 4

שבוע של סרטים ישראליים

26.10	ב־18.30 :	לאן נעלם דניאל וקס — אברהם הפנר
	ב־21.00 :	אור מן ההפקר — נסים דיין
27.10	ב־18.30 :	איי לייק מייק — פיטר פריי
	ב־21.00 :	חבורה שכזאת — זאב חבצלת
28.10	ב־18.30 :	התמהוני — דני וולמן
	ב־21.00 :	השמלה — יהודה (ג'אד) נאמן
30.10	ב־18.30 :	איריס — דוד גרינברג
	ב־21.00 :	מציצים — אורי זוהר
31.10	ב־16.00 :	חצי־חצי — רוני דוידסון
	ב־18.30 :	שלום — יקי יושע
	ב־21.00 :	מקרה אשה — ז'אק קתמור

* הבימאים יהיו נוכחים בסרטים ישראליים יצירה.
כרטיסים בקופות הסינמטק ...

טל משרד: 284425 - טל קופה: 235865

„סינמה 1"
רח' ... יונה הנביא
טלפון ...
הערב 25.10
בשעות 10—12
... עטור האוסקר
„הקשר הצרפתי"..

מועדון „פריז"
...
הלילה: 12—10
* ברט לנקסטר
* פרנק סינטרה
...
„מעתה ועד עולם".

הצגות בבתי הקולנוע

תל־אביב־יפו

9.30—7.15
אופיר: „הזהרו אנחנו עצבניים" (שבוע 5)
אורלי: „המרגלים" (שבוע 5)
אלנבי: „העוקץ" 7, 9.30 (שבוע 22)
אסתר: „מגרש השדים" (שבוע 3)
אורדן: „הסנדק" 6, 9 (שבוע 4)
גת: „אמריקן גרפיטי" (שבוע 5)
גורדון: „בלדה לשועל" (שבוע 2)
דקל: „משחקי החול והכבר" 7.30, 9.30
דרייב־אין:
„סקנדל בית החולים" 7.15
„השוחד" 9.45
„כוכב הדרום" 12.30
הוד: „לפקה"
זמיר: „מליתה"
חן: „ירח של נייר" (שבוע 13)
לימור: „מגרש השדים" (שבוע 3)
מוגרבי: „הכל למען מים" (שבוע 3)
מקסים: „אהובתי השמחה" (שבוע 3)
פאר: „אפיצר הקרמה"
פרנו: „תיבת האלימות"
סטודיו: „הלילה הגדולה" (שבוע 11)
סינרמה: „צ'רלי וחצי" (שבוע 10)
סינמה 1: „השגעון" (שבוע 7)
נגה: „נקמתו של ג'ה פייבס" 7.15, 9.30
פאר: „משחקי פילוש" 7, 9.30
פריז: „השמשה קרני באמה על צינוק התחול" (שבוע 2)
צליל: „אהבת החיים"
צפון: „שני גברים בעיר" (שבוע 11)

רמת־אביב: „בסוד התאומות" 7.30, 9.30
תכלת: „כוכב פרא" (שבוע 8)
תל־אביב: „זארדוז"
תמר: „תשוקתה של בתולה"

חיפה

7, 9
אירה: „סרפיקו"
אורדין: „הכלב ונערת השהפך"
אורלי: „העוקץ"
ארמון: „ירח של נייר"
איריון: „הנכר השחור"
אמפי: „הזהרו אנחנו עצבניים"
בית רוטשילד: „ביון ופרי" 6.45, 9
חן: „הלילה הגדולה"
כרמל גנים: „תיקן בנרי"
מוריה: „הצלחתו של לא יוצלח"
כירון: „מגרש השדים"
עצמון: „מגרש השדים"
סאל: „צ'רלי וחצי"
רון: „הכל למען מים"
שביט: „יומו של הדולפין"

ירושלים

9—
אדיסון: „סודו של אב"
ארמון: „מגרש השדים"
ארנון: „חטים ונסים" (שבוע 4)
אורגל: „זוהר הלבבות"
אורגיל: „שנה טובה לאוהבים" (שבוע 3)
הבירה: „אהבה היא צדינת ואכזרית"
חן: „הדיילם מקופנהגן"
ירושלים: „כך היינו"
מיטשל: „צ'רלי וחצי" (שבוע 9)
סמדר: „סרפיקו"
עדן: „קלוזת העוקצנים" (שבוע 2)
רון: „ירח של נייר" (שבוע 5)

ר"ג־גבעתיים

7.15, 9.30
אורדע: „אין עשן ללא אש"

אורלי: „למי צלצלו הפעמונים" 7, 9.30
ארמון: „הרולד ומוד"
אואזיס: „שלושת העוקצנים" (שבוע 2)
גל־אור: „השגעון המקסים"
הדר: „צ'רלי וחצי" (שבוע 8)
לילי: „אוכפים לוהטים"
רמה: „לפני הסערה" (שבוע 2)
רמת־גן: „חופשה עד הצות" (שבוע 2)
שביט: „סרפר"

אשדוד

9.30—7.15
אולימפיה: „אגרוף הצרק" 7.15, 9.15
אשדוד: „לפקה" (שבוע 2)
אסתר: „24 שעות של פחד"
דגון: „ביונקה בגיהנסיה" 7

אשקלון

7.15, 9.30
אסתר: „הנחש"
חן: „ג'ז הבוס"
מאיר: „צ'רלי וחצי"
רחל: „המדימה"

באר־שבע

קרן: „גורלה של אשה יפה" 7, 9.15

בת־ים

9.30—7.15
ארגיים: „הדיקטטור הגדול"
בת־ים: „לפקה"
סביון: „צ'רלי וחצי" (שבוע 9)
עצמאות: „אהבת החיים" (שבוע 1)
רסת־יוסף: „אינטי" 6.40, 9.15

הרצליה

דוד: „3 פקים ... " 7, 9.15

דניה: „ספורה של נספוקנית" 7, 9
מיכל: „שנה טובה לאוהבים" 7, 9
תפארת: „הליידי שרה בינו" 7, 9.15

חדרה

גן זוהר: „האיגל האדום" 7, 9.15
חוף: „קוראים לי אף אחד" 7, 9.15

חולון

9.30—7.15
ארמון: „אונטי" 7, 9.30
בגרל: „צ'רלי וחצי" (שבת 9)
סבוי: „בולית נוייורק 7"
רון: „משחק הגורל"
רינה: „שני גברים בעיר"

כפר־סבא

הדר
חן: „צ'רלי וחצי" 7, 9.15

לוד

הרבות: „אהבת החיים" 7, 9.15

נס־ציונה

ציון: „הנבלט מאר המדבר"
6.30, 8.30

נתיבות

שביט: „סרפיקו" 7

נתניה

אסתר: „העוקץ" 5, 7, 9.15
יגיל: „הגוף" 7, 9
סטודיו (פתוח): „צ'רלי" 7, 9
סטודיו (סגור): „הזהב אנדור"
עצמאות: 5, 7, 9
שרון: „העוקץ" 7, 9.15 (שבוע 3)

פתח־תקוה

9.15—7
שרון: „כסף שבשמש" 8.30

הדר: „אחרון הפאחבים" ...
היכל: „אבי אל בנה"
שרים: „3 העוקצנים" 7, 9

פרדס־חנה

דקר: „נשיא על הכנות" ...

ק. אונו

אריאון: הערב ב־9: 1. ...
כוכב: „איזה מין עורך" ...

קרית מלאכי

9.15—7
בירוש: „פנדקית רפסה עף"
הדר: „איום המודה"

קרית־שמונה

זרמין: „הקרב על הגולן" 6.45
שביר: „הדר המוהם הדר" 9.15

ראשל"צ

9—6.45
ראשון: „צ'רלי וחצי" (שבוע 15)
נעשן: „הלילה הגדולה" (שבוע 2)
תפארת: „אבי אל בנה" 6.30

רחובות

בית המועלים: „לשרציה" 6.30, 8.30
הדר: „לפקה"
חן: „שלושת המוסקטרים" 6.30

רמת השרון

כוכב: „הבוקר"

שדרות

חן: „גאר עם בנוי" 7.00

רמלה

אורגיל: „סרפיקו" 7.15

מופעי תיאטרון★בידור★מוסיקה

אגוד האמרגנים והמפיקים בישראל

מוישה ונטילטור
יעקב בודו בקומדיה האקטואלית
חולון „רינה" הערב יום ו' 25.10 ב־9.45
יפו „אלהמברה" מחר מוצ"ש 26.10 ב־9.30
רעננה „אורות" יום ב' 28.10 ב־9.00
הוד השרון „בית הפועלים" יום ג' 29.10 ב־9.00

הגשש החיוור
אופסייד סטורי
קרית ביאליק „סביון" הערב יום ו' 25.10 ב־9.15 וב־11.15
פתח־תקוה „היכל" יום ג' 29.10 ב־9.00
באר־שבע „גילת" יום ד' 30.10 ב־9.15
וביום ה' 31.10 ב־9.15
עכו „גן עדן" יום ב' 4.11 ב־9.15

זאב רווח
אסיר 00
תיאטרון „סדר" מציג
ת"א „בית ארלוזורוב" (אהל) הערב יום ו' 25.10 ב־9.15
ת"א „בית־החייל" מחר מוצ"ש 26.10 ב־9.15
גבעתיים „חדר" יום ו' 11.10 ב־9.15
כרטיסים: „עתיד" 31688 ובמשרדים

יהודה ברקן
נשבר לי...
תיאטרון „סדר" מציג
יפו „אלהמברה" הערב יום ו' 25.10 ב־9.15
חיפה „שביט" מחר מוצ"ש 26.10 ב־9.00
לוד „אורלי" יום ג' 29.10 ב־8.45
כרטיסים: „עתיד" 31688 ובמשרדים

בילבי
חיפה „שביט" שבת 26.10 ב־11.00 לפנה"צ
לוד „אורלי" יום ב' 28.10 ב־4.00 אחה"צ
רעננה „אורות" יום ג' 29.10 ב־4.00 אחה"צ
הוד השרון „בית הפועלים" יום ד' 30.10 ב־4.00 אחה"צ
קרית חיים „בית העם" יום ה' 31.10 ב־4.00 אחה"צ

אתי גרוטס
עליזה מזרחי
נהריה „חוף" הערב יום ו' 25.10 ב־9.15
תל־אביב „נחמני" מחר 26.10 ב־7.45, וב־9.45
קרית שמונה „שניר" יום ב' 28.10 ב־7.00, וב־9.15
בת־ים „בת־ים" יום ג' 29.10 ב־9.15

אריה אליאס
זורבה
היווני
עם: גישה לוקה, מאיר ינאי
הצגת בכורה
תל־אביב „בת־דור"
מוצ"ש 2.11 ב־9.00 בערב
כרטיסים במשרדים

תכניתו של דן אלמגור
טוב לאהוב
תיאטרון „ליזר" מציג
חולון „ארמון" הערב יום ו' 25.10 ב־9.15
תל־אביב „נחמני" יום ב' 28.10 ב־8.30
גבעתיים „בית־שרת" יום ד' 30.10 ב־9.00
יוקלט בתקליטי ישראל

חותנת
עליזה ומזיזה
(שייקספיר)
בהשתתפות: פרנה פלידל, אברהם בור, חנה לסלו
גבעתיים „חדר" הערב יום ו' 25.10 ב־9.30
תל־אביב „בית הסתדרות המורים" מוצ"ש 2.11 ב־9.30

ראובן בר־יותם
היידה יפו!
קומדיה משגעת על משוגע לכדורגל
גבעתיים „שביט" הערב יום ו' 25.10 ב־9.00
ירושלים „אימקא" מחר מוצ"ש 26.10 ב־8.30
ראשון־לציון „תפארת" יום ב' 28.10 ב־9.00
הפצה: „עתיד" 31688 ובמשרדים

מועדון התיאטרון
ת"א רח' מנדלי 7 טל. 220039
Lee עושה
אנשים יפים
הרביעיה חוזרת
יעקב בן־סירה, שמעון בר, גדעון זינגר, ראובן שפר
הערב 25.10 ב־9.30 ובחצות
מחר מוצ"ש ב־9.00 וב־11.00
יום ב' 28.10, יום ג' 29.10: ב־9.30
יום ד' 30.10, יום ה' 31.10: ב־10.00
כרטיסים במשרדים ובקופת המועדון

בירה ומצב־רוח
תוכנית מומבית של שירי ישראל
ביום א' 27.10 ב־9.30
ראיונות, ציטוטים, תוכניה אמנותית, הגובות סיקוניות, פזמון תשנת
מנחה: יעקב אגמון
מפיק: עודד פנחסי
במועדון התיאטרון
רח' מנדלי 7 תל־אביב

ההנאות הקטנות שבחיים
ערב שירי ברטולד ברכט
שירי אלוני, יוסי פולק, בני אמדורסקי
רמת־גן „אורדע" יום ו' 25.10 ב־9.30
תל־אביב, אוניברסיטת ת"א אודיטוריום בר־שירה מוצאי־שבת 26.10 ב־9.30
קרית חיים „בית נכלר" מוצאי־שבת 2.11 ב־9.00

רבקה מיכאלי
בשעות נוספות
חיפה „בית אבא חושי" הערב יום ו' 25.10 ב־9.30
תל־אביב „צוותא" מחר 26.10 ב־8.30 וב־10.30
תל־אביב „אהל" יום א' 27.10 ב־9.00

תיאטרון יובל בוטם מציג:
ערב שירי המשוררת רחל
דורית ראובני, חנן יובל, דני בן
תל־אביב „בת־דור" הערב יום ו' 25.10 ב־9.30
בית־חנן „בית־העם" מחר מוצ"ש 26.10 ב־9.00
יום ג' 29.10 לחיילי צ.ה.ל.

אילנית־
גדי יגיל
בלווי תזמורת
הרצליה „דוד" הערב יום ו' 25.10 ב־9.30
יפו „אלהמברה" יום ו' 22.11 ב־9.30
וביום ד' 27.11 ב־9.00

זכור להזמין כרטיסים בטלפון
בקופת התיאטרון בערב ההצגה

פרסום בלקין

תיאטרון הצעיר מציג:
ראובן בר יותם
(סרומוניקו)
היידה יפו
קומדיה משגעת על משוגע לכדורגל

מאת אבי קורן
נגנים גנולוין
עבוד והביום דני ליטנאי
נורית כהן
יוסי באשי • נחום טל שיר
אורה בר אור • אביבה גר
בתפקיד השופט
מוסקו אלקלעי
גבעתיים „שביט" הערב יום ו' 25.10 ב־9.00
ירושלים „אימקא" מחר מוצ"ש 26.10 ב־8.30
הפצה: „עתיד" 31688 ובמשרדים.
מפיק מ.נוביק

תיאטרון מחול ענבל

הצגות בכורה
אשירה לשבזי ● הורה
בתל־אביב — בית ארלוזורוב, בשעה 8.30
מוצ"ש, 2.11 ● יום ב', 11.11 ● יום ב', 25.11

„אחד המחולות המוצלחים ביותר היה „אשירה לשבזי"" „ניו־יורק טיימס"
„הורה" זהו מחול היכול לבוא אך ורק מישראל". „אוריינט ג'ורנל פורטלנד"
הבכורה העולמית התקיימה בסיור „ענבל" בארצות־הברית

בתוכנית הקאמרית
יום ג', 29.10 תל־אביב, כנס — מכור.
* חחאן הירושלמי — כל יום ד' בשבוע הצגה מיוחדת לתיירים

התזמורת הפילהרמונית הישראלית

ערב מחול ומוסיקה
וואלרי וגאלינה פאנוב
עם התזמורת הפילהרמונית הישראלית
רוברט זלר, מנצח
כל הכרטיסים להופעת הגאלה ב־10.11.74, נמכרו
הופעות נוספות:
תל־אביב, היכל התרבות, בשעה 8.30 בערב
יום שני, 11.11.1974
יום רביעי, 13.11.1974

כרטיסים בקופת היכל התרבות, בשעות 10.00—13.00, 16.00—18.00,
בימי ששי, 10.00—13.00 ובמשרד „אוניון", דיזנגוף 118
הנחה למינויים לפי תלוש 101

התיאטרון הלאומי הבימה
זה, הו וזולית
מוצ"ש 26.10 ...
מסע ארוך
מוצ"ש 26.10 • יום ג' 29.10
משחק החתולים
יום א' 27.10 • יום ב' 28.10
הביקורת: מי הוא מה ?
הערב ב־9.30 • מחר ב־9.00

התיאטרון הקאמרי תל אביב
שלש מסיכות
יום ב' 29.10 • יום ג' 5.11
חשתה
תיאטרון ירושלים
מוצ"ש 26.10 • יום א' 27.10
ביקור הגברת הזקנה
יום ד' 30.10 • יום ה' 31.10
מוצ"ש 2.11

התיאטרון העירוני חיפה
משפחת טוט
פרגי־קומדיה
מחר 26.10 חיפה ב־8.30
יום א' 27.10 חיפה ב־7.00
יום ב' 28.10 חיפה ב־8.30
טולבסטר 72
יום א' 27.10 רחובות
יום ב' 28.10 בית־שאן

פרסום בלקין

טיפות הגשם
מחזמר
מיכלה קורן
להטי ברט בכרך
„הצגה „טיפות הגשם" משפיעה לנו מופע מוסיקלי...
22.8.74 „הארץ"
... 10.9.74 „ידיעות אחרונות"
במוצ"ש 26.10 בשעה 9.00 בערב
יום א' 27.10 בשעה 9.00 בערב
הפצה ראשית „עתיד" ...

מועדון 77
שחרית לילדים
בשעה 11.00 בבוקר
ת"א, בן יהודה 77
טל. 230000

מועדון הבידור התיאטרון
בימת הבידור הכבד
חיפה
642542
660900
בהנהלת אלי אביאלי רח' יוסף 47 טלפון
תכנית אוקטובר ערב ערב (פרט ליום א')
* דודו דותן — מנחה ומארח
* טריו Biarge
שלישיית להטוטנים ואקרובטים פנטסטיים מאיטליה
* סטיב אנד בוני
צמד זמרי נשמה ובלוז מאנגליה
* Ursula & Roy
סטריפטיז נועז מפריז

דן פלק מציג:
ג'ימי לויד JIMMY LOYD
ושלישית הג'ז של ריקי בירמן
„אדום עתיק"
שירים מתוך מחזות מוסיקליים
שירי ג'ורג' גרשווין
ספיריטואל שירי נשמה
שירי נט קינג קול

תל־אביב „בית ליסין" הערב 25.10 ב־10.00
קופת בית־ליסין, וייצמן 34, טל. 255555. לחיילים כרטיסי הנחה בקצין הנער ת"א

קבצת אחרת
קולות וכליזם עם: שלמה ברונ'ך — פסנתר
שם טוב לוי — חליליב • שלמה ידוב — גיטרה
תל־אביב, „מת'רדה", הערב 25.10 בחצות
כרטיסים: יוקי לסוה
הזמנת הצגות „תיאטרון מסכות" טלפון 223212

מועדון האמנים
מבצע קיץ 74
הערב ובמוצאי־שבת
אילנית
ריקודים עם להקת „הנשרים"
משקה ראשון (חופשה) לחיילים כניסה חופשית, שמירת טלפונים ורכב מובטחת
ביום שלישי ריקודים עם „האריות"

מועדון האורלוגין
רחוב בר־אביגדור 26 תל־אביב
גילאי 20 פלוס
במוצאי־שבת בתכנית:
אילנית
ריקודים עם להקת „האורנים"
ביום רביעי המועדון פתוח

סבן-נבית מציגים:

האירוע הבידורי הגדול בתולדות המדינה

היכל החלומות 1974

לשבועיים בתל אביב בלבד — בהיכל הספורט

חנוכה

מ- 8.12.74 עד 21.12.74

לכל המשפחה

* 70 משתתפים מחו"ל * תפאורה ענקית ומפוארת * תאורה ססגונית * פעלולים מרהיבים * קטעי קרקס בינלאומיים * 30 בובות ענקיות מסיפורי וסרטי הילדים * מצעדי ראווה של להקת המז'ורט מפריז בתנועה קצב וצליל.

במאי: **עמוס אטינגר**

תפאורה: עיצוב: **דב בן דוד**

ביצוע: **ארגונית**

החלה מכירת הכרטיסים במשרדים:

לאירגונים, מוסדות וועדי עובדים, כרטיסים במספר מוגבל

„רוקוקו", דיזנגוף 93, טלפון 248824

הכינו כרטיסים מראש!

עיריית חיפה

האגף לתרבות, נוער, חברה וספורט, המחלקה לתרבות

השבוע במרכזי התרבות בחיפה רבתי

(26.10.74 — 1.11.74)

במות שבת י' בחשון תשל"ה, 26.10.74

מלחמת יום הכיפורים והשפעתה על התפוצות

בשיתוף המועצה הציונית בישראל, חיפה.

מרכז לתרבות ע"ש רוטשילד — מרצה: **חיים זוהר** — יו"ר ועד הפועל היהודי העולמי.

התיאטרון הקטן, מרכז הכרמל — מנחה: **חיים ינקולוביץ**

מרכז לתרבות ע"ש פבזנר, רח' פבזנר 54. — מרצה: **משה קרונה** — חבר הנהלת הסוכנות

בית ההסתדרות, קרית אליעזר — מרצה: **משה קלכהיים** — חבר הנהלת המועצה הציונית.

שחרית למשפחה

מרכז לתרבות ע"ש אבא חושי, יזרעאליה, שבת 26.10.74, שעה 11.00 לפנה"צ — **מועדון הזמר, שירי ים** (הנושא). בהדרכת: **שוקי שקד**

תערוכות

מרכז לתרבות ע"ש רוטשילד, גלריה רוטשילד עד 31.10.74 — **צילום והדפסי משי**. האמנים: בנימין שפיר, יעקב שלזינגר

בתיאטרון הקטן, יום א' 27.10.74, בשעה 7.00 בערב — **אמנות התדפס בליווי הדגמות.** מרצה: האמן בנימין שפיר

מרכז לתרבות ע"ש פבזנר, רח' פבזנר 54, 26.10.74—10.11.74, הפתיחה 26.10.74 בשעה 6.30 בערב — **דמות — מצב — תנועה**. תערוכת פיסול של האמן שלום ורנר

הרצאות במרכזי חברה ותרבות

מרכז לתרבות ע"ש פבזנר, רח' פבזנר 54, בשיתוף החברה להגנת הטבע, יום ג' 29.10.74, בשעה 8.15 בערב — ד"ר אמוץ זהבי — החברה להגנת הטבע. **שמירת הטבע בארץ**

התקשרות בנישפחות בעיר חיים — מנחה: רפי אידלסון

מרכז לתרבות ע"ש צ'ארנו, קרית חיים, יום ג' 29.10.74, בשעה 8.00 בערב — **מיכאל שור, בעיות האנרגיה** (בליווי שקופיות)

יד לבנים והחוות, קרית חיים, יום ד' 30.10.74, בשעה 7.00 בערב — **רחל מאיר, „השחף"**

בית יעבץ ליבוביץ, קרית חיים המזרחית, יום א' 27.10.74, בשעה 7.30 בערב — המרצה: נחמן בלום — **ים המלח והחרמון** (בליווי שקופיות)

קונצרטים

אודיטוריום חיפה, מוצ"ש 26.10.74, שעה 8.30 בערב — **פאבלו קאזאלס.** קונצרט מיוחד במלאת שנה לפטירתו. משתתפים: פנינה ולצמן — פסנתר, עוזי ויזל — צ'לו, דוד ירדני.

כרטיסים בנהלה לתרבות ר.ל. פרץ 10 ובערב הקונצרט בקופת האודיטוריום.

אודיטוריום חיפה — **התזמורת הסימפונית הצעירה**

מכירת הכרטיסים לעונת הקונצרטים תשל"ה נמשכת. במחלקה לתרבות ברח' י.ל. פרץ 10.

במדור להשכלת עם

מרכז לתרבות ע"ש אורנשטיין, רח' י.ל. פרץ 10, בשיתוף: משרד החינוך והתרבות, המחלקה לחינוך מבוגרים, המחלקה לתרבות תורנית, יום ה' 31.10.74, בשעה 8.00 בערב — **ערב עיון למורי המבוגרים**

פרופ' נחמה ליבוביץ — **„הוראת התנ"ך באולפנים ובאולפנות — כיצד?"**

* אולפן אינטנסיבי ע"ש לעולים חדשים
* כיתות חדשות לשיפור הלשון העברית
* תיכון ערב למבוגר וכיתות הכנה לבחינות בגרות
* קורס לאנגלית למתחילים ומתקדמים

פרטים והרשמה במחלקה לתרבות, מרכז אורנשטיין, י.ל. פרץ 10, טלפון 64... בשעות 9.00—13.00, 18.00—20.00

ואהבת לעירך כמוך — תן ידך לנקיון חיפה

2X לתרבות מוקדמת

ליל שבת 25.10	ב-9.00: **„מחכים לגודו"** — מאת ס. בקט.
	בחצות: **זה הכל בינתיים** (בינתיים זה הכל) — יהונתן גפן ודני ליטני.
שבת 26.10	ב-11.00 בבוקר: תיאטרון מסכות מציג לילדים: **„מי יציל את הנסיכה!"** — משתתפים: נסים עזיקרי, שלמה בר־שביט, ברוך דוד, יונית שוהם.
מו"ש 26.10	ב-8.30 וב-10.30: **רבקה מיכאלי** — ערב שירים ופזמונים — **„שעות נוספות.**
יום ב' 28.10	ב-9.00 **ערב ג'אז** עם להקת הפלטינה: אהרל'ה קמינסקי, רונן קוצמן, אלונה טוראל, לב ז'בוז'ינסקי, נחום פרפרקוביץ.
יום ג' 29.10	ב-9.00 **„מחכים לגודו".**
יום ד' 30.10	ב-8.30: **משקל מערכת הבטחון בקביעת המדיניות הישראלית** דיון וויכוח בהשתתפות: ד"ר שלמה אהרונסון, בנקו אדר, אלוף (מיל.) חיים הרצוג, ד"ר דן הורוביץ, אברהם שוייצר.

תערוכת ציירים דרוזיים — אמנות וישלהול 20.10.74—9.11.74

אמנות אתיופית ב' **„עשר אצבעות"** רח' פרישמן 3, תל-אביב. ...פתוח עד אחת לפנה"צ ובערב ...

הערב ב-10.00 בלבד: * קרי גרנט * אודרי הפבורן בסרט תמהות ... **חידון בחרוזים!** דיזנגוף 101, טל. 232424

מועדון **בר-מינון**

מועדון אגודת הסטודנטים של אוניברסיטת ת"א בהנהלת דרים מארח הערב את להקת **האחים והאחיות** — ריקודים לצלילי תזמורת **עונות השנה**

מחר, מוצ"ש 26.10 **ערב ריקודים**

ביום חמישי, 31.10 **נשף** פתיחת שנת הלימודים **אריק אינשטיין והצ'רצ'ילים**

הכניסה לסטודנטים/יות בלבד

מועדון 2.2 בטכניון

יום שישי 25.10.74

* **שני סרטי קולנוע** — ריו־בראבו — ג'ון ויין, קרון האש
* **ריקודים לצלילי תקליטים** — החבורה להדר וקריות בסוף הערב

במוצ"ש 26.10 ריקודי עם, סרטים ודיסקוטק.

ביום ג' 29.10 הסרט „חשוד המוקלט", ריקודי עם ודיסקוטק.

ב-10.10 ו-31.10 תקופת החרשמה, סרטים בשעות הבוקר — הכניסה חינם.

הכניסה לסטודנטים ולבנות בלבד

בית הצנחן

רמת גן — **ריקודים והרבה בידור** — במוצאי־שבת 26.10.74

בתכנית: **צחי נוי**, **אלי גורנשטיין** (הצמד חומה ומגדל), מוסיקה לריקודים לצלילי **הכוכבים הכחולים** ע"י המיקרופון — חוזר **דני אנג'ל**

ערב ריקודים ובידור „יידיר" במוצ"ש 26.10.74 ובכל מוצ"ש — **באולמי רות**, רח' בן־יהודה 63, ת"א (מול קולנוע „בן־יהודה") עם להקת **האלמוגים** בתכנית האומנותית הזמרת **שושי שקד**

הבימה — **הבימרתף** — **מי הוא מה!** ...

תיאטרון **סדן** מציג: הצגה אמיתית

יהודה ברקן — **נשבר לי...**

זאב רווח — **אסיר 100**

השבוע ב- יד יצחק בן־צבי ירושלים

יום ראשון, י"א חשון תשל"ה — 27.10.1974

19.00—21.00 **ירושלים לתקופותיה** — סמינר שנתי באנגלית. תכניות להקמת בית המקדש השלישי. מלחמת בר־כוכבא ויסוד אליה קפיטולינה — ד"ר משה דוד הר. יושב ראש: ד"ר שמחה קלינג. בשיתוף עם המחלקה לתרבות, עיריית ירושלים

יום שני, י"ב חשון תשל"ה — 28.10.1974

19.00 **ערי חקודש** — סמינר שנתי. כבוש העיר צפת וראשית השלטון הממלוכי בה — מר יוסף דרורי

20.00 **עלייתה של צפת במאה הט"ז** — ד"ר דוד תמר. בשיתוף עם המחלקה לתרבות, עיריית ירושלים

יום רביעי, י"ד חשון תשל"ה — 30.11.1974

16.30 **השתלמות מורים להכרת ירושלים.** פעולות בנית ועטור באתרי ירושלים בתקופה העותומנית — ד"ר מרים רוזן אילון

18.15 **הישוב היהודי בים במאה הט"ז** — ד"ר דוד תמר. בשיתוף עם הועדה הכשוהפת להשתלמות עובדי הוראה, משרד החינוך והתרבות

יום חמישי, ט"ו חשון תשל"ה — 31.10.1974

בירושלים — סמינר שנתי ברוסית בנושא: הישוב היהודי בארץ ישראל לדורותיו

19.00 **תקופת האבות** — פרופ' מיכאל הלצר. בשיתוף עם משרד לקליטת עליה והמועצה הציבורית לכנס יהדות ברית המועצות.

בתל־אביב — הישוב היהודי בארץ ישראל לדורותיו — סמינר שנתי. מלכות בית חשמונאי — ד"ר משה דוד הר. בשיתוף עם המחלקה לפעולות תרבות ונוער, עיריית תל־אביב־יפו

אוניברסיטת תל־אביב — בית־הספר להנדסאים | משרד העבודה, משרד החינוך והתרבות, המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית

בית הספר להנדסאים של אוניברסיטת ת"א

מודיע על רשום בוגרי בתי"ס מקצועיים ארבע־שנתיים ללימודים

לקראת התואר הנדסאי

במגמות:

1. אלקטרוניקה — יום וערב
2. אוטומציה ובקרה — יום
3. מכונות — יום וערב

שנת הלימודים מותאמת לחיילים דחויי שחרור ותתחיל ב-22.12.1974

*

הרישום והפרטים:

ללימודי יום, בשעות 09.00—12.00 בכל ימות השבוע. ללימודי ערב בשעות 18.00—19.00 בימים א', ב', ד', ה', במזכירות ביה"ס, רח' האוניברסיטה 30, רמת־אביב, טלפון: 414069.

למד תכנות IBM בביתך בזמנך הפנוי

אנו נכשירך כמתכנת IBM בביתך בזמנך הפנוי. הודות לשיטה האמריקאית המתקדמת המתאימה לכל אחד - למדו עשרות אלפי גברים ונשים בעולם כולו את מקצוע התכנות בביתם. המכונים האמריקאים יציידו אותך בידע הדרוש, ישלחו אליך את חמרי העזר השונים, וירצו את תכנויותיך דרך מחשב IBM 360 העומד לרשות המוסד. לימוד שלוש שפות תכנות, אסמבלר, קובול, ר.פ.ג'י.

לחיילי מילואים משוחררים — לימוד חינם

לקבלת פרוספקט חינם כולל מבחן פסיכוטכני עצמי להתאמה מקצועית, גזור ושלח במעטפה אל: המכונים האמריקאים ת.ד. 28124 תל־אביב למס' 7

השם: ____ גיל: ____

כתובת: ____ טל. ____

משלח יד: ____ סיימתי כתה: ____

המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב — I.T.S. INTERNATIONAL TECHNICAL SCHOOL

תכנות מחשבים

נפתחים קורסי ערב

בתל־אביב • בחיפה ירושלים ובאר־שבע

מתקבלים רק מסיימי 12 שנות לימוד בעלי נתונים מתאימים — לאחר מיון קפדני.

בוגרי הקורסים להכשרת מתכנתים בכירים, יקבלו הפנייה למקומות עבודה מתאימים בהתאם לחישגיהם.

לחיילי מילואים משוחררים — לימוד חינם

לקבלת פרטים נא לצלצל: לטל. 739193 ת"א וטל. 669041 חיפה.

לכ' המכון להכשרה מקצועית: ת.ד. 28125 תל־אביב (למספר 111)

נא לשלוח לי פרוספקט על הקורסים להכשרת מתכנתים בכירים.

שמי ____

גיל ____

השכלה ____

כתובתי ____

מרכז החאן הירושלמי לתרבות ולבידור

היום יום ו' 25.10 בשעה 1.00 אחה"צ סרט לילדים: „בן המלך והעני" ובשעות 8, 10, 12 בסינמה חאן „התפוז המכני"

מחר מוצ"ש 26.10 בשעה 9.00 קונצרט ג'אז עם להקת הפלטינה

החאנברט — קברט סאטירי על כוס יין, פתוח ערב ערב (חוץ מיום שישי) בשעה 9.30

יום ב' 28.10 בשעה 4.00 אחה"צ מפגש יהודי־ערבי

מסעדת החאן ובית קפה נפתחו לקהל. מאכלים דרום־אמריקאיים

יום ד' 30.10 בשעה 9.00 בערב ערב פולקלור לתיירים עם „ענבל"

גלרית החאן פתוחה לקהל

רות עוזיאל

פרפסיכולוגית, דור חמישי למגידי עתידות ממוצא בדואי

מגלה עתידות בעזרת חגורה וקפה

עוזרת בפיתרון כל סוגי בעיות־נפשיות, משפחתיות, בחירת מקצוע, נישואים, בעיות משפטיות, מריבות וסיכסוכים, עסקים, ובעיות בכל תחום של החיים.

הודות לעזרתה הנאמנה ועצתה הטובה של גב' עוזיאל, הצליחו עד היום מאות גברים ונשים להיחלץ ממצוקת דיכאון ואובדן עצות, ולמצוא פיתרון טוב לבעיותיהם.

הזמנות רק בטלפון **297191**

מועדון 77

ישראל גוריון בערב שירים נסים — הערב שתי הופעות — ב-9.30 ובחצות. נוחה, מוצ"ש ב-10.00

בכל יום א' בשעה 10 **ניגון אקטואלי** עם **דודו דותן, אבי קורן** ו**ציפי שביט**

תא, בן יהודה 77 טל. 230000

רמלה — טל. 961990

המועדון היחידי מסוגו המשלב בתוכו — אולם ריקודים, מסעדה ואולם להקרנת סרטים. הפתעה נוספת למבקרי „קליפסו" — לרשותכם אולם באולינג משוכלל

בתוכנית הערב: אמן אורח **נסים סרוסי**, **ג'קי אלקיים** והתקיין בדרן **אבי בהט**, להקת הקולות הגבוהים

מוצאי־שבת: אמן אורח **נסים סרוסי**, להקת הקולות הגבוהים, דורשי ודוי יאנג

יום שלישי ורביעי — **דיסקוטק + אמנים אורחים**

מסעדת חוף **„זבולון"** — מאכלי דגים — צהרים — וערב. טלפון 93 00 46, הרצליה. **פתוח כל השנה**

אגודת הסטודנטים אוניברסיטת ת"א — **אודיטוריום בר־שירה** — מועדון הסרט הטוב

היום, יום ו', 25.10.74 בשעות 22.00 ; 24.00 **יוקרן סרט מעולה**

*

מחר מוצ"ש 26.10.74 בשעה 21.00 באודיטוריום ברשירה **„ההנאות הקטנות שבחיים"** פזמוני ברכט עם **מירי אלוני**, **בני אמדורסקי** ו**יוסי פולק**

מועדון הנובמבר 1974 — **דיסקוטק כריש** רמלה — פתוח בכל יום שלישי, רביעי, שישי, שבת

הערב, יום ו' 25.10: * גדי יגיל * טריפונס * שימי תבורי * להקת צמרת „החדים"

מחר, מוצ"ש 26.10: * יגאל בשן * לויטרוס * שימי תבורי * להקת צמרת „החדים"

בכל יום שלישי עם הזמר **טריפונס**. ימי רביעי **דיסקוטק + אמנים אורחים**

„אלגבי" — פתחנו בית־מסחר לפרופילי **אלומיניום** לתריסים לנגרות למסגרות. ת"א, רח' שלמה 54, טלפון 825598

לחבורה דתיים ולסטודנטים — ב"ה במוצ"ש י' חשון 26.10.74 משעה 8.30 — באולם בני־ברית, רחוב קפלן 10, ת"א. בתכנית: הזמר **ששי קשת** ותזמורתו, תזמורת התורוסקוס תרקיידס

למכירה — **עגורן צריח** פוטיין מודל 427. פרטים בטלפונים: 04-642781, 04-669263 בשעות העבודה

במהלך הופעותיה ברחבי תבל (ארה"ב, קנדה, אירופה) מופיע עתה בחיפה

הפסנתרנית וזמרת הבינלאומית **חואניטה סמית**

ערב ערב (החל מיום ה' 24.10) מול מימי ראשון משעה 10 בלילה **בפיאנו-בר צמרת** — חנוכה 9 אחוזה. * בתו לארגן ערבים שונים למפעלים ומוסדות. * שעקית במקום

אוניברסיטת תל־אביב

דיקאנאט הסטודנטים

הגשת בקשות לסיוע, מענקים, מעונות והלוואות לתשל"ה

הנני להביא לתשומת לב תלמידי אוניברסיטת תל־אביב עד סוף חודש אוקטובר ניתן להגיש בקשות למענקים מילגות והלוואות.

את הבקשות מגישים באמצעות טפסים אותם ניתן להשיג במזכירות דיקאנאט הסטודנטים (בנין רקנטי קומת קרקע), ביחידה למירשם (בנין מקסיקו), במזכירויות הפקולטות ובמשרד מנהל המעונות.

מענקים (הנחות בשכ"ל) — בקשה למענק זכאים להגיש סטודנטים לתואר ראשון בלבד שמצבם הכלכלי מצדיק זאת. המועד האחרון להגשת בקשה זו — 28.10.74.

מילגות — בקשות למילגות זכאים להגיש סטודנטים שהישגיהם בלימודים ומצבם הכלכלי מצדיקים זאת. המועד האחרון להגשת בקשה זו הינו 28.10.74.

הלוואות — בקשה להלוואה מקרנות ההלוואה של האוניברסיטה זכאים להגיש סטודנטים שמצבם הכלכלי מצדיק זאת. את הבקשות יש להמציא למזכירות דיקאנאט הסטודנטים החל מראשית שנת הלימודים ובמשך כל השנה. תלמידים אשר הגישו כבר טופס „דו"ח מצב כלכלי" חייבים למלא ולהגיש גם „דף בקשה להלוואה" שניתן לקבלו במזכירות דיקאנאט הסטודנטים.

בקשות כל המכתבות דלעיל ניתן להגיש למשרד דיקאנאט הסטודנטים אישית, או בדואר רשום.

למכירה

4 מכונות נשיונל סוג 33 21 מסמכים

1 מכונה נשיונל סוג 31 18 מסמכים

סרגלים שונים וסרגלים למאזני בוחן.

לפנות: „דר"ב בנין הדר דפנה, קומה 9, חדר 901.

בראשון־לציון **דירות בנות 4 חדרים** במחירים החל מ-175,000 ל"י. **דירות „ניר"** — טלפון: 948136

למלון 4 כוכבים באילת

דרושים

1. מנהל/ת מחלקת קבלה
2. מנהל אחזקה

מוסמכים במקצועות הנ"ל בעלי נסיון של שנתיים לפחות, מתבקשים לפנות טלפונית: 03—622302 בין השעות 08.00—16.00

לחברת נתיבי נפט בע"מ

דרושים

* מזכירה כתבנית
אנגלית עברית — לעבודה בתל־אביב
* שרטט(ת) מפות
לעבודה בתל־אביב
* צעירים משוחררי צבא
לעבודות קשות ומגיות בסיני

המעוניינים יפנו בצרוף פרטי קורות חיים, הכשרתם ונסיונם המקצועי לת.ד. 20072, ת"א

ל"סוגו" חברה לשווק בע"מ

דרושים

1. מנהל חשבונות סוג ג'/ ד'
עם נסיון של שנתיים בעבודה מעשית.
2. נקבניות מוהוק
בעלות נסיון וגם מתחילות
3. פקידות קבלת קהל.

מועמדים בעלי השכלה כללית של י' כתות לפחות יפנו עם התעודות המתאימות ל"סוגו", רח' החשמונאים 10, ת"א, למנהל כח אדם, טלפון: 268111.

דרושה פקידה

עם דיעה בהנהלת חשבונות והדפסה בעברית

תנאים טובים! סודיות מובטחת!

נא לטלפן: 37557 אחרי השעה 4.00 אחה"צ ולבקש את כרמלה

קליל

דרושים

קבלני הרכבה

להרכבת מוצרי אלומיניום בבניינים באיזור הדרום

נא לפנות טלפונית 057־31057
או בכתב למנהל כח אדם

תעשיות מתכת אלברזליות בע"מ
כורדני ב', ת.ד. 1682, חיפה

כור מתכת בע"מ

דרושים

במינהלת החטיבה — איזור התעשיה חולון

חשב שכר

בעל נסיון של 5 שנים לפחות בחישובי שכר ומשכורות כולל פרמיות, ניכויים וכיו"ב.

מזכירה

השכלה תיכונית, ידיעת השפה האנגלית, נסיון של שנתיים לפחות בעבודת מזכירות.

במפעל "רמים" — קרית שמונה
(למועמדים הזקוקים לכך תינתן עזרה בדיור)

עובד אחזקה

טכנאי מכונות או בעל כישורים מקבילים, נסיון באחזקה של מכונות פנאומטיות, גיליוטינות ומכונות אחרות לעיבוד מתכת.

במפעל "יובל־גד" — אשקלון

מהנדס בנין

בעל נסיון רב בבנין, בביצוע ופיקוח על פרויקטים. העבודה מחייבת נסיעות לאתר הבניה.

מהנדס בנין

בעל נסיון של 3 שנים לפחות במקצוע.

שרטט בנין

בוגר קורס שרטוט ובעל נסיון במקצוע.

שרטט טכני

בוגר קורס לשרטוט טכני ובעל נסיון בשרטוט מכונות.

במפעל תעשיות סכו"ם ישראליות — דימונה

מבלטן

בעל הכשרה וידע בבלטי כבישה. נסיון של 4 שנים לפחות כמבלטן.

הפונים על הדרישות הנ"ל מתבקשים לפנות בכתב לראש מחלקת כח־אדם "כור מתכת" — רחוב האומן 1, איזור התעשיה חולון

לחברת בנין ציבורית

דרושה

עוזרת למנהל
או
מזכירה בכירה

כישורים:
- ידע רחב ונסיון בעבודות משרד.
- כושר הבעה בכתב ובע"פ, כולל נסוח מכתבים ופרטיכלים,
- השכלה תיכונית מושלמת.

המעוניינות מתבקשות לפנות מיד בכתב עם פרוט קורות חיים ומספר טלפון לת. ד. 7037 ת"א, מיקוד 61070.

לחברת בניה ארצית

דרוש:

מחסנאי מנוסה

לעבודה במחסן המרכזי

לפרטים נא לפנות טלפונית: 5—737191 בימים א'—ה' בין השעות 09.00—16.00

מפריטקס בע"מ
בגדי איכות

לביח"ר לקונפקציה מעולה
דרושים

1) איש אחזקה למכונות תפירה
רצוי עם ידע בקיטור וחשמל.
2) מחסנאי עם נסיון קודם בענף הקונפקציה עדיפות לאנשים הגרים באזור שדרות

נא לפנות בכתב למפריטקס בע"מ ת.ד. 16..., ת"א.
* סודיות מובטחת *

קליל

דרושים

1. מנהל משמרת
* רשיון בחשמלאות הכרחי
* העבודה במשמרות
* שכר על בסיס חדשי
* תנאי השכר ייקבעו לפי כשורי המועמד.
2. חשמלאי תעשייתי
מוסמך
3. פקידה כללית
* נסיון של שנתיים בעבודות מזכירות
* שליטה באנגלית ובעברית ברמה של נסוח מכתבים באופן עצמאי.
* הדפסה באנגלית ועברית.

נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון למנהל כח אדם.

תעשיות מתכת אלברזליות בע"מ
כורדני ב' ת.ד.... חיפה

לחברתנו
דרוש
הנדסאי, טכנאי בנין

או בעל נסיון של 5 שנים לפחות עם ידע טכני בבנין וכושר ארגוני.

שליטה מלאה בשפה האנגלית.

לפנות בכתב בציון נסיון קודם לת. ד. 33066 תל־אביב עבור טכנאי.

מפעלי טקסטיל בע"מ
גבה

דרושים
טכנאי ייצור
לאזור הצפון

נא להתקשר לורד טלפון: 250241

דרוש

1. מנהל חשבונות סוג...
לעבודה חלקית, 4 שעות ביום
2. פקידה כללית
(עם ידע בחשבונאות)

נא לפנות לטלפון 52029 תל־אביב

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל

מודיע על המשרות הפנויות הבאות:

בלשכת דיקן הסטודנטים

מנהל לשרותי יעוץ והכוונה לסטודנטים

תאור התפקיד: ניהול מקצועי ומינהלי של ... שתפקידו לתת ייעוץ, הכוונה אישית ושרותים ... כולוגים לסטודנטים; תכנון פעולות השרות ... עם יחידות בתוך הטכניון ועם מוסדות ... ניהול והדרכה של צוות;
הכשירויות הדרושות: פסיכולוג בעל תואר ... כולוגיה; נסיון של 5—3 שנים בשרותים ...
מס' המשרה: סט.ד/210

בביה"ס לרפואה
עובד מעבדה
הגדרת התפקיד: הפעלה והשגחה על מכשירי מחלקתי המיועד למחקר והוראה;
הכשירויות הדרושות: בוגר בי"ס ללבורנטים ... נסיון של 3 שנים במעבדת מחקר ביולוגית ... מיית; הערה: העבודה כרוכה במאמץ גופני ...
מס' המשרה: בי.רפ.ד/108

בביה"ס לרפואה
טכנאי אלקטרוניקה
הגדרת התפקיד: אחזקת ציוד אלקטרוני ... מערכות בסיסיות;
הכשירויות הדרושות: טכנאי או הנדסאי ... האלקטרוניקה; בעל נסיון של 3 שנים ... שליטה בשפה העברית והאנגלית;
מס' המשרה: בי.רפ.ד/113

טכנאי מעבדת מיקרוסקופ אלקטרוני
הגדרת התפקיד: אחראי לאחזקת מיקרוסקופ ... טריני ומיקרוסקופ סריקה וכן מערכות נלוות;
הכשירויות הדרושות: טכנאי או הנדסאי ... יון של שנתיים לפחות במכשירי ואקום ו/או ... רים אלקטרו־אופטיים;
מס' המשרה: בי.רפ.ד/111

עובד משק
הגדרת התפקיד: עבודות משק שונות ו...
הכשירויות הדרושות: עדיפות תנתן לבעלי ... בעבודות סרברבית ו/או נגרות;
הערה: קיימת יכולת שרות פנויות;
מס' המשרה: בי.רפ.ד/1

ביה"ס לרפואה
חשמלאי
הגדרת התפקיד: אחראי לאחזקת מערכת ה... בבית־הספר;
הכשירויות הדרושות: בוגר בי"ס מקצועי ... 4 שנים לפחות; בעל רשיון כחשמלאי; ... מעשי של 3 שנים; ידע במערכות מיזוג אויר ...
מס' המשרה: בי.רפ.ד/115

מיקרוביולוג/ית
לעבודה במחלקה לפיזיולוגיה
הכשירויות הדרושות: מיקרוביולוג/ית ... BSc; 4 שנות נסיון לפחות במעבדה ... חנתית וכישורים לעבודת מחקר ... שני במיקרוביולוגיה קלינית;
הערה: המשרה הינה זמנית;
מס' המשרה: בי.רפ.ד/2

מיקרוביולוג/ית
לעבודה במעבדה למיקרוביולוגיה
הכשירויות הדרושות: מיקרוביולוג/ית ... BSc; 4 שנות נסיון לפחות במעבדה ... בית וכישורים לעבודת מחקר ... שני במיקרוביולוגיה קלינית;
הערה: המשרה הינה זמנית;
מס' המשרה: בי.רפ.ד/3

בביה"ס לרפואה
עוזר מעבדה
העבודה ביחידה למדעי ההתנהגות
הגדרת התפקיד: עבודה מעבדתית ... פיזיולוגי והתנהגותי; ...
הכשירויות הדרושות: ...
מס' המשרה: ב. רפ. ד/4

מזכירה מחלקתית
הגדרת התפקיד: מזכירת יחידת ...
הכשירויות הדרושות: בוגרת בי"ס תיכון ... שליטה בעברית ובאנגלית ...
מס' המשרה: בי.רפ.ד/5

מועמדים מתאימים העונים לדרישות יפנו ... בציון קורות חיים, נסיון קודם ומס' המשרה ... 8.11.74 אל אגף כח אדם, קרית הטכניון, מיקוד 32,000.

עירית ירושלים

עירית ירושלים מכריזה בזה על משרות פנויות של: —

1. **מנהל אגף שרותי האחזקה**
במחלקה לשפור פני העיר (מכרז מס' 111/74)
הדרגה: דרגה בדירוג המהנדסים בהתאם לכשירויות המועמד
2. **מנהל אגף הדרכים**
במחלקה לשרותי הנדסה (מכרז מס' 101/74)
הדרגה: 6—7 בדירוג המהנדסים
3. **סגן מנהל אגף הביוב**
במחלקה לשרותי הנדסה (מכרז מס' 108/74)
הדרגה: 6 בדירוג המהנדסים
4. **אחראי לנתוח מערכות**
במינהל הכללי/האגף לתכנון ונתוח מערכות (מכרז מס' 82/74)
הדרגה: 5—6 בדירוג האקדמאים במח"ר
5. **בוחן או"ש בכיר**
במינהל הכללי/האגף לתכנון לנתוח מערכות (מכרז מס' 81/74)
הדרגה: 4—5 בדירוג האקדמאים במח"ר
6. **אחראי לתכנון ארגוני ומערכות אינפורמציה**
במחלקה לשרותי הנדסה (מכרז מס' 98/74)
הדרגה: 4—5 בדירוג האקדמאים במח"ר
7. **כלכלן בכיר**
במינהל הכללי/האגף לתכנון ונתוח מערכות (מכרז מס' 104/74)
הדרגה: 4—5 בדירוג האקדמאים במח"ר
8. **אחראי לתביעות**
במחלקה לתכנון העיר (מכרז מס' 103/74)
הדרגה: 3—5 בדירוג האקדמאים במח"ר או 2—4 בדירוג ההנדסאים והטכנאים
9. **מזכיר ועדת בנין ערים**
במחלקה לתכנון העיר (מכרז מס' 95/74)
הדרגה: יב'—יג' (יוד בית—יוד גימל) בדירוג האחיד

פרטים נוספים אודות המשרה וכמו־כן טפסים להגשת מועמדות אפשר לקבל בלשכת נהל שרות העיריה, רחוב יפו 22, חדר 211, קומה שניה. בעלי הכשירויות הדרושות מתבקשים להגיש בקשותיהם לנהל שרות העיריה עד יום שני יט' בחשון תשל"ה (4.11.1974).

ירושלים, ט' בחשון תשל"ה
25 באוקטובר 1974

המנהל הכללי

זופז/אל־בן
Zoppas

דרושה

מרכזנית

לתפעלת מרכזית 3 קווי חוץ, עם נסיון וידע במגע עם קהל.
שעות העבודה 09.00 עד 17.00.

נא לפנות אישית אל "אל־בן/זופז בע"מ", רח' דיזנגוף 261, תל־אביב, בין השעות 08.00—13.30.

מ. ג. אלקטרוניקה בע"מ

מפעל עתיר מדע המתמחה בפיתוח ובייצור מערכות אלקטרוניות בתחום האלקטרוניקה הרפואית ומוצרים משווקים לבתי־חולים בכל רחבי העולם

- **עובד למחלקה המכנית**
עובד מכניקה עדינה בוגר בי"ס מקצועי במגמת המכונות
- **עובדות ייצור**
להרכבת ציוד אלקטרוני רפואי
במסגרת העבודה תתקיים קורס ללימוד המקצוע בשכר

תנאים טובים למועמד/ת המתאים/ה

נא לפנות עם פירוט השכלה ונסיון אל מ.ג. אלקטרוניקה בע"מ, קרית ויצמן ת.ד. 102 רחובות
טל: 956751

סודיות מובטחת

לחברה מסחרית בחיפה

דרוש פקיד
לחישובי משכורות

5 ימי עבודה בשבוע

נא לפנות בכתב בצירוף פרטים ונסיון קודם לת.ד. 114 חיפה (מיקוד 31000) או טל. 04־520610.

למוסד אקדמאי דרושים:

* **כתבנית**
עברית ליום שלם או לחצי יום
* **שליח**
רצוי עם קטנוע

לפרטים נא לפנות טלפונית 243302; 220122 ת"א אל מר צוקר בין השעות 8.00—13.00.
תנאים טובים למועמדים המתאימים.

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל

מודיע על המשרה הפנויה הבאה:
באגף ארגון ותכנון דרושים:

1. **מנתחי מערכות**
2. **תכניתנים**

הכשירויות הדרושות: בעלי נסיון של שנתיים־שלוש בעיבוד נתונים; בנוסף להשכלה בענ"א; רצויה השכלה אקדמית באחד התחומים של מדעי החברה, מדעי המחשב או מינהל

הערה: הדרגה תיקבע בהתאם לכישורים
מס' המשרה: את.ד/219

ניתן לברר פרטים נוספים בטלפון מס' 04־225206 מועמדים מתאימים העונים לדרישות יפנו בכתב בציון קורות חיים, נסיון קודם ומס' המשרה, עד יום ו' 8.11.74 אל אגף כח אדם, קרית הטכניון, חיפה מיקוד 32000.

לעבודה בתל־אביב

דרוש מנהל בית מלאכה

לניהול צוות גדול ודינמי של טכנאים במעבדת פיתוח מכנית

נושאי העבודה:
* נסיון של 5 שנים לפחות בניהול בית מלאכה מכאני.
* בעל כושר ארגוני עם נסיון של הפעלת צוותות.

בפרטים לפנות לת. ד. 17021 ת"א, מיקוד 61170 (עבור ב. א.) בצירוף קורות חיים ופרטי נסיון קודמים.

— סודיות מובטחת —

יודעי פרסית
(גברים ונשים)

באם הינכם מעונינים בעבודה מעניינת באזור תל־אביב

והינכם עונים לדרישות הבאות: —
* שולטים בשפה הפרסית והעברית
* בוגרי בי"ס תיכון
* לאחר שרות צבאי

נא פנו לת.ד. 33411 ת"א בפרטים אישיים מלאים (קורות חיים, השכלה, כתובת ומספר טלפון)

— סודיות מובטחת —

לסלון אלנבי 113 תל־אביב
הסלון הדו־קומתי למוצרי חשמל ביתיים

דרושים

1. **איש מכירות**
בעל נסיון במכירת מוצרי חשמל
2. **מנהל חשבונות עצמאי**

לקביעת ראיון נא לפנות לטל. 615902, 611966 למיכאל

מנהלי חשבונות
מנוסים (סוג ג'—ד')

130 לירות ליום

+ הסעה חינם הלוך וחזור!

דרושים מייד לעבודה זמנית בלוד. הטבות נוספות.

נא לפנות "מנפאואר", רחוב ברנר 8, תל־אביב, טל. 284128.

אגודת הסטודנטים של אוניברסיטת בר אילן

מקבלים הצעות עבודה עבור

סטודנטים/יות
לפי שעות

לפנות לאגודת הסטודנטים של בר אילן, בשעות הבוקר
טל' 752658, 750347

למפעל לסריגה
דרושות
פועלות
לשילוב וקטוף
טלפון 823204

עירית ירושלים

עירית ירושלים מכריזה בזה על המשרות הפנויות הבאות: —

1. **מהנדס העיר**
במחלקה לתכנון העיר (מכרז מס' 109/74)
הדרגה: דרגה בדירוג המהנדסים בהתאם לכשירויות המועמד
2. **ממונה על אגפי התכנון**
במחלקה לתכנון העיר (מכרז מס' 110/74)
הדרגה: דרגת בדירוג המהנדסים בהתאם לכשירויות המועמד

פרטים נוספים אודות המשרה וכמו־כן טפסים להגשת מועמדות אפשר לקבל בלשכת נהל שרות העיריה, רחוב יפו 22, חדר 213, קומה שניה.

בעלי הכשירויות הדרושות מתבקשים להגיש בקשותיהם לנהל שרות העיריה עד יום שני י"ט בחשון תשל"ה (4.11.1974).

המנהל הכללי

ירושלים, ט' בחשון תשל"ה
25 באוקטובר 1974

דרושים
חשמלאי בנין מעולים
רצוי רישיון נהיגה
טלפון 265623 בשעות 16—18

מפעלי מלט פורטלנד ישראליים
"נשר" בע"מ

למשרדנו בתל־אביב דרושות

1. פקידת הנהלת חשבונות
סוג 1 בהנהלת חשבונות או בוגרת תיכון, רצוי במגמה רי..ית
2. פקידה כתבנית — נא לפנות לת.ד. 29835, תל־אביב

כור תעשיות בע"מ
חטיבת החשמל והאלקטרוניקה

דרושים

ממונה על התכנון לטווח ארוך

הגדרת התפקיד:
ריכוז חטיבתי של נושאי התכנון לטווח ארוך בחטיבה ובחברות הבת;
הפעלת גורמים בחוץ ומחוץ לחטיבה להבטחת התכנון לטווח ארוך בכל ענפי הפעילות של החטיבה.

כישורים נדרשים:
מהנדס חשמל או אלקטרוניקה עם נסיון תעשייתי של 5 שנים לפחות עם גישה ורקע כלכלי.

מנהל מפעל במזרח הרחוק

הגדרת התפקיד:
ניהול חברה העוסקת בייצור ושיווק מוצרים בענף התקשורת האלקטרוניקה.

מקום החברה:
אחת ממדינות המזרח הרחוק.

כישורים נדרשים:
מהנדס עם נסיון של מספר שנים בייצור תעשייתי עם גישה ורקע שיווקי.

לפנות בצירוף קורות חיים ונסיון קודם אל לשכת מנהל החטיבה ת. ד. 40020 תל־אביב, בציון המשרה המבוקשת.

אוניברסיטת בן־גוריון בנגב

דרושים: במחלקה למדעי הגרעין
אסיסטנטים בעלי תואר ראשון במדעי הטבע או בהנדסה (במשרה מלאה)
המועמדים יישתלמו לקראת תואר M.Sc. או Ph.D. במדעי הגרעין.
למועמדים מחוץ לבאר־שבע תנתן עזרה בדיור. בקשות בצירוף תולדות חיים, תעודות וציונים יש לשלוח עד יום ו' 8.11.74 למזכירות המחלקה למדעי הגרעין, אוניברסיטת בן־גוריון בנגב, ת. ד. 2053 באר־שבע. מיקוד 84120.

מכרז מספר 74/19
אוניברסיטת בן־גוריון בנגב מודיעה על מישרות פנויות: —

1. במחלקה להנדסת חשמל
א. טכנאי למעבדה למיקרואלקטרוניקה
הכשורים הדרושים: בוגר בית ספר מקצועי לטכנאים או הנדסאים. ידע בהפעלת מערכות לוואקום, ציוד אינסטלציית גזים, מדי זרימה, מדי לחץ, עבודה בטמפרטורות גבוהות, ציפוי זכוכית, טיפול במכשירים עדינים, מיקרוסקופים וציוד אופטי אחר. ידע בחשמל ואלקטרוניקה — רצוי.
הדרגה: תקבע בהתאם לכשורי המועמד.

2. במחלקה לפיסיקה
ב. עובד טכני לעבודות מכניקה עדינה
הכשורים הדרושים: נסיון בחריטה וכירסום, ידיעות נוספות בעבודת מתכת יתרון. עדיפות לבוגר ביה"ס מקצועי, ותנתן לו אפשרות ללמוד במכללה הטכנולוגית לימודי ערב במימון המעביד (תמורת התחייבות).
הדרגה: תקבע בהתאם לכשורי המועמד.

ג. טכנאי/הנדסאי במכניקה עדינה
הכשורים הדרושים: בוגר בית ספר טכנאים/הנדסאים או בוגר ביה"ס מקצועי. נסיון של שנתיים לפחות.
הדרגה: תקבע בהתאם לכשורי המועמד.

3. במחלקה לכימיה
ד. טכנאי/הנדסאי לכימיה במעבדה להוראה ומחקר
הכשורים הדרושים: בוגר בית ספר טכנאים/הנדסאים או בוגר בית ספר מקצועי לבורנטים כימיים.
הדרגה: תקבע בהתאם לכשורי המועמד.

4. כללי
ה. כתבניות עברית/אנגלית מעולות (3 מישרות)
הכשורים הדרושים: ידיעת השפה העברית על בוריה וידיעה טובה בשפה האנגלית, הדפסה בעברית ברמה גבוהה והדפסה טובה באנגלית. כל המשרות הינן מלאות.
למועמדים מחוץ לבאר־שבע אשר יתקבלו בדרגה י"ג ברוגע האחיד וההיגעות המקבילות בדרוגים האחרים תנתן עזרה בדיור.
פניות בכתב בצרוף תולדות חיים ותעודות יש לשלוח עד יום ו' 1.11.74 אל מחלקת המנגנון, אוניברסיטת בן־גוריון בנגב, ת. ד. 2053 באר־שבע. מיקוד 84120.
נא לציין על המעטפה מספר המשרה המבוקשת.

הילטון תל־אביב
דרוש
מציל מוסמך
לבריכת שחיה
ידיעת השפה האנגלית רצויה
לפנות למח' המנגנון בין השעות 9.00—14.00 טל. 244222.

איל, מנופים הידראוליים
דרושים
- מסגרים
- רתכים
- עוזר/ת למנהל חשבונות

מקום העבודה: הרצליה, אזור תעשיה. הסעה מאורגנת.
לפנות: טל. 938904, 938338.

נקבנית
אצלנו תוכלי להרוויח הרבה יותר
העבודה לפני הצהריים בלבד
רק בעלות נסיון של שנה ומעלה מתבקשות להתקשר בשעות 8.00 עד 14.00 בטלפון: 254985 תל־אביב.

למחלקת המעליות
דרושים:
- ✶ מרכיבי מעליות עצמאיים
- ✶ עוזרים למרכיב מעליות
- ✶ חשמלאים
- ✶ מסגרים
- ✶ מכונאים

תנאים טובים למועמדים המתאימים.
המעוניינים מתבקשים לפנות למח' המעליות דרך יפו 7 ת"א. או בטל. 514—55018.

חרוש

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל
הפקולטה לכימיה
עמית מחקר בכימיה אורגנית
דרוש(ה)
כימאי(ת)
בעל או בעלת תואר דוקטור לביצוע עבודה סינתטית אורגנית
נסיון בשטח האורגני־מתכתי רצוי אך לא הכרחי
תחילת העבודה בהקדם האפשרי
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים, שמות שלושה ממליצים ורשימת פרסומים לפרופ' ד. גינצבורג, הפקולטה לכימיה, קרית הטכניון, חיפה

למשרד מהנדסים
ורשבסקי–אכברט
דרושים
מהנדסי קונסטרוקציה
שרטטים
נא לפנות לטלפון ת"א 450262, 441816, בירושלים 02—410043, 02—413450.

להחברה לאחזקה (מיסודו של א. מילר) בע"מ דרושות
פועלות־נקיון
העבודה בשעות אחה"צ
(אפשרי במקרים מסוימים גם בבקר)
העבודה בבנינים בלב ת"א.
תנאי שכר טובים.
בהופעות נא לפנות בשעות 16—18 להנהלת הגיות, טל. 250483, 252166.

לחברה לעמילות מכס
דרוש
פקיד חוץ
לפנות: „עתיד" בע"מ לילינבלום 19 ת"א טלפון 59201

דרושים
חרטים
לעבודה קבועה בתנאים טובים
לפנות: בנימינוביץ ובנו בע"מ
רח' בלפור 4, בת־ים. טלפון 864419

דרוש
סוכן
בענף התמרוקים
להתקשר לטלפון: 752691 כל יום עד שעה 14.00

מחפשים
פקידת משלוחים למחסן
לפנות טלפון 548781—03

במושב גנתון ע"י לוד
דרוש
עובד במכון התערובת
רצוי מהסביבה
לפנות טל. 902107 בשעות העבודה

לחברה לעבודות עפר
דרושים:
1. מנהל עבודה בעל נסיון
2. מודד
טל. 728802, 725788

מנהח"ש ראשי
צעיר, מנוסה, מעונין בקבלת עבודות בהנהח"ש או בעבודה חלקית.
לפנות ת.ד. 23271 ת"א

לחב' בניין גדולה דרושים בחורים שיוכשרו לעבוד על עגורנים
לפנות לטל. 265294 לויטה.

למשרד להנהלת חשבונות דרושה
מנהלת חשבונות
סוג ג'
בעלת נסיון גם בהרשמי בצבורים הכספיים
תנאים טובים
לפנות טל. 220112

לעבודה מענינת בחו"ל
דרושות:
מועמדות יוצאות צבא בגיל 24 עד 30
השכלה: תיכונית
שפות: שליטה מלאה בשפה אירופאית אחת לפחות התחייבות לשרת בחו"ל תקופה של שנה אחת.
- המעוניינות תפנינה לת. ד. 33344 (עבור חוץ) בצירוף קורות חיים מפורטים ותמונה.

סודיות מובטחת

דרוש
רוכש מודעות מנוסה
לעבודה אחראית, מעניינת ומכניסה במחלקת המודעות של עתון יומי גדול
• • •
נא לפנות לקביעת ראיון אל: הגב' מרים שפק, טל' 834261, כל יום בין 08.00—12.00

מכתשים באר־שבע

דרושים למחלקת אחזקה
- ✶ **טכנאי מכונות** — תפקיד: אחראי על אחזקה במתקני יצור. כולל אחזקה מונעת.
- ✶ **חשמלאים** — רצויים בוגרי בתי ספר מקצועיים במגמת חשמל ו/או בעלי נסיון בעבודה במתקני יצור.
- ✶ **חשמלאי מערכות** — בוגרי הנ"ל אשר בקיאים בה.ב.מ. ו/או בעלי נסיון במערכות מיוחדות של השמד ביקור פניאומטיקה.
- ✶ **צנרים** — תפקיד: הקמת מערכות צנרת במתקני תעשיה ואחזקתן.
- ✶ **מסגרים** — מסגרי בניה עם נסיון בעבודת הקמה.
- ✶ **מכשירנים** — בעלי ידע בסיסי במערכות מכשור לתעשיה ו/או ידע באלקטרוניקה ופנאומטיקה.

תנאי העסקה מעולים לעובדים המתאימים.
— סודיות מובטחת —
מועמדים יפנו בכתב בציון נסיון קודם ותאריך קורות חיים למחלקת כח אדם, ת.ד. 60 באר־שבע 84100

לבנק גדול
דרושים
בסניפיו שבת"א–יפו
1. **פקידי קהל**
2. **כתבניות עברית ו/או אנגלית**
3. **חניכים וחניכות**

המועמדים המתאימים יפנו בכתב יד תוך פירוט קורות חיים, השכלה ונסיון קודם, אל ת. ד. 1736 ת"א, עבור מס' 172.

סולל בונה ארצות חוץ בע"מ
דרושים לעבודה בחו"ל
1. **מהנדסי בנין** — לעבודות פיקוח לפרוייקטים גדולים. ידיעת השפה האנגלית — הכרחית.
2. **מנהל עבודה** — בעל נסיון בעבודות מיזוג אויר.

נא לפנות בכתב לת.ד. 4854 חיפה, או בטלפון מס. 04—669151, שלוחה 246.

למפעל תעשייתי גדול וחדיש בדרום הארץ
דרושים:
- * **מהנדס ייצור בכיר** — לתפקיד מנהל הייצור. ✶ בעל 5 שנות נסיון לפחות בתפקיד בכיר. ✶ כשר מנהיגות ושליטה בעבודות בהיקף רחב.
- * **מהנדס ייצור צעיר** לבקורת טיב
- * **מהנדס מכונות ייצור צעיר** לפקוח על מחלקות הייצור
- * **מהנדס מכונות צעיר** לתפקידים הנדסיים מעניינים

— תנאים מיוחדים —
נא לפנות בכתב לת.ד. 86, ת"א
— סודיות מובטחת —

יבנה
תעשיות בניינים בע"מ
דרושים
לעבודה באזור המרכז
תיקונצ'יקים
תנאים טובים למתאימים
המעוניינים יפנו אל יבנה תעשיות בניינים בע"מ רח' ביאליק 47 ר"ג. טל. 733638/9, 721343 כל יום בין השעות 6—9 אחה"צ פרט לימים ג' ו־ה' מ־1 עד 9.

למפעל **ויטה**
מחלקת האריזה
דרושות
עובדות
במשמרת שניה (חלקית)
לשבוע עבודה מקוצר של 5 ימים.
לפנות למחלקת כח אדם במפעל רח' מודיעין 11, בני ברק, טלפון 786141.

דאן את ברדסטריט בע"מ תל־אביב
דרושים:
אנשי מכירות
במשרה חלקית
למכירת שירות כלכלי בלעדי, בינלאומי ומקומי על בסיס עמלה רווחית.
המועמדים המתאימים יעברו קורס בן יומיים של לימוד והכנה בתל־אביב.
התפקיד דורש חצי יום עבודה ברוב ימי השבוע באיזורי עסקים בקירבת מקום המגורים בערי הארץ.
המועמדים המתאימים הם (עדיפות תינתן למועמדים עם הבנה בכלכלה ובעסקים):
א. סטודנטים.
ב. עקרות בית עם עודף זמן ואנרגיה.
ג. אנשי עסקים בדימוס.
נא לפנות רק בכתב, בציון כישורים ונסיון לת.ד. 7174 ת"א עבור „אנשי מכירות במשרה חלקית".

למפעל גדול ברמת־גן
דרושים
1) **פקיד/ה למחלקת תשלומי שכר** — נסיון קודם של 3 שנים לפחות
2) **פקידה למחלקת יצוא** — למשרה מלאה, בוגרת תיכון, ידיעות באנגלית. רצוי ידיעת הנהלת חשבונות ונסיון קודם
3) **פקידה לגזברות** — ליום עבודה שלם. כישורים: ידיעת הנהלת חשבונות, ידיעה כללית בחשבון

לפנות בכתב יד ולציין קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 24081 תל־אביב.
סודיות מובטחת

בוכנות מוביליה בע"מ
MOBILIA
דרושים:
1) מחסנאי רצוי מפ"ט
2) פועלי מחסן לעבודות אריזה ומשלוחים
3) פועלי ייצור לעיבוד שבבי
4) בחורות לביקורת איכות — הכשרה תנתן במקום

בפרטים נא לפנות לטלפון 470360 או 472883 או לרחוב עשר טחנות 16 רמת־החייל, או בכתב יד לת.ד. 13041 תל־אביב

למפעל מתכת חניתה
דאר חניתה ✶ טל. 968271(04)
דרושים מיד
עובדים ועובדות מקצועיים ובלתי מקצועיים — להפעלת מכונות עיבוד שבבי
תנאים טובים במיוחד למתאימים

הפניקס הישראלי
חברה לביטוח בע"מ
חידוש — סוכנויות לבטוח בע"מ | המרכז להדרכת סוכנים
לימוד: החורף - תחילת נובמבר
יועצים לבטוח חיים ואלמנטרי

אנו דורשים!!!	אנו מציעים!!!
✶ בוגרי תיכון	✶ הדרכה אישית מעולה
✶ נשים וגברים	✶ הכנסה גבוהה מהרגיל
✶ חרוצים ושואפים לעצמאות	✶ הסמכה כיועצים לבטוח
✶ צעירים ברוחם	✶ קריירה

סודיות מובטחת
פניות: בכתב — חידוש, יהודה הלוי 95 עבור איל
טלפונית — 624815, 614379

עתידך בביטוח מובטח
אם אתה:
✶ בוגר תיכון ומעל גיל 25 ✶ נמרץ בעל יוזמה וכוח שכנוע ✶ מעונין להיות עצמאי ובעל הכנסה גבוהה ✶ אוהב מגע עם אנשים ומעונין לעזור להם ✶ מוכן לעבוד קשה להבטחת עתידך.
הרשם לקורס ביטוח
• • •
קורס סוכני ביטוח חיים ואלמנטרי נובמבר 1974

אזור נתניה והשרון	למועמדים מאזור פתח־תקוה, קיראון, גבעתיים, פרדס־כץ, בני־ברק ורמת־גן
פרטים והרשמה: במשרד „הסנה" שדרות ויצמן 3 נתניה טלפון 053—28079, 053—23126	פרטים והרשמה: במשרד „הסנה", סניף מחוזי תיכון רח' הרא"ה 2, רמת־גן טלפון 731191/2

קורס ביטוח אלמנטרי / דצמבר 1974 לתושבי חיפה ומחוז הצפון
פרטים והרשמה במשרד „הסנה", רח' הנביאים 28, חיפה טלפון 666321/5
הסנה חברה ישראלית לביטוח בע"מ

לחברה גדולה
דרושים
1) 2 מנהלי חשבונות — בעלי סוג ג' לפחות (לעבודה קבועה)
2) פקידת משכורת — עם נסיון של שנה לפחות (לעבודה זמנית כמחליפה לפקידת משכורת היוצאת לחופשת לידה)
המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב לת.ד. 20072 תל־אביב, בציון נסיון קודם בעבודה. תנאי משכר יקבעו לפי כישורי המועמדים.

לבית חרושת גדול למזון
דרוש לסניפו בירושלים
סוכן/מוכרן מנוסה
בעל רכב פרטי
נא לפנות בכתב בציון פרטים אישיים ונסיון קודם לת. ד. 24081 ת"א.

לחברה גדולה דרושים

מנופאים

למנופים ניידים וזחל.

כישורים: נסיון קודם, קורס ורשיון מע"צ, רשיון נהיגה ונסיון בנהיגת רכב כבד.

בפרטים: נא לציין מצב משפחתי כתובת קבועה וטלפון. לפנות ת. ד. 399 ת"א עבור מנופאי.

למפעל תעשייתי באזור חיפה
דרושים
1. עוזר למנהל עבודה
2. מסגר אחזקה מעולה
3. מסגרים צעירים
לאחר שרות צבאי לתפקידי אחזקה
4. חשמלאי צעיר
5. פנסיונרים–מסגרים
לעבודה ל־5—4 שעות ביום.
6. מזכירה עברית–אנגלית
למשרדנו בחיפה

נא לפנות לת.ד. 1833 חיפה

אמקור FEDDERS
מזוג אויר בע"מ

דרושים מרכיבים

לתנורי חימום מרכזיים
עם ארובה
טלפון 228166, תל־אביב

רשות השידור
לרשות השידור בחיפה
דרושים:

הנדסאים וטכנאי אלקטרוניקה

● המעונינים יפנו לקביעת ראיון לטלפון: 04—660897, 04—662572 בשעות לפני הצהרים

מועצת המנהלים של התיאטרון העירוני
מודיעה בזה על משרה פנויה של

מנהל כללי

לתיאטרון עירוני חיפה

להלן הכישורים הדרושים למילוי משרה זו:
* השכלה אקדמאית
* כושר ארגון וביצוע מעולה
* יכולת להתכנן ולנהל מערכות מורכבות
* רקע והבנה בנושאי תרבות ואמנות
* ידע ונסיון רב בניהול כספים, תקציבים, כח־אדם, משק וכו'
* כושר הבעה מעולה בעברית ושליטה בשפה מערבית אחת לפחות
* יכולת לנהל יחסי צבור ויחסי אנוש טובים

רק מועמדים העונים על כל דרישות המשרה כנ"ל מתבקשים לפנות בכתב־יד עד 28.11.74, תוך ציון קורות חיים, נסיון קודם וכו', אל יו"ר מועצת המנהלים של התיאטרון העירוני, ת.ד. 4105, חיפה.

לרשות נאות מרפא
דרושה:

פקידה - כתבנית

ידיעת שפה גרמנית רצויה

דרגה מוצעת: 11—9 דרוג אחיד.
להתקשר לטלפון: 02/35707

למפעל תעשייתי
בדרום רמת הגולן
דרושים

בלבלן בעל נסיון
מנהל חשבונות עצמאי

על המועמדים ומשפחותיהם לגור בקרבת המפעל. אפשרות דיור מובטחת. תנאי העסקה ייקבעו לפי כשורי המועמד.

הצעות (כולל תולדות חיים) יש להפנות לת.ד. 14047 תל־אביב עד 3 בנובמבר 1974.

לחברה תעשייתית
באזור תל־אביב
דרוש

מנהל מסחרי
למחלקת סריגים

הכישורים הדרושים:
● נסיון בשיווק סריגים בארץ ובמיוחד ביצוא
● כושר הכנת תחשיבים מסחריים.
● הכנת מבנה הסריג ותכונותיו.
● זיקה לאפנה ולעיצוב סריגים.
● שליטה בעברית ובאנגלית.

התפקיד כרוך גם בנסיעות לחו"ל.

המעוניינים יפנו לת. ד. 10074 ת"א בצרוף פרוט כישוריהם ונסיונם.

סודיות מובטחת

"עלית" בע"מ

ת. ד. 19 — רמת־גן

למפעלנו דרושים:
1. עובדים–עובדות בייצור
המעוניינים ללמוד מקצוע ולהשתלב בעבודות ייצור שוקולד וממתקים. העבודה במשמרות.
2. מכונאי אחזקה
למכונות אריזה אוטומטיות.
3. סגן מנהל למחסן חומרי גלם
ידע בסיסי ברישומים אחסנאיים, הפעלת צות עובדים, ידע בהפעלת מלגזה — יתרון.
4. עובדים–עובדות נקיון
לעבודות נקיון במפעל ובמשרדים בשעות הבוקר או אחה"צ.

המעוניינים מתבקשים לפנות לפי הכתובת הנ"ל, או להתקשר טלפונית למחלקת המנגנון. טל. 03/731111.

למוסד ממלכתי

לעבודה זמנית ברחבי העולם

דרושים

יוצאי יחידות קרביות בתפקידי פקוד בעלי השכלה של 11 שנות לימוד לפחות בעלי כושר גופני מעולה ידיעות בסיסיות באנגלית.

המעוניינים מתבקשים לפנות לת.ד. 17224 ת"א מיקוד 61170 בצירוף פרטים אישיים מלאים וקורות חיים.

דרושים גברים

(עד גיל 55)

לשמירה ועבודות כלליות
באים בחשבון גם סטודנטים.
תנאים טובים למועמדים המתאימים.
נא לפנות לת. ד. 4210 ת"א „עבור שמירה" בצירוף קורות חיים ותמונה.

תדיראן

למפעל האלקטרוניקה באזור
דרושים
1. טכנאי ייצור
תכנון ומעקב על ביצוע של התקנים מכניים וחשמליים, נסוי ובדיקה של כלי עבודה, מדידת זמנים ושיפור תהליכים וקיים.
2. מחסנאים
לעבודה במחסן במפעל תעשייתי. ידע ברכיבים אלקטרוניים ו/או מכניים. ידע בסיסי באנגלית.
3. מסגרים
בנית חלקים מכניים של התקנים חשמליים ודגמים. בוגר בי"ס מקצועי, נסיון בעבודות פח עדינות וכרסום.
4. שרטט/ת מכונות
למטרות הכשרה בכעגלים מודפסים.

מועמדים מתאימים יפנו בכתב למחלקת כח־אדם ת.ד. 648 תל־אביב בציון פרטים אישיים ונסיון מקצועי.
סודיות מובטחת

למשרד רואה חשבון

דרושה כתבנית

שעות העבודה 8.00—1.00 רצוף.
(אפשרי גם מ־8.00—2.00)
לפנות לטלפון 245331 תל־אביב

אלתא תעשיות אלקטרוניות בע"מ
חברה בת של התעשיה האוירית לישראל בע"מ
אשדוד
דרושים
* מתכנתים
בעלי נסיון בשיטות מחשבים בדרישת ידיעת השפות: אסמבלר, פורטרן
* פקיד כח־אדם
בעל השכלה אקדמאית. רצוי נסיון קודם בעבודה מקבילה.
* טכנאי קירור תעשיתי
בוגר בי"ס מקצועי בעל נסיון של 4 שנים בעבודה.
* טכנאי ייצור
רצוי בעל נסיון של שנתיים בתעשיה.
* טכנאי אלקטרוניקה
בעל רקע בנושאי בקרת איכות ונסיון בניהול צוות עובדים.
* כרסמים
* מסגרים
* פחחים
* חשמלאי מערכות מטוסים
* בוגרי בתי״ס מקצועיים בשטח המתכת
* מלטשי שנאים

על המעונינים לפנות בכתב אל מחלקת התעסוקה של „אלתא" — אשדוד.

לחברה תעשייתית גדולה
באזור תל־אביב

דרושה פקידה כללית

תכישורים:
* השכלה תיכונית
* משוחררת צה"ל בעלת נסיון בפקידות.
* ידיעת הדפסה בעברית.
● על המעוניינות נא לפנות לת. ד. 6397 ת"א בצרוף קורות חיים.

סודיות מובטחת.

גובים מנוסים

למוסד ציבורי בת"א
דרושים גובים מנוסים
רכב לעבודה זו רצוי
העבודה לתקופה של 4 חודשים.

לפנות: ת.ד. 33053, ת"א (עבור ב.ב. 103) בצירוף קורות חיים ונסיון קודם.

דרוש מהנדס כימאי

לעבודה במתקן חצי חרושתי (פיילוט פלנט)
עדיפות לבוגר הטכניון בחיפה.
בעל נסיון של 3 עד 5 שנים

נא לפנות בכתב:
למחלקת המנגנון אביק בע"מ
תעשיות כימיות ופרמצבטיות
ת.ד. 2077 רמת־גן

תדיראן

למפעל למוצרי חשמל באזור
דרושים
1. מסגר מכני
בוגר בי"ס מקצועי עם נסיון בחרטות ובנית מתקנים וייצור של תבניות.
2. שרטט מכונות
בעל נסיון במפעל תעשייתי.

מועמדים מתאימים יפנו בכתב לת.ד. 481 תל־אביב (עבור מחלקת כח־אדם) או ישירות למפעל רחוב הפלד 52, אזור טל. 856111.

תדיראן

למפעל הסוללות ברחובות
דרוש

מכונאי אחזקה

אחזקת מכונות ייצור אוטומטיות ופנאומטיות.
בוגר בי"ס מקצועי.

מועמדים מתאימים יפנו ישירות למפעל עקיר רחובות — מול בית חולים קפלן.

תדיראן

מרכז תכנון
MOS-LSI

המרכז עוסק בתכנון ושווק תת־מערכות בנושאים ספרתיים וממומשים בטכנולוגיות MOS-LSI

דרוש:

מהנדס יישום
(אפליקציות ספרתיות)

התפקיד:
1. ניהול הסוכנות של חברת AMERICAN MICRO-SYSTEMS, INC.(AMI) בישראל (חברה מובילה במוצרי MOS-LSI בארה"ב).
2. אפליקציות ושווק בפיתוח מעגלי LSI מיוחדים.
3. אפליקציות ותכנון בפיתוח מוצרים היברידיים.

רקע דרוש: נסיון רב בתכנון לוגי וידע בניהול מסחרי

מועמדים מתאימים יתקשרו למפעל המיקרואלקטרוניקה, רחוב הפלד 58 אזור, טלפון 3־2־ו־855151, או 857121 או בשעות הערב — 252570.

תדיראן

למפעל המכני באזור
דרוש

צבעי תעשייתי

לצביעות חזקי מתכת בגודל בינוני. ריסוס וקליה בתנור, יועדף בעל נסיון בתחום הנ"ל.

מועמדים מתאימים יפנו ישירות למפעל, רחוב המלאכה 21 א' אזור או טלפונית 851161 (לחיים שולמן).

דרושה לנו:

פקידה למחלקת מכירת מכוניות

אחרי שרות צבאי.
עם ידיעה במזכירות כללית, הדפסה וקבלת קהל.

על המועמדות בעלות הכשורים הנ"ל לפנות למר בני עפרי, מנהל מחלקת המכירות, טלפון: 33241 בין השעות 9.00—13.00 לקביעת ראיון.

בני משה קרסו
ת.ד. 991 ת"א מיקוד 61000

תדיראן

דרושים
1. מקדם אספקה
מעקב אחרי הזמנות ואספקת של מוצרים בחברה ומחוץ לה. ניהול כרטסת פריטים. מגע עם ספקים. ידיעת עברית, אנגלית, השכלה טכנית רצויה.
2. טכנאי אלקטרוניקה
הכנסת ממוספים ליצור. תכנון ובנית התקני בדיקה אלקטרוניים, ביצוע ומעקב טכני בזמן הייצור השוטף.

מועמדים מתאימים יפנו בכתב לת.ד. 648 תל־אביב (עבור מחלקת כח־אדם), בציון קורות חיים ונסיון מקצועי.

סודיות מובטחת.

לסניף בנק ביפו
דרוש

מנהל חשבונות

נסיון שנתיים לפחות
● תנאים טובים למועמד המתאים
נא לפנות בכתב בציון קורות חיים לת.ד. 4333 ת"א, 61040 למספר 192
סודיות מובטחת

חברת ברום ים המלח בע"מ
להקמת פרויקט חדש
דרושים

1. מהנדס מכונות
— בעל נסיון של 5 שנים
— רצוי בעבודות הקמה של מתקנים כימיים
— ידיעת השפות עברית ואנגלית

2. מהנדס כימאי
— נסיון של כ־3 שנים בתעשיה
— ידיעת השפות עברית ואנגלית

3. פקיד - רכש
לקניות בארץ
— השכלה תיכונית או טכנית מקבילה
— ידיעת השפה האנגלית
— נסיון של כשנתיים בתעשיה בקניות בארץ

תנאים טובים למועמדים המתאימים

נא לפנות למח' כח־אדם, ת.ד. 180, באר־שבע 84100

מפעלי ניר אמריקאיים ישראליים בע"מ

למפעלנו בחדרה

דרוש/ה הנדסאי/ת כימיה

לעבודות מחקר שימושי
לא נדרש נסיון קודם.
נא לפנות למחלקת כח אדם ת. ד. 142 חדרה, מיקוד 38100

ניר מעולה לכל מטרה

לחב' **אליקל** בע"מ

דרושה פקידה מזכירה

הכישורים הדרושים: הדפסת עברית ו־אנגלית.
נסיון בעבודה עם קהל לפחות 3 שנים.
לקביעת ראיון טל. 283236, לפנות לאלי.

"קונכור" בע"מ
עבור עבודה בחו"ל,
דרושים:

* **מהנדס בנין**
לניהול מחלקת תיכנון למפעלי קונסטרוקציות מתכת 5 שנות נסיון — לפחות כולל הכנת מפרטי עבודה באנגלית ועברית על בוריין.

* **מהנדס/הנדסאי מכונות**
לניהול ייצור של מפעלי קונסטרוקציות
נסיון של 5 שנים בייצור קונסטרוקציות אנגלית, עברית — הכרחי, חוזה עד 3 שנים.

נא לפנות בכתב־יד בצרוף קורות־חיים ל„קונכור" בע"מ — רח' בן־יהודה 101, תל־אביב. — סודיות מובטחת —

ארגון נכי צה"ל
בית הלוחם
מרכז ספורט שיקום וחברה
דרושים מועמדים לתפקידים הבאים:

1) **מזכירת מנהל בית הלוחם**

דרישות התפקיד:
ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין, כושר מעולה בניסוח מכתבים ותזכירים, ידיעה יסודית בסידורי ניהול משרד, תכתובת והדפסות, כושר ניהול שיחות עם נציגי ציבור קהל ועוברים בעניני עבודתה, השכלה תיכונית מלאה, ניסיון של 5 שנים בתחומים הנ"ל.
הדרגה המוצעת: י"ג—י"ד בדירוג האחיד.

על המעונינים לפנות בכתב בצרוף פרטים וקורות חיים, בית הלוחם, ת.ד. 39262, תל־אביב.

אלתא תעשיות אלקטרוניות בע"מ
חברה בת של התעשיה האוירית לישראל בע"מ
אשדוד
דרושים
* מינהלן
● הכישורים הנדרשים: השכלה תיכונית מלאה, רצויה השכלה גבוהה במדעי החברה, שליטה מלאה בשפה עברית ושפה זרה נוספת. כושר הבעה בכתב ובע"פ. המועמד חייב לחיות תושב אשדוד או הסביבה הקרובה.
* עובד ביחידת שכר
● הכישורים הנדרשים: השכלה תיכונית, ידע ונסיון בהנה"ח, רצוי נסיון קודם בנושאי שכר.
* מזכירה בכירה
● הכישורים הנדרשים: כושר ניהול משרד באופן עצמאי, נסיון של 3 שנים לפחות בעבודות מזכירות.

על המעונינים לפנות בכתב אל מחלקת התעסוקה של אלתא — אשדוד.

דרוש

* **עובד לתפקיד בטחוני מעניין**

הכישורים הנדרשים:
השכלה תיכונית מלאה
רצויה השכלה גבוהה במדעי החברה
שליטה מלאה בשפה עברית ושפה זרה נוספת
כושר הבעה בכתב ובע"פ
המועמד חייב להיות תושב אשדוד או הסביבה הקרובה

● על המעונינים לפנות לת.ד. 330 — אשדוד.

לחברה בענף המתכת
דרושים
מזלגנים
מכונאי רכב
(להסבת מקצוע)
שרטט
(לעבודה בשעות הפנאי)
מקום העבודה: בפתח־תקוה
תנאים טובים למועמדים מתאימים
נא להתקשר לטלפון 918775, 911931 לאורי

חברה גדולה ומבוססת
בתחום האלקטרוניקה
מקימה

צוות לנושאי אלקטרואופטיקה

אנו מעוניינים

במהנדסים או פיסיקאים

בעלי נסיון באחד מהשטחים הבאים:
א. מערכות לייזר
ב. מערכות דטקטורים אלקטרואופטיים

מועמדים מתאימים יפנו בצרוף קורות חיים ונסיון מקצועי לת.ד. 3384 ת"א

דרושים

למפעלנו בנהריה
דרוש

מנהל חשבונות ראשי

תנאי שכר טובים
עם נסיון קודם ובעל כושר אדמיניסטרטיבי
נא לפנות בכתב לאגף כח אדם ת. ד. 5 נהריה בצרוף קורות חיים ופרוט הנסיון המקצועי.

מחלבת נהריה שטראוס בע"מ
נהריה, ת.ד. 5, טלפון: 04-922101

"פרשת דיין" ו"פרשת שרון"

קרוב לוודאי, ששר הבטחון לשעבר יסרב להופיע ברשימות „העבודה" לכנסת הבאה, אם מצעה יכלול ויתורים ביהודה ושומרון ✱ הוא לא יזום, כנראה הקמת גוף חדש בנושא זה — אך יצטרף אליו, אם יקום ✱ במהלך המו"מ עם רבין ע"ל שובו לצה"ל, התחייב שרון שלא לתקוף את הממשלה

מאת **שלמה נקדימון**

...הז מפלגת־העבודה נכשה במאבקה ...בכנסת, כשניסתה לפחת במשמעות חתי־ ...של משה דיין על עצומת הליכוד ב־ ...יהודה ושומרון. היא החליטה ש„לא ...מוד עניין". אבל דומה, כי מעולם ...הרחיק דיין לכת בשאלת מגעיו עם ...ים פוליטיים שמחוץ למחנה תנועת־ ...וה, כמו הפעם הזו.

...מפלגת הליכוד הלאומי, בראשות לוי־ ...כול ז"ל וגולדה מאיר תבל"א, ידעה ...שיתוף־פעולה בין השרים משה דיין ...ם בגין. מאז — פנה כל אחד לדרכו. ...ם קיימו כל הזמנים קשר ויש ביניי־ ...הערכה הדדית. היו גם נסיונות להקים ...פוליטי חדש, שהשניים יהיו מנהיגיו. ...דיין שהחליט, לאחר התאחדותה של ...ש עם מפלגת־העבודה, שיש... ...כן.

...בשאלת יהודה ושומרון, החליט ...שלא להיות פסיבי. עובדה היא, שבגין ...שותו השבוע במפורש על הצעת־ ...ה מוסכמת על שניהם. בעניין יהודה ...רון, שהוגש באחת ההזדמנויות הנר־ ...לכנסת, כאשר דיין יצביע עבור ...אם זו תהיה בניגוד לעמדת מפלגתו.

...גת מפלגת־העבודה שומרת על שתי־ ...עזור, לשעל, מזכ"ל מפ"ם, מאיר תל־ ...כי דיין הרחיק כבר לכת. הדבר התבטא ...בחתימתו על עצומת הליכוד, אלא ...טה הטלוויזיונית שבאה בעקבותיה. ...אמר: „אם תבוא הצעה לכנסת האומ־ ...שהכנסת מחליטה שיהודה ושומרון לא ...לשלטון זר, אני אצביע בעד (הצ־ ...עה)".

...גיב תלמי: „דיין אמר במפורש לבגין ...לנוכח את ההצעה לכנסת בעניין יהוד־ ...שומרון". וזהו, בעצם, נוסחת העצומה ...הליכוד. ואחרי שהתברר, כי בגין וד־ ...כבר תיאמו מהלכים בנושא זה, ברור ...— כלומר, לצברת מפ"ם — ש„מת־ ...הרגע של העימות עם האמת".

...אשי המערך שמו לב לעובדה, שני־ ...העצומה הוא מתוחכם למדי. הם ...מתארים לעצמם, שדי עמל הוש־ ...בניסוחה, ואכן, ניסוח העצומה עבר ...שלבים עד שבגין ליטשו ליטוש אח־ ...רון.

מו"מ מזורז

...עניפוה אינו מחייב את סיפוח יהודה ...שומרון, עם זאת, הוא אינו מוציא את ...ה ושומרון מידי ישראל. לכן יכולים ...ים לו לאמץ אותו, הן המבקשים סי־ ...והן המתנגדים לסיפוח אך עם זאת ...מוכנים לוותר על נחלת אבות זו כי־ ...ים היסטוריים ומטעמים בטחוניים ...ניים.

...לאחר התחייבותו הפומבית של ...ושלילתו הטוטאלית כל הצעה המצדדת ...ת יהודה ושומרון, או חלקים מהם, ...לשון זר — מרחפת השאלה: לאן, ב־ ...מועדות פני דיין?

...בר ברור, כי בכנסת הנוכחית יצטרף ...יחד עם עוד חברים מחטיבת רפ"י ...ת שיזום הליכוד בעניין יהודה ו־ ...רון.

...יתכן, שהבחירות הבאות לכנסת יהיו ...על יהודה ושומרון. אם מצע הבחירות ...מפלגת־העבודה (והמערך) יצדד בוויתו־ ...ים טריטוריאליים ביהודה ושומרון, לא ...שר־הבטחון לשעבר להופיע ברשי־ ...המועמדים מפלגתו לכנסת. יש להניח, כי ...לא כזה, לא יזום דיין הקמת גוף פו־ ...חדש, שיתרום על דגלו את עמדת ...בעניין יהודה ושומרון. לעומת זאת, ...להצטרף להתארגנות של אישים ו־ ...שישללו, כאמור, מסירת חבלי ארץ ...או חלקים מהם לשלטון זר. כנראה, ...שיטה כזו לא יציג דיין כל תביעה ...יאלית, כגון הצבתו בראש מועמדיה. ...ים קשה להצביע במדוייק, האם מית־ ...דיין להיות לחבה, שתכלול את הלי־ ...המתיים או חלק מהם, חטיבת רפ"י ...בעליימם. הכוזדים עם עבודה זו ...הכוונה לגורם פוליטי חדש ערך אחד ...וכו יהיה בעל עבר מפלגתי: רפ"י. ...התחשבות השוררים בפני דיין, נתן ...השר־לשעבר ממפ"ם, נתן פלד. ...באחת ההזדמנויות: „דיין נוטל ...גם אחריות להכנת יום־כיפור...

...יית דיין תלויה איפוא, כהרב דמו־ ...ולכן רוצה רבין את המפד"ל. אלא ...ימות וברצון לראות את השורשה ה־ ...ית נשענת כבר על כתף אחותה ה־ ...ה, מפלגת־העבודה, נצרך משא ומתן ...מוצר ביותר הבילגוליו. כפי שנתה־ ...בעתונות, כידסה לא מצא בתר־ ...של ראש הממשלה.

...רושם שנוצר היה, כי ראש הממשלה ...דותו לפגישה לפניקה. ...מור מעשה זה חזר על עצמו פעמים ...ת בשבועות האחרונים. פשר הדבר ...פשוט למדי: משלחת מפד"ל ניסבכה ...ראש הממשלה, ומיד אחר כך נמסרו ...התיקשורת פרסום על פגישה זו. ...ם שפורסמו לא נראו למפד"ל, למפ"ם. ...ה כי ראש הממשלה היה צריך ל־ ...אחרת. נפגשו אנשי מפ"ם עם ראש ...לה, ובעקבות הפגישה נמסר, כי מה ...ם קודם לכן אינו נכון ורבין אמר ...שהנו שונה; וחוזר חלילה.

השרים תמכו

...מזכיר של ראש הממשלה לא נמסר ...ל הכחשה, תגובה או העמדת דברים ...כלום. מכאן — לא נשאר אלא לתנית ...הנדדיים בתקים. יתכן גם שראש־ ...לא מסליך את הנכתב בעתונות ...שלה, אך שהוא מצדיך לעבור על ...ופם, בכל שקום. בתחום הפולי־

ט' הסניטי אין לראש הממשלה דובר, ש־ יקיים את הקשר עם כלי־התקשורת. ה־ תוצאה היא, שהדבר פוגע בתדמיתו של ראש הממשלה, אם כן נכון לחלוטין המידע המתפרסם.

באותו עניין ניתן להצביע גם על מה שמכונה בציבור פרשת אריק שרון. שכן, לפי הפירסומים שבאו בעקבות הודעת רבין לשרון, כי לא יחוייל מחדש לצה"ל, אשר ראש הממשלה לאלוף במילואים, שלא הצ־ ליח לכפות דעתו על הרמטכ"ל, אשר הת־ נגד לשובו של שרון לצה"ל; ועל שר־ הבטחון, שבאי־התערבותו חיפה על רב־ אלוף מרדכי גור. המסקנה: ראש הממש־ לה חלש ואינו יכול לקבל הכרעות. מצידו של רבין לא פורסמה כל הבהרה בנדון.

פרשת שובו של שרון לצה"ל היא סיפור פוליטי־בטחוני מרתק ביותר. יש לה כמה פנים ושלבים, שאחדים מהם ננסה לתאר כאן, תוך הסתמכות על מקורות המעוגנים בשני צידי המיתרס.

אחד משלבים אלה — המתואר בזה ל־ ראשונה — התפטרותו של רב־אלוף דוד אלעזר בעקבות מסקנות דו"ח ועדת־אגרנט. שר התיירות דאז, יצחק רפאל, פנה לשר הבט־ חון, משה דיין, והמליץ בפניו על מינויו של אריק שרון — ששמו נישא בפי כל ב־ עקבות הצלחות המפורסמות של תעלת־ סואץ — לכהונת הרמטכ"ל. דיין הביע דע־ עה חיובית, אך יעץ לרפאל לשוחח על כך עם ראש הממשלה, גולדה מאיר, שעל פיה ישק דבר בנושא זה.

בטרם הלך רפאל לגולדה, הוא שוחח גם עם השרים שמעון פרס, אהרון ידלין וחיים צדוק. כל אלה אמרו שיתמכו ב־ מינויו של שרון כרמטכ"ל.

שתי גירסות

רפאל נועד עם גברת מאיר ושטח לפניה את הצעתו. בהרצאה רחבה הסבירה ראש הממשלה מדוע היא מתנגדת להצעה. למעשה, עמדה על דעתה זו. גם מאוחר יותר, כאשר דובר על שובו של שרון ל־ תפקיד אחר בצבא, היא אף אמרה, כי תס־ גין כששלט־מחאה בידה מול לישכת ראש הממשלה. לאחר זמן הסבירה גולדה, כי אמרה דברים אלה בבדיחות־הדעת. אולם פעם סיפר שר המשפטים, חיים צדוק, כי־ צד משתנה צבע פניה של גולדה כאשר היא שומעת על הצעות לשובו של שרון לצבא.

דיין, לעומת זאת, הוסיף לצדד במינוי שרון כרמטכ"ל ובאחת מישיבות הממשלה אף אמר, כי שרון יכול להיות רמטכ"ל מצויין.

אחרי מספר חודשים עלתה מחדש שא־ לת שובו של שרון לצבא. וכך היתה הש־ תלשלות העניינים בנושא זה, בהסתמך על תיחקור מקורות מוסמכים ב„שני ה־ צדדים".

מערכת הבטחון: לפני חודשים מספר, בארוחת־צהריים בפיקוד דרום, פייס פרס בין האלופים שרון לגונן. בין השניים היה נטוש ריב שמקורו במלחמת יום־הכיפורים: במעמד זה אמר הרמטכ"ל, מוטה גור, כי הוא יוזם החזרתם לצבא של קצינים מובח־ רים. אחד מאלה, אמר גור לשר הבטחון שנכח במעמד זה, הוא שרון.

המדובר היה במינויו של שרון לתפקיד קצין צנחנים וחיל רגלים ראשי, עם סמ־ כויות נרחבות למדי. זאת — במגמה לחזק את חיל הרגלים. גם הוצע לשרון תפקיד מרכזי בנושא המלחמה בטרור. במקביל, הוצע, כי בעת מלחמה יפקד שרון על כוח־ שדה ניכר.

פרס אישר הצעה זו של גור. שרון דחה את ההצעה. הוא חפץ בתפקיד אחר, ש־ אינו קיים בצה"ל. הרמטכ"ל דחה הצעה זו.

מחנה שרון: כשהוצע לשרון לכהן כ־ קצין צנחנים וחי"ר ראשי — השיב בשלי־ לה. שכן, אין ברצונו — נימק — לחזור מחדש על הקריירה הצבאית שלו, ולחזור לתפקידים אותם מילא לפני עשרים שנה. מלחמה ניצבת על הסף וייעודו של שרון — כך חש עצמו — להכין את כוחות צה"ל למלחמה.

מחיר כבד

השלב הבא היה זה:

מערכת הבטחון: לפני למעלה כחודש בא שרון והציע למוטה גור להחזירו ל־ צבא בתפקיד בכיר חדש. הרמטכ"ל השיב בשלילה.

ראש הממשלה, יצחק רבין, היה מעורה בהשתלשלויות. אולם הוא לא הפעיל לח־ צים לא על שר הבטחון ולא על הרמטכ"ל. רבין, פשוט, השאיר את הנושא להכרעת פרס וגור.

מחנה שרון: לאחר שנדחתה ההצעה הקודמת, התקשר שרון ביוזמתו לשר ה־ בטחון והודיעו, כי הוא מוכן לחזור לכל תפקיד בצה"ל, ובלבד שיהיה זה תפקיד פי־ קודי בשדה. שיחה טלפונית זו נערכה בביתו של שרון, במעמדו של אלוף (מיל').

ישראל טל. קודם לשיחה זו שוחחו ה־ שניים בצורך לחזור לשירות פעיל בצבא.

פרס יעץ לשרון לשוחח בנושא עם ה־ רמטכ"ל. שרון טילפן לגור, הציע את הצעתו — ונידחה.

למרות הדחייה המשיך שרון במאמציו לחזור לשירות פעיל. מאז נועד עם שר הבטחון כמה וכמה פעמים: בלישכתו, בכ־ נסת, בביתו. בסופו של דבר, קיבל שרון מכתב מפרס, בו הודיעו, שאם תפרוץ מל־ חמה, יגוייס שרון יחד עם אלופים אחרים.

שרון טען, כי בעד גיוס ברגע האחרון משלמים מחיר כבד, וכבר היו דברים מ־ עולם. נוכח דחיית פנייתו, פנה שרון ל־ ראש הממשלה. הפגישה ביניהם היתה יום לפני צאת הכנסת לפגרת הקיץ. לאחר זמן מה הודיע רבין לשרון, כי לא הצליח ל־ כפות את רצונו על שר הבטחון והרמטכ"ל.

הנאום נגנז

במגע נוסף עם רבין, קבל שרון על מינויים של אישים פוליטיים מובהקים ל־ תפקידים בכירים במשרד־הבטחון ובמשט־ רה. (המדובר באישים שפעם שירתו במש־ רד הבטחון, אחר כך פרשו, נודעו בציבור כאנשי רפ"י ואחה"ע). על כך, אמר שרון לרבין, לא אוכל שלא להגיב.

שיחה נוספת היתה לשרון עם ראש־ הממשלה בטרם יצא שרון, לפני כחודש, לארצות־הברית. שרון חזר על מישאלתו לחזור לשירות פעיל, וראש הממשלה הב־ טיח לו לשוחח פעם נוספת עם שר הבט־ חון והרמטכ"ל. בין השניים סוכם, כי עם שובו מארצות־הברית יחזור שרון להיפגש עם רבין וישמע כה בפיו.

לאחר שובו, נועד שרון עם רבין. ב־ שיחה מסכמת זו אמר ראש הממשלה, כי לצערו הרב לא הצליח לשכנע את ה־ רמטכ"ל, המתנגד לשובו של שרון, ואילו שר הבטחון מסרב להתערב.

אינטרמצו קצרצר: בפרשה זו מעורב גם הרב הראשי לישראל, שלמה גורן. יש לדעת, כי בין משולש זה — רבין, שרון, גורן — שוררת אחוות־רעים הדוקה. כל השלושה ידידים מובהקים איש לרעהו, עוד מתקופת השירות המשותף בצה"ל. במהלך שיחה בין רבין לגורן, עלתה גם שאלת שובו של שרון לצבא. ראש הממשלה, אשר תמך בכך, סבר שטוב יהיה אם לתקו־ פה בה הוא מטפל בנושא זה, יחדל שרון מלשמש כראש־החץ במיתקפות הליכוד נגד ממשלתו. גורן הסכים להעביר שדר בנוסח זה לשרון; ושרון — ששמע על כך גם מפי ראש הממשלה — נענה למבוקש.

יצחק רבין
כירסום בתדמית

באחת הפעמים אף מחק שרון את שמו מרשימת המתווכחים בכנסת בנושא מדיני מובהק, לאחר שכבר הכין נאום ביקורתי חריף נגד הממשלה.

מחנה שרון: בפגישתם האחרונה לפני שבוע, כאשר רבין הודיע לשרון שלא הצליח להחזירו לשירות פעיל — הודה רבין לשרון על שעמד על הבטחתו, שלא לתקוף את הממשלה בתקופת ביניים זו. רבין אמר לשרון בערך כך: תרגיש עצמך חופשי מהתחייבותך.

בנקודה זו, כמתברר, יש מחלוקת בדיווח על עמדת ראש הממשלה. מחד, ממקורות מערכת הבטחון, נאמר, כי ראש הממשלה לא הפעיל לחצים על גור ופרס. מאידך, במחנהו של שרון נאמר, כי ראש הממשלה אמר שלא הצליח להפעיל השפעתו. רבין עצמו לא הגיב על עמדות סותרות אלה.

כנראה, שגם לכך התכוון מזכ"ל מפ"ם, מאיר תלמי, כשאמר השבוע במיזנון הכנ־ סת: „לא הייתי רוצה להיות בעורו של רבין".

שני מחנות

ולסיכום פרשה זו:

אריאל שרון סבור, כי בנושאים מסו־ יימים חייב ראש הממשלה לדעת לכפות את דעתו. הוא אומנם איננו מפקד הצבא. אך אם השכם והערב חוזרים על כך שמלחמה על הסף, יש להחזיר לצה"ל כל בחור וטוב. חמורה בעיניו העובדה, שהחלטה ב־ נושא כזה נמצאת רק בידי אדם אחד, ה־ רמטכ"ל, בעוד שר הבטחון ממשיך במדי־ ניות קודמו, שלא להתערב בנושאים חשו־ בים כאלה; מדיניות שהוכחה כמוטעית.

מערכת הבטחון גורסת, ששרון נוהג להעמיד את צה"ל למשפט העתונות. יש צורך לבנות את צה"ל ולגבש את העם סביבו; ושרון, פשוט, אינו מעודד מגמה זו. כשר בטחון מוכן פרס, כפי שהתבטא כמה פעמים, לעמוד מול כל ביקורת, אבל לא יתכן שיתחוללו מאבקים בין אלופים וייווצרו מחנות. כמו מחנה הרמטכ"ל מול מחנה שרון.

קנה
הטוב ביותר

סתתן מזגן
שנפ
למכשירתך
שרות ואחריות
מלאים

חמום
מרכזי
בכל
הדירה
עם קמין
אטמור
דגמי 1975 · הספקה מידית

● חמום מרכזי בכל שטח הבית עם קמין אטמור שיותאם לגודל דירתך.
● הפעלה חסכונית ביותר.
● קמין אטמור פועל בלא ריח עשן או גזים.
● חלון בתא הבעירה מאפשר בקורת מתמדת על הלהבה.
● התנור מצופה אמאיל. יתרון המעניק לתנור אורך ימים של 20-15 שנה.
● מעוצב להפליא ובמבחר דגמים.
● קמין אטמור ניתן להרכבה גם בבתים רבי קומות.

אטמור
מזוג אויר בע"מ
רח' פישמן־מימון 16, טלפון 228166, תל־אביב.

אשדוד — אשקור בע"מ, 31328. אשקלון — מירמלשטיין, טל. 2438. באר־שבע — קרונמן, טל. 74026. חיפה — המקסיא, טל. 533196. טבריה — גזו, טל. 20377. ירושלים — לוסטיג, טל. 287685.
נהריה — אלישע, טל. 920139. עפולה — עידן, טל. 22639. צפת — מינקלשטיין, טל. 30118. ק. מוצקין — פלג טלויזיות, טל. 717349. רחובות — להט, טל. 958001. תל־מונד — וולברמן־שריר, טל. 922609.

נושים של חברת
א. ח. ז. שרותים בע"מ
מתבקשים להפנות תביעותם לעו"ד צפיון חותם, גורדון 32, תל־אביב, טלפון 236914

במרכז רחובות
למכירה
קפה מסעדת פיצריה מפוארת, ציוד חדיש ומשוכלל ביותר
טלפון 952988

נגנבה מכונית
סוסיתא סטיישן
תכלת
מספרה 219346
המוצא חישר יבוא על שכרו טלפון 03-907179

למכירה
מרקטור די־9
מודל 1964
טלפון: 03-746983

מכללת בית־ברל

מועדי הייעוץ לסמסטר א' תשל"ה

לקראת שנת הלימודים תשל"ה יתקיים ייעוץ להרכבת תוכניות הלימודים האישית ואישורה. כל התלמידים חייבים להופיע לייעוץ לפי המועדים המפורטים להלן בבנין הספריה (קומה קרקע)

א. תלמידים חדשים (שנה א') — יום ה', 31.10.74, בשעה 14.00 בדיוק.
ב. תלמידים ממשיכים —
1. תלמידי מינהל, ספרות ויהדות (שנים ב' וג') ביום ה', 31.10.74 בין השעות 14.00—16.00.
2. תלמידי שנה ב' בשאר החוגים — ביום ד', 30.10.74, בין השעות 14.00—16.00.
3. תלמידי השנים ג'—ד' בשאר החוגים — ביום ג', 29.10.74 בין השעות 14.00—16.00.

יש להביא לייעוץ קבלה על תשלום ראשון של שכר תלימוד, חוברת עם תוכניות הלימודים ומערכת השעות הכללית (תשל"ה) ניתן לקבל החל מיום א', 27.10.74 במשרדי יחידת הרישום.
יום הלימודים הראשון יהיה יום א', 3.11.74.

מכללת בית־ברל

חייל מילואים
בשירות או משוחרר
נצל את זכותך
ללימוד חינם

אנו מציעים לך את הזכות ללימוד חינם המאפשרת לך לרכוש מקצוע או להשלים את בחינות הבגרות. אם עדיין לא השתחררת, תאפשר לך שיטת הלימוד שלנו בכתב, ללמוד במקום שירותך ולהמשיך לאחר מכן בביתך, לפי הקצב והיכולת האישיים שלך.

לבחירתך הקורסים הבאים:
✱ בגרות ✱ תכנות י.ב.מ.
✱ רדיו אלקטרוניקה ✱ עיצוב פנים
✱ מוקדמות ✱ פרסום ויחסי צבור

גזור התלוש המצורף, הדבק על גבי גלוית דואר או שלח במעטפה סגורה.

לכבוד
המכונים האמריקאים ת.ד. 28124 ת"א
עבור „חייל מילואים או משוחרר"
מעוניין בקורס: ...
שם ... גיל ...
כתובת ... משרת/משוחרר

המכונים האמריקאים להשכלה בכתב

למד בגרות בביתך!

אנו נכין אותך בביתך, בזמנך הפנוי, ולפי הקצב המתאים לך. למועדי הבחינות הנוחים לך. טובי המורים בארץ יבדקו את שיעוריך. כל לומד רשאי להשתתף בהרצאות ותרגילי סיכום בשלוחות המכון הקרובה אליו — ללא תשלום נוסף. הנחה של 10% לחיילים.

קורסים נוספים בכתב
● תכנות מחשבים
● רדיו אלקטרוניקה — כולל חלקים ומכשירים
● צילום — כולל מצלמה
● פיתוח והגדלה
● נגרות(?) עיצוב
● פרסום ויחסי ציבור
● אדריכלות פנים

לקבלת תכנית לימודים חינם בקר אישית או שלח התלוש הרצ"ב לת.ד. 28124 תל אביב.
שם: ... מעוניין בלימודי ...
כתובת: ... על ...

בכל מקום בארץ פנה אישית או בכתב לת.ד. 28124 ת"א | תל־אביב | חיפה | רמת־גן | באר־שבע | חולון | פתח־תקוה | ירושלים | רחובות [illegible]

המכללה הישראלית להשתלמות בהתכתבות
המכונים האמריקאים להשכלה בכתב

קורסים ל־
אנגלית מדוברת
השבוע נפתחים קורסים חדשים נוספים
מתחילים 31.10 | מתקדמים א 30.10 | מתקדמים ב 31.10 | שיחה 31.10
מבחנים לקביעת רמה חינם, תנאי תשלום נוחים, הרשם מייד
קורסי בוקר וערב

ההרשמה והלימודים ב„אולפנים לאנגלית"
תל־אביב בבנין „גימנסיה הרצליה" רח' ז'בוטינסקי 106 בשעות 4 — 8 בערב
תל־אביב, במרכז, שדרות דוד המלך 11, 9—1 לפנה"צ, 4—7 אחה"צ.
הצטרפו אל המרוצים למדו באולפנים לאנגלית

תערוכת
אמנים־עולים
חנוכה - תשל"ה

ציירים שעלו ארצה למן 1.12.71 ואילך, מוזמנים בזאת ע"י משרד החינוך והתרבות והמשרד לקליטת העליה להשתתף בתערוכת אמנים־עולים במסגרת שבוע הציור והפיסול / חנוכה — תשל"ה.

על המעוניינים להביא 4 ציורי שמן בלבד ביום 30.10.74 למשרד אגודת הציירים, רח' אלחריזי 9, תל־אביב, בין השעות 8.00—13.00 ; 16.00—18.00 בלבד.
— גודלה המירבי של כל תמונה לא יעלה על 110 ס"מ × 110 ס"מ.
— פניות במועד אחר לא יענו.
— התמונות שלא תוצגנה, תוחזרנה לבעליהן ביום 6.11.74 בלבד.
— התמונות שתוצגנה ולא תמכרנה, תוחזרנה לבעליהן לאחר התערוכה.
בחירת התמונות לתערוכה תיעשה על־פי שיקולי משרד החינוך והתרבות והמשרד לקליטת העליה בלבד, ללא כל התחייבות מראש.
יוזמי התערוכה שומרים לעצמם הזכות לבחור תמונה אחרת של אמן עולה לתצוגה בתערוכה, פרט לאלו שהוגשו כאמור.

צבא הגנה לישראל
הוצאת „מערכות"
הופיעה מהדורה שביעית
מעודכנת ומתוקנת
„אזרח ומדינתו"
מאת: ע"יר שולמית אליני
הספר מסביר מבנה המדינה ומושגי אזרחות
מחיר — 12. ל"י
להשיג בחנויות ספרים, קק"ם ובהוצאה לאור של משרד הבטחון, רחוב ב' 29 הקריה, תל־אביב. המפיץ לחנויות, ספריה לעם, רח' יבנה 7, ת"א.
משרד הבטחון - ההוצאה לאור

בית־ספר גבוה לציור בתל־אביב
רחוב קליש 5, טלפון 57348, ת.ד. 29191
נמשכת ההרשמה לשנה"ל תשל"ה
למחלקות ציור חפשי ומונומנטלי
תכנית מתוקנת ופרטים במשרד ביה"ס, בימים א'—ה', בשעות 9—1 לפנה"צ, ובימים ב' ו־ד' בשעות 4—6 אחה"צ.
ליד בית־הספר קיים חוג לציור.
חיילים משוחררים שרותו למעלה מ־75 יום במילואים פטורים משכר־לימוד.
ההנהלה

יהושע אורנשטיין,
הוצאת ספרים „יבנה" בע"מ
תל־אביב, רח' רמב"ם 26, טלפון 611856

ספרים חדשים:

שי לבן
שירים, סיפורים וחזיונות לבני הנעורים
מאת ש. שלום
הכרך השנים־עשר מכתבי המשורר, מנחת שירה לדור הצעיר ממשורר החזון החלוצי, שליווה בשיריו במשך יובל את הארץ בבנינה ואת המדינה בתקומתה. המשורר — חתן פרס ישראל תשל"ג, פרס ביאליק תש"א, פרס טשרניחובסקי תש"ו ופרס ברנר תש"ט.
נמצא למכירה: כתבי ש. שלום א'—י"א.

התלמוד ויוצריו
כרך שלישי — דורות האמוראים ב'
מאת אברהם משה נפתל
הכרך השלישי הוא המשך לכרכים „דורות התנאים", ו„דורות האמוראים א'". הכותבר מתאר את תולדות אישיותם ופעלם של חכמי דור שני ושלישי לאמוראי בבל: דור רב הונא, רב חסדא, רב יהודה בר יחזקאל — ודורם של רבה בר נחמני ורב יוסף.

תוגות עליזות
מאת טאדאוש קוטארבינסקי
עברית בנימין טנא
מאה מכתמים שכל אחד מהם מסכם בצורה מחוכמת, בהירה וקולעת, אמת גדולה וחשובה. המחבר, פילוסוף דגול, מחנך, מובליציסט ואיש התורה הפולני, הוא ידיד נאמן ואוהד של מדינת ישראל ותחיית העם היהודי.

ספר דברים
מאת מנשה דובשני
מהדורה ספרותית עם ראשי פרקים ושאלות, ביבליוגרפיה ונושאים. ספר־עזר ממדרגה ראשונה לנוער לתלמיד ולכל שוחרי התנ"ך.
נמצא למכירה: בראשית, שמות־ויקרא, במדבר.

הכלב – טיפוחו
זיווגו וגזעין
מאת ד"ר ע. הדר
ספר המשלים את הספר „הכלב — גידולו, אילופו וטיפוחו" ומשמש בו מדריך נוסף בנושאים כגון מוצא, תורשה, שיקות גידול וזוגיות כלבים. ספר שימושי וחיוני לכל בעלי הכלבים. מלווה תמונות.
נמצא למכירה: הכלב — גידולו, אילופו וטיפוחו.

הבריחה
שני סיפורים מאת בנימין הלוי
סיפור הרפתקאות ומאורעות של חבורת נערים, היוצאים למסע אל העבר — אל ימי מלחמת הקוממיות ותקופת הפלמ"ח ודור „ילקוט הכזבים", וכן סיפור המתאר דמות מעניינת של שומר ותיק בארץ, על כל פרשת חייו המופלאה ועלילותיה. מלווה ציורים.

הגמד הערמוני
מבחר סיפורים ואגדות
מאת שלמה ניצן
אגדות עמים מופלאות, בהן משתקף הפולקלור המיוחד של כל עם ועם, אם זה בסוכות הבמבוק שבאפריקה, באיגלו של האסקימוסים, או בוויגוואמים של האינדיאנים באמריקה. הספר מנוקד ומלווה ציורים מעשה ידי אריה גלזר.

להשיג אצל כל מוכרי הספרים בארץ

למכירה
נגרר נצר־סירני
9.60 מטר, 1965
לפנות לקופלה:
טלפון ביום [illegible] בערב [illegible]

התמורה

הננו מבקשים את סליחת קוראי „התמורה" שלא נענו על מכתביהם למערכת. האיחור נובע מחוסר כוח אדם.
כל מכתב יזכה במענה.

האמונה ותכלית הבריאה

— מאת אברהם שיינר —

כאשר נשא הקוסמונאוט האמריקאי את עיניו ממרחק של אלפי קילומטרים מכדור הארץ אל היצירה על שלל צבעיה, לא יכול היה לעצור את תהילתו למרום: מה רבו מעשיך ה'!

ולעומתו נשאל הקוסמונאוט הרוסי מפי שולחיו אם ראה את האילקים במסעו, והוא כמובן השיב בשלילה.

בשתי התפיסות הנ"ל מצויים שני הניגודים העולמיים שבאדם, שבעמים ושבאנושות כולה: הטוב והרע, הרוחניות והחומריות, האנושיות והבהמיות, כבוד האדם והשפלתו, הרחמים והאכזריות, תיקון העולם וחורבנו, בנין העולם וכליונו ח"ו.

עתה, אין עוד ב"ה במדע הטהור, בספנת המחקר המדעי, כל פקפוק לא רק במציאות ה', כי אם בקיום הכח האילקי המצוי בכל אשר חושיו ודמיונו של האדם מסוגלים להקיף. עתה, לא זו בלבד שכל התיאוריות וההנחות והדוקטרינות והפילוסופיות שנבנו ונתקבלו בזמניהן בידי האדם הוכחו כי שוא הן והופרכו, כי אם יש הוכחות למכביר בתכליתיות הבריאה, בהנהגת יד העליון בקיום — בניגוד לכל „חוק" או תיאוריה מדעית „הגיונית" — ובפעילות מכוונת, מפליאה לקיום העולם ובהרמוניה של היצירה כולה.

אולם, למה לנו סמיכות המחקרים המדעיים. כל אדם פשוט שמתבונן בבריאה, בין אם נשא עיניו מעלה, אל מעגל הקוסמוס, אל מעגל הקיץ והחורף, הגשם והשלג, ובין אם התבונן באשר בארץ ובים, ברמשים, בחיות, בציפורים ובדגים, בצמחים ובעצמו — ב„מעבדות" הנפלאות הכימיות, שהרכבן ופעילותן הן למעלה מכל דמיון והשגה שכלית — כיצד יוכל האדם להתכחש ביד השמים המתכננת, המפעילה, המשגיחה?!

אי ידיעה זו כביכול אף לא תיקרא „אינפנטיליות", כי אין ילד, אשר אינו חש ומאמין ביד העליון, גם אם הוריו ו/או מוריו עשו ככל יכולתם כדי לעקור אמונה זו מלבו. והאמת היא שאין אדם שאינו מאמין. אלא יש ואמונתו זו היא מוסתרת בערלת ליבו, או מטושטשת או פגומה. בגלל היעדר ידיעה. והיא דורשת מחשבה, בהירות, טיהור וזיקוק.

נצחית, שמשכנעת ללא כל ספק את כל אשר לו אוזן שומעת, עדות של חוקי החיים של האדם לקיומו ביחד עם חוקי הבריאה, כאשר שניהם נתונים לנו ממקור השפע העליון, ממקור האור והקדושה האינסופית, בהשחתת חייו על חוקי החיים, נועד ישראל להתקיים ולהשיג את יעודו: את התענוג האמיתי, העליון, לקיום ההרמוני של האנושות בעבודת ה' בבריאה ובשכינתו בכל אשר בה.

התפקידים בבריאה

הנה, אם נשים לב נמצא, שאין שום דבר חסר בעולם הזה, ואין שום דבר מיותר. מפליא מאוד, שלכל צומח וחי ולכל אדם יש ת פ ק י ד, מודע או בלתי מודע. יש והתפקיד הוא לעשות טוב. ויש והתפקיד הוא לעשות רע. שניהם מאת האילקים ניתנו, ועמם החיים והמוות, הברכה והקללה, וצוונו לבחור בטוב. בחיים. ומלבד זאת ישנם דברים. עיסוקים ומלאכות, שלפי שימושם ויעודם מצטרפים וכונים את הטוב או את הרע.

אין איפוא הרע תכלית בפני עצמו, הקב"ה בראו בצד הטוב, כדי שהאדם יתמודד עם כל מכשול הניצב בדרכו, יעקפו, יתגבר עליו, יכניעו — ויעמוד בנסיון (מלשון „נס" — הרמה). ועל ידי כך יתעלה האדם ויזכך למילוי תפקידו הנכון בלב נבון וטהור. ואז ישיג את הדעת, ויזכה לשכינת ה' בתוכו ביחד עם כל בית ישראל.

הטוב והרע מצויים בכל אדם, בכל ציבור ועם. אם רוב מעשיהם טובים טוב הוא ומסקידם, וכן להיפך.

מי כתב את התורה?

בטרם ידובר על האבחנה בין טוב לרע עלינו, להבהיר, בגלל פגעי הזמן הזה, תשובה על השאלה הנ"ל בקצרה, והיא — משה רבנו עליו השלום כתב את התורה שבידינו, והסבירה בעל פה (זו התורה שבעל פה שבידינו). הוא כתב את התורה (כלומר קיבלה) בנבואה. הנבואה היא הדרך שבה הקב"ה מתקשר עם בני ישראל, באמצעות מי שראוי לכך. משה רבנו ע"ה היא אב לכל נביאי האמת.

יסוד אמונת האמת

הגדרת הטוב והרע היא מטושטשת בימינו להלוטין. אתה שומע לרוב כשאדם אומר „אני מאמין במצוות שבין אדם לחברו. ב„ואהבת לרעך כמוך", ו„לא". ואמונה זו כלבונה שיבה תיתכן כאן. אין זאת אלא ירושת הדוקטרינות הנוכריות ה„נאורות", שהולידו את סטלין ואת היטלר, ויהיה הסבר הדברים.

עיקר ההבדל שבין המאמין לבין ה„לא מאמין" הוא בזאת. שהמאמין מקבל על עצמו ליתן ליה'. שאין מציאות בעולם מלבדו. לעבדו כפי שציוה בתורתו השלמה, וכך כל כשרונותיו מתוקנים. כל אשר הוא עושה כביכול למען עצמו או למען זולתו עושה הוא באצילות רוח של בן מלך. כי ניחורה בשלמות הנצחית המיוחדת. ואז גם היא וגם זולתו שאיפתם משותפת. ההבנה ההדדית היא מיגלמת. באשר חוזרת היא בידידות ובטהרה אל המקור העליון. אל הקב"ה.

הסוגן שלא מאמין חושק לכבל. היא בעיני עצמו הנו מרכז העולם כולו. היא העיקר והחשוב ביותר. „אני ואפסי עוד" האנוכיות בעל לכל. ועלבוני הכל אפס. תאוותיו ושאיפותיו. נכסיו אלה כל חייו. לכנון תענוג רגעי. חולף. בברוך לעולם אין בו סיפוק. כי אם רק יאוש. כפחה. בבריחה מן החיים. בזלזול ופגיעה בזולתו. בבגידה. בכל. בתאווה לשבור ראשים עם התאבדותו; ואם כוחו עמו. יגרור את ההילתו ואת כל אשר יעלה בידו עמו לאבדון.

התיאוריות ה„הומניסטיות" האלה. האמונה באדם כיציר עליון. וסגידתו לה, הביאו את עמי באירופה לזוועה הנוראה. אלה עמדו מולנו ועומדים עדיין. כאן במדינתנו. בדרכנו אל הגאולה השלמה. המובטחת לנו מאת ה' בתורתנו.

„איפה הא־לקים?"

„איפה הא־לקים?" — זו שאלה של אדם שנטבע בהבלי החמרנות — ויוסיף: „מדוע אין הוא מתגלה, כדי לשכנע יותר, שלא ישאר ספקות בלב האדם?"

אמנם, כצד אחד נכון שהעולם — ממקור המלה „העלם", נסתר — בוראו, כרצונו ברוך הוא כך, שהאדם יוכל, ויהא חייב, לחשוב, להתבונן, לחקור, ללמוד כדי להשיג את האמת ואת היעוד העצמי, ה א מ ת י. לקיומו. והנה, ככל שהדור יותר רחוק מידיעת המציאות הא־לקית, כן חייב הוא יותר, לעמול, כדי לשוב ולהגיע להבנת תכלית קיומו.

ונכון גם ששום דמיון ושום מחשבה אינה יכולה ל[א] תוכל לעולם להשיג את מהותו יתברך כבכודו ובעצמו כלל, אולם בהשגת התורה ומצוותיה בראוי יש השגת האילקות ממש, כי התורה והקב"ה כולו אחד. ואז שנתלבשה התורה בדברים גשמיים, הרי בעיסוקנו בתורה ובמצוותיה, במחשבה, בתלמוד ובמעשה, הננו מקיימים את נשמתנו באור ה', ובמילוי שליחותנו בהשגת התורה, מתקשרת נשמתנו לה'.

לאושרנו ולשמחתנו איפוא יש לנו, לבני ישראל, עדות

התורה הציון למדין [illegible]

יש ואדם קורא בתנ"ך, ומתרשם, והוא מדמה לעצמו שהבין את הכל. מבלי לימוד וידיעת התורה שבע"פ, כך חשבו הגויים, השומרונים, הנוצרים והמוסלמים למיניהם. ולפי זאת קבעו להם את האמונות שלהם. היו גם כיתות רבות של יהודים שנהגו כך בעבר. זה הוא כמובן סילוף מוחלט של התורה, שבסופו של דבר מבקשים הם להשתמש בה לקישוט הדוקטרינות הנוכריות של „האני ואפסי עוד" הנ"ל.

אסור איפוא על פי ההלכה ללמוד תורה מפי שאינו ירא שמים, ושאינו מאמין שתורה זו, שבכתב ושבע"פ, היא תורה מן השמים, הנתונה למשה רבנו ע"ה, ושלא תהא מוחלפת לעולם.

★

ישראל מאמינים בני מאמינים הנה, דורשי הטוב, ואוי לנו, שבגלל עוונותינו הרבים חייבים אנחנו להסביר דברים שהיו ידועים לכל תינוק ישראלי לפני שלושת אלפים שנה ומעלה. כה גם שאנחנו ואבותינו נכתנו באמתם של הדברים במשך כל דברי ימי עמנו מאז ועד עתה.

ההבחנה בין טוב לרע ואריות החיים הטובים המושג על ידי הבחירה החופשית נובעים ממקור הבריאה. מי שברא את העולם נתן לנו את התורה, התורה והבריאה מקור אחד הם. חיי התורה הם תכלית החיים בעולם. לחיי שפע ואושר. לחיי שלום ובטחה. לחיי שמחה וקדושה.

התורה חוקת הנצח

מסלפי התורה ומבקריה רואים בה יצירה ספרותית. כבחר סיפורים, היסטוריה וכד'. לפי זאת מבחינים הם בה מה שמתאים ולא מתאים להגיונם. אולם, למען הקיום המדיני של ישראל, התורה, כשמה, היא מערכת שלמה ומושלמת להפליא של חוקים ומצוות קדושים ונצחיים, כל אשר מלבד זאת הביא לנו הקב"ה על מנת להסביר, ללמד, להזק ולהוות רקע מתאים לחוקה, ולעבודתו ית'.

באמצעות מידותיה, לפי [illegible] יש להבין מדוע [illegible] את פירושו לתורה [illegible] בהסבר המפורסם: „[illegible] יצחק לא היה צריך [illegible] את התורה אלא [illegible] לכם' שהיא מצוה [illegible] נצטוו ישראל..." — [illegible] קר התורה הם חוקה [illegible] תיה.

התשובה — לתמורה המיוחלת

אבותינו שמרו על נאמנותם לתורה ולחוקיה במשך אלפיים שנות הגלות. אף כי חיי ישראל בגלות הם בלתי נורמליים, כי התורה נועדה לקיום בארץ־ישראל בלבד.

מדיניות עמנו המסורת נקבעה עקיבה בכל קהילות ישראל בנפרד. אך בכפיפות לתורה. עד להדירתה של ההשכלה וולדותיה לפני כשתי מאות שנים, ולדותיה — ה„תנועה", הסוציאליזם, ההתבוללות, ה„ציונות" שאין לה קשר לדת ובין ב[illegible] הכישלון לבולן הוא שקמו ובנו את עצמן כדי לסתור את „בעית" ישראל מחוץ לתורתו. בקיומם ועד השבייה. הם לא הבינו, שאין ישראל יכול להתקיים כלל דתו. לא בגלות ולא בארץ. ושאין ישראל אומה אלא בתורתו. על כן, בבקשם להציל את עמנו אל דוחסוו לידי הרשעים שכיאו את דגלי רעיעם, את הסוציאליזם ואת הנציונליזם. ומנעו את הצלתו. רעה זו היא בייצרה איתנו באירופה, וכרוכה איתנו עדיין בארצנו.

ככר כל צרותינו הוא היצר

ידיעת האמת, מניעת [illegible] דעת העם כולו, [illegible] מן הגן ועד לתלמוד [illegible] ברסיטה, שהורחש [illegible] קור החיים, מידיעת [illegible] עדיין לא מצאו את [illegible] אמונתם המעשית [illegible] ואל חוקיה.

בתקופתנו, בתקופת [illegible] התקשורת המרכזית [illegible] שבמדינתנו, אפשר [illegible] המידע של האמת [illegible] בהירות בלתי מפסקת [illegible] לציבורנו שולטת [illegible] ית ההשכלה על [illegible] יסורות, ולמרות [illegible] ברת של העם כולו, [illegible] של הנוער לתשובה [illegible] עדיין כל התשובות [illegible] מנגנה, הנהגת [illegible] בידי הגורמים לאפשר [illegible] את עמנו בדואר [illegible] בילה אותנו כאן, [illegible] אר דחי.

אנחנו מקיימים [illegible] עצמאותנו בחסדי ה' [illegible] מסירות הנפש של [illegible] רה ונכונותו של [illegible] להציל את נפשו [illegible] והבירה שנדרכים [illegible] לות רק לדחות את [illegible] להפריע לאויב, אך [illegible] ינו. מיקום שהמדינה [illegible] נקבעת בניגוד למה [illegible] תיני ולחוקי תורתנו [illegible] בדיניית שתולשת [illegible] ואת העם כולו [illegible] אית קיומה, הסכנה [illegible] קריבה ונוראה, אך [illegible] יה היא בהפסק [illegible] עם יבנחת, וכאהבת [illegible] ראש ובראשונה.

[illegible]

הגבול הירוק והגבול הכחול

ארץ־ישראל שהולה כנגד גאית ההדיביציאת ההדיות בארץ. כשם שכל המצוות נועדו לקיום בארץ, וכשם שאין קיום התורה מחוץ לארץ, כך אין קיום ישראל בארץ ללא תורה. על כן לא יתכן [illegible] „וכיה בכל העמים בית ישראל".

ההתכחשות יחידה גוררת התכחשות לארץ ולגבולותיה ולעצמאותה. אולם, דור הולך ודור בא, ונצח ישראל לא ישקר. כבריתו של אברהם אבינו עליו השלום נקבעו גבולות הארץ עולמית. ואנחנו, בניו, נשמור ברית זו לעולם. ולא רק בבירנו. כי אם בכל נפש האומה. ובפסוק כמה: „בנהר פרת, עד הנהר [illegible]".

[illegible]

ואין זה מכוה אם האומה יושבת על אדמתה או אם עדיין שובה נבצר במזה. גבול הארץ היה, היינו ויהיה עורכית אחד. ואנחנו בטוחים, שבקרוב יבוא

מערכת „התמורה" דו־שבועון [illegible]

מוסד הטכניון למחקר ופיתוח בע"מ
מכון המתכות הישראלי — המרכז לריתוך
בין התאריכים 22—31 בדצמבר 1974 יתקיים במסגרת המרכז לריתוך בקרית הטכניון בחיפה סמינר בנושא:
תיכון בריתוך (Welding Design)
הסמינר מיועד למהנדסים מתכננים בענף המכונות והבניה.
ההרצאות תינתנה על־ידי Dr. J.E.M. Jubb ממכללת Granfield באנגליה.
משך הקורס: 8 ימים והוא יכלול הרצאות ותרגילים.
שעות ומועדי ההרצאות: לפני ואחרי הצהריים (ימים א'־ה' בשבוע הראשון, א'־ג' בשבוע השני).
המחיר למשתתף: 1,260 ל"י, כולל ארוחות צהריים. אינו כולל לינה.
פרטים והרשמה במזכירות מכון המתכות. טלפונים: 04-231216, 04-235103, 04-235104.

מכון מאיר ללימודי היהדות
ע"ש אליעזר מאיר ליפשיץ הי"ד
הכתובת למחפשי הדרך למורשת היהדות ולמוצאיה.
שיחות ושיעורים מתקיימים בכל יום. רח' קורקיס 5 קרית־משה, ירושלים, ת.ד. 6510, טל. 555337 בכל שעות היום.

מפעלי ידיעות אחרונות מחלקת הספרים
המתנה הנפלאה לבני הנעורים
הורים — הכניסו לביתכם את המתנה האידיאלית לילדיכם, לגילאי 8—12
סיפורי התנ"ך בצבעים
2 כרכים מפוארים ★ 130 סיפורים מלווים תמונות צבעוניות ★ הסיפורים אידיאליים לכל גיל.
מה יודעים ילדיך על סיפורי התורה והנביאים הנפלאים?
מה יודעים ילדיך על שילה וענתות חברון ובית־לחם יריחו ושומרון?
הבא לילדך את המתנה המלהיבה ביותר
המחיר לתקופה קצרה בלבד — 36 ל"י — במקום 48 ל"י (2 הכרכים)
שלח צ'ק או המחאת־דואר, ת.ד. 14125 „ידיעות אחרונות", תל־אביב, ותקבל את 2 הכרכים לביתך!!!

הצלחתך תלויה במקום לימודיך
חיילים וחיילות,
עכשיו הזמן להתכונן לקראת בחינות המיון לשנת תשל"ו
מסתיימת ההרשמה לקורסי ערב
אנגלית
הכנה לאוניברסיטה
★ לחיילים הנחה ★ גם קורס בוקר
הפתיחה 30.10
הכנה לטכניון
תל־אביב, ירושלים, חיפה
מכון דן להשכלה ולהשתלמויות
ההרשמה בשעות 4—8 בערב

שבע דקות לפני התחלת המלחמה התחיל לפתע טנק מצרי לירות

ב־14 באוקטובר פיתחנו התקפה על הישראלים, כדי למשוך את כוחותיהם מהגולן לסיני ולאפשר לצבא הסורי להשתחרר מהלחץ הכבד שהופעל עליו"

בחודש שעבר יצא לאור בקאהיר הספר „מיסטכי מלחמת אוקטובר", שתואר על־ידי המבקרים הערביים כ„ספר הטוב ביותר על המלחמה האחרונה". מחבר הספר, מוסא צברי, עורך „אל־אח'באר" הקאהירי, נחשב לעתונאי המקורב ביותר לנשיא, אנוואר אל־סאדאת, והספר הוא שיר הלל לנשיא המצרי, אשר לזכותו הוא זוקף את החלק הארי לתוצאותיה של המלחמה.

עתוננו כבר פירסם — ב־13 בספטמבר וב־11 באוקטובר — חלקים מהראיונות של מחבר הספר עם הנשיא סאדאת ועם שר־המלחמה אחמד איסמעיל. הדברים נלקחו אז מתוך השבועון הביירותי „אל־חוואדת", אשר קיבל מהמחבר את הזכות הבלעדית לפירסומם של שני פרקים מהספר. „ידיעות אחרונות" הצליח עתה להשיג את הספר ויפרסם פרקים נוספים מתוכו.

תירגם: יהושע חלבוניש

אחמד איסמעיל עלי
התוכנית אושרה

[illegible]ל'ואי (רמי־אליזה) סעד מאמון, מפקד הארמיה השנייה, סיפר לי: „הידיעה [illegible] הראשונה שקיבלתי היתה על הצלחת האויב מצפון ל„גזירה אל־בלאח'. הוא [illegible] להגיע מאחור אל סוללת־העפר, אשר [illegible] עברנו. האויב התקדם עם עשרת [illegible] טנקים, לגזרת האבידות הכבידות שהוסבו לו. הוא הצליח לפתוח באש על אמצעי [illegible] המיגבלים שעמדו לרשותנו, והרס [illegible] ישר וכ־45 אחוז מהמעבורות.

„הדבר אירע מיד לאחר שקיעת השמש. [illegible] באוקטובר. המצב היה חמור, משום [illegible] עיכב את פעולת החצייה של הטנ[קים] בגיזרה זו. בשיתוף מלא של כל סוגי [illegible] הצלחנו להתגבר על מצב זה. הש[illegible] את כוחות האויב ואילצנוהו לסגת". [illegible] בשעה שבע וחצי בערב, חמש שעות [illegible] שלושים דקות מאז החלה המלחמה. הת[illegible] מפקד הדיביזיה השנייה, גנרל חסן אבו־סעדה, עם מפקד הארמיה:

[illegible] אבו־סעדה: „מהסיור שלי נמסר, כי [illegible] עד 40 טנקים של האויב מתקדמים ל[illegible] הסיבה של „עקיד" (אל"מ) אל־מסרי. [illegible] שבעוד כ־15 דקות תהיה ההתנג[שות]".

מפקד הארמיה, סעד מאמון: „לפני [illegible] אחת בלבד התקשרתי עם ראש מטה [illegible] הדיביזיה. הטנק הראשון של הכוחות ה[מזויינים] המצריים עובר עתה מעל הגשר, [illegible] בגיזרתו של „עקיד" אל־מסרי ואחרי טנק [illegible] גדוד הטנקים כולו. העבר את הגדוד [illegible] מיד לגיזרתו של אל־מסרי, התעלם [illegible] שהגדוד אינו כפוף לפיקודו".

„שיהיה במזל"

היתה זו ידיעה כדהימה. חסן אבו־[סעדה] לא ציפה כלל לכך שהטנקים יחצו את התעלה בזמן זה. הוא היה מודאג מכך [illegible] חייל בלבד יאלצו להתמודד את [illegible] הקרב עם הטנקים של האויב. כה [illegible] היתה תדהמתו של מפקד הדיביזיה [illegible] לשמע דבריו של מפקד הארמיה, [illegible] שלא יכול היה להאמין לה והיא הגיב [illegible] כך:

„זה בלתי הגיוני, אדוני. בדיוק מול גשר זה נמצאת סוללת־העפר של האויב, שגובהה 32 מטרים. זוהי הסוללה הגבוהה ביותר!"

סעד מאמון: „זהו מזלך. אבו עלי! (כינויו של מפקד הדיביזיה — י.ח.) הסוללה הגבוהה ביותר נפרצה במהירות הרבה ביותר. הטנקים עוברים עתה. שיהיה במזל!"

„אינני מאמין למשמע אוזני!"

„אללה יהיה בעזרך. הרגע, הכל יילך לפי התוכנית..."

גדוד־הטנקים המצרי התקדם לעבר גיזרתו של „עקיד" אל־מסרי. האויב הופתע. הוא דימה לעצמו, כי טנק מצרי אינו יכול לחצות את התעלה בזמן שהוא פחות מ־24 שעות... הוא הופתע לגלות מולו 40 טנקים מצריים, שנכנסו בקרב עימו כשהם מסייעים לפעולות החי"ר. התקפות האויב נישברו, והביטחון העצמי בקרב הכוחות המזויינים עלה לשיא.

הצלחה בהתשה

„לואי סעד מאמון, המשמש עתה בתפקיד של עוזר שר־המלחמה, הוא מפקד יחיד במינו. הוא קצר־קומה. אבל כשהוא מדבר מתעלה קומתו מעליך. אילו הסיר מעל עצמו את מדיו הצבאיים והיה לובש בגד אזרחי, כי אז היה נראה כעורך־דין יהיר, או כסופר המספר לך סיפור. הדיבור קולח מפיו במהירות, הדומה לשטף יריות. הוא חריף ונבון. ברצותו הוא גלוי־לבו וברצותו הוא זהיר בדבריו. יודע כיצד לשוחח עם איש־הצבא, עם המדינאי, עם השר ועם העתונאי. הוא מדבר עם כל אחד מהם בלשונו. הוא שומר על כל הסודות. אך נדמה לך כי הוא מגלה לך את כל הסודות.

בשנת 1967 היה סעד מאמון ראש אגף המיבצעים הצבאיים בתימן. ביולי 1967, לאחר התבוסה, הוא נקרא לשוב משם והוטל עליו להקים מחדש את חיל השריון המצרי. הוא פיקח על אימון צוותי הטנקים הטירונים והצליח לשלוח אותם לחזית במהירות שעוררה תשומת־לב. הוא ביצע משימתו זו בפרק זמן של שלושה חודשים בלבד.

לאחר מכן, בנובמבר 1967, קיבל את הפיקוד על הדיביזיה המשוריינת 21. אח"כ, בספטמבר 1969, היה לראש מטה המיבצעים של הכוחות המזויינים. הוא המשיך בתפקיד זה במשך שלב מלחמת־ההתשה. ממאי עד דצמבר 1971 הוא שימש כסגן הרמטכ"ל, ובראשית שנת 1972 מונה למפקד הארמיה השנייה.

שאלתיו: האם היתה תועלת כלשהי במלחמת־ההתשה? האם היו התוצאות שקולות כנגד האבידות שסבלנו? במה היא הועילה? הרי האויב לא נסוג. לאחר מכן הוא חידש את כוחותיו. ומה הסקנו מזאת?

הוא השיב: אין מחלוקת על כך, שמלחמת־ההתשה היתה שלב מוצלח עד מאוד. היא הסבה לאויב אבידות רבות ושיכנעה אותו, כי המלחמה לא תמה וכי לא יהיה שלום, אלא אם יסוג. העובדה, שאמריקה וישראל היו להוטות להפסקת־אש ושהדבר הביא ליוזמת רוג'רס, היא הוכחה לכך.

נסיון ובטחון

— אבל נגרמו לנו אבידות.

— זה נכון, אבל אבידותיהם במלחמת־ההתשה הדאיגה אותם יותר. קודם לכן הם סברו, כי אנו לא נרים עוד את ראשנו לאחר התבוסה. אנו הרסנו את התוכנית הראשונה של „קו בר־לב".

מלחמת־ההתשה החלה על־ידי צלפים שעברו מהגדה המערבית לגדה המזרחית ובאש הארטילריה. לאחר־מכן היא התפתחה עד לחציית גדודים שלמים, שתקפו את המוצבים. דוגמת ההתקפה על לשון פורט־תאופיק והריגתם של כל הנמצאים שם. השאלה ששאלנו את עצמנו כל הזמן היתה: האם עדיף להרוס כל דבר שהאויב עוסק בהקמתו או שמוטב לאפשר לו להקים כל מה שברצונו ולהרוס זאת לאחר מכן בהתקפה מקפת? הפיתרון היה מלחמת־התשה. כוחותינו לא היו מסוגלים באותה עת לבצע התקפה כוללת.

אין ספק, שפעולות חציית התעלה בעת מלחמת־ההתשה היקנו לנו ניסיון וביטחון עצמי. היתה זו חוויה הראשונה שחיילינו עברו אל מעבר לתעלה, גרמו להרג בקרב חיילי האויב — וחזרו עם שבויים.

משימתו הגדולה של מפקד הארמיה השנייה החלה בינואר 1972. היתה זו משימת ההכנות למלחמה. היה זה בעת שהאווירה הכללית היתה אווירה של ספקות בעצם נכונותנו לצאת למלחמה, ובשעה שגנרל צאדק, שר־המלחמה והמפקד הכללי דאז, אמר באורח ברור למפקדים ובכינוסים שונים, שאין אנו מסוגלים להיכנס למערכה, אם לא יושלם חימוש הצבא בנשק חדיש.

„לואי סעד מאמון לא הושפע מהגיון זה. ההגיון שלו היה שונה. ההגיון שלו היה: אין המדיניות נוגעת לי. אני מפקד צבא ובפני עומדת משימה. גם אם סיכויי המלחמה הם סיכויים של אחוז אחד בלבד, עלי להתכונן ולא לצפות עד להפתעה. העלולה לבוא כשאינני מוכן לה, משום שעסקתי בפילוסופיה של מדיניות.

מפקד הארמיה השנייה החל במשימתו באחד בינואר 1972. על כך הוא מספר:

„הכנו את התוכנית. התחלנו בהכנת זירת הפעולות. כל דבר היה קשה מאוד. דברים רבים היו חסרים לי. היה צורך במיתקנים הנדסיים. בהכשרת דרכים, בבניית מוסכים גדולים לגשרים, למעבורות ולטנקים. לאחר־מכן הועלה רעיון הקמתן של סוללות־עפר לכל אורכו של קו־החזית".

כאן ציין סעד מאמון, כי מפקד הדיביזיה השנייה, חסן אבו־סעדה, הוא הוגה רעיון סוללות־העפר, אשר לזכותו יש לזקוף את ההצלחה בהסתרת מטרתה של תוכניתנו הצבאית והצלחת החצייה.

אבו־סעדה לא הצליח לשכנע איש ברעיונו. הוא הקים בעצמו, ביוזמתו ועל אחריותו, סוללת־עפר, אבל בשיטה פרימיטיבית. הוא חזר אז ואמר בקולי־קולות: „שמעו אנשים! אני חייב לראות את האויב. אני חשוף בפניו. אני נמצא בעמדה והוא רואה כל דבר!" אבל מי שהיה מפקד הארמיה השנייה לפני סעד מאמון, לא השתכנע כלל וכלל מהרעיון. הוא אמר לאבו־סעדה: „אתה איש הוזה בדימיון. כלום סבור אתה, שעלינו להקים פירמידות לאורכה של כל החזית?"

יד ארוכה

כשקיבל סעד מאמון את הפיקוד על הארמיה השנייה הוא השתכנע להלוטין מהרעיון. הוא כינס כינוסים לדיונים טכניים בשאלת הקמתם ופיתוחם של סוללות־העפר. שיתאימו למטרות צבאיות רבות, אשר לא עלו כלל על דעתו של האויב.

כשנתמנה אחמד איסמעיל כשר המלחמה והמפקד הכללי של הכוחות המזויינים, ביקר אצל היחידות שבחזית והסכים „לתוכנית השיגעונית". אז החלה העבודה. שתוצאותיה הביאו למיליונים רבים של לירות. אבל היה זה הדבר הנכון. בתחומה של הארמיה השנייה הוקמו 56 סוללות־עפר.

גנרל אחמד איסמעיל נתן דחיפה חזקת

(המשך בעמוד 18)

לסאפארי עכשיו עכשיו עכשיו

הצמחיה האפריקנית מלבלבת
החיות נעורו והן מלאות חיים
המשפחה ואתה נהנים ממזג אויר נוח
וצילומיך הצבעוניים מקסימים
תודות לאור המתאים.
★ ★ ★
ביקור בסאפארי עכשיו — חויה לכל המשפחה
תחבורה: רכב פרטי או אוטובוסים מודרכים.
שעות הביקור: כל יום 9.00—16.00 ביום ו', עד 15.00.
פארק הסאפארי רמת־גן

פרס כספי ישולם
לחוזרים אשר ילדיהם הביאו ביום שבת שעבר אחה"צ, שלושה גורי כלבים אפורים עם עיניים כחולות וזנבות קצוצים (זכר ושתי נקבות), לזכר אזניים חתוכות מחוברות עם פלסטר.
הנכם מתבקשים להתקשר לטלפון 613558.
ובקשה זו מופנית לכל אדם וילד עם מצפון אשר ראה את שלושת הגורים הללו או יודע מקום המצאם של הגורים.
הגורים זקוקים לטיפול רפואי דחוף ומיוחד!

להשכרה חנות
(בגודל 57 ממ"ר)
המתאימה לכל מטרה
(אפשרות מיני־מרקט או כל־בו)
החנות נמצאת בשכונה בגבול ר"ג בני־ברק.
להתקשר בשעות ערב למספר 866704.

רהיטי המחר — במחירי האתמול!
מבחר עצום
ומרתק של רהיטי
איכות אקסקלוסיביים
שלם כפי יכולתך
והיתרה ב־10 תשלומים,
ללא ריבית!
★ מערכות סלוניות ★ מזנונים
★ מטבחים (טופז) ★ פינות אוכל
★ חדרי שינה ★ ארונות קיר
במחלקה למוצרי חשמל ביתיים
הנחות עד —.400 ל"י!
★ מקרר חשמלי ווסטינגהוז (ארה"ב)
★ תנורי אפיה ובישול
★ מכונות כביסה ועוד

רהיטי המרכז
המרכז לתרבות דיור מתקדמת.
3 קומות, 240 מ"ר בפתח־תקוה, רח' חובבי ציון 27, טל. 916901

1000 מלה בדקה - האם זה אפשרי?

מאת: כתב מיוחד

רוב בני־האדם קוראים לאט * הקריאה האיטית מביאה אותך לפיזור מחשבתי, חוסר ריכוז ונמנום * הקורא המהיר מתקדם ומצליח יותר בחברה, בעבודה, בלימודים ובעסקים * מיל"ה, המכון הישראלי לשיפור הקריאה, שיפר השגי לומדים במידה מפתיעה * לימוד הקריאה המהירה בישראל הפך ל"צו־האופנה"

השעה 2.00 אחר חצות. שקט באזור מהוגנות והבית בו מימון ביושיים עוין דולק אור, ויונות מסוככים על החלון. מבעד לוילון חור קטן ומטושטש. במרכז החדר, שולחן כתיבה עמוס ספרים, מחברות, ניירות, 2 סרגלים, מאפרה מלאה בדלי סיגריות וצלוחית מלאה קליפות גרעיני־חמניות. מתחת לשולחן מבצבצות זוג רגליים חשופות ושעירות. הרגליים דוממות ואינן נעות. ליד הרגליים, גיגית כביסה מפח, מלאה מים. במים צפות קליפות של גרעיני־חמניות. השעה 2.03 אחר־חצות. שקט ודממה מסביב! אך לא! משהו זז. כן, הרגליים. הרגליים התעוררו פתאום לחיים. הן מתרוממות לאט, בהיסוס ובחוסר בטחון. לאחר מכן, הן נוחתות בכח ובבת־אחת על שפת גיגית־המים. הגיגית מתהפכת מעוצמת המכה. המים נשפכים על הרצפה וקול נקישת הגיגית ברצפה נשמע ברעש בחלל החדר. אהרון קופץ מכסאו בבהלה. אורות נוספים נדלקים בחדר הסמוך. המולה ורעש־פתאומי הסתערו על הרדמה והסדר אותה. נורית, אשתו של אהרון, מופיעה מבוהלת ומשראתה את אשר אירע, היא פורצת בצחוק מתגלגל. אהרון, עומד נבוך, רטוב כולו עד לתחתוניו וגם הוא צוחק. — "זה היה הרעיון של יאיר" אומר הוא. — "בשעה שהנך לומד עד שעה מאוחרת בלילה והנך מנמנם ונרדם חליפות, טבול את רגליך מדי פעם בגיגית מלאה מים קרים, כדי שתתעורר". רעיון זה לא עזר, כנראה, לאהרון לחיות ערני יותר. אולם הוא עזר לנורית לפתור את בעית שטיפת החדר שנועדה למחרת היום.

לא רק אהרון בלבד מתחבט בשעת לימודיו או בשעת קריאתו בבעית הנמנום וחוסר הריכוז. מאות ואלפים נתקלים בבעיה דומה. ולך, האם לך לא קרה דבר דומה?!... אתה מתחיל לקרוא. לאחר השורה השביעית או השמינית אתה מבחין כי, למעשה, אינך קורא. אומנם עיניך רצות על פני השורות אולם מחשבתך נמצאת במקום אחר לחלוטין. במקרים אחרים כשהנך עייף במקצת, נעצמות עיניך. גופך מתרפה ושוקע ואתה עובר למצב של נמנום והתעוררות לסרוגין. הפתרון של אהרון היה: גיגית מים קרים לטבילת הרגליים. אולם בהקשתנה, כי הנשיא החדש נוהג לקרוא קיימות שיטות חדישות ומתקדמות יותר, הכוונה, לליר מוד מיומנות הקריאה המהירה.

מרוע זקוק אהרון לקריאה? מדוע מאות מיליונים של אנשים, נשים וילדים בעולם קוראים בכל מיני צורות: בישיבה, בשכיבה, בעמידה ובנסיעה? והתשובה היא: כדי להגדיל את אוצר ידיעותיהם. ככל שתהיה בעל ידיעות רבות יותר, אתה עשוי להצליח יותר בחברה, בעבודה, בלימודים וכ...עסקים.

בהזדמנות קרובה בדוק את סוד הצלחתם של המצליחים. אם הנך תלמיד־תיכון, חפש אותם בכיתתך בין הקוראים מהר ובין מקבלי הציונים הגבוהים ללא מאמץ רב. אם הנך סטודנט, חפש אותם בין חבריך ללימודים הקוראים מהר ותופסים מהר.

סטודנטים אלה מצליחים ללא מאמץ נראה לעין לעמוד בהצלחה ברוב הבחינות מבלי לוותר על השתיה שלהם ועל המפגשים החברתיים שלהם. אם הנך מבוסס, חפש את עמיתך למקצוע הקורא במהירות רבה ביותר מסמך בן 15 עמודים, שהוגש לו זה עתה במהלך הדיון המשפטי. עוד בטרם סיים את קריאתו הוא מצביע, בינית וביה, על נקודות מישפטיות באותו מסמך הסותרות את טענותיך. אם הנך עובד בכיר או מנהל חברה העובר מעל כוחותיו ואשר אחד לסימני ההיכר של שולחן־עבודתך הן עריכות הד־מסמכים והניירות הגולשים ממנו) חפש את עמיתך למקצוע הקורא לא יותר משעה ביום, שותה תה או קפה לפחות 3 פעמים ביום וקורא את כל עתוני הבוקר והערב (בזמן העבודה) ללא מאמץ רב. שולחנו חביר נקי, מצוחצח וללא ניירות, וכשדנים בהעלאה בדרגה של אחד העובדים הבכירים, הרי רוב הדיונים נסבים עליו כמועמד המתאים.

בוא ונציץ אל האנשים שהגיעו לצמרת. אל האנשים שהגיעו אל שיא כיבושם והצלחתם. אל נשיאי ארצות־הברית של אמריקה. הנשיא פורד קורא מהר מאוד וגם קליטתו מהירה. בדרך־כלל היא יוצא בבוקר מביתו ב־אלכסנדריה, ליד וושינגטון, בדרכו לבית הלבן כשצרורי עתונים תחת זרועו. מתברר, כי הנשיא החדש נוהג לקרוא עתונים מדי בוקר וכן הוא מקבל על שולחנו בבוקר תקציר של העתונות, בדיוק כפי שהוכן לקודמו, ריצ'ארד ניכסון. אולם פורד מעדיף לעבור על העתונים אישית ואינו מסתפק בתקציר שמכינים בשבילו. הנשיאים ג'ונסון וקנדי לא אהבו תקצירים, והתמחו בקריאה מהירה של עתונים. אולם ניכסון העדיף את התקציר היומי שהכיל כ־30 עמודים וכלל גם תקציר של מאמרי־מערכת וידיעות מעתוני חוץ.

ומה בישראל? בישראל הצעירה עוד לא נוצרה מסורת של הכשרת נשיאי־ישראל בקורסים לקריאה־מהירה. אולם בין שרי וחברי הכנסת מצויים כאלה המיומנים בסודות הקריאה המהירה. בין שרכשו ידע זה בכוחות עצמם ובין על־ידי שהכשירו את עצמם בקורסים לקריאה מהירה שמקיים מיל"ה, המכון הישראלי לשיפור הקריאה.

בקורסים לקריאה מהירה הנערכים על־ידי מיל"ה משתתפים תיכוניסטים, סטודנטים, מנהלי מפעלים, מרצים באוניברסיטה, פרופסורים (בקורסים האחרונים השתתפו לפחות שניים) ו...עקרות בית. כיום אפשר לשמוע בכניסה לתיאטרון או במסדרים ובחדרי הבחינה דו־שיח על מספר המלים שקראו בדקה ועל אחוז ההבנה וההבטה.

בקיצור, האופנה כיום — היא הקריאה המהירה. נהירה זו אל השתלמות בקריאה מהירה מוסברת בהישגים המפתיעים שמשיגים הלומדים. למשל, בקורס האחרון שהתקיים בתל־אביב, בחודש יולי, השתתפו 45 לומדים. מהם 19 לומדים קראו למעלה מ־1000 מלים בדקה עם אחוז הבנה סביר.

אגב, בקורס האחרון השיגו מספר תלמידים הישגים מרשימים:

1. רות בר־אילן, מורה לאנגלית באוניברסיטת בר־אילן ברמת־גן. התחילה לקרוא במהירות של 340 מלות בדקה וההבנה שלה היתה 60 אחוזים. בפגישת הסיכום קראה 1541 מלים בדקה עם 60 אחוז הבנה. בקריאת חומר קל היא הגיעה למהירות של 1541 מלים בדקה, והבנה הה הסתכמה ב־70 אחוזים בכתב.

2. אורי רונן, [illegible] מתל־אביב התחיל [illegible] מהירות של 212 מלים [illegible] והבנתו הסתכמה ב[illegible] זים. בפגישת הסיום [illegible] 700 מלים בדקה [illegible] היתה 80 אחוזים. [illegible] הוא קרא 1580 מלים [illegible] והבנתו הגיעה כדי [illegible] זים.

3. הרתיקה [illegible] רותי שנהב [illegible] פתח־תקוה. היא [illegible] לקרוא במהירות [illegible] 120 מלים בדקה [illegible] היתה — 73 אחוזים [illegible] שת הסיכום היא [illegible] מלים בדקה (כ[illegible] עה) והבנתה היתה [illegible] זים. בחומר של [illegible] ו־2080 מלים בדקה [illegible] אחוזי הבנה.

כדאי לציין שגם [illegible] פים בקורסים לקריאה [illegible] בכתב מגיעים להישגים [illegible] למשל: יונה פלה, [illegible] אלקטרוניקה [illegible] חילה לקרוא במהירות [illegible] 223 מלים בדקה ו[illegible] הבנה. בסיום היא [illegible] מלים בדקה [illegible] נה.

אפשר למנות [illegible] ים כדאי לתת [illegible] לפרטים [illegible] עצמם. קורס לקריאה [illegible] הוא בן 9 פגישות [illegible] שבועיים כל אחת [illegible] פעמיים בשבוע. [illegible] משך הקורס כחודש [illegible]

למעוניינים, הרי [illegible] טים על הקורסים [illegible] לקריאה מהירה [illegible] יפתחו בשלושה [illegible] שני 28 באוקטובר [illegible] בערב: בתל־אביב [illegible] אמריקה; [illegible] אליצבע; [illegible] בית ע"ש [illegible]

אפשר להירשם [illegible] פתיחת הקורס.

מידע, [illegible] לקריאה מהירה [illegible] הרחוקים [illegible] הנ"ל. אלה [illegible] לפנות אל ת.ד. [illegible] ויקבלו את כל [illegible] דרושים [illegible]

בנק המזרחי המאוחד בע"מ

הודעה

בהתאם לסעיף 25 של חוק ניירות ערך תשכ"ח—1968

ניתנת בזה הודעה, כי ביום כ"ט בתשרי תשל"ה (15 באוקטובר 1974) פורסם

תשקיף

בדבר הנפקה של:

1,228,727 מניות רגילות בנות —.5 ל"י המוצעות לבעלי המניות הרגילות במחיר של —.6 ל"י למניה, לפי יחס של מניה חדשה אחת לכל 4 מניות המוחזקות על ידם, ו־33,322 מניות רגילות למוכ"ז בנות —.5 ל"י, המוצעות לבעלי המניות הרגילות א' בנות —.1 ל"י במחיר של —.6 ל"י למניה לפי יחס של מניה חדשה אחת לכל 20 מניות רגילות א' המוחזקות על ידם,

ו־500,000 מניות רגילות למוכ"ז בנות —.5 ל"י, המוצעות לבעלי מניות הבכורה צוברות (6%) ומשתתפות במחיר של —.6 ל"י למניה, לפי יחס של מניה חדשה אחת לכל 4 מניות המוחזקות על ידם,

ו־366,568 מניות רגילות למוכ"ז בנות —.5 ל"י, המוצעות לבעלי שטרי ההון הניתנים להמרה במניות מסדרה 1, לפי יחס של מניה חדשה אחת לכל 27.28 ל"י שווי נקוב של שטרי הון מסדרה 1 המוחזקים על ידם.

בקשות למניות מהנפקה זו, בצרוף התמורה המלאה עבור המניות המבוקשות, יש להגיש לבנק המזרחי המאוחד בע"מ, סניף ניירות ערך, רחוב אלנבי 113, תל־אביב, במישרין או באמצעות בנקים וסוכני ניירות ערך החברים בבורסה לניירות ערך בתל־אביב לא יאוחר מיום 30 באוקטובר 1974, בשעה 12.00 בצהריים.

על מחזיקי מניות רגילות למוכ"ז לצרף לבקשותיהם תלוש מס' 14 המחובר לתעודות המניות. המחזיקים בשטרי ההון הניתנים להמרה במניות יצרפו לבקשותיהם תלוש מס' 20 המחובר לתעודות שטרי ההון.

המסחר בזכויות המניות הרגילות יתקיים בבורסה לניירות ערך בתל־אביב בימים 27—28 באוקטובר 1974.

240,000 מניות רגילות למוכ"ז בנות —.5 ל"י כ"א מוצעות לעובדים הקבועים של הבנק במחיר של —.6 ל"י למניה. בקשות למניות מהעובדים הקבועים של הבנק תוגשנה לבנק לא יאוחר מיום 30 באוקטובר 1974 בשעה 12.00 בצהרים על גבי טפסי בקשה שהבנק יעמיד לרשות העובדים.

עותק מהתשקיף והעתק מההיתר לפרסומו הוגשו לרשם החברות.

עותקים מהתשקיף ניתן להשיג בכל סניפי בנק המזרחי המאוחד בע"מ, בבנקים אחרים ואצל סוכני ניירות ערך החברים בבורסה לניירות ערך בתל־אביב.

אין לראות בהודעה זו הזמנה לרכוש את ניירות הערך המוצעים.

DIRON•DIROT

סנסציה בחיפה

דירות פאר 4 חדרים ברחוב דרך הים

14 קומות • 2 מעליות • שרותים כפולים • הסקה • סליק אשפה • ארונות פורמיקה • 3 כיווני אויר

במחירים החל מ־237,000 ל"י (מחיר קבוע ובלתי צמוד)

בהרשמה	10,000 ל"י
בחוזה	110,000 ל"י
בתשלומים (24 חודש)	52,000 ל"י
בכניסה	25,000 ל"י
משכנתא (לא צמודה)	40,000 ל"י
מחיר לא צמוד	237,000 ל"י

משרד בחיפה: קימטל בע"מ, שדרות הנשיא 99, טלפון: 80228/9

כפר־סבא, רח' ויצמן 66, טל. 927541

רעננה, רח' אחוזה 100, טל. 921963

נתניה, רח' הרצל 30, טל. 053-25195

דירון•דירות

אולטימטום לממשלה — שר חנוך אירופאלי

מחר במרוקו דיון על קרן הגירה ליהודים הרוצים לעזוב את ישראל

אנו בני עדות המזרח, מהווים רוב בארץ. פיתום על הפליתנו לרעה. הסמוי עולה בהרבה על הגלוי.

ישנם רבבות עשוקים אשר כבודם נרמס עד עפר. אנו תובעים למנות שר חנוך מבני עדותינו, אשר יודע כיצד יוכלו ילדינו לאוניברסיטה ולא לבית־הסהר.

בבית־שאן אף תלמיד לא עבר בחינות הבגרות [illegible] ק. כצנלסון בספרו — "ההפכה האשכנזית" — עמ' 204 מציין: "הדבורים של האשכנזים על הצורך בביטול הפער הם בחלקם המכריע פרי התחסדות, טמטום וצביעות. החברה האשכנזית עצמה [illegible] במאבק דורסני על השנת הפער".

בנושאי חינוך, לתוכן המודעה, נא להתקשר אל:

תועד לתעודת בגרות, לואיז כהן,

פתח־תקוה, רחוב יעבץ 5, גן שכמה

למכירה 2 מנועי גיר חשמלי

עם מעצור (מתאים למעלית)

* 30 כ"ס (2 מהירויות) סיבובי יציאה 1450
* 20 כ"ס, סיבובי יציאה 48

לפנות: ישראבטון, טלפון [illegible]

מכרז: רכב מס' 3/74

מפעלי תובלה בע"מ

מציעה למכירה 7 גוררים מתוצרת [illegible]

דגם 863 [illegible]

לבעל יוזמה,

עסק מעניין בתיפות למכירה בהזדמנות

[illegible]

למכירה

מכונת שוארמה

(עבודת חודשיים)

בהזדמנות

רח' ירושלים 43 יפו, מסעדת [illegible] אברהם חורי.

פרס גדול מאוד

למחזיר

טבעת יהלום

יקרה

שאבדה לתיירת ביום 23.10.74 בלרב. בין נמל תעופה בן־גוריון למלון "הילטון", ת"א.

נא להתקשר למודיעין מלון "הילטון", טלפון 244222

סיבי דימונה בע"מ

מודיעים בזה

למכירה גרוטאות

ברזל יציקה, אלומיניום וכו'

את הגרוטאות אפשר לראות במפעלנו, סיבי דימונה בע"מ, בדימונה.

יש לפנות למנהל המפעל ולהגיש הצעות בכתב לפי סוג הגרוטאות.

יהושע בר־יוסף

[illegible]למה [illegible]א [illegible]עירה

[illegible] צעיר, מר מ. א. קריפנר, [illegible] במכתב למערכת על רשימתי מיום [illegible] כלהלן: "מר בר־יוסף מנסה ל[illegible] את עצמו ואחרים, שאין הבדל בין [illegible] של עיר גדולה לבין אלה של [illegible] ובכן, צעירים רבים אינם חושבים [illegible] כבן עירו, צפת. אני יכול להעיד [illegible] עוזבים לא רק משום שאין די [illegible] ומשום קשיי הדיור, השיעמום [illegible] ומיעוטן הפעילויות החברתיות. התר[illegible] והציבוריות הוא מצומצם ביותר". [illegible] שהבעייה אינה מקומית גרידא. [illegible] בתשובה קצרה בשולי המכ[illegible] למערכת, אלא אנסה להרהר בקול [illegible] וכמה אספקטים אנושיים שלה.

*

[illegible] לחיות בערים, בתוך ריכוזי [illegible] גדולים, אינה חדשה ואינה יש[illegible] כל אדם, ועל אחת כמה [illegible] צעיר, מטפח בליבו תקוות ו[illegible] שאם יעבור למקום אחר, בעיקר [illegible] ייפטר בבת־אחת מכל הצרות [illegible] שהן מנת חלקו במקום מגוריו [illegible] על יסוד התקוות הללו צמחו [illegible] הגדולות והכרכים האדירים בעולם [illegible] ועד עצם היום הזה. קשה לשער [illegible] התפתחות הטכנולוגיה התעשייתית ב[illegible] השנים האחרונות ללא אותן תקוות [illegible] על עצם התופעה האנושית ה[illegible] ועל השפעתה אין ויכוח.

[illegible] היא, אם יש בישראל של היום [illegible] לעודד תופעה זו, או אולי אנו [illegible] בתנאים המיוחדים בהם אנו שרויים [illegible] בצורה המנוגדת תכלית הניגוד ל[illegible] הטכניות הנ"ל.

[illegible] גורס, שעלינו להילחם בתופעה זו [illegible] וכמה טעמים. קודם כל קיימת הסכנה [illegible] באזורנו לריכוזי אוכלוסיה גדו[illegible] בעקבות הנשק החדיש שבידי [illegible] אנו מחוייבים מכך לתכנן את [illegible] של האוכלוסיה כמה שאפשר יותר. [illegible] יסודי בתנאים הקיימים כיום. וש[illegible] לפחות עוד שנים־שלושה דור[illegible] ירוויח מכך גם הסיכוי התע[illegible] והמשקי. התעשייה שלנו המתבססת [illegible] על המוח היהודי, אינה זקוקה ל[illegible] אוכלוסיה גדולים. הדוגמאות המוצ[illegible] של תעשייה מעין זו בקיבוצים. מו[illegible] שלישית, כיהודים נודדים המתאמ[illegible] להיאחז בקרקע המולדת. עלינו לעקור [illegible] את יצר הנדודים, המבוסס בדרך [illegible] האשלייה שבמקום אחר טוב יותר. [illegible] בקרבנו פסיכולוגיה של היצמדות [illegible] לבית ולסביבה בה נולדנו וגדלנו. [illegible] זו כדאי ללמוד מן הערבים. רוב [illegible] שברחו מהארץ במלחמת העצמ[illegible] לא היו תושבים מושרשים כאן. הם [illegible] לא נולדו למהגרים מן הארצות ה[illegible] שהגיעו לכאן לאחר הכיבוש ה[illegible] למרות זאת רבים מהם קשורים [illegible] שלהם ולבתיהם. בניהם שנולדו [illegible] פליטים בלבנון ובירדן מוכנים [illegible] חייהם על פיסת אדמה בהם גרו [illegible] ומה נאמר על אנשי איקרית [illegible] אילו קשרים קושרים אותם לחור[illegible] אבותיהם? ללא קשר מעין זה לבית, [illegible] צעירים צעירים שלנו ממקום למקום [illegible] מדינה, בנוסף לאלפיהם ולרבבות [illegible] המסתובבים כיורדים ברחבי־העולם. [illegible] תופעה חמורה מאוד בפסיכולוגיה ה[illegible] שלנו, חוזקת עוצמתה מיצר כמעט [illegible] של נודדים ממקום למקום.

*

[illegible] למציאות היומיומית האפורה. [illegible] את כותב המכתב ואיני יודע [illegible] עבודתו והיה כאן בצפת. אולם [illegible] אני למד ממי שמשתעמם ב[illegible] ישתעמם לא פחות, אם לא [illegible] מגורים חדש. השיעמום ואי־[illegible] הרצון מצויים בדרך כלל באדם [illegible] כל־כך בסביבתו. אני מכיר צפ[illegible] שחיו כאן ברווחה ובכבוד והיו [illegible] מאוד על הסביבה, ולאחר שעקרו [illegible] ולתל־אביב. הם מסתובבים [illegible] משועממים. הם החליפו בתים מרווחים [illegible] צפופות, מקומות עבודה מכו[illegible] לתפקידים נמוכים בשירותים וב[illegible] הם מבקרים פעם מאוד בקונצר[illegible] בהצגות תיאטרון ובפעילויות חבר[illegible] והרבותיות החסרות כל־כך לכותב [illegible] הנ"ל. לעתים נדירות מאוד מגיע [illegible] במקום מגוריו, להצלחה ב[illegible] העולם.

[illegible] עולם. אותם צעירים צמחיים דוד[illegible] לעיירות הקטנות, החולמים על מי[illegible] המחכות להם בערים הגדו[illegible] לעשות אם יבררו קודם היטב [illegible] קרה לאחרים שהקדימו אותם [illegible] לערים הגדולות.

[illegible] לעזוב לעיר גדולה, מוטב שי[illegible] כשורים על שיעור תנאי־המגורים [illegible] ויתקנו את המצב הקיים במקום.

ד"ר ישראל אלדד

הצלת הממשלה או הצלת ישראל?

א. פימה עלי כסל

המפלגה הדתית־לאומית עומדת לפנות לי ממשלה. יש גורסים להיפך: היא עומדת לחזור לשם לאחר שנסוגו ממנה. לזמיר יוצאה מכלית או חוצאה מכליה על־ידי המוטיווח (ולב). יש מי שמחפש טעמים לשיבה, ויש מי שתמה על תעוזה.

יש טוען ששני תוארי המפלגה, "דתית" ו"לאומית", אוסרים עליה להצטרף לממשלת רבין. ויש טוען ששם־העצם "מפלגה" מחייב זאת. אחד האומר כסאות ושררה, אחד האומר תקציב, אחד האומר הרגל־נעשה־טבע, ואחד המייפה את הנימוק ומזכיר את "השותפות ההיסטורית". דומני שפעם כבר ניסיתי לתאר שותפות היסטורית זו כגלגול הקהילה הגלותית: דינא דמלכותא־מפא"י דינא, ולנו אוטונומיה בענייני דת וחינוך, וגם תקציב. במדיניות אין חולקים על מפא"י.

בנית להיסטוריה ולפסיכולוגיה. מהי המשמעות המדינית של הצטרפות זו בשעה זו? פירושה — הצלת ממשלת רבין.

ממשלה זו עומדת ממש על סף התמוטטות. תנועת־חמרי של גוש "אמונים"; פרשת "החברה לישראל"; הצלחת הכנופיות הערביות בחיות אורים; צעדי התקיף (לכמה זמן?) של משה דיין — כל אלה יצרו מצב בלתי־אפשרי לממשלה, המתבססת באמת על השמאל הקיצוני ועל הערבים, כולל המשורר הדגול בהימנוניו בנצחון המרצחים, אותו ח"כ תואפיק זיאד, אח ל"רוח" ולתיאבון של המשוררת טוקאן. רבין זקוק באופן דחוף ביותר לבסיס רחב יותר למדיניותו. מפד"ל עומדת להצילו. האלטרנטיבות בשעה זו הן או תווית כלשהי ימינה מרבין, או ממשלת ליכוד לאומית, או בחירות מייד. כל אלה דוחים, לפי שעה, את תהליך הכניעה לקיסינג'ר ול"פלשתינאים" החוגגים.

עם הצטרפות מפד"ל אפשר יהיה להוריד מתנחלים ביהודה ובשומרון גם על דעת מפד"ל, ואפשר יהיה ללכת לג'נבה להמשך הנסיגה גם על דעת מפד"ל, ואפילו בלי עזרת רק"ח. ואל יסתתרו החוזרים מאחורי ההבטחות של בחירות בטרם נסיגה. זוהי מקיומות. הם חוזרים לממשלה המנהלת משא־ומתן על נסיגה, ורק גובה האתנן טרם נקבע. בהצטרפותם הם מכשירים את המשא־ומתן.

שלושה דברים תבעו ראשי מפד"ל, בגללם לא הצטרפו לממשלה תחילה: שינוי הסעיף "מיהו יהודי", אי ויתור ביהודה ובשומרון; והקמת ממשלת ליכוד לאומית. כיוון שאף אחת משלוש התביעות לא נתמלאה, מפד"ל... חוזרת לממשלה, והצדק וההגיון, שהרי ממשלה זו נוהגת בדיוק כך כלפי חוץ: בלי מו"מ ישיר, בלי שלום, ואף על נוסחת אי־לוחמה אפשר להתמקח, ואף הישות הפלשתינאית אינה נדחית עוד כבתחילה. אפילו קונייטרה איננה משוקמת (האם צריך הוכחה טובה יותר לכוונותיה של סוריה להילחם?...), וכתגובה על כך ממשלת ישראל... חוזרת לג'נבה.

משמע, שמצד האופי יש תיאום מלא בין הנהגת הממשלה והנהגת מפד"ל. פימה עלי כסל. ואני משאיר להכרעת הקורא מי פה פימה ומי כסל.

אבל באוזני הצעירים ובאוזני אנשי "אמונים", שהרימו את נס המרד הדתי־לאומי על דרך החלוציות המחודשת, יאמר ויודגש: שומר נפשו ונפש העם ונפש הארץ — ירחק מהם, יינתק מהם, אל יתן יד להצלת ממשלת־הכניעה. היום זו הדרך להצלת העם.

ב. צביעות או כסל

מוטב היה אילו לבש רבין עוז ואמר לעם: רבותי, מה לעשות? אין ברירה. אמריקה לוחצת. הנפט מחניק. העם עייף. המתנכלים מלגלגים על התינוק לערכים ומערערים את נפש הנוער. אין ברירה. בעזרת קיסינג'ר ואלוהים נציל מה שאפשר. היונים גברו. פוטיפוס הלא פעם כבר הסכמנו למדינונת על שתי גדות הקישון והירקון. פוטיפוס תרי פעם גם הסכמנו לבית לאומי בלי מדינה. מה לעשות?

שיהיה לו עוז לקום ולדבר כך באוזני העם. גם אם יש כאן סילופים אוביקטיביים, לפחות כנות סוביקטיבית מתבטאת בזאת.

למה הוא חוזר בנאומים ומטיף על המיטונון האחולי ביותר: "אנו מתקדמים לשלום בשלבים"? ממה נפשך, דיבור זה הוא או צביעות או כסל מוחלט. או שרבין מבין יפה שאותה מלה "שלבים", שבעזרתה גישר הסר־סור־הגדול לדבר־עבירה בין סאדאת ובין ממשלת־ישראל ועכשיו הוא עומד להגיב גשר זה בין ערפאת לבין ממשלת־ישראל, יש לה מובן הפוך בפיהם של אויבינו מזה שבפינו. באשר הם מסכימים ל"שלבים" שיעזרו להם לכלותנו כליל, כליל, ובמקום בעיית פלשתינ־איות תעלה פה "הבעייה היהודית". ולמתרגמה ידוע לו לסאדאת חבר המפלגה הנאצית בשנת 1944. ידוע יפה ממקור ראשון. ואין צריך לומר ידוע לערפאת "המתון" לפתע, שניסח את "האמנה הפלשתינאית".

או שרבין מבין כוונה זו של "בשלבים" שבפי סאדאת וערפאת, אלא שהוא מסתיר הבנה זו, ומעמיד פני מאמין שאכן הנסיגות והנסתאות המעורוולות בגיניות גלויות הם שלבים לשלום. משמע, דבריו: הם דברי צביעות ביורתן.

או שהוא באמת התחיל להאמין שפני סאדאת וערפאת לקבל את קיומה של ישראל המקוצצת, ולא להשתמש בשטחים שיוחזרו כבסיסים להתקפות ויסוד "השחרור" והשיגור של במזרח־התיכון. והשטחים יוחזרו חינם־אין־כסף ואין־דמים, במחיר אמירה מעורפלת ביותר, הסרת כיסוי כלשהו ובלעג גלוי, כשעולם ומלואו תמהים על כסלנו.

כי הלא אם לא צביעות, ודאי שכסל הוא להאמין בכך; ואינני יודע אם זה לא חמור יותר מהצביעות.

ג. המחדל המדיני גם היום

גם אם עלינו להניח שתמו אפשרויות של מחדלים מודיעיניים וצבאיים, ישנו מחדל מדיני גלוי וחמור, שחובה להצביע עליו.

השארנו בידי האויב את כל האופציות. מטרתו הסופית ברורה. הוא בוחר בדרך להגשמתה. כשהוא יודע שאין לו מה להפסיד. הוא רשאי לנסות כל דרך. לא יצליח — לא ייענש. אולי גם ירוויח. מצילים אותו — בעזרתנו — מתבוסות, אין דורשים ממנו פיצויים. מוכנים להחזיר לו בשלום מה שהפסיד בקרב. מלחמות דה־לוכס כאלה טרם ידע העולם. פתחנו אסכולה חדשה... אין צריך לרשום זאת כפטנט ישראלי. איש לא יגנוב מציאה זו.

עזרת בריה"מ, עזרת קיסינג'ר, שהיתה מכריעה יותר מזו של בריה"מ, גורמים חיצוניים אובייקטיביים כנפט, כאינטרסים כלכליים של השוק — כל אלה הם בלי ספק גורמים קשים. אך מכל אלה חמור יותר גורם הכניעה הפנימית: ואין הכוונה לרק"ח, ל"מצפן" וכדומה. הכוונה ליושבים בצמרת־השלטון. מה טענה יש לנו לשר־החוץ צרפתי, היושב עם ערפאת? הוא קיבל את האות, את ההיתר לכך משר־החוץ שלנו, שהתחיל "להתחשב" בישות הפלשתינית. ומי בעולם יכיר בזכותו לקבוע מי רשאי לייצג ישות זו? אין שום סיכוי שהוא יסרב ללחוץ את ידו של שר־החוץ הצרפתי, ואין לו גם שום זכות לסרב.

ואף־על־פי־כן, על אף המצב שהחמיר ומחמיר באשמתנו, יש עוד דבר שממשלת־ישראל, כל ממשלת־ישראל, אפילו זו שבשעה זו, חייבת לעשותו:

לסגור את האופציות הפתוחות, הפרוצות, של האויב. לא די בכך שהממשלה חוזרת ומכריזה על בגנותנו, על גבולתנו, על היערכותנו, על התבצרותנו וכו' וכו'. אין שום רבותא בכך ושום תוספת כוח נפשי ומדיני בחוץ ובבית.

הגיעה העת לומר באוזני האויב, ובקול רם, ולא בשעת התרגשות קרבית ("נשבור את העצמות", "נכה שוק על ירך"), כי אם עכשיו, ובשקט וברצינות: לאחר כל הצעות השלום והויתורים, הפעם זה אולטמטיבי: אם אין שלום (או "הסכם בנוסח אחר", אם המכרין הוא הממשלה דעכשיו) — תהיה מלחמה, ויהיה ענוש והיינה קביעות סופיות.

לא נניח יוזמה ואופציה לאויב. נצא ביוזמתנו למלחמת־הכרעה, בטרם יישתנה המצב האיסטראטגי, והפעם תמוצה תבוסת האויב כדת וכדין מלחמות.

אין צריך לומר שהמובס ישלם פיצויים מלאים לכיסוי נזקינו. גם גבולות ייקבעו. שטחים "מוחזקים" או "כבושים" יהיו מעבר לגבולות, שאנו נקבע לעצמנו.

בדרום: כל סיני חלק מישראל. תעלת סואץ — שנחצה אותה — תהיה גבול־השלום. התעלה תוצא מבעלות מצרית ותועבר לרשות "משתמשים" או ממונים נייטראליים, וצבא ישראל יחנה בגדה המזרחית ערב לפתיחתה ולפיתוחה.

בצפון: יחוסלו כליל מחנות המחבלים. אם לבנון תתנגד לכך, נילחם בה וגבולנו ייקבע על הליטאני (אותו הציע וייצמן בוועידת־השלום בפאריז ב־1920, ואגב 60 אלף יהודים בארץ...).

סוריה — זה המרושע והפראי שבאויבים — תיענש קשות. שילם יהיה על עינויי שבויינו ואחינו בדמשק.

דרוזים: תוקם מדינה דרוזית בצפון, כמעשה צדק וכחיץ.

במזרח: אם ירדן לא תזוז — נניח לה. אם תזוז נגדנו — נעבור את הירדן. נחסל ממלכה מלאכותית זו, יצירת האימפריאליזם הבריטי. ישובו ההאשמים למדבר, ממנו באו.

נפט: בעזרת בעלי־ברית נאמנים, הקיימים בפוטנציה (כורדים, איראנים), יופקע הנפט מידי נסיכי המדבר ויועמד לרשות מיוחדת לפיתוח ארצות נחשלות, ובשלב ראשון לפתרון התיישבותי נרחב של בעיית הפליטים הערביים מארץ־ישראל. מיליארדים יימצאו לכך.

המישטר בארצות־ערב יוחלף, כפי שהוחלף בגרמניה המובסת. בראש־ובראשונה במצרים, שבגבולותיה ובלאומיותה המצרית תמצא בישראל בעל־ברית גדול לפיתוחה.

ממצב זה, לא מן הנמנע שאפשר יהיה להציע גם למעוניין בכך באמת ובכנות: נייטרליזציה של המזרח־התיכון.

זוהי תוכנית־המלחמה של ישראל, לאחר כשלון כל תוכניות־השלום. אוטופית? לא. אוטופיות הן כל תוכניות־השלום על בסיס של נסיגות. זהו כורח וצדק, ואפשרות יחידה לשלום־אמת, אם עלינו להתקיים כאן. על־כך יש להכריז גלויות וברורות. זה מחייב כמובן גם שינוי פנימי, חברתי, כלכלי, רוחני. זו הצלה גם מאויבי חוץ, גם מניוון והתפרקות מבית. זה עדיין בגדר האפשר, בנוסף על היותו בגדר ההכרח, הצדק וגם התבונה המדינית.

ייתכן שלכך דרושה ממשלת־חירום צבאית, מוסכמת על הרוב המכריע של העם, ולא רק על העם שכבר יושב בציון. זו דרך הצלה, ואין לה תחליף.

צבי קסלר

סיפורים מהמציאות

מעשה באחד תמהוני, שנכנס לגן־החיות, עמד מול גדר הג'ירפה והתבונן בצוואר הארוך, ונהם לעצמו: "לא, זה לא נכון, זה לא נכון..."

במצב דומה לערך עומד לו האזרח בישראל, העוקב בשבועות האחרונים אחרי הפרשיות הכלכליות השונות, והמוצא עצמו לא אחת נוהם לעצמו: "זה לא נכון, זה לא נכון..." הבה נלך בעיקבותיו של אותו אזרח, ונספר סיפורים ישראליים אחדים. כל הזכויות שמורות לנו.

ניקח, למשל, את "החברה לישראל". הכל כבר נכתב עליה, אולם בכל־זאת עדיין תוהים על מיספר דברים שוליים, שהתרחשו סביבה. למשל, בשבועיים הראשונים לאחר פרוץ המשבר בעסקיו של ד"ר טיבור רוזנבאום, הצהירו כל השופרות הממשלתיים כי "זה לא עניין לממשלה". הם ידעו להסביר יפה מאוד לעתונאים, ודרכם לציבור הרחב, כי בסך־הכל יש כאן עסק שבין חברה פרטית ("החברה לישראל") לבין בנק פרטי, ואפילו לא ישראלי (בנק אינטרנשיונל קרדיט). ולפתע, כשהכל מתמוטט, וממשלת־ישראל נחלצת (או לפחות מנסה להיחלץ, ואף בצדק) להצלת הבנק השווייצרי, זועקים כל שופרות־ההסברה הממשלתיים: בוודאי שעל הממשלה לעזור, שהרי מדובר בבנק המנוהל עם יהודים וישראלים, ומדובר בכסף של חברות ממשלתיות ולא־ממשלתיות ישראליות בהיקף של עשרות מיליונים, ומדובר בכסף של יהודים בהיקף של יותר ממאה מיליונים, ומדובר בסכנה להשקעות לישראל וכו' וכו'.

מה קרה, בעצם, בין השבועיים הראשונים, כשבסך־הכל היה מדובר ב"חברה פרטית" ו"בנק פרטי" לבין היום? למה הפך העניין פתאום לבעייה לאומית־יהודית? למטפלים בנושא זה בממשלה הפתרונים.

□ □ □

מי אשם ולמה

סיפור אחר הוא בנושא אישי יותר: ההיסטריה, בה נתקף העם הזה, על מנהיגיו ואורחיו, לעיתים קרובות. קרה מה שקרה ב"חברה לישראל". המדובר בבנק שווייצרי ובהסתבכות של בנק גרמני בתוך בנק שווייצרי זה, כשכספי יהודים וישראלים מעורבים בכך. הגרמנים מנהלים את דיוניהם בניחותא ואינם דוחקים את הקץ. לפיקוח על הבנקים בשווייצריה יש פנאי. הוא שוקל בכובד־ראש, ועד היום לא החליט דבר.

ובישראל — "עליהום". קודם־כל, עושים לינץ' ציבורי למיכאל צור. רבים מאמינים שהוא אשם. לי לא ברור עד היום מדוע מיכאל צור הוא האשם היחידי, בעוד שלגבי העברת כספים לחברות ואחזקות של טיבור רוזנבאום בסכום של למעלה ממיליון דולר על־ידי מוקה לימון — לא נמצא אשם. אכן, יתכן שמוקה לימון אינו אשם. עדיין לא נחקר דבר. אם כן, מדוע מיכאל צור אשם, ומוקה לימון לא?

התברר שבתי־הזיקוק לא הפקידו כספים באורח ישיר. אך כמובן מיכאל צור אשם. התברר שמשה קשתי ז"ל היה זה שהפקיד את הכספים של צי"ם, ומיכאל צור הוא יו"ר מועצת־המנהלים של צי"ם. האשם, כמובן, הוא מיכאל צור, אבל יו"ר מועצת־המנהלים של "החברה לישראל", הברון רוטשילד, ויו"ר מועצת־המנהלים של בתי־הזיקוק, ד"ר צבי דינשטיין, כמובן לא אשמים.

וד"ר טיבור רוזנבאום עצמו הפך כאן בכלל למיקרה פלילי. מישהו בחו"ל כתב עליו פעם, שיש לו קשרים עם גורמים מפוקפקים, שגם הפקידו כספים בבנק שלו. מעניין איפה כל הכספים הללו, אם עכשיו מתברר שהפקידו אצלו כמעט רק יהודים. האיש עוד לא הוציא פרוטה מישראל, אלא רק השקיע בה. הוא החזיק שני מיפעלים למופת — "אתא" ו"לודזיה"; עזר למיפעלים אחרים ולרכש. בהרמת־טלפון אחת גייס פעם מנכ"ל משרד ממשלתי מטיבור רוזנבאום סכום של כמה מיליוני דולר, שנזקק להם באופן דחוף לרכישה מיוחדת. פעם אחרת עמדה ישראל להפסיד 25 מיליון דולר, בשל השתלטות בעלי־הון על צוואה שהורישה סכום זה לישראל; ורק התערבותו של רוזנבאום אישרה את העברת הכספים לארץ. מימון מיידי בסך 25 מיליון דולר של טיבור רוזנבאום לחברת־נפט הקשורה עם בתי־הזיקוק, הכניס תוך שנה רווח של 42 מיליון דולר לחברה זו, וחלקם של בתי־הזיקוק הוא למעלה מ־10 מיליון דולר.

רבים עוד הסיפורים על טיבור רוזנבאום, וכפי שאמר השבוע אחד השרים, הרי עד לפני שבועות אחדים הוא היה "פרסונה מאוד גראטה" במדינת־ישראל. עכשיו הוא הסתבך. היכן כל ידידיו? קשה יהיה מן־הסתם למצוא היום מנהיג בישראל, שיהיה מוכן לשבת איתו במיסעדה או בבית־קפה לאור היום.

□ □ □

לישי"ט שווה ל"י

מאז קום המדינה, ועל אף האזהרות בעתונים, שולמו צוותי־האוויר של "אל־על" מס־הכנסה בשיעור של לירה שטרלינג השווה לירה ישראלית. כלומר, עבור עשר לירות ישראליות משלמים מס־הכנסה כאילו היתה זו לירה אחת. אחרי עשרים שנה מנסה משרד־האוצר לתקן את העוול, ומומחים מציעים לבטל נוהג פסול זה, להכיר בהוצאות מוגדלות, ולהפוך את צוותי־האוויר לחלק של כל עם ישראל במדינת־ישראל.

צוותי־האוויר מאיימים בשביתה. וועדת־שרים ממשלתית מחליטה להניח בחוק לגבי קבוצת־אנשים מסויימת במדינת־ישראל שלירה־ישראלית שווה ללירה־שטרלינג. כך תתוסף לשורת שערי־המטבע השונים, בהם התברכה הלירה הישראלית, שער נוסף: עשר לירות ישראליות שוות לירה ישראלית אחת לקבוצה של כמה מאות איש, כדי שיוכלו לשלם פחות מס־הכנסה.

ועדת־השרים זרקה את דעת המומחים לסל. איש אינו מגיב. הכל מותר, שהרי החלטות כאלה שייכות לפוליטיקאים ולא לבעלי־מקצוע.

*

זהו רק לקט מיקרי של סיפורים. הנה היא כמולה: שהלקט הוא מיקרי ומצומצם מאוד, והסיפורים לקוחים כולם לא מדמיונו המרושע של מישהו, אלא מהמציאות הישראלית של 1974.

יושבת־ראש המישלחת הסורית לוועידה הבין־פרלמנטרית בטוקיו:

„לעזור ליהודים? - בבקשה, אך לא על־חשבון הערבים"

שיחה ישראלית־ערבית־בריטית במיסעדה בבירת יפאן

מאת ח"כ משה ברכול, טוקיו

ביום סתיו מעונן וסגרירי, הנשקף מכל החלונות, [illegible] הוועידה הבין־פרלמנטרית בטוקיו, נזדמנתי לארוחת־צהריים עם לורד אנגלי, חבר המישלחת הבריטית, הידוע כרבקותו הרבה בישראל. היה זה במיסעדה הדייט היפאני, שהמתה בשעת־צהריים זו פרלמנטרים מכל קצווי־תבל. משלא מצאנו שולחן פנוי אחר, נתיישבנו בקצהו של שולחן מיארח, שלא נועד כלל לשניים...

עוד בטרם הספקנו להזמין את ארוחתנו, הבחנתי בקבוצת גברים, ביניהם אשה אחת, שתרו אחר מקומות־ישיבה ושמו עין על שולחננו. אחד מהם פנה וביקש רשות להתיישב לצידנו ולמולנו; וכמובן, לא סירבנו.

כל אחד נשא, כמקובל, על דש בגדו תג־זהות ועליו השם והארץ אותה הוא מייצג בוועידה. כטעמים אשר שמי הייתי היחיד שתגו היה מצוי בכיסו וזהותו לא נודעה, איפוא, באותה עת אלא לידידי הלורד האנגלי.

מייד נתחוור לי, כי אנו בחברה טובה: רובם של שכנינו לשולחן היו חברי המישלחת הסורית, ומיעוטם — המישלחת הכוויתית.

בין המנה הראשונה לשנייה, גילה הנציג הסורי שלמילי יוזמה, ופנה באדיבות הראוייה ללורד הבריטי וביקש את דעתו על הצעת־ההחלטה בנושא המיזרח־התיכון, שהוגשה על־ידי מישלחתו לוועידה. בהצעה זו, שאני כבר הכרתיה היטב, היה מצוי גינוי חריף לישראל על שלטונה בשטחים ועל סיפוחה את ירושלים, כשהיא מוגדרת כתוקפנית וכיוקעת כמתנכרת להחלטות מועצת־הבטחון של האו"ם.

הלורד עיין רגע בהצעה, ואחר השיב בנחת: „אינני מסכים להצעת־החלטה זו ואצביע נגדה, כי אין לה כל הצדקה. החלטת האו"ם איננה מחייבת נסיגת ישראל לקווים שלפני מלחמת־ששת־הימים, אלא לגבולות־בטחון. הייתי בישראל לפני זמן, ונוכחתי באילו תנאים חיו יישובי היהודים בצפון, שהיו נתונים לאש מן הרמה הסורית. מדוע על הישראלים לנטוש את רמת־הגולן? האם כדי להשיב את עצמם מחדש לסכנות ולאש?"

„כיבוש בכוח הזרוע"

הסורי נדהם. אך התאושש ושב לשאול: „האם פירוש הדבר, כי אתה מצליח עם התפשטות ישראלית וכיבוש טריטוריות בכוח הזרוע? אין זו שאלה של הרמה הסורית. הנה השתלטו הישראלים על ירושלים הערבית. הם מסרבים לפנות אותה ואף סיפחו אותה למדינתם. האם תוכל להצדיק זאת? מועצת־הבטחון תבעה בהחלטה 242 נסיגה מכל השטחים הכבושים. אך ישראל מסרבת בעקשנות לקבל החלטה זו ומתנכרת לה".

„ראיתי במו עיני את המקומות הקדושים ליהודים בירושלים שנפלו בידי הערבים ב־1948", השיב נציג המישלחת הבריטית. „הם הפכו אותם למיזבלות ולבתי־שימוש; מקברי היהודים עשו בורות־אשפה. מה יכול אדם לצפות מן הישראלים אשר בעיקבות מלחמה שלא הם אשמים בה, הם חזרו למקומות הקדושים להם, ומצאו אותם במצב של הזנחה וחילול? שיחזירו אותם?"

„הרי שלדעתך, כפי שהבינותי אותה, יש הצדקה כפולה לתהליך הכיבוש: ההכרח, כביכול, בגבולות־בטחון והסגנה, כביכול, במקומות הקדושים", הסטיר הסורי בנימה של סרקאזם. „אך האמת היא, כי הנימוק הראשון כיסוי עלילה".

כאן התערב הנציג הכוויתי, שישב משמאלו של הלורד, ואמר: „הטענה בדבר גבולות־בטחון איננה אלא אמתלה כדי להצדיק את המשך הכיבוש. אפילו נניח, כי היא היתה נכונה ב־1967 — היא איננה נכונה עוד עכשיו. הציוד הצבאי המשוכלל, נשק ארוך־טווח מצוי בידי שני הצדדים, הטאקטיקה הצבאית נשתנתה. במלחמה הבאה לא יהיה עוד כל ערך צבאי למיקומו של הגבול. ואין זה מתקבל על דעתי, כי היהודים אינם מבינים זאת".

„היהודים הם עם שוחר־שלום; הם סבלו הרבה ורוצים לחיות בשקט ולקיים את ביתם העצמאי", נקט פתאום הנציג הבריטי הקשיש בקול רגש ושכנוע. „הם שבחו במדינתם שקמה במישטר העמים, ולא חלמו מעולם על התפשטות והרחבה וטריטוריות חדשות. אבל אתם לימדתם אותם בשנים לקח מר; וכל שהם עושים עתה איננו אלא כיוון להבטיח את חייהם ואת קיום מדינתם בפני סכנה מצד הערבים".

„שום סכנה איננה קיימת מצד הערבים לשום שוחר־שלום ומתנזר מתוקפנות; אלא שישראל איננה נכונה לצערי, עם עמים אלה", הסטיר הסורי בנימה של זעם.

„משמע, אתה מוצא הצדקה בחיסולה של ישראל?" הטיח הבריטי בפני בדיחות.

„לא. אני לא אמרתי זאת", פסק הסורי. „אנחנו לא מדברים על חיסולה, אף על השמדתה של ישראל. אתה שהשתמשת במושגים אלה, לא אני. אנו מדברים על נסיגה ישראלית לגבולות הקודמים ושיחרור השטחים הכבושים".

„אני מישראל"

הכל סביב השולחן היו דיונים ויכוחים לנאמר. אך שבאוזני יותר נתברר לי, כי לא הכל הבינו את השיחה שהתנהלה באנגלית. בין הערבים היו שידעו רק ערבית, אחרים הבינו גם צרפתית, אך לא אנגלית. כשפעם לפעם היה תרגום, מישהו זה או אחר בערבית עובר מפה לאוזן, ונזקקים להתדיינות ולתגובות, שלא ידעתי את פישרן.

אני עצמי הייתי קשוב מאוד. אך נהגתי עד אותה עת שתיקה גמורה. הדובר הסורי הראשי, שישב מולי, שטח את דבריו כל העת, בפני הלורד ובפני במיוחד, אך אני, עם שנתתי סימנים שאני מאזין היטב לדבריו, לא התערבתי באורח פעיל בשיחה. וזאת כדי שלא להביך איתי, [illegible].

[illegible] לא עכבה לו עוד. כנראה יהוא פנה לפתע בשאלה ישר אלי: „אמור־נא לי, נציג איזו מדינה אתה?"

„כשאומר לך זאת, תסרב לדבר עוד", השבתי, כשאני בוחן היטב את תגובתו.

„מדוע? דבר זה לא ייקרה בוועידות. אני מבטיח לך".

„אני מישראל", אמרתי עתה ללא שהיות.

הוא נראה כמוכה־תדהמה. כעבור רגע התנער, חייך בלאכותיות, [illegible] ואמר בפנותו אלי: „ישראלי!"

„טוב, זו לא סיבה שלא להמשיך דברים סביב שולחן זה. אחרי הכל, אנחנו שכנים. יש לנו הרבה מן המשותף ביניגנו [illegible] סיכסוך חמור, על־כל־פנים. אינני כורה מפני.

באו ראיתי לנכון [illegible] לצאת רגע מן [illegible] רים בנושאים מדיניים רגישים ולפנות אל [illegible] שמצויים בהם פחות מוקשים. הערתי: „האנגלית [illegible] טובה היא. האם למדת מעבר לים?"

„עשיתי את התואר השלישי באנגליה", השיב.

„באיזה מיקצוע?"

„בלינגוויסטיקה. מיקצוע המשמש אותי עכשיו [illegible]".

„ואתה היכן למדת ומה?"

„בירושלים ובפאריז. אך במיקצועות אחרים, [illegible] מהם כליל: היסטוריה ותורות מדיניות", והוספתי: „[illegible] מגיעים מלינגוויסטיקה לפוליטיקה?"

„עסקתי תחילה בהוראה. אבל זו קדנציה שנייה [illegible] חבר הפרלמנט. ועוד מוקדם לומר אם נהגתי טוב [illegible]".

„נשק בכסף טוב"

אחר אתנחתה קלה שבתי אל הנושא המדיני [illegible] מחונות: „הקשבתי קודם לדבריך ולא הגבתי. אך [illegible] בהם טעות יסודית, אשר התפלאתי, כי נכשלת בה. [illegible] נכון, כי ישראל סירבה לקבל את החלטת מועצת [illegible] 242, כפי שטענת. היא קיבלה אותה, הצהירה על כן [illegible] רבות וגילתה נכונות לוותר על שטחים במיסגרת [illegible] שלום. חוץ נסיגה אל גבולות־בטחון, כפי שמחייבת [illegible]. אך אם לדייק בתיאור המצב, יש, כנראה, פירושים [illegible] החלטה 242 — שלנו ושלכם. פירושים אלה נוגעים [illegible] „נסיגה משטחים" כפי שאנו מבינים, או „נסיגה מן [illegible]" ואפילו „נסיגה מכל השטחים", כפי שהערבים נוהגים [illegible] ללא כל אחיזה בהחלטה עצמה".

כאן קרץ לי בעיניו, ברמזו לעבר הבריטי, [illegible] בשיחה עם שכנו משמאל, כשהוא לוחש לי: „אכן, [illegible] כנראה, בגלל ההבדלים שבין הטכסט האנגלי והטכסט [illegible] של החלטת מועצת־הבטחון, אשר אלה הרגילים [illegible] ולבלבל, ביטלו איתם לפעמים באו"ם".

השיחה שבינינו עוררה, כנראה, סקרנות [illegible] נוסף, שלבש חליפה ורודה, העניק את מקומו של [illegible] ופתח מייד: „מקור כל הצרות הוא בסירובכם [illegible] המחייב אותנו לאבק [illegible] צבאי גדול וסכנה [illegible] סוף. [illegible] הצבאי [illegible], שאנו נהוגים לו, [illegible] הבדינה [illegible] לעניני צבא, בהכרח [illegible] לבעיות כלכליות וחברתיות חמורות".

כאן הגבתי בקפידה: „האינכם שמונים אחוז [illegible]"

„כן. נכון. שמונים אחוז", אישר הפרופסור [illegible]

„הכיצד", היקשיתי. „הרי אתם מקבלים נשק [illegible] בתנאים טובים".

„זוהי אגדה. אנו משלמים לרוסים בכסף טוב [illegible]. הם [illegible] מאיתנו את הכותנה וכל דבר אחר [illegible]. בעצם זה אתם שמקבלים [illegible] מן האמריקאים במתנה, בכסף ובסחורות..."

„חוששני, כי הדברים טעונים עוד בדיקה". [illegible]

„הנה מדוע אנו עומדים בתביעתנו לנסיגה [illegible] קעות הצבאיות [illegible]".

„אנו בני־דודים"

כאן זרקתי שאלה דיונית: „אמרו נא לי: [illegible] הם, כי ישראל היתה מסכימה לסגת אל גבולות [illegible] האם היינם [illegible] הסכסוכים [illegible] לבעיה הישראלית־ערבית: המוכנים אתם [illegible] בשלום [illegible] שכנים טובים, כאורחים [illegible] במזרח־התיכון?"

„מדוע לא?" השיב בשאלה. „הרי, אחרי ככלות הכל, [illegible] בני־דודים". אף הוסיף מייד: „כפי שאתה [illegible] בפינו. יהיה צריך גם לפתור את בעיית העם הפלשתינאי".

„כיצד?" שאלתי.

„הפלשתינאים צריכים לשוב לביתם [illegible] אשר לדעתו בהם. כי יישארו על כתיהם [illegible] דבר כזה לא יתיישב בכסף, בשיכון — [illegible] זה — אין כל פתרון".

„אין צורך לשכוח כי הפלשתינאים [illegible] הערביות מעבר לגבול הם שנוטשים [illegible] ולמדבריה של המליצים הערבים. אברתי, [illegible] תהלכת עצירה [illegible] אז מדינה ערבית בצד המדינה היהודית [illegible] במלחמה כדי להחריב את תיישוב היהודי ולסכל את [illegible] של מדינת־ישראל. שהיתקפה [illegible] לקיבוצה. לא היא האחראית לכל [illegible] הגונאם [illegible] ישראלית".

„בניסיון לא נראה כעי יותר מדי [illegible] כלפי הם כלנים. אך עבר על דעתי: הפלשתינאים [illegible] וחייבים לחזור לביתם".

„הרי אירגוני־המחבלים הערבים הכריזו לא [illegible] חותרים להחזיר את הפליטים, כדי להסל [illegible] מדינת־ישראל. [illegible] ישראל [illegible]".

„לא אכפת, כי זו בעייה [illegible], חידה, [illegible] ריש עכשיו על אצבעית בדבר [illegible] בשטחים על הגדה המערבית [illegible] ישראל [illegible] הכנסת".

הוספתי להקשות: „שמעתי, כי בין האירגונים [illegible] תיואמים, המוכנים בכך. יש הרואים הסדר [illegible] לתקופת־ביניים [illegible] הוספת שלום היא [illegible] זאת על הרבצה של מדינת־ישראל?"

„לא. אין זה נכון הם לדברים על מדינה [illegible] חילונית [illegible]. בה יחיו בשלום ערבים ויהודים".

„אבל בכך עלול להיקץ הקץ על מדינת יהודית, תרבות יהודית, [illegible] בעלת אופי יהודי, עצמאית יהודית, [illegible] מצמאת את עצמי. [illegible] באוזני [illegible] כבוד [illegible]".

„ראשית, לכם הערבים יש [illegible] עובדי מוצאם. ותוכה [illegible] צרה במדינה יהודית [illegible] והיהודים להשאל אותה. [illegible] במינה, כי אנשים לא [illegible] דבר [illegible]".

„אני דיברתי על מדינה פלשתינאית [illegible] כשתי בדינות צבאיות. זה יכול להיות [illegible] השיבות, ביקש [illegible] לסבסבר [illegible]".

„אך אני [illegible]" — [illegible]

(פרופ' [illegible])

אריק מלך ישראל

שילבי קשת

[illegible]שה מידה בלתי־רגילה של יהירות, [illegible]שאות וחיוות־דעת, כדי להכריז ש[illegible]דינה נענשת על־ידי אי החזרתו של [אר]יק שרון לצבא.

[א]ריק ניחן בשפע בתכונות אלו. בעי[ני] [illegible] המדינה זה אריק ואריק זה המדינה [illegible] קם איתו ונופל בלעדיו.

[illegible] שלא מחזיק בדיעה זו שלו ושל [illegible] בעתונות, הוא בינוני ועלוב וכי[illegible] ופרובינציאלי ומרוב קטנוניות לא [illegible] את גודל השואה שממיטים על [illegible].

[illegible] כי כיצד יכולה אומה רודפת סכנות, [illegible] מלחמה, לוותר על שירותיו של [illegible] במצביאי ישראל מאז בר־כוכבא? [א]ריק הנועז, האגדי, האמיץ העשוי [illegible], המלהיב חיילים, שבמלחמה האח[רו]נה כינוהו אריק מלך ישראל. והוא לא [illegible] בהם, ואשר מי שעיניו מזויינות [illegible] הילתו המסנוורת, ואינו קד בפניה [illegible] בפני שכינה של מארס אל המלחמה, [illegible] מטומטם, פחדן, וכיתתי.

[הו]א טוען, בצדק, שלא תזיק לצה"ל [illegible] ביקורת, אולם אם הביקורת היא נג[illegible] [illegible] הכפשה.

[illegible] בטרם נדם קול התותחים והטילים, [illegible] החחיל במלחמת הגנראלים. בראיונות [ל"נ]יו־יורק טיימס" ול"פיגארו", כשהוא [illegible] את מראייניו בצדפות, סלאמי הונ[גרי], קוניאק צרפתי וסיגרים משובחים, [illegible] שהסביר שחייליו מעריצים אותו [מ]שום שהוא מתחלק אתם בכל. הוא התנהג [illegible] רומאי עם לגיונו הפרטי. ונשא [illegible] עם עוזבתו, כדי להיכנס לכנסת, [illegible] איום מדהימה, שהזכירה את הסיס[מה] [illegible] העתיקה: רומא, גורי לך מפני לב[illegible]... הוא דיבר אז על "... מחדלים [illegible], כשלונות והכשלות, אובדן העש[תונות] [illegible] ואובדן השליטה. אישר על אסם ועל [illegible] הצלחנו להגיע לניצחון".

[אר]יק! אריק!

[illegible] בעקבות אותה פקודת־יום, בו[illegible] [illegible] מינוי־החירום שלו כמפקד־אוגדה. א[illegible] [illegible] איוולת בלתי־רגילה והפגנה מזע[זעת] [illegible] של חוסר אחריות לאומית שלא נוח[illegible] [illegible] כמוני להגיע אל הדרג העליון [illegible] הפיקוד על צה"ל".

[illegible] ראיון ציטט אלוף מצטיין, שבשמו [illegible], ואשר, לדבריו, אמר לו בעיצומה [של] המלחמה: „אני שונא את הגנראלים [illegible] יותר משאני שונא את המצרים".

[illegible] שיחרורו, כאשר נאם בפני המוזנים [illegible] והפרדת־הכוחות, דיבר על [illegible] אמיץ המונחה על־ידי ממשלה מור[illegible], תוך צעקות היסטריות של הקהל: [„אר]יק! אריק!" אחר־כך אמר: לי לא [illegible] אף פעם „חבורה" שתתמוך בי. [illegible] התראיין והשמיע את מישנתו ה[illegible].

[פק]ודה בלתי־מוסרית

[illegible] אתה עומד בפני מצב, שבו [illegible] לך להלשין שאתה צריך להחליט [בין] נאמנות לפיקודיך לבין נאמנות להור[אות] [illegible] שאין מאחוריהן שום דבר, שהן הו[ראות] [illegible] חמורות של הממונים עליך, הרי ב[מצב] [illegible] כזה, שאינו קורה בכל יום — אתה [illegible] בהחלט נאמנות לכפופים לך. זאת, [illegible] אחרי שאמרתי שנאמנות למדינה [illegible] מעבר לכל".

[הו]א בעד דמוקרטיה. אדם כמוהו, ה[illegible] על עצמו שרק הוא יכול להחליט מה [illegible] למדינה, רוצה להיות רמטכ"ל. ואם [illegible] בתפקיד מיוחד שתבע לעצמו [illegible] טרם נמצא בצה"ל. וזאת, כדי ל[illegible] את הרמטכ"ל.

[illegible]ראל מתוסכל, שבמלואו נפתו ניצב [illegible] החיילים הבאים לפנותו בסבסטיה, [illegible] אותם להפר פקודה. ואז הונצח ה[illegible] [illegible] בין אריק מלך ישראל וסרן ב[illegible]:

[illegible]: „אריק, כשנתת לנו פקודה [illegible] את התעלה במלחמת יום הכי[פורים] [illegible], ידענו שאנו מסכנים את חיינו. [illegible] בכל זאת הלכתי, כי זו היתה פקודתך. [illegible] אתה דורש מאיתנו להפר פקודה [illegible] מפקדנו? זה מה שאתה דורש מחיי[לי] [illegible] כזמן שירותך בצבא?"

[א]ריק, ח"כ ואלוף (מיל.), משיב ללא [illegible]: „זוהי פקודה בלתי־מוסרית ול[illegible] [illegible] מסוג זה חייבים לסרב. אני לא [illegible] ממלא פקודה כזו. מה שהתרחש [illegible] הערב זו זוועה שאין לתארה".

[illegible] דמוקרטית

[illegible] אמר בטלוויזיה, לאחר שנשאל [illegible] עשה הימין, אם במישאל־עם יכריע [illegible] בעד פשרה טריטוריאלית: „אני [illegible] קבלת החלטות בדרך דמוקרטית. ב[illegible] [illegible]רך דמוקרטית בנושא מכריע זה זה [illegible] הממשלה, הנשענת על רוב [illegible] מתוך 120 חברי־כנסת".

[illegible] המפואר הסתדר תמיד עם מי[illegible] [illegible] המעריצים. אולם לרוב לא עם [illegible] 26 שנות שירותו הבטחוני המפוא[ר] [illegible] תלונות על אי ביצוע פקודות והריגה מ[illegible] [illegible] לאורך כל הקו, כאשר העתונות [illegible] את קידומו ותהילתו.

[illegible] גרם לכך, שהמיד אישתו מחוז[illegible] ממנו בפיקוד הגבוה, מתוך אי־רצון להתמודד עם התופעה הזו ששמה אריק.

גם בקרב אלה שיש להם ביקורת על אריק נוצרה אכסיומה שהוא הגדול בגיבורי ישראל, מבלי לטרוח לערער על כך.

בונאפרט

אומנם בינם לבין עצמם מכנים אותו האחרים מקארתור ובונאפרט ולודנדורף ופאטון (ובליברלים: באטיסטה) — אולם כלפי חוץ לא פסלו אותו כפי שפסל הוא את האחרים, את בר־לב ואת ברן ואת דדו ויוסקה גבע וישעיהו גביש — כל מי שאי־פעם היה אריק כפוף לו.

הוא יוצא נגד קביעתו של מוטה גור ואומר שהצבא איננו מוסד ליחסי ציבור ומועדון הארמוני. הוא איננו מסוגל ואיננו רוצה לעבוד בצוות ובשיתוף־פעולה עם גורמים אחרים בצבא. אריק הוא כמו גנראל סיני עם צבאו הפרטי.

ויש קריטריונים יותר חשובים למפקד בצבא, מאשר מקצוע ההריגה. הוא מתבלט מתוך כך, שהאחרים שותקים.

היו לו גם „פאשלות" לא מעטות לאורך כל שירותו הצבאי, וקרב המיתלה ב־56 אינו היחיד שבהן.

מעלליו הבלתי סימפאטיים בקיבייה ובעוד מקומות ותיפוריו על מאיר הר־ציון בפעולה נגד הבדואים — מונצחים ביומני שרת.

פשיטותיו הנועזות כמפקד 101 עומדות בהשוואה לכל פשיטה אחרת — אפילו אם ניקח, למשל, את הפשיטה האלגנטית לפני מיספר שנים לביירות, שהיא לא פחות נועזת, ואשר חיילים קיבלו בה הוראות חמורות לא לפגוע, בשום פנים, בנשים ובילדי מפקדי ה„פתח", שאותם באו לחסל.

היתה לו, בין השאר, גם פעולת־תגמול מוזרה. בראשיתה של תקופת 101, כאשר פיקד על פשיטה נועזת על בסיס מישטרה צבאית בטבריה. בה היכו צנחניו את השוטרים הצבאיים וכפתו אותם, על שאסרו קודם את אחד מצנחניו.

הוא היה האלוף הנזוף והחריג של פיתחת־רפיח.

דוגמה נוספת לאריק אוהב התהילה והפוטוגני: כאשר צולם במלחמת יום־הכיפורים כשראשו הכסוף חבוש תחבושת, וכתביו המתפעמים דיווחו שנפצע מרסיס, לא טרח להסביר, כי למעשה נחבל בראשו מג'ריקאן של זחל"ם, שהתחיל לנוע. אילמלא היו צלמים בשטח, לא היה אריק האמיץ אפילו טורח לחבוש פצע כזה. וכאשר נשאל אז מדוע אין הוא חובש קסדה, השיב בנימה מאיימת: קסדות יחבשו אלה בעורף ומאחור, כשאני אבוא לסדר איתם את החשבונות אחרי שאגמור כאן.

גם מבקריו הקשים ביותר מודים, כי הוא מפקד־שדה טוב, בעל הבנה מקצועית מעולה ותכונות מנהיגות מלהיבות. מבין את השטח ויודע להעריך קרב. אולם, אומרים הם, אין הוא יחיד בדורו. ישנם אחרים לא פחות טובים ממנו.

קר ומחושבן

בגלל העובדה שחוסר־מישמעת מלווה אותו לאורך כל הדרך, סבורים הם, שאין הוא מפקד בונה. אין הוא טוב ביותר לימי רגיעה, לעבודת־הנמלים הקשה וכפויית־הטובה של ימי שקט, ובימי רגיעה, כבימי מלחמה, בכל התקופות, היה מסוכסך עם חבריו ומפקדיו.

ועם כל זאת, קר ומחושבן. במלחמת יום־הכיפורים פסל את כולם, כולם, פרט לדיין האמיץ והנועז, מתוך חשבון שדיין יעזור לו להגיע לרמטכ"לות. יחד עם זאת, התראיין ואמר כי שר בטחון חייב לכפות את דעתו על הרמטכ"ל. אולם כאשר נשאל: אילו נתמנה רמטכ"ל, האם היה רוצה כי מרחב הפעולה שלו יצטמצם על־ידי שר־בטחון הכופה עליו את דעתו — השיב בפירוש: לא.

פרט לחישובים הפוליטיים המורכבים בינו לבין דיין, יש ביניהם גם שותפויות מוזרות מימים קודמים, הקושרים אותם יחד.

שיקולי רבין

רבים תוהים על עמדתו התמוהה של יצחק רבין בעניין החזרתו כעת לצבא. הוא נתן לו להבין כי אינו מתנגד לכך, וכי הרמטכ"ל הוא נגד. האם החליט בסוף כפי שהחליט רק מפני שגולדה איימה בבדיחות־הדעת כי אם יוחזר לשירות הצבא, היא תפגין אישית מול בניין ראש־הממשלה? ייתכן כי הינחו את התנהגותו של רבין, שני גורמים: הוא סבר, כנראה, כי הנזק שייגרם בצבא, אם יחזור אריק, יהיה קטן מן הנזק שמסוגל אריק לגרום לו בחיים הפוליטיים. השיקול השני היה, כנראה, כי רבין העריך נכונה שמישהו הרי יתנגד להחזרתו של אריק: גולדה, הרמטכ"ל, כמה שרים בממשלה. הוא יכול, איפוא, להרשות לעצמו להופיע כיפה־נפש, המתעלה מעל ומעבר לכל. וכי לא היה זה רבין, שהביע פעם את דעתו, כי הוא בעד ממשלת ליכוד לאומי, ורק גולדה היא המתנגדת?

תת־אלוף (מיל.) אורי בן־ארי

באוזני ועידת־רבאט

מאחר שקולה של ישראל לא יישמע בוועידת מנהיגי ערב ברבאט, הנפתחת מחר, ומאחר שדעתה של ישראל הועברה אל מנהיגי־ערב על־ידי ד"ר קיסינג'ר בלבד, (מי יודע אם העביר אותה על דיוקה, שהרי לעיתים „הטון עושה את המוסיקה"), רוצה הייתי לפתוח את מכשירי־הטלוויזיה, ולראות ולשמוע מכנו את פנייתו של מנהיג ישראלי, בר־סמכא, אל משתתפי אותה ועידה, בערך בזו הלשון:

רבותי, שכנינו במזרח־התיכון, אויבי ישראל אתמול (ומטעמי דיפלומאטיה אין לומר: אויבינו גם כיום), ושותפינו הפוטנציאליים לשלום אולי מחר! לפני שתתחילו בדיוניכם על עתיד המזרח־התיכון על מדיניותכם כלפי העולם בכלל ומדינת־ישראל בפרט, ולפני שתקבלו החלטות — אנא, הטו אוזן לדבר ישראל.

העולם כולו, ואפילו ישראלים רבים, האשימו אותנו לאחר הצלחתינו בחיסול מזימותיכם במלחמת־ששת־הימים, כי לא פעלנו די למען השלום, כי שיכורי ניצחון היינו ולא גילינו גמישות מספקת לאפשר לכם לנהל עימנו משא ומתן לשלום מעמדת־כבוד (איזה עם מנוצח ניהל אי־פעם משא־ומתן מתוך „כבוד" עם מנצחיו?). ערב ועידתכם כיום, לא נעים להזכיר לכם את ועידת־חרטום, אותה ועידה אשר התקיימה מייד לאחר מלחמת־ששת־הימים, בה סגרתם את כל הדלתות למשא־ומתן לשלום: „לא שלום, לא אי־לוחמה, נסיגה ישראלית טוטאלית לקווי ה־5 ביוני והחזרת זכויות העם הפלשתינאי".

החלטתכם הנוקשה בוועידת־חרטום הכבידה עלינו מאוד, ואני פונה אליכם שלא תחזרו על אותה שגיאה. אל תסגרו שוב את הדלתות למשא־ומתן על שלום אמיתי. מוזר, העולם דורש רק ממנצח יהודי שיוותר על כבודו. ובכן, אני מצהיר, שאנחנו מוותרים על הכבוד. הבה נגיע יחד לבטחון ולשלום — ויהיה הכבוד כולו שלכם.

*

בוועידתם זו, ועידת רבאט, תקשה עליכם המלאכה של דיון בשלום ובתביעות הבטחון של ישראל יותר מאשר בחרטום. הפעם אתם שיכורים, שיכורי הנפט, העלול לסחרר את ראשיכם. טריליון דולרים (מה זה?) עלולים להיקבר בקופותיכם, במידבריות החול הצחיח שלכם, הריקים מאדם. גם זכר ימי מלחמת יום־הכיפורים הראשונים, בהם השגתם הישגים צבאיים כלשהם, סוגר את עיניכם מלראות את גורל השואה הצבאית, מולה עמדתם בסוף מלחמה זו, וכי לא בכוחכם, אלא בכוח המעצמות ניצלתם מחידלון צבאי מוחלט.

ועל איזו קרקע פוריה של צמיחת פנטאזיות ודמיון מזרחי תתנהל ועידתכם הפעם! הרי העולם נראה כמונח בכיסכם, ומרוב חוסר אחדות־מחשבה־ועשייה שלו, כשהוא חדור רוח־פיוס בלתי־מוגבלת — כורע הוא ברך בפני האימפריה הערבית המוסלמית המתחדשת. בנקיפת־אצבע קלה שלכם ממלאות המדינות הקומוניסטיות וארצות אפריקה את מרצא פיכם, וארצות אירופה המערבית, באפסותן הנוכחית, מצטרפות למקהלה של מצדדיכם בעצרת האומות המאוחדות.

חרב האיסלאם גדלה ומתחדדת. הכוח הצבאי הערבי מתעצם לממדי מעצמה עולמית, כאשר אומות העולם מתחרות זו בזו בסיפוק אמצעי־הלחימה המודרניים והמתוחכמים ביותר אשר המציא מוח האדם המערבי והקומוניסטי עד הלום — בכמויות ובמיספרים בלתי־משוערים.

*

ובכל־זאת, עיצרו לרגע ופיקחו את עיניכם. ועידתכם זו תהיה גדולה ומזהירה — אבל קשה וגורלית יותר לעתידכם אתם, לעם הערבי כולו — מאשר לעולם בכללו, ולישראל בפרט. זיכרו שהעולם הינו עגול, ושאי־שם קיים גורם של איזון אוניברסלי. איך אומרת אימרה ערבית: „יום עשאל, יום באסל". שבע שנים רזות מחליפות שבע שנים שמנות, וחוזר חלילה. אולי תיזכרו בימי זוהרכם אלה, כי אימפריות אדירות בהיסטוריה עלו ונפלו, עמים גדולים ונאצלים קמו ונעלמו. ורק עם־ישראל, העם היהודי, חי וקיים מאז ראשיתו של עולם. אני תפילה, כי תבינו ותמצאו את כוח המחשבה הריאליסטית בימי „השפע" שלכם, להשכיל ולהתכונן לאותן שבע שנים רזות, אשר בוודאי תבואנה גם עליכם.

ראו, רצון כביר לשלום אופף את העם החי במדינת־ישראל. רצון לשלום — עד כדי סיכון בטחונה של המדינה. הרי הגבול בין סיכון מחושב ובין סיכון אשר קשה החזרה ממנו — הינו דק ביותר. ראו, דרך ארוכה עשה העם הזה מאז סיומה של מלחמת ששת־הימים ועד הלום, מדרישה של „אף־שעל" ללא שלום מוחלט, וזאת במשא־ומתן ישיר בלבד — לנכונות למסורות טריטוריאליות ואחרות תמורת הישגים מדיניים אשר אינם שלום ואינם אי־לוחמה, אלא הרבה פחות מזה, וזאת אפילו לא במשא־ומתן ישיר, בלתי־אמצעי, אלא בתיווך צד שלישי ואולי רביעי, אם דרוש. אכן, במשא־ומתן לשלום עם ישראל תשיגו את אשר לעולם לא יהיה בהישג ידכם כתוצאה ממלחמה.

*

אולם, אם יקשה לבבכם וייטחו עיניכם מלראות המציאות כמות שהיא, ואם תחזרו על החלטותיכם מוועידת חרטום — ראו, הוזהרתם! במקום שפע וקידמה תביאו על עמיכם סבל ושואה, ותבזבזו את הסיכוי, הנפלא הניתן בידיכם כיום, להוציא את עמיכם מחשיכה לאור.

כי העם היושב בציון ובגלויות התפוצה — עם עתיק ולמוד־נסיון הוא, כאשר יבין סופית, כי ידו המושטת בכנות ומעומק־הלב לשלום נדחית על־ידכם, ובאמת אתם שואפים להשמדתו ולגזילת פיסת־הקרקע הקטנה היחידה, המוצבת בעולם הזה תחת רגליו — אזי, רבותי, אני מבטיחכם כי עם־ישראל יישאר חי לעולמים, יתעצם במולדתו, יבנה את ארצו, ויגן עליה בהצלחה מדור לדור.

עם־ישראל הוא עיקש מאין כמוהו, זהו עם בעל תושייה, שאין מתחרים לו בשטח זה בעולם כולו. זהו עם שנראה כי המרירות אוכלת בו בכל עת, אך המתאחד בשעת צרה והופך לאגרוף־ברזל אדיר. זהו עם בעל ביקורת עצמית וכואבת, אך גם מטוהרת, מלמדת ומאפשרת לתקן שגיאות של העבר, עם אשר בניו ואבותיו מוכנים להקריב את נפשם על מזבח אמונתם הצודקת, שהופכת לחומה בצורה ובלתי־ניתנת לחדירה.

אתם, מנהיגי העולם הערבי, אתמול והיום — הלא על בשרכם חויתם זאת, שאלו את פי המופתי הירושלמי, את מנהיגי הכנופיות, את קאוקג'י, את המלך עבדאללה, את המלך פארוק, את עשרות נשיאי סוריה, את הראיס נאצר בכבודו ובעצמו, ושאלו את עצמכם, אתה נשיא מצרים, סאדאת: כיצד הרגשת באמת כאשר צה"ל עמד בקילו' ה־101 בואך קהיר. ואתה, נשיא סוריה, אסד: מה היו מחשבותיך, כאשר צה"ל עמד בשערי דמשק? ואתה, המלך חוסיין: מדוע באמת לא פתחת בחזית המזרחית במלחמת יום־הכיפורים?

דבר ישראל, ערב ועידתכם הנכבדה ברבאט, בא לנסות לפתוח את סגור לבכם ואת אטימות מוחכם: העם היושב בציון והעם היהודי כולו רוצה בבטחון ולא בקרקעות, בשלום ולא במלחמה. העם הזה רוצה להיות אדון לגורלו במדינתו הבטוחה והניתנת להגנה.

ידו מושטת לכם לשלום. אך זיכרו כי יד זו עשויה להפוך גם לאגרוף־פלדה, אשר בשעת צרה יחסל כל איום על קיום עם ישראל ומדינתו.

נהג! „נשבר לך" מציפויים מאיכות ירודה שדוהים ונקרעים? קנה את הטוב ביותר

ציפוי „חן" למושבי רכב מבד מגבת סטרץ'

המלווה בתעודת אחריות
ותהנה מאיכות מעולה — ובנוסף יוענק לך שי חינם
ציפוי להגה
המונע התחממות ההגה וסופג את זיעת כף היד
מכירה ישירה מהיצרן לצרכן במחיר מוזל

* ציפויי חן מיפה ומהדר את מכוניתך
* ציפויי חן סופג את זיעתך ומונע התחממות מכוניתך — אידיאלי לאקלים החם של הארץ
* ציפויי חן בצבעים יציבים ומרהיבים

„לאיכות וחן — אין כציפויי חן"

המכירה הקמעונאית במחסן המפעל
תל־אביב, בשיכון אטלנטיק,
רח' מטלון (קודם רח' מרכז מסחרי) 61
(5 בניינים מזרחה מרח' העליה 21), בימים א'—ה'
בין השעות 9.00—19.00 — בימי ששי עד 13.00.

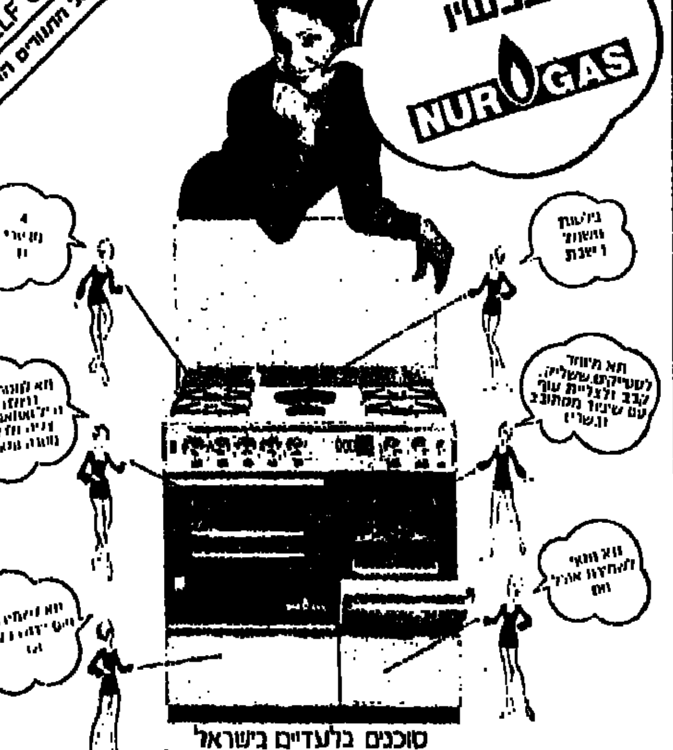

קנה דירתך בדירות גינדי

ראשון־לציון, רחוב הרצל 59
רחובות, רחוב הרצל 187
פתח־תקוה, רח' חיים עוזר 28

מבצע לדירות
עד 31.10.74

בפתח־תקוה
3 חדרים —150,000 ל"י
3½ חדרים —185,000 ל"י
4 חדרים —205,000 ל"י
תנאי תשלום נוחים. אור שקט וירוק. לוקסוס מלא.

ברחובות
לזוגות צעירים
3 חדרים —130,000 ל"י
למשפחה
4 חדרים —180,000 ל"י
2 חדרי רחצה ונוחיות, מעלית, כניסה מפוארת, טלפון פנים, מטבח משוכלל ועוד.

קנה דירה היום והבטח עתיד כספך

למכירה
באזור תעשיית חדש בראשל"צ (חולון)
300 מ"ר בניה + 200 מ"ר חצר
ניתן להלוקה
טלפון: [illegible]

למכירה או להשכרה
מזלגות הרמה
1 — 2 — 3 טון • גלגלי אויר
טלפונים: 876354 — 624831

סע בקוים המהירים של אגד
קוים ללא עצירה
קוי NON-STOP
תל אביב-חיפה-תל אביב קו 901
תל אביב-ירושלים-תל אביב קו 405
תל אביב-באר שבע-תל אביב קו 369
חסוך בכסף חסוך בזמן סע NON-STOP
המחלקה ליחסי ציבור

חיים חפר

ידו של שר החוץ הצרפתי

אם תשימי בכחל את עיניך ואת שפתיך באדם תעטי • אם תלבשי את מיטב מחלצותיך ותהיי יפה, יפתי • אם תפרשי לו את כפות ידיך ותשטחי את חיוכך, חמתי • אולי ירשה לך, אם כי אינני מבטיח, ללחוץ ידו של שר־החוץ הצרפתי • •

ידו של שר־החוץ הצרפתי! המתרבתת, האני־נה • המתערטלת לעיניך מתוך שרוולה של האפונה • הנוגעת בך בשרם־לבבי, כרפרוף צפור עדינה • ולפתע לוחצת את אצבעותיך, ככל יודעת ומבינה • את צערך, את עלבונך, את בדידותך המסכנה • שנגרמה, אגב, לא במעט בידי אותה יד • אשר אף שריר, אף גיד, אף עצב בה לא ירעד • אבל — הרי גם את מכרחה להבין, אף כי עודך תמימה וקטנה • אף כי נדמה לך כי רק קונים את לבך, אם בחוזר במסחרים ואו במתנה • אף כי נדמה לך כי מכל כתבי אמיל זולא קרא שר־החוץ רק את נגה • אבל את מכרחה להבין — צרפת איננה מדינה כמו כל מדינה • לה יש מוסר, לה יש גדלות, לה יש מעין שליחות עולמית • או לחצי את ידו, יפתי, זה חשוב לו מאד בשביל התדמית • זה חשוב לו מאד, כשהוא מביט בראי, מעל אחר הנסח הבוערת • לחצי את ידו, הוא רק ניטרלי, או לפחות הצטלמי אתו למזכרת • לחצי את ידו — גם בשבילו זה ודאי רגע גדול • ואל תשאלי אם זאת ידו של פטן או ידו של דה־גול • •

ידו של שר־החוץ הצרפתי — אך כבר את יכולה לחוש • שהוא לוחץ את ידך בזהירות, שהרי את נציגת שלטונות הכבוש • אצלו זה עדין חי, את דמו זה עדין מסעיר • וזה נוטף זכרונות נפלאים ממלחמות הדרו־סין ואלג׳יר • עת יצאו הפלגות ותקעו אלות באחורים וקרעו אשכים וחזה • והמון פטריוטים צרפתים קראו למחזה VIVE LA FRANCE! • מה? סליחה? לא התכונתם לכבוש הזה? • באמת סליחה, האדם, לפעמים בפישוק־שפתים הוא חוטא • שהרי אירופה החרפית יודעת שאתם המצאתם את הלי־ברטה, האגליטה ובעקר את הפרטרניטה • אבל לא רק אירופה — גם אמריקה וקנדה ושאר ארצות תבל • יודעות שאם אתם כבר מושיטים פעם יד, הרי זה רק כדי לקבל • ושאתם מוכרים את נשמתכם ונשקכם לכל המרבה במחיר • ולא רק לדרום־אפריקה ועירק אלא גם לרוצחי אחיכם באלג׳יר • ועד כדי־כך מגיעות קמצנותכם ואנ־כיותכם • שאפלו אם צריך להאכיל מישהו צפר־דעים — אתם אוכלים אותן בעצמכם • •

אז שימי בכחל את עיניך ואת כתפיך בעיטי עטפי • וצאי יפה וחוגגת לפגוש את שר החוץ הצרפתי • אבל, כשיושיט לך את ידו, בהתנגן התזמרת הצבאית • וכשיסביר לך כמה חשוב שלצרפת תהיה במזרח התיכון עמדה אחראית • וכמה חשוב שישראל תסכים לכך ושיזאת הפיוזה גבינה וכדאית • — אנא, שכחי לרגע את האנטנטה וכדרך דפלומטית חשאית • דגדגי קצת את כפו, באצבע שלך — האמצעית • כי לפעמים, כדי להגביר בין אנשים ועמים את הקשר וההבנה • אין יותר יפה מן התנועה המזרחית האומרת: נה! • ואם לא יבין זאת שר־החוץ של צרפת הוא יכול לבקש את התרגום מערפאת • •

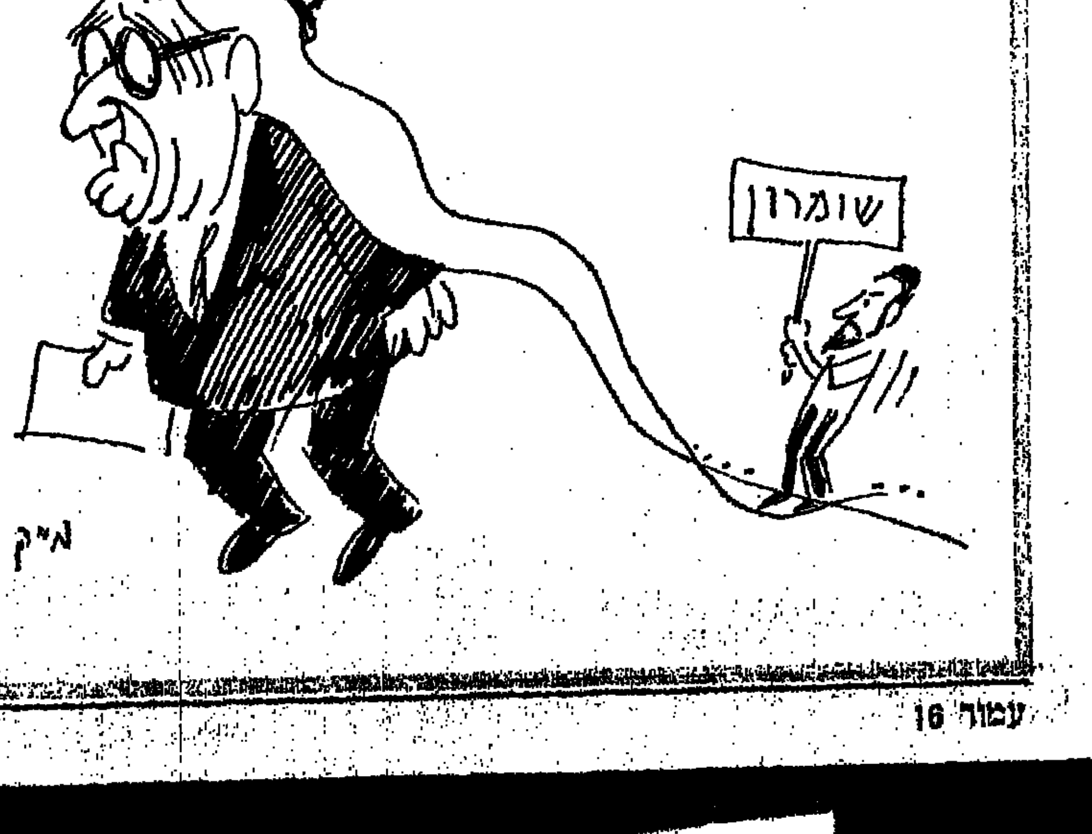

בועז עברון

אין מנוס מבחירות

אם כוונתו של יצחק רבין היא להגיע לרוב בכנסת ממשלתי יציב ולהבטיח את גבו מפני תקיעת סכין מצד דיין וחבריו יש סיכויים טובים למדי שהרגיל הכנסת המפד״ל לקואליציה ישיג זאת. אולם, מאחר שממשלה קיימת לא רק כדי להתקיים, אלא כדי לבצע מדיניות מסוימת — קשה להבין כיצד יוכל רבין לנוע בכיוון של גמישות מדינית, אם נוסף לגד יעקבי, שהבהיר על קירי כתו האידיאולוגית ל״גוש אמונים״, ולשמעון פרס, שכבר סיפח בדבריו את בית־לחם לירושלים, יישבו בקואליציה גם זבולון המר וחבריו למפלגה, הכפויים למדיניות של קנאות ״אינטגרי־טית״ על־ידי ״הוגי הצעירים״. כלומר: הבטחה ביעוד ממשלתו תושג רק ב־מחיר הפקרת מדיניות השלום.

בסוגריים: עד כמה היונית עתה היא הגמישות המדינית לבדנו שוב בהצבעה האחרונה באו״ם המכירה לנציגה ב־איש כנציג יחיד של העם הפלסטי־אני. אילולא נהגה הממשלה הקודמת בחוסר הבינה והנוקשות בהססנות, והיינו מפעלים מנהיגות פלסטינאית אלטרנטיבית תוך הודאה בקיומם ובי זכותם של הפלסטינאים להגדרה עצ־מית — לא היו הברות האו״ם יכולות להתעלם ממנהיגות כזאת. העניין לא היה כה חד, חלק וברור כמו שהוא היום. כן כוליכה איתנו מדיניות הממ־שלה הקודמת והניבתית למצב שבפוסי של דבר ...

[illegible]

ניח לדיין ולדרכו. אלא ... ניתם ההיסטוריה לבנ־... כהייבת אותם עתה. ... לא תחליש כליל את ה... ביהם מצביעים בין ... ״ליכוד״.

✶

אם תגיע הממשלה לכנסת ... לקיום בחירות בעוד חצי שנה ... והליכוד לא יוכל להתנגד ... כזו. שהרי ככלות הכל זה ... דורש — תהפוך אז הפסקה ... איטומאטי לממשלת־מעבר ... תצטרך לחשוש להפלה ... בנסת. הדבר ישחרר את ידה ... יוזמה ינמרצת להשגת שלום ... זו. שלאחריה נשקפת סכנה ... גברית חוגי הימין, תהווה ... וזירוז כלפי הערבים. לכן ... איב הטובים ביותר שאפשר ... כי: לקראת הבחירות תוכל ... ממשלה להציג בפני העם ... בדים וקונקרטיים, שיבטיחו ... טב ללכת בדרך השלום ו... פני דרך הקנאות המיסטית ... להרפתקאות ולאסונות.

ואם גם אז יכריע העם ... בעד מיסית. בעד מלחמה ... דיך נכונות מטורפת להילחם ... העולם ולהינתק מהמדינה ... היסבת בנו לפי צנק — ... יקבל את הדין. לפחות ... היכן אני עומדים. יהדרים ... רים באירה הדיבדמצ.

אגב, כל זה מעורר בי ... נים על האיש הלאומי ... האחרונה ולמעשה גם ... לא האמנתי שקיים דבר ... של איש לאיש. ודאי ... אישי שנים. אילם מאורעות ... האחרונים והתגברותו של ... הנאי יחידני בציבור ... אף ההבדלים העצומים. את ... פת הבית השני. גם או ... הקיריילן שהתעלמו ... מעבדות הבית והמגמות ... בעולם. הביאו חורבן על ... אחריהם. אינמב או נלכנו ... טין זה. והיום אנו עצמאים ... הבונה של האימפריה ... יקיים אני נהגים מדיניות ... מקים בעורבין מיגבל ... היא בינה־בינלאומית בעולם ... המיריים ניבוח ההגברות ... ההתקצמות. בתוך עצמו ... ריכוך. בדיבבר עם הנהגה ... ניח והביווד הלאומי. ... אחרים פינים אימפראטית ... היה והשכרת ימלים ... קשיגישים הפיליטיים ... פאיסרי את קיומם ... ריאלי המכיצר — ...

כחוזר לעניינו. רבין ... היטב, כי הדרך הנוכחית מטעה את הרגל, כי היו־זורים הם הכרחיים. ויש יהבן כי לשניהם ההזדמנות ההיסטורית להשיג שלום. אילם, נפייך יהיה את מעמד ממשלתו עלידי ... מהותי בבצבם ... נגרות לכל ספרה ... ספרה כזו ... דברים לכלל ״תכלית״. ... ״תכלית״ זו היא פנסה ... בכישלה ... להיכה ... תהיה ... ריח בנוד־דרכים היא בבדיקה ציבית ואיספציית כדי. אפילו לגבי המפד״ל. לא ... ושאל אינם נכונים לכה. אילם האחרים לא יתנו ... כזה. אם ... תהיה זו וקיקה לקפיצת המפד״ל. ... יש פחית ... לגבי ... דתית ... למפד״ל ... יש ... ביהם ... את ... לו עדיין ... היכן ... היפך — ... ההרכב ...

כחברה, איפא, יותר ... פנים משריכת בחירות ... יתנהלו ... הפרישודיאלית ... פיפיות ... להכריע בדבר בצורה ... יהיה ... מהרגלי ... נקיהויתיות ... ולובש ... חדיבכבי ... איזה ... אחרת ... רפיא ... בכוץ ... רפי ... אישים המצוים ביותם לא מישום ...

...מוג

...פה
הפ... כולם?

...צף מיברקים וטלפונים
... סבב חייל מת.
...חים — למשפחת קציר
...פם בן עשרים, ד״ל,
... לנינה ולאפרים
...
... הכוהנים?
... כל מרדכי?
... — זקוקה למנוחה,
...פחת הכוהנים?
...קחרת בעתון?
...חים כולם?

עמוס קינן

מכתבים למערכת

יהודים עליך, ישראל!

כידוע מישקלם של היהודים ב־אוכלוסיה הוא פחות מאפס. כיצד, אם כן, ניתן להסביר את השתלטו־תם על כלי־התיקשורת?

היהודים השתלטו על העתונות ו־הם מצחיקים אותנו. אפשר לחשוב שרק הם יודעים להצחיק ואנחנו לא. למה לא נותנים גם לנו הזדמנות להצחיק. והצרה היא שהם בכלל לא צוחקים על חשבונם. רק על חש־בוננו. כאילו שרק אנחנו מגוחכים והם לא. למה לא נותנים לנו ל־נקות להם את הראש בטלוויזיה. למה רק הם מנקים לנו. למה נות־נים רק להם לכתוב שירים ופז־מונים ומערכונים ומחזות. למה רק הם מלמדים באוניברסיטה ולמה רק את מה שהם כותבים מלמדים ב־אוניברסיטה. למה לא מלמדים ב־אוניברסיטה את המצחיקנים שלנו. אם היו נותנים לנו היינו מדגד־גים את היהודים האלה עד שנשמ־תם היתה פורחת מרוב צחוק.

יהודה יהודאי, גבעתיים

איפה ואיפה

בטלוויזיה מראים רק את ה־מתנחלים הדוחפים חיילים. למה לא מראים את כל אותם רבבות המתנחלים המלטפים, מחבקים ו־מנשקים את חיילי צה״ל?

א. גבעון, בני־ברק

איפה ואיפה

מדוע לא מוקיעים את קשריו של השמאל הישראלי עם מאיר לנסקי. מדוע לא מדווחים על חלקו של פרופ׳ שחק ב״נתיבי נפט״, ״ורד״, ״אוטוקארס״, ״החברה לי־ישראל״, ומחדל יום הכיפורים? לפי מיטב ידיעתי, הפרופ׳ שחק ו־עימו כל אנשי השמאל שלנו ממומנים מכיסם, במסווה של תשלום מס־הכנסה. את כל השחיתויות שלנו. הגיע הזמן להוקיעם ולשלול מהם את אזרחות המדינה, שאת שמה הם נושאים לשווא!

ק. מרציע, כהיים

איפה ואיפה

כואב הלב לראות את יהושע בנציון חבוש בבית האסורים. בעוד אדם כמו פרופ׳ שחק, שחיק־עצמות ימ״ש, מסתובב לו בעולם הגדול ו־מנאץ את המדינה שהעניקה לו דר־כון. יש לקחת מיד את הדרכון ממנו, ולהעניק אותו לטובים ממנו. ואגב, שחק בגימטריה הוא ושם רשעים יאבד. וד״ל.

ג.י. מטודיה, חיפה

איפה ואיפה

כמי שלחם בבריגדה באצ״ל, ב־מלחמת השיחרור, במיבצע קדש, במלחמת ששת הימים, ביום כי־פור, אני מתמרמר על העובדה ששמי לא הוזכר כלל בכל פרשיות השחיתות האחרונות. אני רואה ב־זאת אפלייה מודגשת. אני דורש ביטול האפלייה ומתן הזכות לשחי־תית גם לאזרח הפשוט. אם אני היא מגש הכסף, שעליו הובאה לנו המדינה, אני דורש את הזכות לי־גנוב את המגש.

מיכאל ציזין, ב״ה תל־השומר

איפה ואיפה

לפעמים אני לא מאמין למראה עיני. הרמטכ״ל נוזף באלוף פלוני, או באלוף פלמוני. מדוע לא נוזפים אף פעם בטוראי?

טוראי, צה״ל והשם והכתובת שמורים במערכת)

נגד נסיגה

אני קבלן לעבודות עפר. בשעתו השתתפתי בבניית קו בר־לב. ל־אחר הנסיגה מקו בר־לב, השתתפ־תי בבניית קו הביצורים החדש. בשעתו השתתפתי בבניית הביצו־רים ברמת־הגולן. עכשיו אני מש־תתף בבניית קו הביצורים החדש, לאחר הנסיגה מרמת־הגולן. אני מר־חה על הנסיגות. כל ויתור טריטו־ריאלי יוליך בהכרח לבניית קו בי־צורים חדש. אין לי כוח לעבוד יו־תר. כבר שמונה שנים לא הייתי בחופשה. כל הזמן רק מבצר, מב־צר. אשתי בקושי רואה אותי. גם אני אותה. אני רוצה לשאול שא־לה פשוטה של אדם פשוט: עד מתי?

צ. יצחקי, קיסריה

נמאס

נמאס כל הידיעות הרעות. הבי לנו חדשות טובות! למשל: מדוע אינכם כותבים שארצנו הקטנה, ש־אוכלוסייתה פחותה מאוכלוסיית כרך בינוני, והמוקפת אויבים, עו־מדת במקום הראשון בעולם בתאו־נות־דרכים?

ר. ראובני, ירושלים

משפט יצחק

זיוה יריב

השעיר

בעיקבות הפרשות החברה־לישר־ראל, ורד, מקורות, יום כיפור, נתיבי נפט וכו׳, התכנסה הממשלה לישיבה דחופה. פתח היושב־ראש:

״המצב הנוכחי לא יכול להימשך! לא יתכן שאחרי כל מחדל ושע־רוריה ציבורית נתחיל לחפש מי האשם. אי־אפשר להטיל כל פעם את האשמה על מישהו אחר. מה עוד שבדרך־כלל לא נימצא בכלל אשם.

״זוהי בעיה חמורה התובעת פת־רון דחוף. כי כל פעם מתעורר ברגע האחרון ממש הצורך למצוא בדרך מאולתרת איזשהו אשם. ו־כידוע, במדינה מתוקנת אין מקום לאילתורים ולחיפושים של הרגע האחרון, ובעיקר בתחום כה חשוב של חיינו. זהו חוסר יעילות משווע וביזבוז אנרגיה יקרה, שניתן להפ־נותה לאפיקים חיוניים יותר. בקי־צור, עלינו לייעל יותר את תהליך הטלת־האשמה!

״ובכן, כדי לקדם את פניהן של שערוריות העתיד, אני מציע ליצור מישרה קבועה של שעיר־לעזאזל, ליד מישרד מבקר־המדינה. למשל, שישא באשמה על כל מחדלי ה־עתיד.

״נושא המישרה הנ״ל יקבל תיק בממשלה, יצוייד במנגנון מתאים, מכונית צמודה, הוצאות־אירוח ו־משכורת נאה. תפקידו יהיה להיות אשם בכל שערוריה שהיא. הוא יקבל נזיפות קבועות מהממשלה ב־כל מיקרה של מחדל ציבורי, וה־ציבור הרחב יהיה רשאי להפנות אליו מכתבי גינוי, זעם ואיומים, ולהפגין נגדו מול רחבת מישרדו, שכתובתה תהיה, כמובן, שמורה ב־סוד.

״מטעמי ביטחון לא יפורסם גם שמו של נושא המישרה הנ״ל, כפי שאנו נוהגים לגבי הממונה ושאר תפקידים חסויים. לשם קיצור הוא יכונה ״השעיר״. כך תוסדרנה כל השערוריות בארצנו, כיאות למדינה דמוקראטית מתוקנת. יש מתנג־דים?״

ההצעה נתקבלה פה אחד.

דב גנחובסקי

לפי המסורת של עבדול־חמיד

אחת כסמכויותיו היקרות ביותר של עבדול־חמיד, האליף המאגיפים, שול־טאן הטורקים, שליט כל העותומנים, היתה הוצאת פירמאנים — צווי־מלכות — כי פלוני ופלוני שהוא הפץ ביקרם, אם משום שסיפקו פילגש להרמונו, שיתפוהו בעסקיהם, שימשו במשלתו כווזירים גדולים וקטנים או סתם היו בעלי עיניים כחולות — יהיו פטורים מתשלום מסי הממלכה. צווים כאלה הוצאו על ימין ועל שמאל, לכל מי שידע כיצד לרכוש פירמאן אשר כזה, והמחיר שלהם היה פונקציה ישירה של הביקוש וההיצע.

היום אין מדברים יותר בגינוניהם של פחיר, אלא במינוחים של לחץ, בכל שקבוצת־הלחץ חזקה יותר, קולנית יותר, מחזיקה אותנו במקום רגיש ב־צוננו — כן הפירמאן שינתן לה מ־טעם ממשלת ישראל יהיה כביר יותר ובבנים יותר. פרט לואת, לא השתנה הרבה מידי עבדול חמיד.

״פירמאן״ כזה הוציאה בימים אלה ועדת־השרים לענייני שכר לצוותי־האוויר של ״אל־על״. מבחינת העיתוי, המשונה הוא כי הדבר נעשה על־ידי ממשלה המדברית, השלטן־הערב, על חשיבות שמירת החוק והסדר, כגון ל־גבי ההתנחלויות, ורוממות החוק בפית תמיד. אבל מסתבר כי החוק הוא גמיש, כאשר נוח להשתמש בו, הרי הוא מו־כן ומזומן, כאשר נוח להתעלם ממנו, לפעול ״אלטורה וירדה״ — או קל וגוות ליטול מפיהם של המתנחלים עצמם את נימוקם הבסיסי של ״אינטרסים עליונים״ ובעברית פשוטה: ״אני מעל החוק״ ולצפצף על החוק.

ג.י

״ממשלה״, לצורך זה, מורכבת מ־כמה גופים, ממישרד התחבורה, מוועדת שרים לענייני שכר, מוועדה לבחינת מיסוי שכרם של צוותי־האוויר, מאגף מס־הכנסה, ומחברת ״אל־על״, שהיא חברה ממשלתית. כולם רוקדים במעגל, מעבירים את החבילה במהירות מיד ליד. מכים אחד את השני ומרגעים אחד בשני — ולבסוף, כאמור, מוצא ״פירמאן״ של פטור ממיסים.

כלל ראשוני ויסודי בחוק הוא שהסד־כב או חוזה, העומדים בניגוד לחוק, הם בטלים ומבוטלים, חותם ראובן על הסכם עם שמעון כי ישדדו את לוי ויתחלקו בהכנסות, אין הם יכולים ל־בוא לבית־המישפט לבקש כי יחלק את הכסף ביניהם. חותמת ״אל־על״ הסכם עם צוותי האוויר שלה, העומד בניגוד לפקודת מס־הכנסה ולעוד כמה כעיפי חוק אחרים, וכאים כל בעלי ה־מניות של ״אל־על״ (ואלה הם אנחנו כולנו) לתבוע ביטולו מראש ולמפרע. לפתע שומעים זמירות בנוסח ״לא ידע־נו״. אבל עובדה היא כי החל מ־1963, עשור שנים שלם, טרח נציב מס הכנסה להודיע ל״אל־על״ כי ההסכם ״אינו מעוגן בחוק״ וכי יש לבטלו.

ואחר־כך ישבה ועדה של פקידים בכירים, כולל מישנה ליועץ המישפטי לממשלה, כולל סגן הממונה על הכנ־סות המדינה, כולל סגן נציב מס הכ־נסה, וכולל היועץ המשפטי של מיש־רד התחבורה, ובניגוד לדעתו של זה האחרון ממליצה בפני הממשלה כי תשמור על החוק. אבל הממשלה בוחרת דווקא בהצעת־היחיד שבוועדה ובוח־רת לעבור על החוק.

האמת ניתנת לחיאמר, שחייבים אנו תודה לוועדת־השרים לענייני שכר ש־רק הלכה בדרך־לא־דרך של התקנת תקנות מיוחדות עבור צוותי האוויר לפי סעיף 10(ו) לפקודת מס־הכנסה). הי־כן, למשל, היינו טומנים ראשינו מ־בושה וחרפה, לו היתה הממשלה מכ־ריזה, במיקרה זה, על ״כל המרחב ה־אווירי תעולמי, כל נמלי התעופה ה־בינלאומיים וכל מטוסי ״אל־על״ בכל מקום שהם״ כאיזורי־פיתוח, כהגדרתם בסעיף 11 לפקודת מס־הכנסה! (אין די־בהכרזת המטוסים עצמם כאיזורי־פיתוח, משום שצריך לכסות את ה־צוותים גם בחיותם על הקרקע, וגם, לא עליכם, אם חס־וחלילה יצטרכו לצ־נוח), ככה, לפחות, הבושה היא שלנו בלבד.

ג.י

בעצם חייבים כולנו להיות אסירי־תודה הן לצוותי־האוויר והן לוועדת־השרים לענייני שכר. עד היום הרגש־נו בכל זאת צביטה קטנה כל אימת שנטלנו קבלה שלא היתה ולא נבראת וחיברנו אותה לחשבון הוצאותינו. סבל־נו מנקיפת־מצפון, ולו קטנה וחולפת, כל אימת שתשמטנו פה ושם הכנסה, ובכל פעם שעברנו מתחת לחלונותיו של פקיד־השומה שלנו. הרגשנו מין הרגשה של דרך־ארץ, כיאות לשותף הבכיר ב״לוקש״ שלנו. כעת קיבלנו אינדולגנציה מלאה. בלי להדליק נר על קבר רבי מאיר בעל הנס, בלי להכות ״על חטא״, וזכינו בכפרת־עוונות מל־אה ומושלמת. ״הכל מחול לך, הכל מו־תר לך, הכל מכופר לך, מיום כיפורים שעבר עד יום כיפורים זה, ומיום כיפו־רים זה עד ביאת גואל צדק״.

מה שנותנת הממשלה לקבוצת־לחץ כצוותי־האוויר של ״אל־על״, רשאית כל קבוצת־לחץ אחרת — אפילו כש־היא מורכבת מנישום בודד ויחיד — ליטול לעצמה, ובפעם הבאה, כשיהיה לנו דין ודברים עם פקיד השומה, נש־אל אותו, בנוסף לשאלה הרגילה של ״תגיד, לאן הולך הכסף הזה?״ עוד שאלה אחת: ״מה ההבדל בינך ובינ־י לבין צוותי־האוויר?״ נראה מי יצליח למצוא לכך תשובה. ממשלת ישראל בוודאי שלא.

אהרון בכר

לפני שנה

בעוד שנים רבות, כשמאורעות ה־שנה שחלפה יהפכו לנחלת עבר עמום, יישארו רק המנגינות. מוור מאוד, אבל הן היו תמיד בן־הלוויה הנאמן של כל המלחמות, כאילו היו שובל של צלילים ההולך בעקבות האש, ואולי מעניק לה תאווה.

אי־פעם, כשהקיטש ימוג עם הזמן, תישאר מן המלחמה הזאת מנגינה עצובה אחת, קצת מלנכולית, שליוותה אותה כמעט מיומה הראשון, היא אצרה בתוכה את ההלם והמועקה, את העצב והנאקה — אבל צליליה הצ־טרפו, בסופו של דבר, לאקורד של תקווה.

״לו יהי, לו יהי, אנא לו יהי, כל שנבקש לו יהי...״

דור שלם עמד במידבר וזימזם את המנגינה הזאת, כאילו היתה תפילה חרישית, שכיסאה משאת־נפש דחוקה.

✶

לפני שנה, על פני פיסת המידבר הצחיח, בין מבואות איסמעיליה והעיר סואץ, פסקה פתאום האש, ובעוד ה־שקט משתלט על פני הישימון והאוון מתדגלת אליו — תשתאל מיקלע בודד במבואות העיר החרבה, שני צנחנים, שיצאו מתוך עמדה מאולתרת, השתרעו תחתם. אחד מהם לא קם עוד, הקורבן האחרון על סף הפסקת־האש. צרור קצר מן העמדה הישראלית — והמקלע המצרי נדם. הקורבן האחרון מצידם.

״לו יהי, לו יהי, אנא לו יהי, כל שנבקש לו יהי...״

ושוב צילצלו המלים כמו תפילה עצובה ועתיקת־יומין.

אחרי־כך היתה דממה כבדה, והנוף סביב פראי ומצולק, החסרש לכל מלוא העין, קודר ונוטש, שמש גדולה ועגמומית הלכה ונעלמה במאחזי ה־מערב, כמו שקעה בתוכוכי הבלתי־נודע.

אבל הבטחון הזה, שהוא חשוב ל־תעלה במרומי ג׳בל עתקה, העניק פת־אום משמעות חדשה לחיים עצמם, ו־הסיח תקווה, שזו תהיה שמש חדשה.

טנקיסטים קפצו מן הטנקים, כפעם הראשונה מזה ימים רבים — והבעת פניהם אמרה הכל, הם הסתכלו סביבם ובחנו את הנוף בעיניים אחרות, מחוץ לכוונת התותח.

בצדי הדרכים המאובקות, שלא הובילו לשום מקום, רבצו, מפוייחים, שרידי מכונת המלחמה, כמו אנדרטה עצובה לסערה שחלפה על פני ה־מידבר, וברקע שוב הצטלצלה המנ־גינה החיה, כמו רקוויאם למלחמה שחיתה.

״לו יהי, לו יהי, אנא לו יהי, כל שנבקש לו יהי...״

אולי תהיה זו המלחמה האחרונה.

✶

לפנות־ערב, לאורך של מדורות, דיברו האנשים על עולם חדש שנולד מתוך אפלולית של ימים קודרים. תל־אביב הרחוקה, השרוייה בחשכה, הני־ארה באורי־יקרות, הפסקת־אש.

לערב אחד נדחקו הזכרונות, וכל המוסיקה נעלמה, כלא היתה. אנשים שגולדו מחדש הביטו סביבם בעיניים אחרות, למחרת בבר תורה השיגרה לכרסם בלבבות, ורק המנגינה נשארה בתלייתה, עצובה לכל המאורעות, ש־רדפו תשנה זה את זה, כאילו ביקש כל אחד מהם להטביע חותם עצמו יותר על החיים.

עברה שנה, השקט ההוא עדיין קופא על פני המידבר, ורק מדי פעם, כשמיצהלות־מלחמה עולים מן העבר ההוא, עולה ובוקעת שוב מנגינת־קש רחוקה, צלילי־חיים־ותקוה מתמודדים עם קולות מלחמה.

״לו יהי, לו יהי, אנא לו יהי, כל שנבקש לו יהי...״

כמו לפני שנה.

פרשת „לך־לך" פותחת את סיפורי תולדות אבי־האם, אבי האומה. לו מקדישה התורה יריעה רחבה, המשתרעת על פני שלוש פרשיות שלמות. וראוי לציין, שאין התורה עוסקת בתולדות אברהם בחוץ־לארץ, אלא בתחילה לגולל בהרחבה את הקורות אותו משעה שבא אל הארץ היעודה לזרעו. אותה שעה היה אברהם „בן חמש שנים ושבעים שנה" (י"ב, ד'), וכיוון שסך שנות חיי אברהם היו מאה ושבעים וחמש (כ"ה, ז'), נמצאנו למדים שתולדות אברהם אבינו בתורה מקיפות מאה שנים בדיוק.

„לך־לך מארצך..." (י"ב, א')

העיר על־כך הצדיק רבי נחמן מברסלב (1772—1811): יש אנשים הרוצים ומוכנים לנסוע לארץ־ישראל, בתנאי שיבטיחו להם מראש נסיעה נוחה, בלא עמל ויגיעה.

אולם — אומר רבי נחמן — המבקש באמת ובתמים לעלות לארץ האבות צריך להיות מוכן אף לילך ברגל. כדברי ה' לאברהם: „לך־לך", שמשמעם הליכה ממש ברגל...

הצדיק רבי מאיר יחיאל מאוסטרובצה (1851—1928) הי אומר: גדולה מצוות ישיבת ארץ־ישראל, שכן דברי ה' לאברהם אבינו: „לך־לך מארצך... אל הארץ" היא המצווה הראשונה שנצטווה יהודי מאז ומעולם.

„ויהי ריב... והכנעני והפריזי אז יושב בארץ" (י"ג, ז')

בסיפור הכתוב על הריב שפרץ בין רועי הצאן של אברהם לבין רועי צאנו של לוט, נאמר: „והכנעני והפריזי אז יושב בארץ" (י"ג, ז').

שואלים חכמי ישראל: מהו הקשר בין סוף הפסוק — „והכנעני והפריזי אז יושב בארץ" — לתחילתו: „ויהי ריב בין רועי מקנה אברם ובין רועי מקנה לוט"?

אלא — אומרים חכמי ישראל — התורה באה כאן ללמדנו, שריב בין אחים הגם שאינו יאה בשום מקום ובשום זמן — קשה ומסוכן שבעתיים בשעה שקיימים שכנים אויבים ועוינים, המצפים לריב האחים כדי לנשלם מנחלתם ולרשת את אדמתם. ולא עוד, אלא חוסר האחדות בין חלקי העם הוא שמזמין את האויבים, השמחים לאיד יריביהם המפולגים ויודעים לנצל לטובתם את הריב הקיים בקרב מתנגדיהם. ויפה הדגישו חכמי המדרש על הפסוק שלפנינו: „כשמריבים אחים — מתיישבים הנכרים". כשפורצת חלילה מחלוקת ונוצר פירוד במחנה העברים. התוצאה היא: „והכנעני והפריזי אז יושב בארץ" — הנכרים דוחקים את רגלי העברים מנחלתם ומרחיבים את תחומי היאחזותם בארץ־ישראל...

ממידרשי חז"ל

„ויקח אברם את שרי אשתו... ואת הנפש אשר עשו בחרן" (י"ב, ה')

אם מתכנסים הם כל האומות לברא יתוש אחד, אין יכולים לזרוק בו נשמה — ואתה אומר „ואת הנפש אשר עשו"! אלא אלו הגרים שגיירו. ללמדך, שכל מי שמקרב את הגוי — כאילו בראו.

אמר רבי חוניא: אברהם היה מגייר את האנשים, ושרה — את הנשים.

„ויבוא הפליט ויגד לאברם העברי" (י"ד, י"ג)

מהו „העברי"? רבי יהודה אומר: כל העולם מעבר (מצד) אחד, והוא (אברהם) מעבר אחד.

רבי נחמיה אומר: שהוא בא מעבר (מצאצאי שם בן נוח), ורבותינו אומרים: שהוא מעבר הנהר (נהר פרת), שמשיח (שמדבר) בלשון עברי.

חסידים מספרים

כיצד הותר ספקו של הצדיק הירושלמי?

על הכתוב „ויצא מלך סדום לקראתו... אל עמק שווה, הוא עמק המלך" (י"ד, י"ז), שואלים חז"ל: למה נקרא „עמק המלך"? ותשובתם היא, שהמליכו שם האומות את אברהם עליהם. ולכן היו הכול מחויבים לחלוק לו כבוד ולצאת לקראתו.

בעניין זה מספרים זקני ירושלים את המעשה הבא: בסוף המאה הי"ט חי בירושלים רבי צבי מיכל שפירא. איש צדיק ותמים שישב כל שנות חייו על התורה ועל עבודת ה', והקפיד כל חייו שלא לצאת אל מחוץ לירושלים שבין החומות. לילה לילה נהג האיש לפסוע מדירתו שב„בתי מחסה" אל הכותל המערבי לתיקון חצות, ותפילתו המרגשת הייתה נשמעת למרחק רב.

בשנת תרנ"ח (1898) ביקר בארץ הקיסר הגרמני ווילהלם השני. ולקראת בואו לירושלים רבתה ההמולה מצד כל תושבי העיר. הרבנים וראשי הקהילה נתבקשו וגמרו לצאת לקראת הקיסר ולברך עליו את הברכה המקובלת: „ברוך שחלק מכבודו לבשר ודם". אותה שעה תהה רבי צבי מיכל כיצד עליו לנהוג למעשה היום: האם מחוייב הוא, לפי הדין, לצאת אל מחוץ לחומה ולברך ברכת מלכים. או שמא אין מצווה חלה עליו כיוון שלא יצא מעולם מחוץ לחומות ירושלים!

באותו לילה פסע רבי צבי מיכל כמנהגו לעבר הכותל, ולפתע מעד בדרך ורגלו הימנית נפגעה. מיהרו אליו כמה ממקורביו, שנהגו ללוותו אל הכותל לתיקון חצות, ולהפתעתם ראוהו מחייך חיוך של קורת־רוח ושביעות־רצון.

— ר' צבי מיכל! קראו האנשים, במקצת של הרגל הפגועה של האיש — לשמחה מה זו עושה?

— ברוך המיקוח — השיב ר' צבי מיכל בחגיגה רבה — ברוך הוא וברוך שמו! עכשיו יצאתי מן הספק לגבי יציאתי אל מחוץ לחומה מחר בבוקר...

7 דקות לפני התחלת המלחמה

(המשך מעמוד 11)

לפעולות ההכנה הצבאיות. רב היה מספר הכינוסים לדיון בכל אפשרות. השאלה: מה תהיה התגובה, אם תחלום ישראל בעומק ותחליט להשמיד את קהיר, למשל, או את אלכסנדריה, או עיר גדולה אחרת? — עמדה במרכז הדיונים בכינוסים אלה. שכן ידוע שלרשותה של ישראל עומדת „יד ארוכה", ואילו המצרים לא הצליחו להשיג „יד ארוכה" מעין זו.

לכן היתה הערכה בישראל, שמצרים לא תתכונן בכניסה למלחמה, יתכן, כי זוהי הסיבה לכך, שהם התעלמו מכל הידיעות והדיווחים שקיבלו על ההכנות למלחמה הנעשות במצרים...

קריאה לחיילים

המיפקדה המצרית החליטה דנה במצב ובתוכניותיה נלקחה בחשבון האפשרות, שהאויב יבצע התקפה בעומק, הדבר נכלל בחישובים ובהערכות הצבאיות. גם סיכונים אחרים נלקחו בחשבון. אבל ההחלטה היתה, שכל הסיכונים לא ימנעו פתיחה במלחמה.

כנס הקצינים האחרון שקיים סעד מאמון עם מפקדי הארמיה, היה ב־3 באוקטובר 1973, במוצב הפיקוד הקידמי. הוא לא מסר להם דבר על שעת־האפס. הוא החליט אז שתתנוצה לקראת התקפה תבוצע במסווה של תוכנית אימונים. אבל המפקדים ידעו, כי המלחמה אינה אלא שאלה של יומיים או שלושה. תמוה היה הדבר, שסעד מאמון הפיץ באותו יום, ה־3 באוקטובר, קריאה אל החיילים. עשרות אלפים העותקים של קריאה זו הופצו בין הקצינים והחיילים של הארמיה. היא הוקראה גם באמצעותם של רמקולים בכל היחידות. היא קראה לחיילים להיות נכונים להקריב את עצמם למען כבודה של המולדת, ועוררה אותם לקראת גילוי עוז־רוח במערכה הקרובה מאוד.

אין ספק בכך, שמכשירי־האזנה של ישראל קלטו קריאה זו. אך אין ספק גם בכך, שהם סברו כי זוהי הצגה מצרית...

פי צבאי שאני מגלה אותו עתה לראשונה: שבע דקות בטרם לפני שעת־האפס, יכול היה הכול להיות שונה: טנק מצרי באחת הגזרות פתח אש על טנק ישראלי שבעמדה [illegible].

לחץ גובר

היה זה דבר בלתי־צפוי. היה בכך כדי לעורר את תשומת־ליבו של האויב בדקות האחרונות שלפני הפתיחה במלחמה הכוללת. היה בכך כדי להביאו לקידומים המיידי של הטנקים שלו לשטח התעלה. הדבר עלול היה להביא לכך שטנק מצרי נוסף יפתח אף הוא באש. אם מתוך התלהבות גרידא ואם מתוך מחשבה מוטעית שהקרב כבר החל.

אך כדבר הזה לא אירע.

בשעת־האפס יצא סעד מאמון לעבר הגיזרה, כדי לראות את ההתרחשות. הגלגלים החלו לנוע.

המשימה הצבאית היתה הבסת הריכוז העיקרי של האויב בסיני ותפיסת אזורים בעלי חשיבות אסטרטגית. לשם הבטחת הנסיבות להשלמת שיחרורן של האדמות הכבושות בכוח הנשק.

מהחוגים הצבאיים והמדיניים למדתי, כי ההחלטה להרחיב את ההתקפה ב־11 באוקטובר, נבחרה עקב התפתחות הדרבית בסוריה באותו זמן. הלחץ על הכוחות הסוריים גבר והכוחות הישראליים עברו מעבר לקו [...]. לא היה מנוס מהמגמות הכבדות של הלוחמים של האויב מהזירה הסינית. כדי להפחית את הלחץ המוזרם על הסורים ולאפשר לכוחות הסוריים להתארגן מחדש להתקפת־נגד.

באותו יום ב־11 באוקטובר [...] פיתוח ההתקפה אירע דבר מצער. [...] סעד מאמון נפל [...]

הוצאה מהתקפה. כולם. זולתו. ציפו שיקרה כדבר הזה. עוד ב־13 באוקטובר [...] עיני המפקד הכללי, אחמד איסמעיל עליו. ואמר לו: „עד עכשיו לא [...] אני טוב, עליך לנוח!"

על כך השיב סעד: „כן, אדוני. אבל אינני יכול לנוח. משימות פיתוח ההתקפה [...] ביותר".

ב־14 באוקטובר [...] היא שאלו [...] לא השיב. הוא התמוטט ונפל לפתע. [...] לא הרגיש דבר. אלא לאחר שחזרה [...] ההכרה בעבור שלושה ימים, בשובו [...] בבית־החולים.

ראש המטה של הארמיה השנייה [...] על עצמו זמנית את הפיקוד על הארמיה עד אשר נתמנה לכך מפקד אחר.

מי ומי בפיסגה

● **תוניסיה:**
שטח 164,150 קמ"ר. האוכלוסיה [illegible] נפש.
נשיא המדינה הוא חביב בורגיבה.

● **אלג'יריה:**
שטח [illegible] קמ"ר. האוכלוסיה [illegible].
הנשיא, ראש הממשלה ויו"ר המועצה המהפכנית — הוארי בומדיין.

● **מרוקו:**
445 אלף קמ"ר. כ־17 מיליון נפש.
השלטון בידי המלך חסן השני, המשמש גם כראש־הממשלה.

● **קטר:**
22 אלף קמ"ר. מספר התושבים הוא כ־160 אלף נפש.
השלטון נתון בידי משפחת אל־תאני.

● **עומאן:**
212 אלף קמ"ר. 750 אלף נפש.
בראש המדינה עומד הסולטאן קאבוס.

● **פדרציית הנסיכויות („נסיכויות חוף שביתת־הנשק"):**
שיטחה 83,600 קמ"ר. אוכלוסייתה 320 אלף נפש.
הפדרציה מורכבת משבע נסיכויות: אבו־דבי, דובאי, אל־שארקה, ראס אל־חימה, עג'מאן, אל־פוג'יירה ואום אל־קיוין.
נשיא הפדרציה הוא זאיד בן סולטאן, המשמש גם כנסיכה של נסיכות אבו־דבי.

● **מאוריטניה:**
רפובליקה איסלאמית שהשפות הרשמיות בה הן ערבית וצרפתית. התקבלה כחברה בליגה הערבית לפי החלטת ועידת הפסגה הערבית האחרונה באלג'יר (בנובמבר 1973).
שטח המדינה [illegible] מיל רבוע. [illegible] 1.2 מיליון נפש.
בראש המדינה עומד הנשיא מוכתאר אולד דאדה.

● **סומאלי:**
נתקבלה כחברה בליגה הערבית בישיבת המליאה של הליגה בראשית שנת 1974.
שטח המדינה 246,100 מיל רבוע. מספר תושביה 2.9 מיליון נפש.
בראש המדינה עומד מייג'ור גנראל מוחמד סיאד ברה.

נוסף לבירות המקובלות בפסגה ביקשה להשתתף גם „ארגון השחרור הפלשתינאי" (אש"ף), שבראשו עומד יאסר ערפאת.

אש"ף, שהיה אירגון־גג על הכנופיות, הוקם בשנת 1964 ביוזמת ובמימון של המדינות הערביות.

בראשית שנת 1969 השתלט ה„פתח" בכפייה על האירגון ואנשי „פתח" מחזיקים כיום בעמדות ההנהגה במוסדותיו של אש"ף.

[illegible]

דוד ליאור

לאלה שרוצים להבין יותר בנושאי האמנות העכשווית

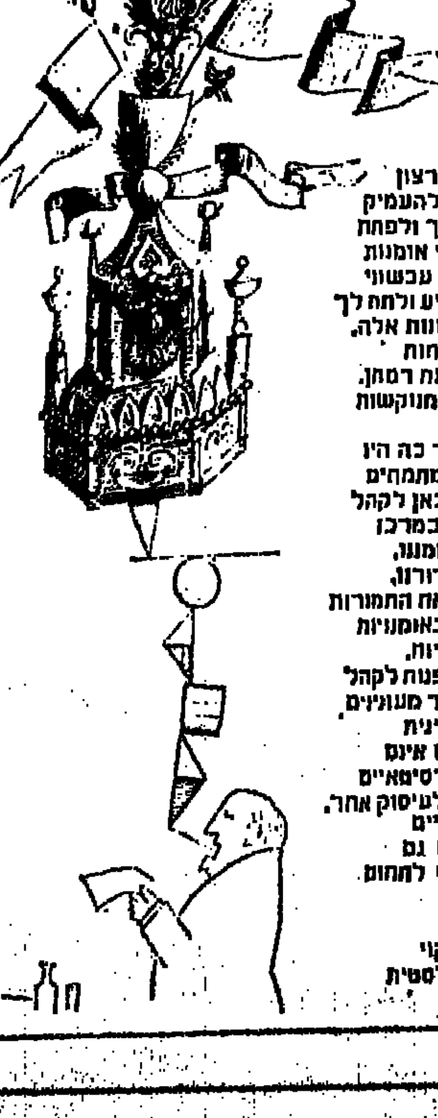

לא אחת התעורר בך הרצון להרחיב את ידיעותיך. להעמיק את השקפותיך וחוויותיך ולפתח את רגישויותיך בתחומי אומנות שונים. "המרכז למפגש עכשווי עם האומנויות" בא לסייע ולתת לך את הכלים למימוש רצונות אלה. סדרות ההרצאות והשיחות תהייה אקדמיות מבחינת רמתן, אך תנסינה להשתחרר מנוקשות ושמרנות אקדמיות.

כלים ודרכי גישה שעד כה היו נחלתם הבלעדית של מתמחים באוניברסיטאות יוקנו כאן לקהל מתעניין ופתוח. הדגש במרכז יושם על יצירות בנות זמננו, שנוצרו למען אדם בן דורנו. המרכז מבקש לשקף את התמורות שחלו בעת האחרונה באומנויות השונות ובחקר האומנויות. השיחות וההרצאות מופנות לקהל כגון: שוחרי אמנות אשר מעוניינים בהתעסקות סדירה ועניינית בתחומי האומנות. אולם אינם פונים ללימודים אוניברסיטאיים כי עיקר זמנם מוקדש לעיסוק אחר, תלמידי בתי־ספר תיכוניים וסטודנטים המתעניינים גם בתחומים אחרים בנוסף לתחום לימודיהם הספציפיים.

הנושאים והמרצים:
מהחופשם למציאות: קוי התפתחות באמנות הפלסטית של שנות ה־60 - רן שחורי.
אופני התבוננות באמנות עכשווית - יאיר גרבוז.
דמויות ומומות במוסיקה החדישה - א. אבליך.
עקרונות יסוד בלשון המוסיקה - דן אוסטרובסקי.
אספקטים עכשוויים של הספרות - מנחם פרי.
גישות מודרניות לעלילה - יעל רנן.
ז'אנר וביטוי בקולנוע האמריקאי - נסמן אינגבר.
טקסט דראמטי ותיאטרון - מיכאל הנדלזלץ.
12 הפגישות שתהיינה בכל סדרה תתקיימנה פעם בשבוע בשעות 18.30 עד 20.00

שיחות
מרכז למפגש עכשווי עם האמנויות

מקום הלימוד והכתובת להרשמה: מרכז חדש דרך חיפה 18, טל. 453362 תל־אביב.
המשרד פתוח בימים א' עד ה' בין השעות 10 עד 14.
לקבלת פרוספקט נא לכתוב אל ת.ד. 23454 תל אביב. מיקוד [illegible].

הלוח הכפול ידיעות אחרונות הארץ
המשרד הראשי: שדרות רוטשילד 76, תל־אביב. טלפונים: מחלקת מודעות 611141.
המחיר: [illegible]

הלוח הכפול — הלוח הנפוץ ביותר במדינה

פרקי היום בתנ"ך
● שופטים ט—י"ב.

המשנה היומית
● כלים, י"א (ו—ט) — י"ב (א).

הדף היומי
● כתובות, כ"א—כ"ב.

ההלכה היומית
[illegible]

הדלקת הנרות
● ערש: ירושלים 4.51, חיפה 5.03, תל־אביב 5.05. מוצ"ש: ירושלים [illegible], חיפה [illegible], תל־אביב [illegible].

תורנות רופאים לפי המקומות
[illegible]

תורנויות בתי חולים
[illegible]

תורנות בתי מרקחת
[illegible]

בתי־כנסת
[illegible]

דירות
[illegible]

וילות ובתים
[illegible]

דירות למכירה 3 חדרים ויותר
[illegible]

קבלנים מציעים
[illegible]

2-2½ חדרים

● למכירה בהזדמנות דירת 2½ בבנין אלוף (גבעתיים), טלפון 735442.

● בצפון תל-אביב 2 חדרים כולים 2 מרפסות ע"ע ישר ...

1-1½ חדרים

דירות בדמי מפתח

דירות בשכר חודשי

דירות מרוהטות

חדרים מרוהטים

ביקוש דירות

מבני תעשיה

אולמות

חנויות

משרדים

מחסנים

עסקים

● מעונינת לשכור מבנה — מתאים לגן ילדים — בבתים — 878180.

בתי מלאכה

● למכירה 6 מוליות, בפרטים לפנות: דלי צבי החלוצים 2 נתניה או בערב לטלפון — 053-22001.

מגרשים

● למכירה מגרש 800 מ"ר ברחוב שטמפפר פתח-תקוה, אישור תמורה דירות טלפון 9134250.

ביקוש עבודה

● מחפלת כל סוגי הדפסות בבית טלפון 3 ...

הכשרה לעבודה

● קורסים לקוסמטיקה, ספרות נשים, מכון דיאנה, כפר דיזנגוף 220008.

הצעות עבודה

● דרושות מודליסטית + גזרנית מעולה טל. 100457.

● דרושה עובדת משבת מרפאים בעלת ידיעות/אחריות טוטו 6.

● למפעל למוצרי פלסטיקה באזור התעשיה הרצליה ב', דרושים: מסגר מכני, מנהל משמרת לייצור ועוזר למחסנאי להתקשר 052-77791.

מכוניות למכירה

אמרקניות

● בהזדמנות פליטמוט 66' לפירוק וחלקים.

אופל

● אופל מכחרי 1974 לא"ע 1001 באחריות...

● אופל רקורד 1000 אוטומטית 65,000 ק"מ

דאף

● דאף 33 1969 מצב טוב בשעות הערב טל.

ד.ק.וו.

● בהזדמנות ד.ק.וו. 69 במצב טוב 3,500 טלפון 878487

הילמן

● הילמן סופרמינקס מודל 69 בהזדמנות טלפון 211867

ווקסהול

● ווקסהול ויקטור 1600 1969 במצב טוב

אלפא רומיאו

● אלפא רומיאו 69, ג'וליה בהזדמנות + טסט 10,250

אוטו-N.S.U.

● פרינץ 4 1967 במצב מצוין

וולבו

● וולבו 122 אוטומטי מול איני ניקטור מוזג אוויר, רח' הרצל יהוד 4 חולון, 850701

● וולבו 144 1970, רגילה, 90,000 ק"מ, טל. 050890 שישה.

אוסטין

● אוסטין 1100 1968 במצב טוב, רדיו וטסט 11,000 ל"י

ב.מ.וו.

● בהזדמנות ב.מ.וו. 1600 71 + תיבסות 70,000 ק"מ טלפון

וויליס

● וויליס 68 סטיישן אחרי שיפוץ 850403 18—20

טנדרים

● טנדר בריסקה 1000 יד ראשונה לא בשבת טלפון 743842

דופין

● דופין 60 בלי טסט — במצב טוב בהזדמנות

פולקסווגן

● פולקסווגן 1971 במצב מצוין טלפון

סימקה

● סימקה 1000 מהשבוע לי יעבור במצב מצוין 64,000 ק"מ לצבל פיסעה 1.30 — 860170

● סימקה 70 במצב מצוין בעבודה 8261201, בבית — 17,0006 מיותר

טריומף

● טריומף הרלד, במדנם 69 לסכירה מיידית, טלפון — 848807

● טריומף 1300 מודל 1970 טסט 10 חודשים 60000 ק"מ

לארק

● לארק 63 בהזדמנות טל. בעבודה 823236 בבית 882761

מוריס

● מוריס 1100 שנת 1968 במצב מצוין 6,500 ל"י

מרצדס

● מרצדס 190 220 ם. אוברול, במצב טוב, טלפון 853888

● מרצדס 220 אוטומטי 64 טסט רדיו טלפון 0879740

מיני מיינור

● מיני מיינור סטיישן 1000 מצוינת 700803 לא בשבת.

מסחריות

● סמי טריילר וילסון 1969 ועגלה 9.00 טלפון 035-08285 בערב.

סאאב

● סאאב 1965 ברמי במצב טוב מאוד טלפון 870115

● סאאב 96 ברמי 1970 יוצא מן הכלל טלפון 042707

סוסיתא

● סוסיתא טנדר 71 בהזדמנות! אחרי שיפוץ כללי — 830001

● סוסיתא מסחרית טסט ל-שנה, רדיו טלפון 877031

סובארו

● סובארו רי.אל. 1400 1973 מהשכרה, במחיר הזדמנותי — 20,000 ל"י, טלפון 220056

● ברגל נסיעה סובארו 66 אר. 1974 9,000 ק"מ 880351

● דרושים לת"א משפחה על גיהוץ בשעות אחה"צ בת"א

● דרושים עובדים אלומיניום מקצועיים ומתלמדים בתנאים טובים

● דרושה פקידה לעבודה בנקאית בשעות אחה"צ

קלאות

● למכירה ציוררות ברזל מיוחדים 6, 8, 10 וגם צאן.

● חשוב ללולנים, מאכים אוטומטיים, ציוד ומכונות מתוצרת כראוזר ארה"ב.

● כלב פינצר גרמני בן 8 חודשים למכירה.

בולים ומטבעות

● למכירה זכות למטבעות בינלאומיים עם בטחונות עטים.

● מעוניין לקנות מטבעות זהב ומדליות במחירים גבוהים, תל־אביב ת"א.

● קופסאות ישנות של גאנה למכירה. כרמל ישראל, פר שב נורדיה ראר נתניה.

● בולי ישראל, קונה מחיר טוב ובלתי חתומים, במטבעות ואספים ישנים.

● אוסף בולים ישראלים למכירה בהזדמנות בראות.

ספרים

● ספרים עבריים ולועזיים בכל התחומים קונה "מולך", תל־אביב, המלך ג'ורג' 83.

שונות

● אוטראסיטים אנגליים לדוברי אנגלית. ת.ד. 108, קריאת.

אירועים ובידור

● לתזמורת הפילהרמונית סדרה ראשונה 2 כרטיסים.

הלואות

● הלוואות בתנאים נוחים ל־ עובדי מדינה.

● הלוואות מיידיות!! לעובדי מדינה סידור מיוחד!!

● חסר לך כסף? הלוואות כנגד ערבויות בנקאיות.

התעמלות ומסג'ים

● בנייישה קלאב — מסג'ים, סאונה וכו', ובשבת — הזמנות.

● מסג'יסט מעולה לנשים בכל שעות היום.

● המסג' המעולה ע"י מסג'יסטית הרפית ושחרור מתח.

● מסג'יסטית צעירה ישנה מקבלת בביתה גם בשבת.

● טיפול אישי אצל מסג'יסטית מקצועית באווירה רגועה.

● לנשים מסג'יסט בריאות והנאה כולל ביקורי בית.

● האיפה הייתה עד היום? — בלי שאלות, הזמנות.

● מסג'יסט לנשים בריאות והנאה.

● מסג'יסטית צעירה מקבלת בביתה לטיפול בכל הגוף.

● מסג'יסטיות מרופלסות ברמה גבוהה.

● טיפול בכל חלקי הגוף ע"י מסג'יסטיות צעירות.

● מסג'יסטית בטיפול משוך חמה והרפייה, הזמנות.

● להרפיית המתח מסג'יסטית מקבלת באופן פרטי + סאונה.

● פיזיוטרפיה טיפול באיש יאס, בריכוזים, באורטופדיה.

● מסג' השווה השייך בראי בחדרי רק אצלנו! דיזנגוף 271.

● חדש ומודרני! הרפיה כללית אצל מסג'יסטיות סעודיות, נכת ותהנה.

● מסג' מהנה ומרגיע אווירה רגועה.

● מעוניין במסג' טוב ומרגיע? בוא לנהנה ואירוח.

מי מצא?

● אנא המוצא כלב לבן חום לבן נראה בארכסיתה יקר לבעליו. פרס למוצא.

טרקטורים

● למכירה מחפרי ג'י.סי.בי. 60 לאחר אוברול ותיקונים, מצב מצויין.

● טרקטור די־8 1968 למכירה.

טפטים

● הרכבת טפטים ע"י מומחים.

צילומים

● מקרון יהונה מקרנה 8 מ"מ קולי במצב טוב.

מכונות כביסה

● מכונת כביסה אמקור חצי אוטומטית במצב מצויין.

● למכירה בהזדמנות מכונת כביסה אוטומטית "בוש" במצב מצויין.

● קונה!! מקררים מיוחדים במחיר גבוה.

● בהזדמנות מכונת כביסה 6 ק"ג.

● מכונת כביסה "זהר" במצב מצויין.

● מכונת זהר חצי אוטומט במצב מצויין.

● למכירה מכונת כביסה ווסטינגהאוס אמריקאית.

● מכונת כביסה הנדי 2 אוטומטית מכוסה.

● ווסטינגהאוס אלקטרולוקס מצב מצויין.

● קניה מכירה והחלפת מכונות ישנות בחדשות.

מכונות כתיבה

● בהזדמנות אולימפיה חשמלית עברית מרכבה גדולה.

מכונות גילוח

● אליאס מכירה ותיקונים ב־ אחריות מלאה.

טלוויזיה

● ט.ב.ס. תקין ובמצב טוב ביום ההודעה.

● למכירה טלוויזיה "וסטינגהאוס" 20 אינטש.

● למכירת טלוויזיות משומשות לאחר שיפוץ עם אחריות.

● מוסך טלוויזיות מיזוג + אחריות! החלף.

● קונה!!! טלוויזיות בכל המצבים.

● "רוזמאונט" נייחת ביתי.

● קונה!!! טלוויזיות מכל הסוגים משלם מחיר גבוה.

● קונים טלוויזיות משומשות ומקולקלות.

● קונה טלוויזיות במחיר גבוה ביותר ובמזומן.

● קניה מכירה החלפה ותיקונים שלם בחיים מגדל נחום.

מקררים

● פריג'ידר חצי אוטומטי, וסטינגהאוס, למכירה.

● אמקור 11 במצב מצויין.

● מקרר פרידמן 13 קוב חצי אוטומטי, בהזדמנות.

● קונה!! מקררים במחיר גבוה ביותר ובמזומן.

● קונה!! מקררים משומשים במחיר גבוה ובמזומן מיד!

● קונה!! מקררים משומשים במחיר גבוה.

● ווסטינגהאוס אמריקאי 2 דלתות אוטומטי.

● בהזדמנות פריג'ידר מסחרי מתאים למכולת.

● אמקור 10 במצב מצויין. למכירה.

● למכירה פריג'ידר אמקור 1000 — במצב מצויין.

● למכירה מקרר סאר טוב ביותר.

● פריג'ידר אמריקאי 17 קוב 2 דלתות.

● מקרר פרידמן 13 קוב, תשתית אוטומטית, במצב מצויין.

● פרידמן 11 חצי אוטומטי.

● אמקור 11 במצב טוב.

● אמקור 10 ½ אוטומטי + במצב מצויין.

● מקרר אמקור 9 במצב טוב.

● מקרר אמקור סאר 9 במצב מצויין.

● מכונת מכונה מנוע 8 במצב מצויין.

● מקרר פרידמן 18 במצב מצויין.

● מקרר אמקור 10 במצב מצויין.

תריסים

● תריסים וחלונות, עבודה מעולה ובאחריות, "רשאי" בע"מ דיזנגוף 98.

● השיב למרכזי תריסים. מכירת מתכן אלומיניום, מבחר תריסים טוויסטר ואביזרים לתריסים.

● במחירים הישנים מכירת מרפסות עם ציפוי.

● מתקנים תריסים מכל הסוגים.

● בומים חרים מלפין.

● תקון כל סוגי התריסים ע"י מומחים ובאחריות.

● סגירת מרפסות בתריסים ויטרינות, חלונות, דלתות, מסגרות רשת, עבודה מעולה ובאחריות.

● חסוך כסף מהכים ועשה אלומיניום חרים.

הלבשה

● אופנת פרווה לצעירות בהנחה אשפיזת 3.000.

● הזדמנות בלתי רגילה!!! דרבינים רח' נחלת יצחק תל־אביב מוכר את כל העודפות.

● מחירי בית החרושת ליד עודף לנשים ולגברים.

● בחמירי בית החרושת. "רוקנרולים" תל־אביב.

● "נבר אלגנט" — חליפות, מעילים, בלייזרים — "בנרי" בצבעים ובגדלים, מחירי הזדמנות.

שמיכות

● למכירה שמיכת פרסי 2x1.

● למכירה 8 שמיכות "קינג" חדר שינה במצב חדש.

● בהזדמנות שטיחי פרסי ישן.

● 08 שנות מוניטין!! ניקוי תיקון, הקטנה, החלפה, קניה, מכירה של כל סוגי השטיחים.

● למכירה שטיח פרסי בר"ר.

סירות

● למכירה סירת ורדאק מארק 1 + מנוע 25 כ"ס.

● הפרכו תופי פרול בי"ש ראל מציע קורס שיט.

דודי שמש וחשמל

● "כרומגן" קבוע שער חי עפקים מספק את הדוד הסולה, המאושר ע"י "מכון התקנים" וחברת החשמל.

● "צרוהיבל" "אמקור" לדירה בעיר ובכפר.

מספרות

● דרושה ספרית לניהול מספרה.

שרותים

● "יהלום" ליטוש והברקת מרצפות ונקיון יסודי באחריות.

● הברקת לדירות חדשות וישנות באחריות מלאה.

● "פוליש תל־אביבי" הברקת מרצפות ברירות.

● אנטנות אמאל "דאבל".

● "חברוקי" פלסטים ומכבדים + ניקוי יסודי.

● קבלן עבודות שיפוצים ושינויים ברירות.

● שיפוצי דירות כללי השמל.

● רשא בע"מ. עבודות שיפוץ תריסים בנוה.

● אבטחות יוגב.

● מכונות כביסה אוטומטיות.

● קבלני שרותים.

כלי נגינה

● מעוניינים ברכישת פסנתר בנה למסחת הגיטרים.

● מחכו פסנתרים: מכירה — קניה.

● למכירה פסנתר בהזדמנות.

● מערכת תופים למכירה.

● למכירה סט 5 תופים.

● "קאוואי" פסנתר השבע.

● מעוניין לקנות פסנתר.

● סט תופים במצב מצויין, במחיר הזדמנות.

● אמפליפייר יחזה 40 וגם.

● למכירה פסנתר גרמני.

● פסנתר בכללי במצב מצויין.

● פסנתרים חדשים ומשומשים עוגבים וגיטרות.

● פסנתרי "היסטרי", "רבש", "ורליצר", "שטייכר".

● אקורדיון פולי סופרני.

● למכירה פסנתר במצב חדש.

● מערכת סטריאו דואל.

חוגים

● "בובה", זיגות לביאים, מעוניינים להכיר זוגות בני 30.

● זוג נשוי וצעיר מעוניין בזוג דומה.

● זוג חברים, גיל 27, מעוניינים בקשר.

● "בובכה" מלה עתידה בדעה בינלאומית.

● 2 בחורים צעירים מעוניינים להכיר בחורות.

● החוג להאבקית נשים.

● הערב ערב הברדיות לאמה.

דרושה
נערה
לעבודה
שעות עבודה רצופות
במרכזית
טלפונים
9 + 3
לפנות טל. 53803
תל־אביב

רוצים לקנות

בתי־ספר ושיעורים

חיות בית

בתי"ס לנהיגה

השכרת רכב

קונטסה

שרותי רכב

נוסע לטיול?
סע בטוח עם
מזור
השכרת רכב טל. 652812

ביקוש רכב

אופנועים וקטנועים

רנו

שונות

סיטרואן
CITROËN

פיאט

פז'ו

פורד

ידיעות אחרונות: הנביאים 28, ט.ל. 667931
הארץ: נורדאו 20, טל. 661166

תורנות רופאים לפי המקומות

תורנויות בתי חולים

תורנות בתי מרקחת

דירות

הודעות

וילות ובתים

קבלנים

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

2-2½ חדרים

1-1½ חדרים

דירות בדמי מפתח

דירות בשכר חודשי

דירות מרוהטות

חדרים מרוהטים

ביקוש דירות

מגרשים

משרדים

חנויות

בתי מלאכה

מבני תעשיה

עסקים

ביקוש עבודה

● צעיר + מנדר מבינת בסור לת מעוניין בעבודה קבועה. [illegible]

הצעות עבודה

[illegible]

רוצים לקנות

שטיחים

חיות בית

הלבשה

ביטוח

שונות

מקררים

מכונות כביסה

שרותים

בתי-ספר ושיעורים

ריקודים

תריסים

רהיטים

כלי נגינה

ביקוש רכב

שרותי רכב

אופנועים וקטנועים

מכוניות

חלקים למכירה

[illegible]

ידיעות אחרונות: הלל 28 טל. 225251
הארץ: מחבצלת 5 טל. 224245

תורנות רופאים לפי המקומות

● ער"ן — עזרה ראשונה נפשית. טלפון [illegible]

תורנות בתי מרקחת

תורנויות בתי חולים

שידוכים

[illegible]

בתי-כנסת

דירות

וילות ובתים

קבלנים

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

2-2½ חדרים

1-1½ חדרים

דירות בדמי מפתח

דירות מרוהטות

דירות בשכר חודשי

חדרים מרוהטים

ביקוש דירות

מגרשים

בתי מלאכה

מבני תעשיה

משרדים

עסקים

חנויות

אולמות

מחסנים

ביקוש עבודה

הצעות עבודה

[illegible]

דרוש

עורך משכתב

בעל נסיון עתונאי

נא לפנות בכתב בציון נסיון קודם לת.ד. 9130 תל-אביב

לציין על המעטפה „עורך משכתב"

סודיות מוחלטת

למשרד רואה חשבון

דרושים

בוחנים ובוחנים מרכזיים

סיכויים טובים להתקדמות

סודיות מובטחת

לפנות ת.ד. 29386, תל-אביב

לחנות „עלית" ברמת גן

דרושה מוכרת

הכישורים: גיל עד 45, הופעה נאה נסיון מקצועי. על המעוניינות לפנות בכתב לת.ד. 19, ... עבור „מוכרת"

לחברה ארצית

דרושה

מזכירת אגף

בתל-אביב

דרישות הכישרה:

* השכלה תיכונית לפחות
* נסיון של שנתיים בעבודת מזכירות
* כישרי לקיים מגע עם עובדים וקהל
* כישרי לנהל צוות מתבניות

לפנות לת.ד. ... כל פניה תענה

נא לציין על המעטפה „עבור מזכירה"

לחברה קבלנית לבנין בפתח-תקוה דרוש

מנהל חשבונות ראשי

עם נסיון של 5 שנים לפחות בניהול הנהלת-חשבונות ממוכנת

נא לפנות לטלפונים: 912945, 908679

SONY.

דרושים:

1. **צעירים** עם ידע טכני
2. **פקידה** בעלת נסיון, עם המלצות, עברית, עם ידע באנגלית, ליום עבודה שלם.

לפנות אישית בשעות העבודה ... סוני ישראל בע"מ, מגדל שלום, אחד העם 9, תל-אביב לגורמן.

כיתן דימונה בע"מ

עבור משרדנו בתל-אביב (הדר יוסף)

דרושות

1. **מזכירה בכירה** — בעלת נסיון קודם
2. **פקידה כתבנית**

בהצעות נא לפנות לת.ד. 2147 תל-אביב או בטלפון 473132 בשעות לפנה"צ

דרוש

חשמלאי

לפלסטרו — גבת

לפנות: פלסטרו—גבת קיבוץ גבת, טלפון 065—353-4-5

לחברת שירותים ארצית

דרוש

מנהל סניף

בירושלים

טלפון 02—531465 בין 8.00—14.00

— 03—750695 בין 8.00—17.00

לחב' סמדר בע"מ

דרוש מנהל עבודה

לעבודות בנין באזור אשדוד — רחובות

להתקשר בשעות היום ... בערב ...

לחברה מסחרית

דרושה

פקידה

להנהלת-חשבונות (עם 10 שנות לימוד לפחות)

טלפון: 55879 או 57723 בשעות 13.00—16.00 אחה"צ

לפנות לאורי או לאיתמר.

דרוש

פקיד טכני

לפנות ל...

למשרד רואה חשבון

דרוש

עובד ביקורת חשבונות

טלפון: 625092

התעמלות ומסגים

טלויזיה

רהיטים

חקלאות

טרקטורים

בתי-ספר ושיעורים

חיות בית

תנורי חמום

כלי נגינה

מכונות כביסה

מכוניות

הלוח הכפול — נתניה

דירות בשכר חודשי

ביקוש דירות

עסקים

אשדוד

דירות למכירה

וילות ובתים

קבלנים

דירות למכירה

אופנועים וקטנועים

מציעים למכירה

הלוח הכפול — באר-שבע

מגרשים

חנויות

הצעות עבודה

ביקוש עבודה

קורסים

הודעות

וילות ובתים

דירות למכירה

דירות בשכר חודשי

רוצים לקנות

צילומים

מקררים

[illegible]

למפעל אלקטרוניקה חדש בתחום המחקר והפיתוח באיזור רחובות

דרוש

מהנדס ייצור

בעל נסיון בהכנת פרוייקט גדול לייצור

דרוש נסיון בשטח מעקב, חיווי והכנת תחשיבים. רצוי רקע מקצועי באלקטרוניקה. יועדף מועמד בעל נסיון של שלוש שנים לפחות.

תנאים טובים למועמד המתאים

נא לפנות בכתב בצירוף פירוט נסיון לת.ד 32028 ת"א ולציין על-גבי המעטפה: עבור מהנדס ייצור.

— סודיות מובטחת —

למפעל תעשייתי במפרץ חיפה הנמצא בהתפתחות מתמדת

דרושים:

1. **מהנדס מכונות** למחלקת האחזקה — בעל נסיון של 3-2 שנים במפעל תעשייתי
2. **הנדסאי מכונות** למחלקת תכנון ופתוח — בעל נסיון של 3 שנים.
3. **מסיק דוודים** לעבודה במשמרות
4. **עובדת מטבח** בעלת נסיון

תנאים טובים למועמד המתאים

נא לפנות בכתב לת.ד. 4353 חיפה עבור מספר 680 (מיקוד 31040)

— סודיות מובטחת —

למפעל לחלקי חילוף

דרושים

* **עובד לחנות** — בעל ניסיון של 1—2 שנים במכירת חלקי חילוף לרכב.
* **נער לעבודה בחנות**

להתקשר טלפונים: 33108, 32176

לחברה פרטית העוסקת בשווק מערכות סטריאופוניות מעולות

דרושים

1. **מנהל מכירות** — לארגון, רכוז וטיפול במכירות מוצרים חשמליים לחנויות בכל רחבי הארץ.
2. **אנשי מכירות** — לטפול מכירות לחנויות בכל הארץ. יו־עדפו בעלי נסיון בשיווק מוצרי רדיו־חשמל־סטריאו.
3. **מקדם מכירות** — בעל ידע ונטיה למחקר שווקים, פרסו־מת, שיטות קידום מכירות ונסיון קודם בענף.
4. **מוכרים לחנות** — אנשי מכירות לחנות ואולם תצוגה ל־מערכות סטריאו מעולות.
5. **מנהל/ת חשבונות** — סוג ג', 3 שנים וותק לפחות, לעבודה עצמאית.

מתבקשות פניות בכתב בצרוף פרוט נסיון קודם בעבודה וקורות חיים. ת.ד. 16480 תל-אביב.

סודיות מובטחת

לאפקו בע"מ

מפעל אלקטרומכני פתח-תקוה

דרושים

1. **חשמלאי ללוחות**
2. **חשמלאי לחווט לוחות**

עבודה מקצועית בתנאי שכר טובים

נא לפנות לטלפון 911482

מוסך מרכזי לנגב

דרושים

1. מנהל מוסך
2. מכונאים מעולים
3. מחסנאי חלקי חילוף

לפנות במקום, טל. 057—78018

החסתדרות הציונית העולמית

מחלקת הנוער והחלוץ

דרושים

מורי־דרך

מוסמכים ובלתי מוסמכים

דוברי ספרדית ופורטוגזית

ללווי קבוצות של נוער מתנדב מאמריקה הלטינית במשך החודשים דצמבר 1974 — פברואר 1975.

המעוניינים יפנו לפי הכתובת: מחלקת הנוער והחלוץ היחידה לאמריקה הלטינית, ת.ד. 92 ירושלים. ✱ הפניות תתקבלנה עד ה־1.11.74.

עירית קרית-גת

ז' חשון תשל"ה. 23.10.74

מכרז עובדים 17/74

עירית קרית-גת מכריזה על משרה פנויה כדלקמן:

מהנדס העיר

א. הנתונים הדרושים: מהנדס אזרחי רצוי עם נסיון בעבודה מוניציפלית, ־על כושר ארגון, ניהול משא ומתן ויחסי ציבור.

ב. הדירוג יקבע בהתאם לכישורי המועמד.

ג. למועמדים המתאימים שיתקבלו לעבודה תינתן עזרה בהשגת דיור במקום.

על המעוניינים לפנות בכתב יד ברור למזכיר העיריה עד 5.11.74

אריה מאיר, ראש העיריה

למוסד צבורי גדול

דרושות

כתבנית עברית מנוסה

כתבנית עברית אנגלית

נא לפנות בציון קורות חיים והמלצות לת.ד. 7083 תל-אביב, ולציין על המעטפה עבור „כתבנית".

דרושים

עבור תכנון מפעל גדול לייצור מנועים

א. **מהנדס תעשיה** Industrial Engineer

ב. **מהנדס אינסטלציות** Installations Engineer

הכישורים:

* נסיון רב שנתי בתכנון מבנים ומערכות, בתעשיה מתכת לעיבוד שבבי.
* ידיעת השפה האנגלית — הכרחית

ג. **מנהלי חשבונות** — בעלי נסיון, ידיעת השפות עברית ואנגלית.

מקום העבודה: תל-אביב — תנאי שכר בהתאם לכישורים

לקביעת ראיון, נא לפנות בכתב, בציון פרטים לחברת „סבקל" בע"מ, דרך פתח-תקוה 74, בית מעיא, תל-אביב.

לחברה תעשיתית באזור תל־אביב

דרושים

ממונה על מחסנים

* הפעלה ופקוח על מחסני המפעל
* ניהול צוות עובדים
* נסיון קודם בתעשיה, הכרחי

ממונה על יבוא-יצוא

* התמחות ונסיון בנושאי מכס, בנקים וכו'

נא לפנות בכתב יד לת.ד. 7154 ת"א

סודיות מובטחת!

לחברה נדולה באזור

דרוש:

נהג

נא לפנות טלפונית: 891933

למוסך סוסיתא בת"א

דרושים:

צבעים
מכונאים
ונערים

טלפון 254641

דרושה

פקידה כללית

עם נסיון של שנתיים וידע בכתבנות

לפנות: ת.ד. 26041 תל-אביב

לחברה לשירותי מחשב

דרושות

נקבניות מנוסות

לעבודה חודשית, או לפי שעות או בקבלנות

אווירה טובה ותנאים טובים

להתקשר בטלפונים: 720636, 735106

למפעל בירושלים העוסק בענף הברזל

דרוש

מנהל חשבונות

דינמי עם נסיון של לפחות שנתיים בתנאים מיוחדים

לפנות: בעבודה: 02—67924 בבית: 03—41849

דרוש

אורג ז'קרד מעולה למשי

לפנות: „משי זקס" ז'בוטינסקי 7 בני ברק טל: 782208

רים RIM

למפעלנו בירושלים דרושים

נגרים

בעלי נסיון בעבודות בתעשיות רהיטים

לפנות טלפונית 02—528281 למאיר.

דרושים

1. **אחראי למכון תערובת**
2. **עוזר למנהל מחסן ביצים**

לפנות בכתב בצירוף המלצות ונסיון בע־בודה ל„אל-על" — אגודה חקלאית שי־תופית רמות-השבים.

למשרד עורכי-דין בחיפה

דרושה

מזכירה עברית

רצוי עם אנגלית

ליום שלם מפוצל או 5 שעות 8.00—13.00

בדבר פרטים נא לפנות לת.ד. 4746 חיפה (בי־ציון מספר טלפון) או לטלפון 04—664517 18

כיתן דימונה בע"מ

עבור משרדנו בתל-אביב (ההדר־יוסף)

דרוש

מנהל חשבונות

סוג ג', ד'

בעל נסיון של שנתיים

בהצעות נא לפנות לת.ד. 2147 תל-אביב או בטלפון 473132 בשעות לפנה"צ

למוסד ציבורי דרושה

פקידת מזכירות

הכישורים הדרושים:

כתבנות עברית וידיעה אלמנטרית בחנה"ח.

הדרגת תיקבע בהתאם לכישורים.

טלי' 283308 — 284835.

למפעל מתכת בת"א

דרוש/ה פקיד/ה

למחלקת הנהלת חשבונות

סוג ג'—ד' עם נסיון

תנאים טובים למועמד/ת המתאים

טלפונים: 32176, 33108

לחברה ארצית להנדסה

דרושה

מזכירה מנוסה

למשרדה בחיפה

הכישורים הדרושים:

נסיון קודם כמזכירה

שליטה בהדפסה בעברית

ידיעת אנגלית רצויה

שעות העבודה: 8.00—16.00

בהצעות נא לפנות טלפונים: 04—85111, 04—85895

בין השעות 8.00—12.00 בלבד

או לת.ד. 36615 ת"א עבור מס' 37

תנאים טובים למועמדת המתאימה

אלגים בע"מ

נס-ציונה · ת.ד. 201 · טל. 958894

דרושים:

מהנדס אלקטרוניקה 1/10
לעבודה בתכנון ופתוח מערכות מיקרוגל.
דרוש נסיון של שנתיים לפחות בבנית ובדיקת רכיבי מיקרוגל.
דרוש ידע מקיף בתחום תג"מ עד מיקרוגלים.

מהנדס אלקטרוניקה 2/10
לעבודה במעגלים ספרתיים, נסיון של שנתיים לפחות.

טכנאי אלקטרוניקה 3/10
לעבודה בפתוח ובנית של רכיבי מיקרוגלים.
דרוש נסיון בהפעלה ובדיקה של מקלטים בתחום התג"מ והמיקרוגלים.

טכנאי / הנדסאי אלקטרוניקה

טכנאי / מבקר מכני 4/10
לעבודה במחלקה לאמינות ופקוח איכות.
דרוש נסיון בבקורת מערכות. רצוי ידע בסטנדרטים צבאיים.

כרסם / חרט 5/10
נסיון של שלש שנים לפחות.

תנאים טובים למועמדים המתאימים

מועמדים יפנו בכתב לת.ד. 201 נס-ציונה, בציון פרטים אישיים ונסיון, או טלפונית 6, 5, 958894.

הסתדרות מדיצינית הדסה

מודיעה על משרה פנויה (74/47)

אפסנאי בכיר

באגף האספקה

השכלה תיכונית או מקבילה, וידיעה טובה של השפה העברית/אנגלית, ידיעה מעשית בניהול חשבונות, נסיון קודם עדיף.

הדרגה תקבע לפי כשירויותיו של המועמד.

המועמדים העונים על הדרישות הנ"ל מתבקשים להפנות את בקשותיהם תוך פירוט השכלה ונסיון אל אגף כח אדם, ת.ד. 499 ירושלים, 91000.

אמקור FEDDERS מיזוג אוויר בע"מ

דרושים
מורכבים
לתנורי חימום מרכזיים
עם ארובה
טלפון 228166, תל-אביב

א.א.ל ישראל בע"מ
לאגף הכספים
דרושים
מנהלי חשבונות
★ מתחילים
★ עצמאיים
★ בכירים
ותנאים טובים למתאימים
נא לפנות בכתב או טלפונית 787131 או 762141 (שלוחה 62) רח' מבצע קדש 48 בני-ברק, 51203.
סודיות מובטחת!

לחברה גדולה בתל-אביב
דרוש
מנהל חשבונות מנוסה
סוג ג—ד'
המעוניינים יפנו בציון תולדות חיים ונסיון קודם לת.ד. 157, רמת-גן, עבור כס1101
תנאים טובים — סודיות מובטחת

לרדמונד אמקור בע"מ
דרושה
פקידה מנוסה
לעבודות הנהלת-חשבונות ורשומי שכר
אפשרות ליום עבודה מקוצר
נא לפנות טלפונית למר ד. אליאס
טלפון: 03—521106
(סודיות מובטחת)

דרושים
נהגים
עם רשיון לרכב כבד
גורר — נתמך
לתושבי תל-אביב והסביבה בלבד.
בבקשות נא לפנות למנהל התנועה והמסחר רכבת ישראל כבר פלומר, חיפה.

למועצה לשווק פרי הדר,
דרושה
מפעילת טלקס באנגלית
שעות העבודה: מ-12.00—18.00
נא להתקשר טלפון 440411 קו פנימי 272

דרוש נער
לעבודות משרד ושליחויות
בדבר פרטים נא לפנות לרשות הנמלים, בית מעיא, דרך פתח תקוה 74, קומה 12 חדר 1215 בין השעות 07.30 — 15.00.

המועצה האזורית באר-טוביה
מכרז מספר 20/74
מועצה אזורית באר-טוביה מודיעה על משרה פנויה של
מנהל חשבונות ראשי
דרישות המשרה: סוג ד' בהנהלת חשבונות לפחות.
נסיון בתפקיד זהה של 5 שנים.
השכלה כללית של לפחות 12 כתות.
על המועמד להיות בעל כושר הבעה בכתב ובעל פה ורצוי התמצאות בנוהל משא ומתן.
קיימת אפשרות של דיור במקום.
א. הרמון
ראש המועצה האזורית באר-טוביה

הסתדרות מדיצינית הדסה
מודיעה על משרה פנויה להפקיד
מנהל המעבדה לאלקטרוניקה
רפואית וכללית (74/18).
דרישות התפקיד: מהנדס רשום ורשוי בהנדסה אלקטרונית.
נסיון בהנדסה רפואית או באחזקת ציוד אלקטרוני בקנה מידה גדול. כישור ונסיון בניהול צוות עובדים.
המועמדים המתאימים יפנו בכתב אל אגף כח אדם. ת.ד. 499 ירושלים, 91000, עם צירוף תולדות חיים ותעודות ומסמכים.

למפעל גדול באזור תל-אביב
דרושה
מזכירה עצמאית
לעבודה כמזכירה של ראש אגף
בשעות אחה"צ מ-13.15 עד 17.30
ידיעת אנגלית ועברית — הכרחית
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 7154 ת"א
סודיות מובטחת!

אם אתה
מחפש אתגר
מוכן להתמודד עם תפקיד
רציני ואחראי
בן 30 ומעלה
בעל השכלה אקדמאית
נסיון בכלכלה תעשייתית
ידע ונסיון בעבודה במחשב
מוצע לך
תפקיד בכיר
במסגרת מחלקת הכספים של חברה תעשייתית מתקדמת באזור ת"א.
תנאים מצויינים למועמד המתאים
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 7154 ת"א
סודיות מובטחת!

לסהון 2000 דרושים
מנהל חשבונות עצמאי סוג ד'
פקידה ★ מוכרים
רצוי בעלי נסיון בענף מכונות כביסה, טלויזיות, התנורים. התקדמות מובטחת.
לפנות: הנביאים ע, חיפה, טלפון

חברה מסחרית ארצית
מתפשת
באזור חיפה ותל-אביב
מועמדות לקורס
קופאיות
לעבודה כקופאיות בכלבו
עבודה במשמרות של 8—7 שעות ביום
נדרשת ידיעה טובה בעברית ובחשבון
בתקופת ההדרכה תשולם משכורת
מועמדות בגיל 40—20 מתבקשות לפנות בציון קורות חיים וגיל לת.ד. 8151, תל-אביב למס. 123 עד ליום 8.11.74

הנדסאי
שיווק
מעוניין בהצעות מתאימות
באזור תל-אביב והסביבה
לפנות לת.ד. 8111, נתניה.

לחברת בניה ארצית
דרוש
מנופאי צריח
לעבודה קבועה במרכז הארץ
להתקשר בין השעות 8—13
לטלפונים 5—4—905473

אלביט מחשבים בע"מ
דרוש
מקדם מכירות
בעל רקע טכני — שיווקי במחשבים ומערכות
הכישורים הדרושים:
— ידע כללי במחשבים ושיווק מחשבים ומערכות.
— נסיון בקדום מכירות, פרסום.
— בעל יוזמה, רעיונות מקוריים ויכולת עבודה עצמאית.
— ידיעת השפה העברית על בוריה וידע טוב באנגלית.
— כושר ארגון ותאום עם גורמים בחברה ומחוצה לה.
לפנות בצירוף קורות חיים לת.ד. 539 חיפה, מחלקת כח אדם
סודיות מובטחת.

טכנולוגיה מדעית בע"מ
דרוש/ה
עוזר/ת למנהל חשבונות
הכישורים: סוג ג'. נסיון בעבודה מעל שנתיים (נסיון בהכנת משכורות — יתרון).
5 ימי עבודה בשבוע 8.00 עד 17.15
תנאים: בהתאם לכישורים
המעוניינים יפנו טלפונית 930281 אל מר שפירא או בכתב אל ת.ד. 330, הרצליה ב'.

קרן קיימת לישראל
מינהל פיתוח הקרקע
מודיעה בזה על המשרות הפנויות הבאות:
מכרז מס' 11/74
המשרה: מהנדס ראשי
[illegible]
מכרז מס' 12/74
המשרה: מהנדס ביצוע חב[illegible]
(3 משרות)
[illegible]

אלגים בע"מ
נס-ציונה · ת.ד. 201 · טל. 968884
למפעל באיזור נס-ציונה רחובות
דרוש
איש אחזקה
כשורים:
נסיון בתחזוקת בנין תעשייתי
ידע בסיסי בחשמל.
בעל רשיון נהיגה.
מועמדים יפנו בכתב לת.ד. 1736 ת"א עבור מס' 173, בציון פרטים אישיים ונסיון.
סודיות מובטחת

למפעלי בלובנד תלמה בחיפה
דרושים
1. שומר - שוער
(עד גיל 55). לעבודה בשתי משמרות,
אחרי הצהרים: 14.00—22.00
לילה: 22.00—6.00
הכישורים: ידיעת השפה העברית; ידיעה בהפעלת נשק קל.
2. עבודה זמנית במחלקה לייצור מוצרי מזון
בנים בגיל 18
העומדים מספר חודשים לפני גיוס לצה"ל או חיילים משוחררים המעוניינים בעבודה זמנית
על המעוניינים לפנות למחלקת המנגנון, טלפון 04—721143, או ישירות באמצעות אוטובוס מס' 58.
בלובנד תלמה

דרושים
למכשירי תנועה בע"מ
בית קרייזלר סימקה
1. מנהלי חשבונות
תאור התפקיד: א. הכנת פקודות יומן למחשב; ב. התאמות עם לקוחות וספקים.
כשורים נדרשים: א. ותק של שנתיים שלוש בעבודה מעשית. ב. בוגרי קורסים ג, ד — בהנה"ח.
2. פקידה כללית
תאור התפקיד: עבודות עזר במחלקת הנה"ח. כשורים נדרשים: א. ותק של שנתיים בעבודות משרדיות; ב. רצויה ידיעות רקע בהנה"ח.
שתי המשרות הן מלאות (שעות עבודה 8—16.00), ויועדפו מועמדים עד גיל 30.
המועמדים מתבקשים להתקשר אלינו טלפונית לפי מס. טלפון 36115 אל מר גלבוע או בכתב יד לפי תכתובת: מכשירי תנועה בע"מ דרך פ"ת 74, תל-אביב.
סודיות מובטחת
בית קרייזלר מכשירי תנועה

לבנק בת"א דרושים
א. מפעילות נשיונל 32
עם ידיעה בשפה האנגלית לעבודה בשעות רצופות.
ב. מזכירה אנגלית
עם ידיעה סבירה בשפה העברית.
שעות עבודה 9.00—16.30.
★
לפנות בכתב, בציון פרטים אישיים ונסיון קודם לת.ד. 30405 תל-אביב.

ברמלה למקלטים דרושים
א) תפסנים בקבלנות
ב) אינסטלטורים
ג) תפסן ראשי
לפנות: "פלג-דרי" בע"מ, כורש 14, 9.00—14.30, 17.00—19.00. 02—221998

דרושים
מהנדסים —
הנדסאים —
טכנאים —
שרטטים
עם נסיון במיזוג אויר
למשרד מהנדסים יועצים.
סודיות מובטחת
טלפון 450253 ת"א.

למפעל תעשייתי חדש בשדרות
דרוש
מנהל
עבודה
בעל נסיון והבנה בחשמל
תנאים טובים למתאים
נא לפנות בכתב וב־צרוף תולדות חיים ל־ת.ד. 117 שדרות — סודיות מובטחת!!

דרוש
מפעיל מנופה
ל-J.C.B.
בתנאים טובים
להתקשר 04—718965
בין השעות 10.00—600 בערב

דרושה
מזכירה
לניהול משרד
בעלת נסיון + הדפסה בעברית רצוי גם באנגלית לעבודה מעניינת ועצמאית
בפרטים טל. 37559 ת"א לפנות לאלי
תנאים טובים למתאימה

לחברה ארצית ליבוא
ייצור שיווק ושרותים
דרוש
עורך־דין
תחומי התפקיד:
★ רכוז הנושאים המשפטיים של החברה
★ קשר עם משרדי עורכי דין ורשויות
★ ייצוג שוטף של החברה במשא ומתן וניהול תביעות
★ ניהול נכסי החברה
דרישות התפקיד:
★ נסיון מעשי של לפחות 4 שנים בשטחים דומים
★ שליטה מלאה בשפות עברית ואנגלית
תנאי התפקיד יקבעו בהתאם לכישורי המועמד
פניות בכתב יד בלבד יש לפנות לת.ד. 16484 ת"א ולציין עבור עורך דין
— סודיות מוחלטת מובטחת —

דרושים נגרים
בתנאי עבודה טובים
גלבוע בע"מ, יצחק שדה 32 ת"א
טלפון 39561

Vil
ווישיי-ישראל בע"מ
חברה לאלקטרוניקה
דרוש
טכנאי אחזקה
בוגר בית-ספר מקצועי, מגמת למכניקה. נסיון מינימלי של שנה. ידיעה בסיסית במתקני חשמל.
בדבר פרטים נא לפנות למחלקת כח אדם של "ווישיי ישראל בע"מ", רחוב האחים טמלאוישה 3, ת"א (בסביבת המסגר בן-אביגדור), טלפון 80002.

"מירומית"
מפעלי מתכת אשקלון בע"מ
דרושים למשרדנו בתל-אביב
רחוב מונטפיורי 42
1) שרטט/ת.
העבודה כרוכה גם במגע עם קהל. לבעלי נסיון — עדיפות.
2) מנהל/ת חשבונות
סוג ג'—ד', נסיון של שנתיים לפחות.
לפנות ל"מירומית", רחוב מונטפיורי 42 תל-אביב, בציון המשרה המבוקשת.

לבלובנד תלמה סניף רמת-גן
דרושה
מזכירה
למנהל הסניף
הכישורים: השכלה תיכונית, ידיעת השפה העברית כולל הדפסה, ידיעה טובה באנגלית, נסיון בעבודה משרדית לפחות של שנה, עד גיל 35.
לשם קביעת ראיון נא לפנות בכתב יד לסניפנו ברמת-גן, עבור מנהל הסניף, ת.ד. 3113, רמת-גן
בלובנד תלמה

„לעזור ליהודים - בבקשה"

(המשך מעמוד 11)

אין עמים חיים רק חיי־שעה. האם סבור אתה כי תימשך התחירה הערבית־פלשתינאית להעביר את מדינת־ישראל מן העולם, או שמגמה זו תיחלש ותיעלם?"

„אנו מדברים על התקופה הניראית לעין. בה תתקיים מדינה־פלשתינאית בצד מדינת־יהודים. והעתיד — ידאג לעתיד", אמר.

„בגלל הצהרת־בלפור"

בשלב זה החליפה מקום וקרבה אלינו מקצה השולחן בחורה נאת־מראה ומטופחת, אשר הפרופסור הציג אותה בפנינו (בלא לחיצת־ידיים, כמובן...) כראש המישלחת הסורית לוועידה הבין־פרלמנטרית. כאן נסתכסכו קצת הדברים מבחינה לשונית, שכן היא לא הבינה אנגלית כלל, ואילו הלורד התקשה מאוד בצרפתית.

היא פתחה בדברים בצרפתית טובה, בהפליגה משום־מה למרחקים, כשהיא עושה שימוש בנוסחאות שמקורן בשיטת ה„אינדוקטרינציה": „הבינו־נא. הצרות בין היהודים והערבים התחילו עם הצהרת־בלפור. עד אז חיו היהודים והערבים בשלום ובידידות; הערבים פתחו תמיד את שערי ביתם בפני היהודים הסובלים, ושום טינה לא שררה ביניהם".

פה שב הלורד הקשיש והתעורר, כשניכר בו שהוא מוצף לפתע זכרונות אישיים חמים מימים־עברו: „הצהרת־בלפור היא אחד המעשים הטובים, המפוארים והמוסריים ביותר שנעשו אי־פעם על־ידי בריטניה הגדולה. היה זה ראשית שיבתו של עם נודד, נירדף ונדכא לארצו".

„בכך טמונה כל הצרה", קראה ראש־המישלחת, כשהיא מיטיבה, בשמץ גנדרנות, את שערה הגולש. „אם האנגלים, או האמריקנים, רוצים לעזור ליהודים הסובלים, שיעשו זאת על חשבונם; עליהם ליישב אותם באנגליה, או בארה"ב, או בארגנטינה — בבקשה. לא על חשבון הערבים, שאינם אשמים ואינם אחראים לצרות היהודים, לא לפני היטלר ולא בזמן הנאציזם".

„דבריך תמוהים בעיני", נכנסתי לתוך דבריה, כשאני שב להטיף „ציונות": „הרי את מתעלמת כליל מן הקשר של היהודים לארצם. שם חיו אבותיהם, שם קיימו את עצמאותם בעבר, שם פרחה תרבותם. אותה הם נושאים בלבם משך אלפי שנים. האם כל זה לא נחשב בעיניך?"

„אין להשיב את גלגל ההיסטוריה", אמרה האשה בקור. „לו כך, היו האינדיאנים צריכים לקבל בחזרה את מנהטן והערבים היו צריכים לקבל בחזרה חלקים ניכרים מספרד. לנו אין ריב עם היהודים, אלא עם האידיאולוגיה הציונית", זרקה לעברי את הכדור...

ראיתי את עצמי פתע כניצב בפני קיר אטום ולא מצאתי עוד כל טעם להמשיך בזה. נדדתי אל נושא אחר: „איך רואים אתם את סיכויי ז'נבה?"

גורל יהודי סוריה

„אנו נלך הפעם הזו לוועידת ז'נבה. ונשב יחד סביב השולחן", אמר הפרופסור. „אמת לומר, אין לנו תקוות גדולות ממהלך זה. אשר המעצמות הגדולות מושכות בחוטיו. היהודים הם נוקשים וסרבנים, וספק אם יימצא הסדר כלשהו. אבל כל העולם מדבר באחרונה על משא־ומתן מדיני ועל חשיבותו — טוב, נלך, איפוא, לג'נבה למשא־ומתן... אם ייכשל — יידע העולם שאנו לא סירבנו לו, כפי שהאשימו אותנו בעבר. ואחר־כך יהיה מה שיהיה".

כאן עורר הנציג הבריטי את הנושא של יהודי סוריה, כשהוא מתרגש למדי. בתבעו מאנשי־שיחו תשובה לגבי הגורל הטראגי של היהודים בארץ זו, כשהוא מתאר בצבעים קודרים את מצבם.

תחילה הכחישו הסורים מכל וכל, כי קיימת אפליה כל־שהי נגד היהודים בסוריה. הם טענו בתוקף, כי בין אזרחי מדינתם יש מוסלמים, נוצרים ויהודים, כשאין מפלים בין האחד לאחר בגלל דתו. הם אפילו הפליגו בתיאור מצבם המשופר, כביכול, של היהודים ושיווי־הזכויות האזרחי לו הם זוכים.

„ליהודים יש בתי־כנסת ובתי־קהילה והם חיים את חייהם בחופשיות. יש יהודים אמידים בסוריה, ויש ביניהם בעלי חנויות מן היפות והמפוארות ביותר ברחובות הראשיים של דמשק", אמר אחד.

„אני עצמי נוהג לקנות את בגדי אצל יהודים", אמר אחר כשהוא מצביע על מיקטורנו. אותו קנה, לדבריו, בחנות יהודית.

אך הנציג האנגלי לא הירפה: „הנכון הדבר, כי אסור ליהודי להתרחק מביתו יותר מארבע ק"מ, בעת שלמוסלמי יש תנועה חופשית?"

כאן לא נשמע אלא גימגום, והם החלו טוענים כי אין הם בקיאים בפרטים.

מעניין לענין באותו ענין, שאלתי: „האם רשאי אזרח סורי לצאת מארצו באופן חופשי ולשוב אליה כרצונו?"

„מה השאלה?" השיב בעל החולצה הוורודה. „כל אדם בן־חורין במדינתנו; אני עצמי יש לי אח באירופה, ואני נוסע לבקרו כל־אימת שאני רוצה בכך".

„האם אותו דין חל על היהודים?" שאלתי.

כאן התערב הפרופסור ואמר: „לצערי, לא. בכך אשמת המלחמה, ולא שום דבר אחר".

בלי לחיצת־יד

הוספנו ללחוץ בעניין יהודי סוריה, לתבוע יציאתם. הם ניראו נבוכים במיקצת, אך הוסיפו להכחיש כי מצב היהודים רע ונואש. „יש עניים גם בין המוסלמים ויש גם עצורים מבין המוסלמים".

כדי להזים, כאילו, את הידיעות על הגורל המר של יהודי סוריה, הציעו ושבו והציעו ללורד, כי יבוא לארצם כמוזמן על־ידם, כדי להיווכח באמיתות דבריהם.

שאלתי: „האם הנכם מזמינים גם אותי?"

„לא", השיב הפרופסור. „אנחנו במלחמה עמכם. את ביקורך נסדיר אולי בבוא השלום", אמר בבדיחות־הדעת.

„אם הדבר יהיה עוד בימינו", זרקתי. והוא צחק.

זה מזמן כלתה הארוחה. ספלי־הקפה כבר הורדו מן השולחן והגיעה העת לשוב למליאת הוועידה, כי ישיבת אחה"צ עמדה להיפתח. לפתע ניראו לי בני שיחנו, הקלועים בחליפת־דברים בלתי־צפויים ועם פרטנרים בלתי־צפויים, כאילו הם מנסים להיחלץ ממצב מביך, כמתוך קורי־עכביש...

בזה אחר זה חמקו מן השולחן, ואנו נשארנו עוד זמן מה עם יו"ר הקבוצה הפרלמנטרית הסורית בלבד, אשר הוסיפה, לא בלי חינחון, להסביר לנו, בצרפתית רכה וניגונית, את... המהות הריאקציונית של הציונות.

לבסוף קמה גם היא מן השולחן ולחצה את ידיו של הלורד הבריטי, אחר תלתה בי מבט ממושך קמעה, בלא לומר דבר ובלא ללחוץ יד — והסתלקה.

הכל מיהרו לחזור אל אולם הוועידה, שם כבר נחלקה הוויכוח על הנושא: „המצב במזרח־התיכון".

דרושות פקידות
למשרדנו החדש בפתח-תקוה
שעות עבודה 08.00—16.00
תנאי שכר טובים
באות בחשבון גם פקידות ללא ניסיון לאחר שרות צבאי
לפנות: שטראוס שווק בע"מ, תוצרת הארץ 13 ת"א (פנת גבורי ישראל 118).

דרושה:
מזכירה
בוגרת בי"ס תיכון — לאחר שרות צבאי
לעבודות מזכירות
ידיעה בהדפסה עברית הכרחית.
להתקשר טלפון 442211/2.

לעבודות מחקר דרוש
בסביבת תל-אביב
הנדסאי
אלקטרוניקה
לעבודה בשטח
אלקטרו פיסיולוגיה
דרוש נסיון בתכנון מעגלים אלקטרונים ספרתיים ואנאלוגים
התנאים לפי כשורי המועמד
טלפונים 03—926264, 03—926236 קו פנימי 52 בשעות 8.00—12.00. ת.ד. 3 רעננה
סודיות מובטחת